

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ – СКОПЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

МОНОГРАФИЈА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“
2006-2021

по повод 75 години од основањето
1946-2021

Скопје, 2021

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР

Главни и одговорни уреднички:

проф. д-р Анета Дучевска

проф. д-р Искра Пановска-Димкова

проф. д-р Ирина Бабамова

Секретар:

доц. д-р Бобан Карапејовски

Административно-техничка поддршка:

Маргарита Шукуловска, секретар на Факултетот

Одделение за правни општи работи и човечки ресурси

Одделение за студентски прашања

Архива

Издавач:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје

Уредник на издавачката дејност на Филолошкиот факултет

„Блаже Конески“:

проф. д-р Анета Дучевска

Лектура и коректура:

д-р Бојан Петревски

Дизајн и компјутерска подготовка:

Петар Петренко

Печати:

Мар-Саж

Тираж:

300 примероци

Скопје, декември 2021 г.

**Одбор за одбележување на 75-годишнината од основањето на
Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и 100-годишнината
од раѓањето на Блаже Конески**

проф. д-р Димитар Пандев
проф. д-р Емилија Црвенковска
проф. д-р Катерина Велјановска
проф. д-р Томислав Трневски
проф. д-р Славица Велева
проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска
проф. д-р Анета Дучевска
проф. д-р Лидија Аризанковска
проф. д-р Симон Саздов
проф. д-р Марјан Марковиќ
проф. д-р Искра Пановска-Димкова
проф. д-р Станислава Тофоска-Јаневска
доц. д-р Гордана Алексова
проф. д-р Марија Паунова
доц. д-р Бобан Карапејовски
доц. д-р Бојан Петревски
проф. д-р Нина Анастасова-Шкрињариќ
проф. д-р Јасна Котеска
проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска
проф. д-р Трајче Стамески
проф. д-р Венко Андоновски
проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска
проф. д-р Кристина Николовска
проф. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова
проф. д-р Ваљбона Тоска
проф. д-р Маргарита Велевска
проф. д-р Ирина Бабамова
м-р Екатерина Терзијоска
проф. д-р Емилија Бојковска
проф. д-р Зоран Анчевски
проф. д-р Елизабета Шелева
проф. д-р Анастасија Ѓурчинова
проф. д-р Лучиана Гуидо-Шремпф

Координатори на активностите во врска со одбележувањето на 75 години од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

проф. д-р Искра Пановска-Димкова
проф. д-р Ирина Бабамова

Координатори на активностите во врска со одбележувањето на 100 години од раѓањето на Блаже Конески

проф. д-р Емилија Црвенковска
проф. д-р Зоран Анчевски

Организациски одбор за Научниот собир за одбележување на 100-годишнината од раѓањето на Блаже Конески и 75-годишнината од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје

проф. д-р Маја Бојаџиевска
проф. д-р Ваљбона Тоска
доц. д-р Сања Михајловиќ-Костадиновска
доц. д-р Кристина Николовска
м-р Игор Поповски
м-р Наташа Алексоска
м-р Маја Јошевска

Програмски одбор за Научниот собир за одбележување на 100-годишнината од раѓањето на Блаже Конески и 75-годишнината од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје

проф. д-р Емилија Црвенковска
проф. д-р Зоран Анчевски
проф. д-р Маргарита Велевска
проф. д-р Венко Андоновски

Стручна редакција за документарниот филм по повод 75 години од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

проф. д-р Искра Пановска-Димкова
проф. д-р Ирина Бабамова

Комисија за Награден конкурс за студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

проф. д-р Станислава-Сташа Тофоска
проф. д-р Марија Ѓорѓиева-Димова
проф. д-р Елисавета Поповска
проф. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова
доц. д-р Маријана Ѓорѓиева

Редакциски одбор на Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ посветен на одбележувањето на јубилеите

проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска
проф. д-р Аслан Хамити
проф. д-р Румена Бужаровска
проф. д-р Руска Ивановска-Наскова
проф. д-р Марија Паунова

Вовед

Повод за објавувањето на оваа Монографија за Филолошката факултет „Блаже Конески“ – Скопје е одбележувањето на 75-годишнината од неговото основање и засведочувањето на седум и пол деценискиот континуиран научно-образовен расит, развој и придонес во системот на високото образование на Република Северна Македонија.

Надоврзувајќи се во низата монографски изданија за Факултетот од 1976 г., 1996 г. и 2006 г., ова монографско издание и се навраќа на дејноста во периодот од 1946 до 2006 г. и ја документира бојата на наставна, научна, образовна и амбикативна активност од 2006 до 2021 г. Исочувајќи ги исинатите резултати и ирасираниите иривци за иден развој на дејноста на Филолошката факултет „Блаже Конески“.

Истовремено, со оваа јубилејна Монографија се осликува една од најдолгите високообразовни ирадиции во рамките на најстариот Универзитет кај нас, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а филолошките досиинувања ирајно се зачувуваат во факултетската и во универзитетската меморија.

Редакторки,

д-р Ирина Бабамова

д-р Искра Пановска-Димкова

Скопје, декември 2021 г.

75 ГОДИНИ ФИЛОЛОШКИ НАУКИ
НА НАЈСТАРАТА ДРЖАВНА ВИСОКООБРАЗОВНА,
НАУЧНА И КУЛТУРНА ИНСТИТУЦИЈА ОД ПОДРАЧЈЕТО НА
ХУМАНИСТИЧКИТЕ НАУКИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ

Оваа година платинест јубилеј од своето постоење и дејствување одбележува Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, исполнувајќи веќе три четвртини од едно столетие. Во 1946 година државниот и јавниот интерес на тогашната СРМ го поттикнал и го реализирал основањето на првата научна и високообразовна институција од подрачјето на општествено-хуманистичките науки – Филозофскиот факултет во Скопје. Од тогаш до денес, оваа институција се развива и достигнува статус на образовна, научна и културна референца во целокупниот живот на македонското општество. Определувајќи се за филологијата како за област од примарна дејност, а со тоа зацврстувајќи го своето место во хуманистиката, институцијата преминува кон izdelување на овие науки и формирање одделна единица – Филолошки факултет. Следејќи го делото, пак, на еден од основачите на оваа сфера од општествениот живот на државата, Блаже Конески, Филолошкиот факултет во 1996 година носи одлука

да го носи името на својот патрон, со кое денес е препознатлив назив во земјата и во странство.

На што се должи овој статус и оваа препознатливост? Пред сè, на несебичните заложби на индивидуален и на колективен план: Филолошкиот факултет е дом и алма матер на плејада филолози, јазичари, книжевници, писатели, преведувачи, кои со своите авторски дела и со педагошката дејност придонеле во обликувањето на сликата на Факултетот, која, пак, привлела и привлекува нови генерации заинтересирани да се формираат во вакви профили. Од друга страна, на колективен план, Факултетот се истакнува како домаќин на бројни научни конференции, работилници, семинари; како учесник и партнер во национални и меѓународни проекти со значајни резултати за својот развој; како добитник на награди за својата улога во општествениот развој; како институција која обезбедува кадар за потребите на сите рамништа на образовниот систем, на повеќе сфери во културата; на државните органи на администрација и управа. Сè на сè, една богата и шаренолика континуирана активност и присутност.

Од почетните три семинари – за македонски јазик, за македонска книжевност, за француски јазик – со 10-ина вработени до сегашните единаесет катедри со 100-ина вработени наставен кадар, со 40-ина вработени стручно-административен кадар, со 2000 студенти годишно, и со 30-ина ангажирани надворешни соработници, испишани се илјадници страници книги, статии, дипломски работи, магистерски, докторски, проектни извештаи и активности, одржани се десетици илјади часови настава и испити, илјадници часови управни и стручни состаноци – со еден збор импозантна архива, огромна енергија и труд вложени во работата на Филолошкиот факултет.

Што понатаму? Временската отсечка од 75 години постоење и дејствување на една високообразовна институција е доволен период за рефлексива во однос на прашањето што понатаму. Особено што во тој период се случил премин на вековите, и што веќе поминале дваесет години од новиот, 21 век. Само времето ќе покаже дали во рефлексивата ќе го дочекаме дијамантскиот јубилеј - 100 години од постоењето - со иста парадигма, ментален склоп, и перцепција

како досегашните, или, пак, со нови, свежи, квалитетно подобрени концепти и пристапи кон факултетската работа. Како и да е, на сите колеги актуелни и поранешни и на сите студенти актуелни и поранешни, а воедно и на целата македонска јавност, им го честитам јубилејот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“; на Факултетот му посакувам да ја следи својата визија и мисија, постојано да ги зајакнува своите капацитети, и да си поставува високи цели и стандарди што ќе го направат институција со исклучително квалитетни обележја.

проф. д-р Анета Дучевска
Декан
на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

Почесен одбор, одбори и комисии	iii
Вовед	v
75 години филолошки науки на најстарата државна високообразовна, научна и културна институција од подрачјето на хуманистичките науки – Филолошки факултет „Блаже Конески, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје	vii

ПРВ ДЕЛ: СТРУКТУРНА ПОСТАВЕНОСТ И РАЗВОЕН ПАТ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

<i>Scientia, aere perennius – Знаењето е потрајно од бронзата – 75 години Филолошки факултет „Блаже Конески“</i>	17
Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици.....	23
Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности	39
Катедра за албански јазик и книжевност	55
Катедра за турски јазик и книжевност.....	69
Катедра за славистика.....	83
Катедра за романски јазици и книжевности.....	97
Катедра за германски јазик и книжевност	117
Катедра за англиски јазик и книжевност	135
Катедра за општа и компаративна книжевност.....	151
Катедра за преведување и толкување.....	165
Катедра за италијански јазик и книжевност.....	179
Центар за тестирање и сертификарање на македонскиот јазик како странски/втор јазик – Цетис Мак	195
Центар за универзитетска успешност LeTrès-FLE на Универзитетската агенција на Франкофонијата при УКИМ (со седиште на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“)	201
Стручна и административна служба.....	211
Факултетско студентско собрание	219

ВТОР ДЕЛ: НАСТАВНИОТ И АДМИНИСТРАТИВНИОТ КАДАР НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

Наставниот и административниот кадар	223
Декани на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, 2006–2021	225
Актуелни вработени на Филолошки факултет „Блаже Конески“ – 2021 г.....	227
Пензиониран кадар на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, 2006–2021	235
Добитници на високи државни награди и одликувања, 2006–2021	237
Добитници на други награди, 2006–2021	238
Добитници на плакети и признанија, 2006–2021	241
Добитници на странски награди и одликувања, 2006–2021	243
Актуелни членови на МАНУ и на странски академии	247

ТРЕТ ДЕЛ: СТУДЕНТИТЕ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО ПЕРИОДОТ 2006–2021

Дипломирани студенти со просек над 9,00	251
Студенти добитници на наградата 26 Јули Франк Манинг.....	282
Првонаградени студенти на Наградниот конкурс Блаже Конески	284
Магистри по филолошки науки	286
Доктори по филолошки науки	320

ЧЕТВРТИ ДЕЛ: НАГРАДИ И ПРИЗНАНИЈА ДОБИЕНИ ОД ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО ПЕРИОДОТ 2006–2021

Награди и признанија	339
----------------------------	-----

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

ПРВ ДЕЛ

СТРУКТУРНА
ПОСТАВЕНОСТ И
РАЗВОЕН ПАТ НА
ФИЛОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Филолошки факултет „Блаже Конески“

SCIENTIA, AERE PERENNIUS
- ЗНАЕЊЕТО Е ПОТРАЈНО ОД БРОНЗАТА
75 ГОДИНИ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во 2021 година бележи 75 години од основањето останувајќи на врвот на клучните институции во Република Северна Македонија поврзани со образованието, науката и културата.

Филолошкиот факултет е формиран во 1946 г. со закон донесен од страна на тогашната Влада на НР Македонија, кој се однесува на организирање на универзитет во Скопје, со тоа што тогаш почнува со својата работа како составен дел на Филозофскиот факултет. Со овој акт од 1946 г. се ставиле темелите на првата научна и високообразовна институција во нашата држава, која се смета за претходник на првиот македонски Универзитет. Во тој контекст, со првите предавања на македонски јазик се поставени темелите на современата македонска филологија во образовниот систем, но и основите на науката за јазикот и книжевноста. Првите наставници на факултетот работеле во доменот на филологијата (во рамките на тогашниот Филозофски факултет) биле Блаже Конески, Харалампие Поленаковиќ, Ѓорѓи Шоптрајанов, Михаил Петрушевски и Љубен Лапе, заедно со уште неколкумина професори од универзитетите во Белград, во Загреб и во Љубљана, Петар Колендиќ, Фран Тукан, Антон Мелик и Фран Петре).

Во децениите што следуваат, како резултат на повеќегодишниот стабилен развој и диверзификацијата на образовните и научните дисциплини, во 1974 година, Филолошкиот факултет се издигнува до статусот на посебен факултет во рамките на Универзитетот „Кирил и Методиј“. Во меѓувреме, значајно е да се спомене и основањето на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при УКИМ, спроведено во 1966 година по иницијатива на професорите Блаже Конески, Божидар Видоески, Александар Спасов и други. Токму наставниците и соработниците со посебна афилијација кон Филолошкиот факултет имаат постојано активно учество во раководењето на Семинарот и во остварувањето на неговата програма, но и во формирањето, одржувањето и во активностите на лекторатите по македонски јазик на странските универзитети.

Континуумот на дејствување на Факултетот во образовната сфера и во научната сфера и неговиот постојан развој се одбележуваат уште еднаш на посебен начин, и тоа во 1997 г., кога Наставно-научниот совет на Факултетот носи одлука тој да се преименува во Филолошки

факултет „Блаже Конески“, во чест на *opus magnum* на великанот на македонската наука, книжевност и култура.

Конечно, во оваа, 2021 година, кога се одбележуваат 75 години од постоењето на нашиот Факултет и 100 години од раѓањето на Конески, станува значајно да се нагласи дека Филолошкиот факултет, со своето име, но и со своето дејствување, останува трајно поврзан со суштината на делото на Конески – промовирајќи и негувајќи трајни вредности и критериуми на извонредност во полето на македонистиката, но и во полето на науката за јазикот и за книжевноста и воопшто, во проучувањето на културата/културите како есенцијален дел на светската хуманистика.

Од годината на основањето, 1946, до денес, Филолошкиот факултет прерасна во еминентна образовна и научна институција. Образовната дејност на Факултетот, која во првите децении од неговото дејствување се спроведувала во полето на македонистиката и славистиката, постепено се шири и во полето на другите значајни филологии во регионалната, но и во пошироката европска сфера. Во врска со традицијата на филологијата на овие простори, можеби е вредно да се спомене и основањето на три оддели во рамките на Филозофскиот факултет при Универзитетот во Скопје, основан во 1920 г., во рамките на Кралството СХС: историските извори сведочат дека во 1926 г. се основани семинари за германски јазик и книжевност, за француски јазик и книжевност, за југословенска книжевност и за компаративна книжевност. Без претензија за воспоставување директна линија на континуитет со поновата историја на филологијата во Република Северна Македонија, битно е само да се нагласи дека таа историја имала свои длабоки корени.

Од почетните неколку студиски групи во децениите на неговото кадровско екипирање, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ денес работат 11 катедри, со дваесетина студиски групи и повеќе од триесет разновидни студиски програми и комбинации на програми. Вредно е да се забележи, исто така, дека на Факултетот се изучуваат повеќе од 20 јазици и нивните литератури/култури.

Во изминатите 75 години, за развојот на филологијата на овој факултет систематски и доследно работеле повеќе од 350 професори и други наставници (предавачи, асистенти, лектори и други соработници). Денес на Факултетот се вработени вкупно 148 лица, од кои 124 се од редот на наставниот кадар, и тоа: 55 редовни професори, 23 вонредни професори, 11 доценти, 9 виши лектори, 7 лектори, 3 асистенти и 16 странски лектори.

Во однос на развојното портфолио на наставно-научните активности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, треба да се од-

бележи дека од 1970 г. почнуваат да се организираат постдипломски студии по македонски јазик и македонска книжевност, а од 1993/1994 г. се воведуваат постдипломски студии во две полиња: наука за јазикот и наука за книжевноста, во рамките на кои се запишуваат студенти од другите студиски групи на Факултетот. Во периодот што следува, една деценија подоцна, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, заедно со Правниот и со Економскиот факултет во Скопје и со Универзитетот во Рен, а потоа (2005/2006) и со Универзитетот во Орлеан, организира интердисциплинарни постдипломски студии „Јазици, бизнис и меѓународна трговија – ЕУ“, кои ги комплетираа две генерации студенти.

Во периодот од 2006 до 2020 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ дипломирале 7265 студенти, одбранети се 477 магистерски трудови, а докторирале 225 кандидати. Меѓутоа, зад овие бројки стојат личности коишто денес се професори, истражувачи, предавачи, преведувачи, критичари, новинари, писатели, мултимедијални уметници, граѓански активисти, експерти и други разновидни профили, кои суштински го обликуваат македонското општество, главно преку образованието и културата, но и преку општествениот живот и други активности во јавната сфера.

Во последната деценија, но и претходно, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, според светските трендови, ја збогатува својата актива во правец на развивање профили преку практична примена на јазиците. Во таа смисла, треба да се споменат и студиите од втор циклус по конференциско толкување, кои се организирани со стручна и финансиска поддршка од Генералната дирекција за толкување од Брисел. Во рамките на овие студии, кандидатите се здобиваат со знаења и практични вештини во областа на консекутивното и на симултаното толкување, а некои од наставниците се акредитирани толкувачи од страна на Генералната дирекција за толкување (SCIC) при Европската комисија во Брисел. Важна компонента во овој домен е и Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски (втор) јазик, кој организира настава и спроведува тестирање по македонски јазик како странски за кандидатите странци заинтересирани за запишување на прв циклус студии на УКИМ. Тестот по македонски јазик за странци – ТЕМАК е изработен според европски стандарди и е единствен признат тест за сертифицирање на познавањето на македонскиот јазик како странски.

Во однос на научната активност, која континуирано се развива на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, треба да се споменат десетици национални и меѓународни конференции, симпозиуми и научни собири на кои зеле учество домашни и странски професори

и истражувачи. Голем дел од тие научни активности се поддржани од домашни институции, но и од странски институции и фондации, а извесен дел од големите конференции и меѓународни собири се изведуваат во рамките на значајни меѓународни проекти.

Во тесна врска со научните и истражувачките проекти на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ стои и издавачката дејност, во која долги години централно место зазема *Годишниот зборник* на Факултетот, во кој се публикуваат значајни прилози од научно-истражувачкиот фондус на вработените, потоа зборниците со материјали од меѓународните научни собири и конференции (како, на пример, традиционалните билатерални македонско-руски, македонско-полски, македонско-словенечки, македонско-чешки, македонско-северноамерикански конференции), како и други зборници од значајните тематски меѓународни конференции одржани во изминатата декада. Освен тоа, издавачката дејност на Факултетот ја збогатуваат различните монографски изданија, учебници и прирачници, но и списанија од типот на „Славистички студии“.

Во последните петнаесетина години, во согласност со современите тенденции, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ се основаат и електронски списанија. Прво списание од таков вид беше компаратистичкото електронско списание *Мираж/Mirage* (2002), од кое се реализираа триесетина изданија. Но вистински пробој во сферата на меѓународни електронски научни списанија се направи со основањето на „Современа филологија“ (*Journal of Contemporary Philology*), во кое се објавуваат научни статии од областа на лингвистиката и применетата лингвистика, книжевноста и културата. Во овој контекст вреди да се спомне и првото студентско електронско списание *In medias res*, како и изданијата од традиционалната студентска конференција „Како си ми?“ – како платформи за поврзување на научната актива на професорите и на генерациите што доаѓаат.

Непобитен е фактот дека на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му се посветува големо внимание на развивањето на меѓународната соработка. Тоа е видливо и преку голем број факултетски (и универзитетски) договори за соработка со сродни институции, како што се еминентните филолошки факултети на Државниот Универзитет „Ломоносов“ во Москва, Универзитетот ИНАЛКО во Париз, Карловиот универзитет во Прага, Варшавскиот универзитет, Универзитетот Нова Сорбона (Париз 3), Јагелонскиот универзитет во Краков, Универзитетот Мартин Лутер во Хале, Пермскиот државен универзитет, Воронешкиот универзитет, Масариковиот универзитет во Брно, Универзитетот Адам Мицкјевич во Познан, потоа универзитетите во Рим, Грац, Неапол, Бари, Истанбулскиот

универзитет, Универзитетите во Љубљана, Марибор, Загреб, Белград, Нови Сад, Крајова – листата е навистина долга. Меѓутоа, постојаното развивање на меѓународната соработка и проширувањето на академската размена и мобилност на наставниците и студентите кон многу нови и модерни универзитетски средини се гледа и преку живата комуникација во различни формати преку програмите ЕРАЗМУС+ и СЕЕРУС. Преку нашето активно пристапување кон овие програми се овозможи ново отворање кон европскиот образовен простор, но и генерирање на неколку важни проекти за стратешки партнерства со неколку прогресивни универзитети во Франција (Универзитетот во Каен, Универзитетот во Поатје) и Чешка (Универзитетот во Острава). Во изминатите петнаесетина години, Филолошкиот факултет разви одлична соработка со неколку знаменити странски институти, како што се Институтот Камоиш (Португалија), Институтот Данте (Италија), Институтот Конфуциј (Кина), Јапонската фондација и Корејската фондација. Последните три споменати институции се од особена важност, затоа што го обележуваат и отворањето на Филолошкиот факултет кон јазиците/ книжевноста/ културите на Азија, како можност за нови и смели научни и културни афилијации.

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, од своето основање до денес, има добиено соодветни државни признанија и награди, меѓу кои треба да се издвојат наградата „11 Октомври“ (1976, 2006) и наградата „Климент Охридски“ (1996), која му е доделена на Факултетот по повод 50-годишнината од неговото постоење. Со таа награда се валоризираат исклучително значајни остварувања во образованието и воспитанието во Република Македонија. Исто така, во 2008 година, Факултетот е одликуван со највисокото државно признание *Орген за заслуги за Македонија*, доделено од претседателот на Републиката. Заедничка гордост на факултетот се и низата индивидуални одликувања (национални и меѓународни), како и значајните награди што ги добиле професорите од нашата институција за својот особен придонес во полето на науката, образованието, но и во полето на креативните уметности.

Овие постигнувања на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во изминатите седумдесет и пет години, и индивидуалните и колективните, остануваат како траен белег во нашето хуманистичко наследство, но и како поттик и обврска за генерациите што доаѓаат, да го дадат својот влог во филологијата на иднината.

Подготвила:

проф. д-р Маја Бојациевска

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ 1946 – 2006

Катедрата е основана во 1946 година, како прва наставно-научна единица во рамките на Филозофскиот факултет, под називот Катедра за јужнословенски јазици, со посебен Семинар за македонски јазик, а во 1949 г., со отворањето на други групи на Факултетот, Семинарот прераснува во Катедра и македонскиот јазик може да се студира и како втор главен предмет. Во својот растеж, Катедрата ги проширува компетенциите не само како престижен македонистички центар туку и како јужнославистички и балканистички, па функционира и како Катедра за јужнословенски и балкански јазици. Од основањето до денес, својата наставна дејност ја врши преку Групата за македонски јазик, а во последниот период и преку групите за словенечки јазик, за српски јазик и книжевност и за хрватски јазик.

Прв раководител на Катедрата е Блаже Конески (од основањето до 1975 г.). Со Крум Тошев и д-р Васо Томановиќ, во првите три учебни години ја организираат сета настава. Покрај стандардните славистички предмети, на Катедрата за првпат се воведуваат носечките македонистички предмети: Современ македонски јазик, Историја на македонскиот јазик и Македонска дијалектологија, кои ги предаваат професорите Блаже Конески и Крум Тошев, а наставата по Српскохрватски јазик ја води д-р Васо Томановиќ. Во 1949 г. се избрани првите соработници на Катедрата во звањето асистент, Радмила Угринова и Божидар Видоески, а значајна кадровска промена настанува во 1958/59 г., кога Катедрата се здобива со уште шестмина нови членови, двајца асистенти, Оливера Јашар-Настева и Александар Џукески; еден предавач, Милка Проданова; двајца лектори, Вида Павлоска и Бистрица Миркуловска, и еден стручен соработник, Ружа Паноска. Во 1970 г. членството се зголемува со уште двајца асистенти, Стојка Бојковска и Мито Миовски, и со еден лектор – Живко Цветковски. Во овој период тројца членови ја напуштаат Катедрата, д-р Васо Томановиќ – во пензија (1970), а Милка Проданова и Александар Џукески – на друго работно место.

Во 1971 г. за првпат се отвораат и постдипломски студии на Катедрата, чиј раководител и идеен осмислувач е Блаже Конески. Исто така, Катедрата остварува мошне богата и плодна соработка со другите студиски групи на Факултетот и на Универзитетот, пред сè во организирањето на наставата по македонски јазик, како втор предмет и како помошен предмет, и има значителен удел во науч-

ното оспособување кадар од другите катедри во компаративното и во контрастивното изучување на македонскиот јазик, наспрема другите јазици, што особено доаѓа до израз по отворањето на постдипломските студии и на можноста за стекнување докторат по филолошки науки.

Први посеоризни промени на Катедрата настануваат со нов наставен кадар и со квалитетно и квантитетно подобрување на наставните планови од 1977 г., со воведување еднопредметна група Македонски јазик и со нови македонистички предмети, особено од областа на современиот македонски јазик, како и со поголеми можности за изучување на македонскиот јазик како втор главен предмет. На Катедрата доаѓаат д-р Лилјана Минова-Ѓуркова во звањето доцент (1977) и д-р Кирил Конески во звањето вонреден професор (1979), како и двајца помлади асистенти, Људмил Спасов (1977) и Илија Чашуле (1979).

Од 1980 до 1985 г. настанува смена на генерациите на Катедрата, при што во пензија заминуваат, во 1981 г. Оливера Јашар-Настева и Блаже Конески, во 1983 г. д-р Радмила Угринова-Скаловска и Вида Павловска, во 1984 г. д-р Ружа Паноска, а во 1985 г. д-р Божидар Видоески.

Во овој период како стажанти на Катедрата се вработуваат Димитар Пандев (1981) и Емилија Црвенковска (1982). Во 1982 г. за асистент е примена и Југослава Арсовиќ, која се задржува на Катедрата само една учебна година. Во 1983 г. доаѓа Александар Џукески, во звањето виш предавач, а во 1984 г. и д-р Коста Пеев, во звањето вонреден професор. Во 1985 година на Катедрата доаѓа Чедомир Стојменовиќ во звањето предавач, а во 1988 г. е примен д-р Љубиша Станковиќ во звањето доцент.

Катедрата евидентно се подмладува од 1984 до 1990 г., со стажантите: Катерина Велјановска (1984), Станислав Станковиќ (1984), Томислав Трневски (1985), Гордана Алексова, Нина Димитрова, Елена Петроска и Славица Велева (1986), Анета Дучевска и Татјана Гочкова (1990). Во периодот 1990-1997 на Катедрата како помлади асистенти доаѓаат: Лидија Аризанковска (1990), Ненад Вујадиновиќ (1991), Марјан Марковиќ и Симон Саздов (1995), Искра Пановска-Димкова (1996), а Станислава-Сташа Тофоска е примена во звањето лектор (1997). По подолга пауза, во 2003 г. на Катедрата е примена Марија Паунова во звањето помлад асистент.

Од 1987 г. д-р Илија Чашуле работи како предавач на Универзитетот Меквори, Австралија, а работниот однос на Катедрата му завршува во 1992 г. Во 1990 г., поради заминување во странство, Катедрата ја напушта Нина Димитрова-Шмигер. Во периодот од

1990 до 2006 г. во пензија заминуваат професорите Љубиша Станковиќ, Кирил Конески, Мито Миовски, Лилјана Минова-Ѓуркова.

Од 1976 до 2006 г. раководители на Катедрата биле д-р Божидар Видоески, д-р Радмила Угринова-Скаловска, д-р Кирил Конески, д-р Мито Миовски, д-р Лилјана Минова-Ѓуркова, д-р Димитар Пандев и д-р Живко Цветковски.

Членови на Катедрата, исто така, вршеле и значајни функции на Универзитетот. Блаже Конески бил ректор во периодот 1958/60 г. и декан на Факултетот во 1952/53 г. Крум Тошев бил продекан на Факултетот од 1952 до 1957 г. Во 1976/77 г. продекан на Факултетот била д-р Радмила Угринова-Скаловска, а во периодот од 1984 до 1990 г. еден по друг продекани за настава биле: м-р Бистрица Миркуловска, д-р Људмил Спасов и д-р Живко Цветковски. Подоцна функцијата продекан за настава ја вршеле д-р Емилија Црвенковска (2000-2002) и д-р Марјан Марковиќ (2003-2004), а од 2004 до 2007 г. функцијата продекан за финансии ја вршела д-р Лидија Аризанковска.

Сл. 1 – Комисија за одбрана на докторска дисертација: Радмила Угринова-Скаловска, Оливера Јашар-Настева, Блаже Конески, Ружа Паноска, Божидар Видоески - 18.11.1980 г.

Од основањето до 2006 г., Катедрата активно учествувала во организирањето и афирмацијата на македонистиката во земјата и во странство, преку различни институционални форми, какви што се првенствено Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, основан во 1953 г., и Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, основан во 1967 г.

Членовите на Катедрата од првиот состав биле активно вклучени во основањето на Институтот за македонски јазик, како на организациски план (прв директор е проф. Крум Тошев) така и на научен:

Блаже Конески е редактор на тритомниот Речник на македонскиот јазик со српскохрватски толкувања (1961–1965), Божо Видоески го основа Одделението по дијалектологија на македонскиот јазик и раководи со проектот Македонски дијалектолошки атлас, а Рада Угринова-Скаловска раководи со работата врз Речникот на македонските библиски текстови. Овие активности ги продолжиле и други членови на Катедрата.

Катедрата остварувала контакт со речиси сите славистички центри во светот, а меѓународниот подем на македонистиката во светот особено доаѓа до израз преку основањето на Семинарот за македонски јазик, литература и култура во 1967 г., кој од 1991 г. прераснува во Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Директори на Меѓународниот семинар биле Божидар Видоески, Кирил Конески, Коста Пеев, Емилија Црвенковска и Славица Велева. Поголем дел од членовите на Катедрата преку Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура биле лектори по македонски јазик на универзитетите во странство (Живко Цветковски, Стојка Бојковска и Људмил Спасов во Краков, Димитар Пандев во Москва и Будимпешта, Емилија Црвенковска во Москва, Гордана Алексова во Истанбул, Катерина Велјановска во Прага и во Љубљана, Анета Дучевска во Лондон, Бојан Петревски во Париз), како и на Летната школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид. Со свои предавања од областа на македонистиката на странските универзитети, како и пред странски слушатели на Летната школа, настапиле сите членови на Катедрата.

Тесна соработка Катедрата остварува и со Македонската академија на науките и уметностите. Посебно треба да се нагласи дека прв претседател на МАНУ (од 1967 до 1975 г.) бил професор Блаже Конески и дека редовни членови на Академијата биле д-р Божидар Видоески и д-р Оливера Јашар-Настева. Божидар Видоески го раководел проектот „Меѓународни лингвистички атласи“ при МАНУ, а надворешни соработници на проектот биле Коста Пеев, Стојка Бојковска и Марјан Марковиќ. Пред да се вработи на Катедрата, проф. д-р Марјан Марковиќ (тогаш асистент) бил стручен соработник на истиот проект при МАНУ.

Од особено значење е учеството на членовите на Катедрата во основањето и проширувањето на дејноста на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература, преку годишните собранија на Друштвото, како и преку семинарите за наставници по македонски јазик за основното и за средното образование. Видливо е нивното

учество и во изготвувањето на програмите за основното и за средното образование.

Во периодот од 1977 до 2006 г. постепено расте интересот за студирање на групата Македонски јазик, како на редовните така и на постдипломските студии. Членовите на Катедрата воспоставуваат успешна соработка со своите студенти, како и со студенти од другите центри по македонистика во светот.

Од основањето во 1946 г. до 2006 г. на Катедрата биле вработени вкупно 36 наставници и соработници.

Развоен пат на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици 2006 – 2021

Во периодот од 2006 г. до денес на Катедрата не настануваат познателни промени на кадровски план, во смисла на континуирано вработување нов соработнички и наставнички кадар, но затоа во голема мера се подновуваат наставните планови и програми со нови предмети, во согласност со воведениот Европски кредит-трансфер систем и со модуларните студии.

По 2006 г. со Катедрата раководеле: д-р Емилија Црвенковска, д-р Катерина Велјановска, д-р Славица Велева, д-р Томислав Треневски, д-р Симон Саздов, д-р Станислава-Саша Тофоска и д-р Искра Пановска-Димкова. Значајни функции на Факултетот имале: д-р Лидија Аризанковска – продекан за финансии (2004-2007), д-р Марјан Марковиќ – продекан за меѓународна соработка (2008-2009) и д-р Славица Велева – продекан за настава (2009-2012). Во периодот 2012-2016 г. функцијата декан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ ја вршеше д-р Славица Велева, а од 2016 г. до актуелниот момент – д-р Анета Дучевска.

Поради законско исполнување на условите за пензионирање, во пензија заминуваат:

- д-р Чедомир Стојменовиќ (2011), кој речиси целосно ја покриваше наставата по Современ српски јазик, како и по Историја и Дијалектологија на српскиот јазик. Негов основен предмет на интерес е историјата на српскиот јазик, а меѓу позначајните трудови од оваа област се издвојува монографијата „Служба и житије Стефана Дечанског (Дечански запис): палеографска, ортографска и језичка испитивања“;
- д-р Стојка Бојковска (2012), која предаваше Методика на наставата по македонски јазик, а активно се занимаваше и со областа на дијалектологијата на македонскиот јазик, од која е и нејзината монографија „Радовишкиот говор“ (2003);

- д-р Живко Цветковски (2013), кој предаваше Морфологија на современиот македонски јазик и во голема мера се вложи во оспособувањето на лекторите по македонски јазик уште за време на нивните студии. Во овој период тој оствари значајна активност во изработката и редактирањето на Толковниот речник на македонскиот јазик, како и на Правописот на македонскиот јазик;
- д-р Људмил Спасов (2020), кој предаваше Фонологија на македонскиот јазик и Историја на македонскиот јазик. Спасов е автор и коавтор на голем број студии од областа на предметите што ги предавал, меѓу кои особено се издвојува „Фонологијата на современиот македонски стандарден јазик“ (1997), како и колективната монографија во негова редакција „Кониковско евангелие“ (2003).

Во овој период Катедрата ја напуштаат д-р Елена Петровска, чиј основен предмет на интерес е семантиката на македонскиот јазик, и д-р Ненад Вујадиновиќ, кој покриваше дел од наставата по српски јазик.

Во моментот на Катедрата се вработени 16 членови, од кои само двајца (Бобан Карапејовски, кој претходно бил лектор во МАНУ и Бојан Петревски – претходно лектор по македонски јазик на Националниот институт за ориентални јазици и цивилизации во Париз) се примени во последниот период (2018 г.), па актуелниот состав на Катедрата е:

Редовни професори: Емилија Црвенковска, Димитар Пандев, Томислав Тренивски, Катерина Велјановска, Славица Велева, Анета Дучевска, Татјана Гочкова-Стојановска, Лидија Аризанковска, Марјан Марковиќ, Симон Саздов, Станислава-Сташа Тофовска, Искра Пановска-Димкова;

Вонредни професори: Марија Паунова;

Доценти: Гордана Алексова, Бобан Карапејовски, Бојан Петревски.

Во изминатиов период на Катедрата биле вклучени и поголем број надворешни соработници од редот на магистрандите и докторандите (Елизабета Ралповска, Јордана Шемко, Перчо Божиновски, Весна Костоска, Бисера Павлевска, Катерина Митиќ, Борче Арсов, Ѓоко Николовски, Анета Јанева, Божана Касаповска, Љупка Боцевска).

Со најдолг стаж на Катедрата се д-р Димитар Пандев, редовен професор, и д-р Емилија Црвенковска, редовен професор.

Д-р Димитар Пандев работи во областа на општата лингвистика, како и во повеќе нејзини поддисциплини, кои во изминатиов период имале статус на одделни изборни предмети, како што се когнитивната лингвистика, теоријата и техниките на комуникација,

општата реторика, македонската лингвокултурологија; активно се занимава со историјата на македонистиката и со историјата на македонскиот јазик.

Д-р Емилија Црвенковска работи во областа на старословенскиот јазик и споредбената граматика на словенските јазици, како и во областа на историјата на македонскиот јазик, а го вовела и предметот Методологија на научната работа. Автор е и коавтор на повеќе монографии на стари ракописи, а од комплексните нејзини студии особено се издвојува „Јазикот и стилот на триодот“ (2006).

Д-р Марјан Марковиќ е посветен на дијалектологијата на македонскиот јазик, како и на балканската лингвистика. Истовремено, тој е дописен член на МАНУ и актуелен раководител на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ при МАНУ.

Во областа на современиот македонски јазик и на неговите поддисциплини активно работат:

Д-р Катерина Велјановска, во областа на лексикологијата и фразеологијата на македонскиот јазик, особено соматската, како и фразеолошките изрази со лично име.

Д-р Томислав Трневски го насочува својот главен интерес кон лингвостилистиката на македонскиот јазик. Се занимава, исто така, и со македонските социолингвистички теми, како и со аспектите на јазичната практика и јазичната редакција.

Д-р Славица Велева го насочува својот интерес кон зборообразувањето, како и кон прашањата од морфологијата на македонскиот јазик, но и од културата на говорот и креативното пишување.

Д-р Гордана Алексова го насочува својот интерес кон областа на методиката на наставата по македонски јазик, како и кон лингвистичките и другите аспекти на современиот македонски јазик, и се посветува на проблемските аспекти на обучувањето и оформувањето на идните наставници по македонски јазик.

Д-р Анета Дучевска го насочува својот примарен интерес кон синтаксата на македонскиот јазик (синтаксата на именската група, на простата и на сложената реченица) и, особено, кон текстлингвистиката (врзаниот текст).

Д-р Татјана Гочкова-Стојановска како свое поле на потесен интерес ја има психолингвистиката (и невролингвистиката), како и морфологијата на македонскиот јазик.

Д-р Симон Саздов се занимава со проучувања на синтаксата на македонскиот јазик, особено од когнитивен аспект, ономастиката, но и со современиот македонски јазик во поширока смисла.

Д-р Станислава-Сташа Тофоска се занимава со семантиката (особено на глаголскиот вид) како лингвистичка дисциплина од

нејзин примарен научен интерес, а нејзин наставен и стручен ангажман е и областа на граматиката, правописот и правоорот на македонскиот јазик.

Д-р Искра Пановска-Димкова како полиња на стручен и научен интерес ги има фонетиката и фонологијата на современиот македонски јазик, правописот и правоорот, прагматиката, но и семантиката на глаголскиот вид во македонскиот јазик.

Д-р Лидија Аризанковска, освен со теми од современиот македонски јазик (морфологија, зборообразување), се занимава, пред сè, со словенечкиот јазик на дијахронско, а особено на синхронско рамниште, како и со прашања од преводот и контрастивната графика на македонскиот и на словенечкиот јазик.

Сл. 2 – Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици на одбележувањето 60 г. од основањето – 6.12.2006 г.

Д-р Марија Паунова активно се занимава со културата на говорот, а основен предмет на нејзин интерес е старословенската проблематика, односно историјата на македонскиот јазик.

Д-р Бобан Карапејовски се насочува кон синтаксата на македонскиот јазик (особено кон синтаксата на именската група), семантиката (пред сè, синтаксичката семантика и референцијалните аспекти на јазикот), како и кон прашањата на општата лингвистика.

Д-р Бојан Петревски го насочува својот интерес кон областа на синтаксата на именската група и на реченицата во современиот македонски јазик, при што се занимава и со нивните семантички аспекти и со прашања во врска со информациската структура на реченицата.

Во наставата по хрватски јазик биле ангажирани лекторите: Ива Назалевиќ, Лука Шепут, Желимир Циглар, Томислав Чужиќ, Кристина Чендо, Игор Дворшќак и Морана Папучи.

Како лектор по српски јазик последните години е ангажиран проф. д-р Станислав Станковиќ и демонстраторката м-р Ана Новаковиќ.

Студиските програми на Катедрата постојано се обновуваат, особено по воведувањето на ЕКТС (Европскиот кредит-трансфер систем) во 2005 г., со што сите предмети стануваат едносеместрални и се овозможува мобилност при студирањето, па се нудат три насоки: наставна (професор по македонски јазик), научна (дипл. македонист) и двопредметна (дипл. филолог по македонски јазик со друг странски јазик). Тоа доведува не само до зголемување на бројот на постојните предмети туку и до нови изборни предмети, особено со воведувањето на модулите во студиските програми од 2010 г., кога се воведуваат и одделни студиски програми за словенечки јазик и книжевност, хрватски јазик и книжевност и српски јазик и книжевност како посебни модули под „А“.

Катедрата понудува и список на предмети по слободен избор за студентите од сите студиски групи на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, а со програмите од 2018/2019 г. и за студиските програми на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

Со нови содржини се збогатуваат и постдипломските студии, т.е. студиите од втор циклус по македонски јазик, со едногодишна студиска програма, во која, покрај општиот задолжителен предмет Современи лингвистички теории, наместо дотогашниот предмет Општа лингвистика, се воведуваат и изборни групи предмети од потесни специјалности. Во периодот од 2006 г. до денес Катедрата за македонски јазик се здобила со 25 магистри по филолошки науки.

Истовремено, од 2006 г. до денес на Катедрата докторирале 30 кандидати според стариот систем на стекнување докторат. Од 2011 г. започнуваат и докторските студии на УКИМ, со посебна студиска програма Македонистика, и со потпрограма на Катедрата за македонски јазик – Македонски јазик и лингвистика, на која досега докторирале пет кандидати и со здобиле со наслов *доктор по хуманислички науки – македонистика – македонски јазик и лингвистика*.

Од 2006 г. до денес, Катедрата преку своите членови била носител или учесник на повеќе национални и меѓународни научноистражувачки проекти, меѓу кои се издвојуваат:

Кониковско евангелие (КЕ) произлезен од соработката меѓу Универзитетот во Хелсинки и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје;

- Центар за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски – од ТЕМПУС-програмата (2006–2008);
- Надградување на студиските програми по македонски јазик како странски (2010–2012) (од ТЕМПУС-програмата заедно со

- уште шест универзитети: три од Македонија и три од странство (Велика Британија, Словенија и Полска);
- Меѓународен семинар за формирање процедури за тестирање според европски стандарди и нивна примена во македонскиот јазик како странски јазик – од програмата на УНЕСКО (2008–2009);
 - Наставата по македонски јазик: состојби и перспективи (2002–2006);
 - Оформување на тестови по македонски јазик како странски за почетно рамниште според европски стандарди (2008–2009);
 - Меѓународен проект за размена на наставници и студенти, како и на искуства и добри практики во областа на конференциското толкување, проект меѓу Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Софија и Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, 2013 г.;
 - Општествено-културната улога на словенечкиот јазик во Македонија и на македонскиот јазик во Словенија, 2013 г. (билатерален проект меѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Научноистражувачкиот центар при Словенечката академија на науките и уметностите, со поддршка од МОН на РМ);
 - Положбата на македонскиот и на хрватскиот јазик во образовниот систем на повеќејазични средини (2008–2010);
 - Лицата со оштетен вид во улога на наставници по македонски јазик (2018);
 - Лектурата и јазичната редакција како професионален предизвик за македонистите (2018).

Повеќето наставници од Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици во овој период учествувале во наставата на други факултети на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, како и на други универзитети во земјата и во странство. Така, членовите на Катедрата учествувале во наставата на Филозофскиот факултет (Емилија Црвенковска, Лидија Аризанковска), Правниот факултет (Људмил Спасов, Катерина Велјановска, Станислава-Сташа Тофоска), Медицинскиот факултет (Људмил Спасов, Искра Пановска-Димкова), Факултетот за драмски уметности (д-р Анета Дучевска, д-р Бобан Карапејовски), Факултетот за ликовни уметности (д-р Гордана Алексова), Машинскиот факултет (д-р Марија Паунова), Природно-математичкиот факултет (д-р Марјан Марковиќ, д-р Симон Саздов) итн.

Д-р Димитар Пандев учествувал во наставата на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, додека, пак, д-р Симон Саздов

држел настава на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Д-р Стојка Бојковска била ангажирана на Државниот универзитет во Тетово.

Сл. 3 – Свечен час по повод 75 години од основањето на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици – Средба на генерации, 14.10.2021

Д-р Људмил Спасов бил гостин-професор на Универзитетот во Загреб, а д-р Елена Петроска била ангажирана на Универзитетот Индијана во Блумингтон. На Универзитетот во Аризона во наставата по македонски јазик учествувал д-р Симон Саздов. Д-р Лидија Аризанковска била гостин-професор на Универзитетот во Љубљана и на Универзитетот во Марибор, како и на Универзитетот во Грац.

Во изминатиов период Катедрата организирала повеќе меѓународни научни собири, меѓу кои: 85 и 90 години од раѓањето на Блаже Конески (2006 и 2011 г.), Трета македонско-словенечка научна конференција (2007), Научен собир на млади македонисти (2008, 2010, 2013, 2016, 2018, 2021 г.), 100 години од раѓањето на Крум Тошев (2011 г.), Филолошки читања: јазикот и стилот на Блаже Конески (2021 г.).

На Катедрата се реализирани и гостувања на професори од странство, меѓу кои: Марко Самарџија, Мира Менац, Вера Смоле, Рајна Драгичевиќ, Виктор Фридман и др.

Во Извршниот одбор на Македонскиот славистички комитет членувале проф. д-р Димитар Пандев и проф. д-р Људмил Спасов. Проф. Спасов е и прв претседател од Македонија на комисија при МСК – Комисија за аспектологија (2008–2018), а во моментот е нејзин почесен претседател. Активно учество во комисиите на Меѓународниот славистички комитет имале и проф. д-р Катерина Велјановска (Терминологија и Фразеологија); проф. д-р Искра Пановска-Димкова (Аспектологија); проф. д-р Лидија Аризанковска (Зборообразување), доц. д-р Гордана Алексова (Настава на словенските јазици и книжев-

ности). Во еден мандат претседател на Сојуз на Друштвата за македонски јазик и литература (СДМЈЛ) била доц. д-р Гордана Алексова, која е и долгогодишен член на Извршниот одбор на Сојузот, а член на Извршниот одбор на СДМЈЛ бил и доц. д-р Бобан Карапејовски (2014–2016). Проф. д-р Томислав Тренивски е долгогодишен претседател на Здружението на лекторите на Македонија.

Проф. д-р Димитар Пандев (2008–2012), проф. д-р Славица Велева (2015–2017) и проф. д-р Људмил Спасов (2017–) биле претседатели на Советот за македонски јазик при Владата на Република Македонија, во кој, во различни мандати во периодот 2006–2021, од Катедрата членувале и: проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска, проф. д-р Томислав Тренивски, проф. д-р Анета Дучевска, проф. д-р Славица Велева (2008–2012); проф. д-р Марјан Марковиќ (2012–2017); проф. д-р Емилија Црвенковска, проф. д-р Марија Паунова (2017–).

Членовите на Катедрата се автори на голем број книги објавени кај повеќе издавачи, како и на колективни трудови за изучување на македонскиот јазик во издание на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, но особено внимание ѝ посветуваат и на издавачката дејност на Катедрата, која се состои од учебници, монографии и зборници на трудови.

Членови на Катедрата биле коавтори во:

- Толковниот речник на македонскиот јазик: Живко Цветковски;
- Правописот на македонскиот јазик: Живко Цветковски, Симон Саздов, Људмил Спасов, Искра Пановска-Димкова, Сташа Тофоска, Гордана Алексова, Емилија Црвенковска, Лидија Аризанковска, како и Кирил Конески и Радмила Угринова-Скаловска.

Во составот на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици функционира и библиотека, која својата активност ја започнала со мал број подарени или отстапени книги од Народната библиотека во Скопје. Денес таа располага со над 15 000 учебници, монографии и списанија, кои се набавени, добиени по пат на размена или како подарок. На Катедрата се донирани книги од домашните библиотеки на повеќе поранешни членови, пред сè, од Крум Тошев, Радмила Угринова-Скаловска, Ружа Паноска и Чедомир Стојменовиќ и претставуваат составен дел на фондот на библиотеката на Катедрата.

Една од спецификите на Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици, впрочем како и на повеќето јазични катедри, е непосредниот професионален однос на релација наставник – студент,

кој доаѓа до израз и преку организирање традиционални македонистички вечери и научни екскурзии, од кои некои се издигнуваа и на факултетско ниво, како што е посетата на куќата на Блаже Конески во 2006 г., по повод 85 години од неговото раѓање, како и по други поводи.

Подготвиле:

проф. д-р Димитар Пандев

доц. д-р Бобан Карапејовски

доц. д-р Бојан Петревски

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

ЗНАЧЕЊЕТО НА КАТЕДРАТА ЗА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА

Во една најопшта културолошка перспектива, Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности се јавува како *изоштой* и *хроноштой* на севкупната македонска култура. Кога велíme *изоштой*, мислиме на тоа дека таа зрачи, преку продукција на својот кадар, културна енергија веќе 75 години, во сите насоки на македонската култура. Неброени генерации наставници, писатели, книжевни преведувачи, филмски работници, театарски критичари, новинари, уредници на медиуми, уредници на издавачки куќи — произлегле од неа. Кога велíme дека таа е *и хроноштой* на македонската култура, мислиме на тоа дека таа е реалното време-простор на една култура веќе 75 години. Стварноста, реалитетот на македонската култура во висок степен изгледа така како што изгледа токму поради постоењето на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности.

Историјат на Катедрата

Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности има основоположничка улога во создавањето на македонската книжевна наука. Својата дејност Катедрата ја започнува во 1946 година како Семинар за историја на книжевностите на народите на Југославија. Катедрата е една од основачките наставно-научни единици на Филозофскиот факултет во Скопје, од кој подоцна се формирал Филолошки факултет, кој во развојниот тек, токму по иницијатива од Катедрата, се именува како Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје.

Исцртувањето на развојниот пат на Катедрата и нејзиниот наставно-научен кадар е неможно без истакнување на нејзината исклучителна улога во втемелувањето на македонската наука, како и на параметрите по кои ќе се движи филолошката научна мисла во македонската средина. Почетоците на Катедрата се засведочени во рамките на Семинарот за историја на книжевностите на народите на Југославија во 1946 година, како една од првите наставно-научни единици во рамките на тогашниот Филозофски факултет (формиран во ноември 1946 година со одлука на Владата на НРМ). Како прв раководител на тогашниот Семинар е избран д-р Харалампие Поленаковиќ, кој го одржува и првото предавање, посветено на дејноста на светите браќа Кирил и Методиј. Во периодот меѓу 1949 и 1950 година, оваа единица на Факултетот прераснува во катедра.

Во почетните години, поради недостигот од кадар, работата на Катедрата е отежната, па ракописниот и книжниот фонд при Катедрата се дополнува преку различните активности на професорите и студентите. Со текот на времето, во нејзината работа се вклучуваат проф. д-р Фран Петре, проф. д-р Димче Левков и проф. д-р Димитар Митрев, а во раните 50-ти години како асистенти се примени Александар Спасов и Драган (Гане) Тодоровски. Докторирањето на Кирил Пенушлиски во тој период значи збогатување на наставниот кадар со професор по народна книжевност. Во 60-тите години, кон Катедрата се приклучуваат и Георги Сталев Поповски, како асистент и, Мирко Павловски, како предавач од областа на методиката на книжевноста. Во тој период, во работата на Катедрата, како помлади асистенти, се вклучуваат и Томе Саздов, Надежда Момировска и Вера Стојчевска-Антиќ (во соодветните области – народна книжевност, теорија на книжевноста / светска и средновековна книжевност).

Во почетокот на 70-тите години, како асистенти се примени Томислав Тодоровски и Фанија Попова, кои се едни од првите постдипломци од областа на македонската книжевност. Воспоставувањето на вториот циклус студии во овој период значи огромен исчекор за македонската наука, но и за севкупниот општествен и културен процес во Македонија. Како дел од втората генерација постдипломци, во текот на 70-тите години, како помлади асистенти на Катедрата се примени Атанас Вангелов и Надица Петковска, а од третата генерација постдипломци – Виолета Пирузе-Тасевска, Ванчо Тушевски и Науме Радически. Поради промените што се случуваат во 80-тите години (прераното пензионирање на дел од професорите), кон колективот на Катедрата се приклучува Миодраг Друговац, како предавач во областа на новата српска книжевност, како и Атанас Николовски (за методика) и Слободан Мицковиќ (во областа на јужнословенските книжевности). Во тој период, како помлади асистенти се примени Добрила Миловска, Јадранка Владова, Нина Анастасова-Шкрињариќ, Виолета Димова и Венко Андоновски.

Во 90-тите години, со оглед на општествените промени и распадет на СФРЈ, Катедрата за историја на книжевноста на народите на СФРЈ е преименувана во Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, со што таа го задржува карактерот на национална катедра. Како помлади асистенти, во овој период се вработени Весна Мојсова-Чепишевска и Јасна Котеска, а како асистент Кристина Николовска. По неколкугодишна работа на Катедрата како библиотекар, во раните 2000-ти во работата на Катедрата се вклучува и Ангелина Бановиќ-Марковска како асистент. Во тој период, поради недостигот од подмладок на Катедрата, во 2006 г.

како помлад асистент е примен Трајче Стамески, а во 2008 г. Искра Тасевска Хаџи-Бошкова.

Наставна дејност на Катедрата

Наставната работа на Катедрата е импресивна. Низ 75 години, таа се разгранува како „дрво“ со крошна од филолошки дисциплини, чиј корен е токму нашиот патрон, Блаже Конески.

Во однос на научни и наставни дисциплини, би можеле да се издвојат следниве шеснаесет катедарски вертикали, без кои не само филологијата туку и нашата култура воопшто би била сиромашна за темелни вредности:

1. Вертикала на теоријата на книжевноста: Димитар Митрев – Нада Момировска – Јадранка Владова – Атанас Вангелов – Кристина Николовска
2. Вертикала на светската книжевност: Нада Момировска – Јадранка Владова – Виолета Димова – Искра Тасевска Хаџи-Бошкова
3. Вертикала на македонската книжевност од XIX век: Гане Тодоровски – Ванчо Тушевски – Венко Андоновски – Искра Тасевска Хаџи-Бошкова
4. Вертикала на македонската книжевност од XX век (Современа македонска книжевност): Александар Спасов – Томислав Тодоровски – Весна Мојсова-Чепишевска, а од неодамна и асистентот Иван Антоновски
5. Вертикала на методиката на наставата по книжевност: Мирко Павлов – Томислав Тодоровски – Атанас Николовски – Виолета Димова – Јасна Котеска и Трајче Стамески
6. Вертикала на народната книжевност: Кирил Пенушлиски – Томе Саздов – Фанија Попова – Нина Анастасова Шкрињариќ и Трајче Стамески
7. Вертикала на средновековната книжевност: Харалампие Поленаковиќ – Вера Антиќ – Добрила Миловска – Кристина Николовска и Димитар Пандев
8. Вертикала на книжевноста за деца: Миодраг Друговац – Јадранка Владова – Виолета Димова – Весна Мојсова-Чепишевска (Иван Антоновски)
9. Вертикала на јужнословенските книжевности: Георги Сталев – Науме Радически – Ангелина Бановиќ-Марковска
10. Вертикала на јужнославистика и македонистика за Катедрата за општа и компаративна книжевност, албански јазик и турски јазик: Слободан Мицковиќ, Венко Андоновски и

Ангелина Бановиќ-Марковска

11. Вертикала на српската книжевност: Димче Левков – Миодраг Друговац – Виолета Пирузе-Тасевска – Трајче Стамески
12. Вертикала на хрватската книжевност: Гане Тодоровски – Атанас Вангелов – Венко Андоновски
13. Вертикала на словенечката книжевност: Александар Спасов – Нада Петковска – Јасна Котеска
14. Вертикала на бугарската книжевност: Виолета Пирузе-Тасевска – Ангелина Бановиќ-Марковска – Трајче Стамески
15. Вертикала на дубровничката книжевност: Харалампие Поленаковиќ – Томе Саздов – Фанија Попова – Ангелина Бановиќ-Марковска
16. Вертикала на македонската култура и цивилизација (Културолошки проучувања) за Катедрата по преведување и толкување (Науме Радически, Добрила Миловска, Нина Анастасова Шкрињариќ, Венко Андоновски и Весна Мојсова-Чепишевска).

Катедрата – расадник на нов кадар

Овие вертикали значат развој на комплексен и полифон наставно-научен процес, кој расте низ повеќе етапи. Збогатувањето, обновата, освежувањето на тој процес е квалитетен раст, кој резултира со конкретни резултати. Тие резултати не само што се високо и компетентно вреднувани туку се и благодатни за развој на недоброј „невидливи“ нови „вертикали“, но и нови „арборесцентно“ разгранети процеси, кои резултираат со непрегледен „океан“ нов кадар, носители на гордата титула Професор по македонска книжевност и јужнословенски книжевности, Професор по македонска книжевност со македонски јазик, Дипломиран филолог по македонска книжевност и јужнословенски книжевности, и други титули што произлегуваат од богатата понуда на студиски програми, потпрограми и модули. Тој „океан“ кадри веќе нашироко и со децении ја освојува не само просветната сфера во средните училишта (а секако и во основните), во високото образование, во научните институции (како институтите) туку и во сферите на книжевното, филолошкото и културното живеење. „Река“ компетентни предавачи, наставници и професори веќе седум и пол децении извршија редефиниција и ремисија на суштинските достигнувања во образовно-научниот процес, а тоа е очигледно бидејќи постигнаа завиден подем, јавни успеси и најважното – ја продолжија, ја надградија и ја збогатија големата мисија на нашите праучители – Светите Кирил и Методиј, Свети Климент Охридски, Свети Наум со своите следбеници.

Катедрата е расадник на нов кадар, книжевни македонствувачи, филолози, идни наставници и професори, уредници, публицисти, итн.

Наставен процес на три циклуси според ЕКТС

Во периодот од 2006 до 2015 г., Катедрата активно учествуваше во сите фази на подготовка и изработка на новите наставни планови и програми на сите три циклуси студии во согласност со Европскиот кредит-трансфер систем (ЕКТС).

Од 2016 до 2021 г., Катедрата веќе петнаесет години успешно работи на првиот, вториот и третиот циклус студии согласно со ЕКТС, хармонизирана со светските модели на студии од областа филологија.

Сл. 1 – Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, 2019 г.

Наставата и испитниот процес се одвиваат согласно со ЕКТС, постојано развивајќи нови студиски и предметни програми, понудувајќи модули и нови можности за синергија со другите студиски групи од разни катедри на Факултетот, и отворајќи се кон целата палета студиски програми понудени од угледниот „врсник“ на Катедрата и Факултетот – Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“.

Вториот циклус, насловен како *Македонска книжевност*, понудува можности за равој на македонистичката книжевна наука преку неколку развојни стратегии.

На вториот и на третиот циклус предметите опфаќаат поширока палета теориско-методолошки пристапи, од областите: *теорија на книжевноста, ѝдеоџологија, нараџологија, семиџика, херменевџика, ѝсихоаналиџички книжевни концепџии, идеџологија на книжевниџ џексџи, исџорија на значењеџи, мџџологиџи* итн.

Третиот циклус студии е во рамките на Докторската школа при УКИМ и веќе дава конкретни резултати преку нови докторанди, кои веќе ја шират *книжевнаџа и кулџуролошкаџа филолошка мисџја* ширум низ светот.

Членови на Катедрата одржуваат настава и на други факултети при УКИМ и имаат значајни гостувања и студиски престои на домашни и странски универзитети.

Научни трудови на студентите

Освен наставниот процес, значајна дејност на членовите на Катедрата е менторирање на: додипломски, магистерски и докторски трудови на студентите од сите три циклуси. Таа завидна литература од научни трудови сочинува непрегледно голема и важна македонистичка и јужнославистичка научна библиотека без која не може да се замисли развојот на филологијата.

Годинава, за првпат беше организирана и Студентска сесија во рамките на Меѓународниот научен симпозиум „Конески и книжевната наука“, а досега студентите учествуваа на конференции и научни собири за студенти.

Научна дејност на Катедрата

Покрај наставната дејност на членовите на Катедрата, и научната дејност е повеќе од импресивна. Низ својата седум ипол децениска дејност Катедрата се јавува во улога на организатор или координатор на бројни научни симпозиуми, конференции, собири и настани од областа на науката и како приредувач на зборници на трудови од научни собири.

Треба да се истакне и фактот дека критичко-теориските објавени книги на наставниците од оваа Катедра (над 100!) се темелниот фондус на македонистиката денес, особено на нејзината критеририка, но и на јужнославистиката и компаратистиката, теоријата на книжевноста и културологијата. Тие студии се всушност и најцитираните извори кај сите истражувачи на македонската книжевност и култура.

Во периодот 2006–2021 г. Катедрата е организатор на повеќе научни собири и симпозиуми. Во 2009 година, Катедрата го организираше Научниот собир посветен на проф. д-р Атанас Вангелов, а во 2013 година го одржа и Научниот собир „Творечкиот лик на Георги Сталев Поповски“. Во рамките на своите пошироки јужнославистички активности Катедрата го организираше Научниот собир „Македонија за Његош“, кој се одржа на 14 и 15 ноември 2013 година.

Во 2021 година, по повод 75 години од основањето на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, 75 години од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и 100 години од раѓањето на великанот Блаже Конески, Катедрата организираше и одржа Меѓународен онлајн-научен симпозиум, „Блаже Конески и книжевната наука“ (1–2 јуни 2021), којшто привлече завиден број научници од земјава и од странство, како и студенти од сите три циклуси на студирање, кои настапија на „Студентската сесија“.

Членовите на Катедрата учествуваа во бројни домашни меѓународни научни проекти. Катедрата има активно учество во работата

на Макропроектот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ *Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество.*

Покрај многубројните учества на домашни и меѓународни научни собири и симпозиуми, треба да се истакне и ангажманот на нашите професори во рамките на Семинарот за македонски јазик, литература и култура, како учесници на научните дискусии и како негови раководители, како членови или претседатели на Советот, лектори, предавачи и сл. Од редовите на Катедрата произлегоа директори на Семинарот, како проф. д-р Томе Тодоровски и проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, која е долгогодишен лектор по македонска книжевност. Повеќегодишен предавач на Курсот по македонска книжевност на Семинарот е проф. д-р Кристина Николовска.

Во текот на овие академски години членовите на Катедрата остварија голем број учества на меѓународни и домашни симпозиуми, конференции и книжевни фестивали, и учествуваа во неколку национални и интернационални проекти.

Членови на Катедрата објавиле повеќе учебни помагала, монографии, како и значителен број книги во земјата и во странство (научни и белетристика).

Сета научна актива на Катедрата е „мисија во големата мисија“ и претставува импозантен мозаик од научни практики, примена на научни методологии, размена на искуства во науката и жив научен процес, кој со децении е во подем.

Методолошки гледано, старата традиција на книжевната историја одлично се надградува со строгата теориска школа, која својот зародиш, подем и развој го имаше токму на нашата Катедра. Воопшто, методолошката разгранетост на научните пристапи ја разви крошната на можните теориски анализи и толкувања, кои меѓусебно се преплетуваат, се дополнуваат или полемизираат.

Научната актива на Катедрата е „извор“ на згуснат, квалитетен и повеќестран подем на македонската наука за книжевност. На индивидуален и на колективен план.

Поширока афирмација на членовите на Катедрата

Катедрата може да се гордее со своите великани, дејци и авторитети во академскиот, научниот, образовниот, творечкиот и културниот живот. Но, Катедрата има славно минато и сегашност, и таа може да се гордее со своите членови, кои се афирмирани личности, активни и во општествено-политичкиот живот и во раководните структури на Факултетот и УКИМ.

Сл. 2 – Кадарот на Катедрата (2006 г.)

Од редовите на Катедрата произлегле бројни ректори и проректори на Универзитетот, декани и продекани на Факултетот, успешни раководители на Катедрата, како и министри, пратеници, амбасадори и значајни личности во општествениот и културниот живот.

Истакнати членови на колективот биле членови на Македонската академија на науките и уметностите, како: академик Димитар Митрев, академик Харалампие Поленаковиќ, коишто биле меѓу првите членови на Македонската академија на науките и уметностите, а подоцна со највисоката академска титула беа удостоени и академик Александар Спасов и академик Гане Тодоровски.

Членови од Катедрата се членови на литературни и културни асоцијации во земјава и во странство како Друштвото на писателите на Македонија, Македонскиот Пен центар и други. Академик Гане Тодоровски бил претседател на ДПМ, а некои од професорите се членови на Претседателството на ДПМ.

Катедрата има истакнати уредници на научни и литературни списанија или списанија од областа на културата. Членовите на Катедрата се автори на ТВ-проекти од областа на културата и истовремено се истакнати јавни личности и креатори на јавното мнение.

Членовите на Катедрата се добитници на највисоки државни награди, но и на многу други домашни и меѓународни награди од областите: образование, наука, култура, книжевност, критика и есеј, превод, театар, итн.

Студентскиот живот и библиотеката на Катедрата

Студентскиот живот на Катедрата со децении е исклучително богат и активен. Студентите се вклучени во бројни научни, литературни и културни настани.

Матица на студентскиот живот, секако, е славната Библиотека на Катедрата којашто секогаш е исполнета со студенти, колеги,

наставници и вљубеници на книжевноста и културата. Срцето на студентскиот живот е топлиот дом на нашата библиотека, која со децении, посветено ја работи библиотекарката Снежана Јанчевска, а претходни библиотекари беа: Љубица Анастасова и Ангелина Бановиќ-Марковска.

Библиотеката е отворена за студентите, книгољупците, но и за културно-уметничките и научните настани на Катедрата. Библиотеката е духовна „слаткарница“ но и матица на богатиот студентски и колегијален академски живот.

Студентите учествуваат и во литературни и културни настани и надвор од кампусот на УКИМ, промовирајќи дела од најновата македонска продукција. Настаните беа во соработка со основни или средни училишта.

Студентите се пројавуваат како автори на книжевни дела, и тоа уште од студентските клупи, а некои веќе се афирмирани писатели и творци.

Студентите од Катедрата имаат можност за студиски престој во разни универзитетски центри во странство, со можност да разменат искуства во наставно-научниот процес со колегите од сродните институции во соседството и пошироко.

Најнови активности на Катедрата

Во поново време, Катедрата ја интензивираше својата севкупна активност, отворајќи се кон своите студенти, но и кон поширокиот аудиториум.

Почнувајќи од 2017/2018 г., Катедрата беше исклучително активна преку бројни литературно-научни и културно-уметнички настани, осмислувајќи и остварувајќи настани што го привелекоа вниманието на академската, научната и на културната јавност.

Катедрата беше организатор и на меѓународни настани и гостувања на афирмирани научници од поширокиот регион. Во 2017 г. беше организиран настан во соработка со Факултетот за црногорски јазик и книжевност, Цетиње, Матица црногорска и Сојузот на иселениците од Црна Гора, посветен на одбележувањето на творештвото на Радован Зоговиќ – „Омаж на Радован Зоговиќ“.

Членовите на Катедрата беа вклучени во литературни настани, средби и чествувања, како: свеченото одбележување на патронатот на Факултетот, драгоцената беше средбата на колегите и студентите со проф. д-р Георги Сталев, незаборавна беше промоцијата на збирката поезија „Скаменет сон“ од Стојан Тарапуза и одлична беше средбата со поетот Михаил Ренцов. Сите настани беа придружени со рецитали и настапи на студенти од Катедрата и од Факултетот, кои настапу-

ваа со песни или творби од македонски, но и од странски автори. На настаните учествуваа и најзначајни, но и помлади писатели, творци, уметници, преведувачи, уредници, членови на Друштвото на писателите на Македонија и на Македонскиот ПЕН-центар, но и познати музички уметници и млади надежни таленти.

Се гордееме со репрезентативното учество на научници и академски професори од светот. Во овој период беа одржани предавања на највидни македонисти од Хрватска и Словенија, како проф. д-р Златко Крамарик, проф. д-р Намита Субиото и проф. д-р Ѓурѓа Стрсоглавец.

Катедрата негува постојан однос на почит кон делата на македонските книжевни великани што се стожерници на нашето книжевно македонствување и одржа серија чествувања. Така, достојно се одбележа јубилејот 50 години од „Дениција“ на Петре М. Андреевски, но и многу други јубилеи, омажи и претставувања. Во учебната 2018/2019 г., беше организирана средба со поетот Михаил Ренцов, која привлече големо внимание кај студентите и пошироката културна јавност, а се одржа и незаборавен омаж за великанот Гане Тодоровски, под наслов „Ганевден“.

Во 2019 г. Катедрата одржа голема литературна манифестација под наслов „Денови на литературата“ (15-19 април 2019 г.), која имаше повеќе содржини, а гостуваа познати имиња на македонската книжевност, професори, научници, во синергија со студентите, младите творци и музички уметници, а како гости беа поканети и ученици од средните училишта. Тоа беше голем празник за книжевната македонистика сличен на фестивал во академските сфери.

Манифестацијата започна со отворање изложба на книги на вработените на Катедрата, која го освои секое катче од нашата библиотека. Потоа се одржа поетски митинг „Млада македонска поезија“ со најславните имиња на нашата млада поезија. Потоа следувааше претставување на авторот Зоран Анчевски, редовен професор и добитник на наградата „Браќа Миладиновци“ на Струшките вечери на поезијата за 2018, колешката проф. д-р Јасна Котеска имаше методичка и практична работа на студентите од Катедрата со средношколците од СУГС Гимназија „Орце Николов“. Во рамките на манифестацијата се одржа и промоција на книгата раскази „Припитомување на кучката“ на проф. д-р Венко Андоновски (во просториите на КИЦ „Кочо Рацин“), претставување на проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, добитник на наградата за литературна критика и есеј на ДПМ „Димитар Митрев“ за 2017, и промоција на збирката поезија од млади поети „Под едно небо“ со поетски настап на поетите.

Сл. 3 – Табло на професорите на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности 2021 г.

Во текот на последните две години, и покрај состојбата со пандемијата, Катедрата и натаму е вклучена во активностите што се однесуваат на афирмирањето на македонската образовна и научна мисла, како во државата така и во светот. И покрај недостигот од подмладок, Катедрата продолжува да дејствува со интензивно темпо во промовирањето на вистинските научни вредности и образувањето наставен и научен кадар, кој е активно вклучен во рамките на најсовремените трендови во науката и образованието.

Јубилејната и славеничка 2021 година

Во значајната и славеничка 2021 година – година на неколку важни јубилеи: 100 години од раѓањето на великанот Блаже Конески, 75 години од основањето на Филолошкиот факултет и од основањето на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, Катедрата организираше голема промотивна кампања, составена од: промоција на видеа, рекламни пораки и табло на професори, преставување на Катедрата пред средните училишта и пошироката јавност (преку онлајн настани) и Меѓународен научен симпозиум „Конески и книжеvnата наука“, одржан на 1 и 2 јуни 2021.

Онлајн кампањата „Претставување на Катедрата пред матурантите“ имаше одличен одзив во јавноста (март, април и мај

2021). Катедрата се претстави пред единаесет средни училишта низ земјава со цел матурантите да се запознаат со студиските програми, професорите и условите за студирање. Тоа го зголеми интересот на средношколците кон Катедрата и резултираше со зголемен број новозапишани студенти.

Со невиден ентузјазам, инвентивност и енергија, групата „Креативци“ (под менторство на раководителката на Катедрата, проф. д-р Кристина Николовска), изработи седум промотивни видеа и серија рекламни пораки за Катедрата, кои ја овековечуваат сликата за историјата на Катедрата и на студентскиот живот. Автори на видеата се: м-р Александра Спасевска, Верица Мукоска и Рената Пенчова, а во екипата активен член беше и Пепа Стамков. Насловите на видеата се: „75 години Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности“, „Катедрата денес“, „Книжевни синергии“, „Вистински избор – кон светлината!“, „Мојата Катедра“ – прозорец кон светот!“, „Мојот студентски живот“, и „Креативен студентски блесок“.

Промотивните видеа премиерно беа прикажани на 1 јуни 2021 на првиот ден на симпозиумот „Конески и книжеvnата наука“, а потоа беа објавени и на ФБ-профилот на Катедрата, на социјалните мрежи и на официјалната страна на Факултетот.

Под менторство на проф. Николовска, Александра Спасевска (постдипломец и демонстраторка) изработи табло на професори на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности, кое содржи фотографии на сите досегашни и актуелни предавачи. Таблото беше објавено на ФБ-профилот на Катедрата.

Денес, Катедрата е напoлно отворена за комуникација со идните, сегашните и поранешените студенти, но и за сите македонисти, јужнослависти, книжевници, писатели и книгољупци и постојано одржува „отворен прозорец“ кон јавноста преку официјалната страница на Факултетот и социјалните мрежи, преку кои споделува информации за настани, најави, итн. Катедрата има активен и отворен однос кон медиумите, со кои одлично соработува.

Уметнички достигнувања

Уметничките достигнувања на членовите на Катедрата се импресивни, почнувајќи од раскошниот полиграф – великанот на македонската книжевност писателот Гане Тодоровски, како и цела плејада автори како поетите: Георги Сталев, Атанас Вангелов, Науме Радически, прозаистите: Слободан Мицковиќ, Георги Сталев, Атанас Вангелов и Венко Андоновски, драмските автори: Георги Сталев, Атанас Вангелов и Венко Андоновски. Од незаокружените книжевни опуси ги издвојуваме: поетесите Нина Анастасова-Ш-

крињариќ и Кристина Николовска, прозаистот и драмски писател Венко Андоновски и прозаистката Весна Мојсова – Чепишевска.

Авторите се веќе профилирани и значајни имиња на македонската книжевна сцена и имаат активна улога во развојот на културниот живот, литературните и културните манифестации во земјава и во странство. Некои од овие автори се столбови на современата македонска книжевност (како Гане Тодоровски), македонската критика (Атанас Венгелов), додека Катедрата може да се гордее со приматот на најчитан автор според проценките на критиката и публиката – славниот писател Венко Андоновски.

Значење

Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности спаѓа во водечките институции во македонската општествена и културна средина. Монументалниот влог на Катедрата во наставно-научниот процес, врвните достигнувања во повеќе домени на науката, книжевноста и уметноста се неспорен факт, кој високо ја рангира нашата институција во врвот на институции од оваа област. Низ својот развој Катедрата се јавува не само како наставно-научна единица туку и како меѓународен афирматор на академските, научните и културните вредности кај нас и во светот.

Големиот влог на Катедрата за македонска книжевност и јужнословенски книжевности во македонистиката, јужнославистиката, во книжевната наука и воопшто во културата е мисија од непроценлив формат и претставува еден од столбовите на нашата просвета, наука, уметност и култура. Катедрата е трајна вредност, не само во високо-образовниот процес туку и во науката и културата, во нашиот и во светскиот контекст.

Катедрата изврши значајно *книжевно и културно македонсѝвување*, кое ќе остане трајна вредност како еден од столбовите на македонската филолошка наука.

Но, тоа е само дел од сликата за Катедрата како изотоп и хронотоп на македонската култура. И не е малку, но никогаш не е доволно.

Продолжуваме, во име на Конески и на сите книгољупци.

Но, и во духот на великанот Гане Тодоровски – продолжуваме да бидеме *македонсѝвувачи, разбисѝрувачи, освейлувачи* оти имаме недоброј *доречувања и книжевни освейлувања*.

Подготвиле:

проф. д-р Венко Андоновски

проф. д-р Кристина Николовска

проф. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова

проф. д-р Трајче Стамески

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за албански јазик и книжевност

70 ГОДИНИ АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

70-годишната историја од изучувањето на албанскиот јазик на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје почнува со лекторат, кој прераснува во семинар, па во Катедра за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и е проследена со успешна образовна, научна и културна активност. Оваа национална катедра е една од најстарите високообразовни единици со наставен албански јазик не само во Република Северна Македонија туку и во регионот.

Наставно-научната дејност се изведува на прв, втор и трет циклус студии, а придонесот на професорите се огледува во изготвување учебници и учебни помагала, во учество на научни конференции, во објавување прилози, научни и стручни трудови, монографии, двојазични албанско-македонски речници, книжевни дела и др.

Историјат на Катедрата

Во 1951 г. во рамките на тогашната Катедра за јужнословенски и балкански јазици со Семинар за македонски јазик и литература на Филозофскиот факултет во Скопје, беше отворен лекторат по албански јазик (двосеместрални студии), кој осум години подоцна, во учебната 1959–60 г., прерасна во семинар за албански јазик со четирисеместрални студии, а десет години подоцна, во академската 1967–68 г., со настава во шест семестри, за во учебната 1971–72 г. да прерасне во Катедра за албански јазик и книжевност (со осумсеместрални студии).

Основач на Катедрата е истакнатиот професор и деец, д-р Петро Јанура, кој 20 години по ред беше единствениот професор од основањето како лекторат (1951 г.) до добивањето статус на катедра (1971 г.). Имено, проф. Јанура изведуваше настава и раководеше со Катедрата до пензионирањето (1980 г.). Од првите дипломирани генерации студенти при оваа Катедра од четиригодишни студии беа примени четворица помлади асистенти: Зеќирја Незири, Нехас Сопај, Агим Пољоска и Ќани Д. Мемети, (кои подоцна се унапредуваат во наставно-научни звања: доцент, вонреден и редовен професор). Од 1975 г. на Катедрата беа вработени двајца професори: д-р Ремзи Несими, и д-р Џеват Гега.

Со текот на времето, Катедрата се прошири и со друг наставен кадар, односно со д-р Хаки Имери, д-р Авзи Мустафа и д-р Зихни Османи. Почитуваните основоположници на албаноолошките сту-

дии кај нас, проф. Петро Јанура, Ремзи Несими, Џеват Гега и Кани Мемети (лектор), се покојни; додека колегите Хаки Имери, Зихни Османи, Авзи Мустафа, Зеќирја Незири, Нехас Сопај и Агим Пољоска веќе се пензионирани. На сите наши почитувани претходници им се благодариме за многудецениски наставно-научниот труд.

Во учебната 2020–2021 г. во редовен работен однос се д-р Аслан Хамити, д-р Агим Љека, д-р Мирлинда Крифца-Беќири, д-р Мируше Хоџа, д-р Вальбона Тоска, д-р Теута Арифи (работното место на д-р Теута Арифи е во мирување поради најзината ангажираност во политиката); д-р Исмет Османи, д-р Ајтен Камили, доцент Фаркета Дибра-Зеќири и доцент Лулјета Адили-Челику. За библиотеката се грижи Блерант Мехмети. Одредени наставници од оваа Катедра, своите додипломски, магистерски или докторски студии, освен на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги завршиле и на други универзитети, како во Романија и Италија (Петро Јанура), Белград (Џеват Гега, Ремзи Несими), Загреб (Зеќирја Незири, Авзи Мустафа, Мируше Хоџа), Приштина (Ремзи Несими, Зихни Османи, Хаки Имери, Аслан Хамити), Тирана (Хаки Имери), Ница Франција, (Мируше Хоџа) итн.

Наставата на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје се спроведува со тесна соработка меѓу катедрите. Следствено на ова, за реализација на студиските програми наставниците од Катедрата за албански јазик и книжевност држат настава по одредени предмети и на други студиски групи, како што и наставници од други катедри и факултети (особено од Филозофскиот факултет) предаваат на студенти на оваа катедра (пред сè општи предмети, македонски јазик, странски јазик, педагогија, психологија, изборни или факултативни предмети и сл.).

Уште од воведувањето албански јазик на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ голем придонес во работата и развојот на Катедрата даде академик Оливера Јашар-Настева, како и помлади следбеници и наши сè уште активни колеги. За држење настава, на Катедрата беа ангажирани одредени албаноолози, како проф. Љатиф Мулаку, проф. Шефќет Плана, проф. Имри Бадалај, проф. Агим Винца, проф. Тома Дима и др. За покривање на фондот на часови, Катедрата ангажирале и по потреба ангажира надворешни соработници, стручњаци од практиката или демонстратори, како д-р Изаим Муртезани, д-р Африм Реџеџи, д-р Зеќирија Ибрахими, д-р Мустафа Ибрахими, д-р Веби Кадриу, д-р Исмаил Хамити, д-р Блерица Старова-Златку, Џабир Ахмети, м-р Јордана Шемко — Георгиевска и др.

Одвреме на време, Катедрата е почестена со предавања на истакнати личности од албанската лингвистика и наука: проф. Еќрем

Чабеј, проф. Анастас Доди, проф. Јани Томаи, проф. Шабан Демирај, академик Реџеп Исмајли, академик Бахри Беџи, балканологот Виктор Фридман, илирологот Александар Стипчевиќ, проф. Али Јашари и др. Со научно раководство (менторство) или учество како членови во комисији за оцена и одбрана на магистерски трудови и докторски дисертации нè почестија проф. Рами Мемушај, проф. Емил Љафе, проф. Џеват Љоши, проф. Ѓовалин Шкуртај, проф. Рефик Кадија, проф. Имри Бадалај, проф. Бегзад Балиу, акад. Шабан Синани, акад. Али Алиу; како и наши колеги од другите десет катедри на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, од Филозофскиот факултет, Педагошкиот факултет „Климент Охридски“, од Тетовскиот универзитет, Универзитетот на Југоисточна Европа итн.

Катедрата има три студиски циклуси: додипломски, постдипломски и докторски студии

Катедрата за албански јазик и книжевност на Филолошкиот Факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје има прв, втор и трет циклус студии. Четиригодишните додипломски студии се спроведуваат на три студиски програми:

1. Албански јазик и книжевност (наставна насока);
2. Превод и толкување од македонски на албански јазик (за студенти на кои албанскиот им е мајчин јазик) и
3. Превод и толкување од албански на македонски јазик (за студенти на кои албанскиот не им е мајчин јазик).

Бројот на запишани студенти во прва година не е константен и се менува од година во година. Дипломираниот кадар се покажа многу успешен во работата: професори по албански јазик и литература, преведувачи и толкувачи, публицисти итн., но некои од нив станала и истражувачи, писатели, истакнати личности во образовната, научната, политичката и културната сфера.

Од учебната 1993–1994 г. се организираат постдипломски студии, најпрво двегодишни магистерски студии, сега едногодишни магистерски студии во две групи: а) албански јазик и б) албанска литература. Досега десетици кандидати магистрираа на теми поврзани со албанскиот јазик, фолклор, литература и култура, но и споредбени теми меѓу балканските и светските јазици и книжевности. Некои од нив се објавени, но има и такви што сè уште се зачувани во ракопис во библиотечниот фонд на Катедрата.

На Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, односно на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во Скопје во рамките на филолош-

ките студии се организираат и студии од трет циклус од областа на албанската лингвистика и албанската литература. Интересот на кандидатите од Северна Македонија, Косово и Албанија за следење на овие студии е голем.

Придонесот на наставниците на Катедрата за стандардизација, зачувување и негување на албанскиот јазик

Како што е познато, делегати поканети од Македонија на Конгресот за правописот на албанскиот јазик (Тирана, 1972) беа нашите почесни дејци Петро Јанура, Ремзи Несими и Сефедин Сулејмани. Покрај овие тројца делегати, на Конгресот беа поканети и учествуваа уште осум претставници од Македонија: Али Алиу, Кимете Агаи, Махмут Хиса, Емин Пустина, Џеват Гега, Хамза Река и др. Овие истакнати интелектуалци од тоа време, како и целата албанска популација во Македонија, ја поддржаа идејата за заеднички стандарден јазик за сите Албанци.

Сл. 1 – (Професори, прв ред од лево) Шефкет Плана, Петро Јанура, Латиф Мулаку; (Професори, втор ред од лево) Агим Пољоска, Зеќирја Незири, Ремзи Несими, Џеват Гега, Кани Мехмети

Професорите заедно со дипломираните студенти на оваа катедра се едни од најистакнатите дејци за образованието, науката и воопшто за албанската култура во Република Северна Македонија. Тие се добри педагози, учебникари, албаноолози, основачи на високообразовни институции, весници и научни списанија на албански јазик.

Со својата плодна едукативна, научна и културна дејност, Катедрата даде голем придонес за примена на литературната норма во албанските училишта, во печатените и електронските медиуми во Северна Македонија и воопшто за негување и збогатување на

албанскиот јазик, за зачувување на неговата чистота и заштита од туѓо влијание.

Со сестраната образовна, научна, општествена и културна дејност, Катедрата даде и сè уште дава голем придонес за развојот и напредокот на нашето општество.

Истражувачка, научна, литературна, лексикографска и учебничарска дејност

Наставниците на Катедрата бележат активно учество на научни албанолошки семинари, симпозиуми и конференции што се одржуваат во Северна Македонија, Албанија, Косово и во други земји. Некои наши професори биле успешни носители и реализатори на научни проекти од областа на албанската лингвистика и литература. Членовите на Катедрата досега учествуваа на стотици научни конференции, подготвија многу учебници за основно, средно и универзитетско образование, објавија десетници вредни монографии, литературни дела (поезија, проза и драма – Нехас Сопај), преводи на дела, стотици вредни прилози и студии.

Од областа на лингвистиката се издвојуваат монографиите за албанските дијалекти во Северна Македонија: „E folmja e Tetovës“, „E folmja e Dervenit“ (Говорот на Тетово, Говорот на Дрвен) од проф. Ремзи Несими; „E folmja e Kumanovës“, „E folmja e Karshiakës“ (Говорот на Куманово и Говорот на Маркова Река) од проф. Хаки Имери; „E folmja e Prespës“, „E folmja e Manastirit“ (Преспанскиот и Битолскиот говор) од проф. Зихни Османи; *Leksiku dialektor i të folmes së Prespës* (Дијалектната лексика на преспанскиот говор) од Агим Пољоска; „E folmja e Karadakut të Shkupit“ (Говорот на Албанците од Скопска Црна Гора) од проф. Аслан Хамити; „Ndërrimet morfonologjike në gegërishte“ (Морфонолошки промени во гегиските говори) од проф. Исмет Османи; „E folmja shqipe e Strugës“ (Струшките албански говори) од Ајтен Камили. Вработените на Катедрата, и исто така, се занимаваа со составување албанско-македонски речници и обратно: Хаки Имери – Петар Атанасов – Зихни Османи, Македонско-албански и албанско-македонски речник, Куманово, 1997 година. Хаки Имери – Зихни Османи, Македонско-албански речник, Логос-А, Скопје, 2000. Хаки Имери – Зихни Османи, македонско-албански речник, Менора, Скопје, 2008. Хаки Имери – Бина, Албанско-македонски речник, Логос-А, Скопје, 2012 година. Автор на поглавјето *Албански јазик во Правописот на македонскиот јазик – Култура*, Скопје 2017 г. е Ваљбона Тоска.

Бројни се и студиите од други области: Агим Пољоска, „*Interpretime linguistike*“ (Лингвистички истражувања), Скопје, 2002;

Аслан Хамити, „Paralelja shqipe në dy fjalorët shumëgjuhësh të Gjorgji Pulevskit“ (Албанска паралела во двата повеќејазични речници на Ѓорѓи Пулевски), Скопје, 2005), „Kultura e gjuhës për të gjithë“ (Јазична култура за сите), Скопје, 2018; „Shtjellime gjuhësore“ (Лингвистички толкувања), Скопје, 2020; Исмет Османи, „Ndërrime morfonologjike në gegërishte“ (Морфолошки промени во гегискиот дијалект), Скопје, 2010, Граматика на албанскиот јазик, Скопје, 2020; Ајтен Камили, „Perla gjuhësore“ (Јазични бисери), Скопје, 2019 од Ајтен Камили; „Napi i parë persisht“ (Прв чекор персиски), 2020, Техеран, Иран, од Мируше Хоџа итн.

Во областа на литературата, повеќебројни се монографиите за книжевни дела на албански автори: Џеват Гега е автор на антологијата *Lirika erotike shqipe 1* (Албанска еротска лирика 1), Vatra, Shkup, 1995; Зеќирија Незири, *Hrvati o Albancima* (Хрватите за Албанците); Zagreb, 1993; *Poezia e Budit 1* (Поезијата на Буди 1), Shkup, Eko Ritmi, 1995; *Historia dhe bibliografia e arbëreshëve të Zarës* (Историја и библиографија на Арбрешите на Задар), Ekoritmi, Shkup, 1997; *Meshari i Buzukut*. (Мисал на Бузуку), Logos – 5 & Sak – stil. Shkup, 2006; *Studime mbi epikën gojore shqiptare* (Студии за албанската усна епика), Instituti Alb-Shkenca, Shkup, 2017; *Balada e Lalës Bajram* (Баладата на Лала Бајрам), Instituti Alb-Shkenca, Shkup 2020; учебниците: *Historia e letërsisë shqiptare. pjesa e parë* (Историја на албанската книжевност – прв дел), Shkup, 1998; *Lirika gojore shqiptare* (Албанска усна лирика), UKIM, Shkup, 2015; *Epika gojore shqiptare* (Албанска усна епика), Instituti Alb-Shkenca, Shkup, 2018; Нехас Сопај, *Individualitete letrare 1 - Beqir Musliu* (Книжевни индивидуалности 1 - Беќир Муслиу), *Individualitete letrare 2 - Teki Dërvishi* (Книжевни индивидуалности 2 - Теки Дервиши); Мирлинда Крифца – Беќири, *Dialog me roezinë e Lasgush Poradecit* (Дијалог со поезијата на Лазгуш Порадеци), Vatra, Скопје, 2000, *Intertekstualiteti në roezinë shqipe mes dy luftërave botërore* (Интертекстуалноста во албанската поезија меѓу двете светски војни), Fakti, Скопје, 2005; *Studime letrare* (Книжевни студии), Vatra, Shkup, 2013; *Me sagën ballkanike të Luan Starovës* (Со балканската сага на Луан Старова), Албас, Тетово, 2019; Мируше Хоџа, *Психологија на театарот*, Скопје, 2009; (во коавторство), *Apa femërore e rrëfimit: rrëfime personale për krizën në Maqedoni 2001* („Женската страна на приказната: лични приказни за кризата во Македонија 2001“), Скопје, Евро-Балкан Прес. 2006; Агим Лека, *Semantika e dramës shqipe, Arbëria Dizajn, Tetovë, 2012* (Семантиката на албанската драма), *Letërsi e huaj 1, Albias, Tetovë, 2012* (Светска книжевност 1), Албас, Тетово, 2012), *Figurat narrative në krijimtarinë rrëfimore të Luan Starovës*, Vatra, Shkup, 2012. (Наративните фигури

во раскажувачкото творештво на Луан Старова, Ватра, Скопје, 2012). итн.; Нехас Сопај е познат како поет, романсиер и драмски писател; д-р Теута Арифи е автор на делата *Gjeografia ime* (Мојата географија), поезија, 1996; *Feminizmi ekzistencialist* (Егзистенцијален феминизам), 1997; *Pjesëmarrja e grave në trendet bashkëkohore të Shoqërisë Maqedone* (Жената во современите трендови во Македонија, студии), 1997 и *Shatë ditë magjike* (Седум магични денови, раскази), 1998.

Сл. 2 – Прием на новите студенти во учебната 2020/21 година.

Од областа на методиката и методологијата проф. Авзи Мустафа објавил неколку книги: „Figura mësuesish shqiptarë I“ (Ликови на албански учители I), 1995; „Eduka dhe arsimiti ndër shekuj“ (Воспитанието и образованието низ вековите), 1997; „Zhvillimi i arsimit shqip në Republikën e Maqedonisë nga 1945 deri më 1975“ (Развојот на основното школство на албански јазик во Р. Македонија од 1945 до 1975 година), 1998; „Македонскиот јазик во албанските основни училишта“, 1996; „Variacione gjuhësore“ (Јазичните варијации), Менора, Скопје, 2007; учебниците: „Abetare“ (Буквар на албански јазик), Shkup, 2002; „Rekomandime për përgatitjen e punimeve të diplomës dhe punimeve seminarike“ (Препораки за подготовка на дипломски и семинарски работи), Менора, 2005; „Studime dhe artikuj nga vitet në shekuj“ (Студи и статии од години до векови), Скопје, 2012.

Многу професори на оваа Катедра за потребите на студентите објавиле универзитетски учебници, како што се: *Erika gojore shqiptare*, *Lirika gojore shqiptare* (Албанска усна епика, Албанска усна лирика) од Зеќирја Незири; *Letërsia për fëmijë* (Литература за деца) од Нехас Сопај; *Didaktika e gjuhës shqipe dhe e leximit letrar*, *Metodologjia e kërkimeve shkencore në fushë të filologjisë* (Дидактика на албанскиот јазик и книжевното читање, Методологија на научно истражување од областа на филологијата) од Авзи Мустафа; *Kultura e të shprehurit* (Култура на изразувањето) од Агим Пољоска; *Fonetika dhe fonologjia e gjuhës standarde shqipe* (Фонетика и фоно-

логија на албанскиот стандарден јазик – објавена и на албански и на македонски јазик), *Dialektologjia e gjuhës shqipe* (Дијалектологија на албанскиот јазик) во коавторство Аслан Хамити - Ајтен Камили), Граматика на албанскиот јазик (на македонски) од Исмет Османи; Албанска лингвистика од Ајтен Хајдари-Камили, *Nari i parë persisht* (Прв чекор персиски), 2020, Техеран, Иран, од Мируше Хоџа и др.

Сл. 3 – Собр по повод пензионирањето на проф. д-р Авзи

Нашиот починат почесен колега и лектор Кани Мемети со голема трудољубивост, посветеност, професионалност и страст предаваше албански јазик, литература и култура на студенти на оваа Катедра на кои албанскиот јазик не им е мајчин јазик, како и на студенти од други групи од Факултетот, предавајќи курсеви по Албански јазик 1, 2, 3, 4 (како изборен предмет). Но тој беше многу продуктивен и успешен и во дизајнирањето наставни текстови, како: Албански јазик I, Скопје, 1998; Дали сакате да зборувате албански? (со работна тетратка), Факти, Скопје, 2001 година; Почетен курс по албански јазик (за студенти на кои албанскиот не им е мајчин), *Vatra, shkup*, 2002; Албански без мака 30+1, Скопје, 2004 година; Албанскиот јазик со елементи на албанската култура (за студенти кои не се Албанци) со ЦД (коавтор), како и една подготвена книга (во ракопис).

Речиси сите колеги на Катедрата имаат издадено учебници за основно и средно образование, особено за граматика, албански јазик и литература: Ремзи Несими, Џеват Гега, Зихни Османи, Хаки Имери, Зеќирја Незири, Нехас Сопај, Аслан Хамити, Агим Лека, Валбона Тоска, Исмет Османи, Ќани Мемети и др.

Академскиот кадар на Катедрата за албански јазик и литература во Скопје се занимава и со преведување литературни, јазични и други дела од албански на македонски јазик и обратно. Во оваа пригода го споменуваме македонскиот превод на балканската лингвистика од проф. Шабан Демирај изработен од Хаки Имери, литературни преводи на Нехас Сопај итн. Мошне успешни во преведување од македонски на албански јазик се Џеват Гега, Ремзи Несими, Агим Пољоска, Мирлинда Крифца, Исмет Османи, Ќани Мемети, но и други наши колеги.

Со лингвистички и литературни написи, професорите на Катедрата, заедно со други интелектуалци, објавија шест броја на научното списание „Shqyrtime albanologjike“ (Албанолошки истражувања), кое редовно се издаваше од 1994 до 1999 г., но за жал, неговото објавување беше прекинато од финансиски причини.

Неколку години (1996–2000) студентите на Катедрата издаваа неколку броја на студентското списание за албански јазик, литература и култура „Rrezja“ – „Зрак“, но и оваа активност беше прекината поради недостиг од средства.

Катедрата има библиотека со над 10000 книги и 800 списанија.

Придонеси на професорите од Катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во и надвор од Република Северна Македонија

Професори од Катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ одржувале настава и на универзитетите во земјава и надвор од Република Северна Македонија: д-р Аслан Хамити држел настава на постдипломски студии на Тетовскиот универзитет, на Педагошкиот факултет „Климент Охридски“, на универзитетот МИТ во Скопје, на „Укшин Хоти“ во Призрен, на Европскиот универзитет „Јуридика“ во Приштина; д-р Мируше Хоџа на Филозофскиот факултет во Загреб (Хрватска) на постдипломски и докторски студии и на Филолошкиот факултет на АТУ на додипломски студии во Техеран, Иран. Во периодот 2003–2016 на Универзитетот во Југоисточна Европа во Тетово и во Скопје на додипломски и на постдипломски студии, на Универзитетот во Тетово (УТ) (2007–2009), на Универзитетот ФОН (2009–2010); од 2007–2008 била прв в.д. директор на Институтот за духовно

и културно наследство на Албанците – Скопје.; д-р Мирлинда Крифца во периодот 2001–2008 г. држел настава на Унивезритетот на Југоисточна Европа во Тетово; д-р Исмет Османи во периодот 2003–2011 година држел настава на Универзитетот во Југоисточна Европа во Тетово и во Скопје на додипломски и на постдипломски студии, Воена академија „Генерал Михајло Апостолски“ – Скопје, во периодот од 2009–2011 г. на Универзитетот „Kolegji Universitar“ во Гњилане, Педагошкиот факултет „Климент Охридски“ – Скопје. Катедрата се гордее со фактот што нејзиниот член, проф. д-р Агим Лека, во периодот од 2004–2009 г. ја претставуваше Република Македонија како прв ополномоштен амбасадор во Арапска Република Египет, давајќи голем придонес за зближувањето на двете земји и двата народа, продлабочувајќи ги веќе поставените политички, економски и културни врски, додека проф. д-р Мируше Хоџа е прва жена кандидат за претседател на Р. Македонија во 2009 г.

Добиени награди

За придонесот во образованието, науката и културата, членовите на Катедрата за албански јазик и книжевност се добитници на значајни признанија и награди. Имено, две златни плакети му се доделени на проф. Ремзи Несими, едната по повод 40-годишнината на Правописниот конгрес на албанскиот јазик (Корча, 2012), а другата по повод 104-годишнината на Конгресот на азбуката на албанскиот јазик (Скопје, 2012).;

Признанија и награди: Општина Чаир – Благодарница за големиот придонес во образованието – март 2018 г. (постхумно); Здружение за уметност и култура „Традита“ – Тетово – Награда „Али Вишко“ – Национална награда за животно дело и посебни достигнуања во областа на албанската наука, образование и култура – јуни 2016 г.; Министерство за образование и наука – Благодарница за ценет придонес во областа на албанското образование, наука и култура – ноември 2015 г.; Здружение на албанските педагози – Тетово – Благодарница – март 2015; „Златна мравка“ – Награда за животно дело – 2015 г.; Институт за духовно и материјално наследство на Албанците во Македонија – Признание за животно дело – февруари 2013 г.; Дом на култура „Кочо Рацин“ – Скопје – Плакета – ноември 2012 г.; Универзитет „Фан С. Ноли“ – Корча – Златна плакета – ноември 2012 г.; Универзитет „Фан С. Ноли“ – Корча – Благодарница – декември 2012 г., Државен универзитет во Тетово – Признание „Битолски конгрес 1908“ – септември 2008 г.; Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје – Плакета – мај 2005 г.; Република Македонија – „Св. Климент Охридски“ – 2004 г.; Универзитет „Св. Кирил и Методиј“

– Скопје – Повелба – мај 2001 г.; д-р Џеват Гега двапати е добитник на наградата „Златно перо“; д-р Авзи Мустафа за својот придонес е добитник на неколку награди и признанија, како наградата „11 Октомври“, „Климент Охридски“, „23 Октомври“, плакета со ликот на „Блаже Конески“, плакета „Св. Кирил и Методиј“, признанието „Али Вишко“; д-р Агим Пољоска е добитник на наградата „Гоце Делчев“, Аслан Хамити и Хаки Имери се добитници на наградата „23 Октомври“ и д-р Мируше Хоџа е добитник на првата меѓународна награда на Ибн Сина Институтот во Техеран, Иран, во 2004 г., во рамките на Меѓународната конференција за суфизмот во литературата.

Подготвиле:

проф. д-р Исмет Османи

проф. д-р Аслан Хамити Мустафа.

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за турски јазик и книжевност

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ (1976-2006)

За покривање на потребите од наставен кадар на турската заедница во Македонија, Катедрата за турски јазик и книжевност својата работа како една од наставно-научните единици на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје ја започна во академската 1976/77 година.

Прв вработен наставник на Катедрата е Оливера Јашар-Настева. Потоа, со една година разлика, примени се Ариф Аго и Хамди Хасан.

Во духот на времето, на Катедрата за турски јазик и книжевност постоеја групи за турски јазик и книжевност (наставна насока) од прв и од втор степен, како и турски јазик и книжевност како прв и како втор главен предмет.

Со интензивна поддршка на Деканатот на Факултетот и на Амбасадата на Република Турција во Скопје, Катедрата за турски јазик и книжевност за кратко време се разви во модерна катедра, која не само што образуваше наставен кадар по турски јазик и книжевност за потребите на училиштата со турски наставен јазик во земјава туку тоа го правеше и за потребите на училиштата надвор од границите на републиката, како и во европските земји. Исто така, потребите од високообразован кадар кој зборува турски јазик, како што се оние на медиумите, разните државни или приватни организации, се задоволува преку оваа катедра.

Поради типолошката сличност на турскиот и на унгарскиот јазик, како и помошта од Амбасадата на Република Унгарија во Скопје, почнувајќи од академската 1991/92 г., во рамките на Катедрата функционира и Лекторатот по унгарски јазик. Во прв период, по предлог на Република Унгарија, долги години како лектори по унгарски јазик беа ангажирани Магдолна Хас, Пустаине Амбруш Агнеш и други. Унгарскиот јазик се изучува како странски јазик во четири семестри. Интерес покажуваат, пред сè, студентите на Катедрата, но и студенти од другите катедри, како и студенти на другите факултети на Универзитетот. Со помош на унгарскиот лектор, во рамките на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ редовно се организираат активности за студентите, но и надвор од Факултетот за сите граѓани.

Во периодот од 23 до 25 октомври 1991 г., Катедрата заедно со Деканатот на Факултетот го организира меѓународниот симпозиум под наслов „Македонско-турски културни врски во минатото и денес“, на кој учествуваа голем број научници од земјава и од

странство. По симпозиумот беше издаден зборник на трудови, кој и денес е од големо значење и за туркологијата и за македонистиката.

По овој симпозиум, како резултат на зголемениот интерес за изучување на турскиот јазик на студентите на кои турскиот не им е мајчин јазик, во учебната 1992/93 г. на Катедрата за турски јазик и книжевност се воведува една нова студиска група за турски јазик и книжевност (двопредметна) за студенти на кои турскиот јазик не им е мајчин јазик. Всушност, оваа студиска група се отвори во периодот на интензивираната културна соработка меѓу Република Турција и Република Македонија и претставува мост за запознавање, проширување и продлабочување на културните врски меѓу овие две земји. Студентите од оваа група секоја година се праќаа во Центарот за изучување на турскиот јазик ТОМЕР, најпрвин во Универзитетот во Анкара, Република Турција, а потоа и во рамките на други универзитети во Измир и во Истанбул.

Сл. 1 – 18 мај 2017: Обраќање на пензионираниот проф. д-р Ариф Аго по повод врачување на Плакетата за заслуги на свеченото отворање на Меѓународниот симпозиум „40 години Катедра за турски јазик и книжевност“, а во присуство на ректорот, проректорот, деканот, продеканите, странските и домашните професори, претставници на организации од Република Турција, гости и студенти.

Првиот доктор на науки во овој прв период е Ариф Аго, со одбранета дисертација по детска книжевност во 1989 г.

Во учебната 1992/93 г. во рамките на Филолошкиот факултет за првпат се организираа постдипломски студии по турски јазик и книжевност. Првите студенти беа Марија Леонтиќ, Октај Ахмед и Севин Алил. Оттогаш, оваа активност се изведува без прекин. Првите магистри произлезени од овие студии се Севин Алил (2000) и Октај Ахмед (2001).

Првата докторска дисертација од втората генерација вработени, односно од соработничката генерација примени по 1989 г., е одбранета во 2005 г. од страна на Октај Ахмед. Истата година тој е првиот нов доцент од втората генерација.

Во текот на работата на Катедрата за турски јазик и книжевност, од 1976 до 2005 г. раководители на Катедрата биле: академик Оливера Јашар-Настева, д-р Ариф Аго, д-р Хамди Хасан и д-р Муџаит Асимов.

Во истиот период, како наставници работеле: д-р Ариф Аго, д-р Хамди Хасан, д-р Себахат Махмут, д-р Ванчо Бошков – како надворешен член, а подоцна и д-р Муџаит Асимов.

Од соработничкиот кадар, ангажирани беа: Сена Ариф, Фадил Хоџа, Низам Решит, Хулија Даут, Марија Леонтиќ, Севин Алил, Октај Ахмед, Назим Ибрахим, а пократок период и други.

Како странски лектори по турски јазик и книжевност на Катедрата за турски јазик и книжевност престојувале: Абдулкадир Хајбер, Мехмет Акај, Зелиха Гунеш, Рухсар Зубејироглу, Фикрет Јикилмаз, Емел Дениз, Чигдем Улкер, Хусејин Озбај, Хајати Јавузер и др.

Во работата на Катедрата за турски јазик и книжевност поради недостиг на кадар учествувале и професори од универзитетите во Белград, Приштина, Истанбул и други. Од балканските турколошки центри, треба да се споменат придонесите и гостувањата на д-р Себахат Махмут (1979-1982), д-р Ниметулах Хафиз (1981-1990), д-р Славољуб Џинџиќ (1987-1990), д-р Фехим Наметак, д-р Дарко Танасковиќ и др.

Библиотеката на Катедрата за турски јазик и книжевност во 1991 г. го прими првиот библиотекар, Фатима Чекович. Оттогаш библиотеката постојано е надградувана со книги и списанија, претежно, за турскиот јазик, книжевност, култура и историја.

Проф. д-р Ариф Аго и проф. д-р Хамди Хасан, двајцата професори што беа носители на Катедрата во овој период, имаа исклучителен придонес во македонската туркологија, со учество на голем број научни собири и голем број објавени трудови во земјава и во странство.

Турските говори и турската народна книжевност во Македонија, кои претходно некако беа запоставени и претежно анализирани од страна на странски лингвисти, веќе од 90-тите години започнаа по-сериозно да се анализираат преку разни трудови (научни статии, реферати, монографии, проекти, магистерски и докторски дисертации).

Меѓу 1996 и 1998 г., проф. д-р Ариф Аго беше носител на проектот „Турските говори од Македонија (југозападна)“, во кој учествуваа и соработниците Севин Алил и Октај Ахмед. Проектот беше поддржан од Министерството за наука на РМ.

Од 1998 г., проф. д-р Хамди Хасан, беше носите на проектот „Гатанките, текерлемињата и народните приказни на турската националност во Македонија“. Проектот беше поддржан од Министерството за наука на РМ, а соработник на проектот беше м-р Назим Ибрахим.

Наставниците и соработниците, исто така, се учесници во голем број други проекти, чии носители се лица надвор од Катедрата.

За студентите од наставната насока („мајчин“), се организираа практични часови по Методика на наставата во основното училиште „Тефејџуз“ и еден пократок период во „Јане Сандански“, како и во средното училиште „Јосип Броз Тито“.

Студентите, пак, од филолошката група („немајчин“), по дипломирањето, имаа предност кога се вработуваа во фирми со турски капитал, поради познавањето на турскиот, на македонскиот, како и на англискиот јазик. Денес тие се вработени од европски институции, па сè до домашни владини институции, и тоа во повеќето градови во земјава.

Високи делегации од Република Турција во посета на Република Македонија, речиси без исклучок ја посетуваа Катедрата за турски јазик и книжевност. Така, Катедрата беше домаќин на голем број министри и заменици министри од разни министерства, директори на разни центри, професори, научници и др.

Со години Катедрата на располагање имаше една библиотека во која се одржуваше настава и која многу тешко ја извршуваше својата функција, една предавална и два доградени кабинети за наставниот кадар. Поради просторните проблеми, наставата се изведуваше и во предавалната и во библиотеката секој ден од 8 до 19 часот.

Со пензионирањето на проф. д-р Ариф Аго во 2004 г., полека но сигурно започна транзицијата на наставниците од првата кон втората генерација.

Развоен пат на Катедрата за турски јазик и книжевност (2006-2021)

Катедрата за турски јазик и книжевност, од своето основање и приемот на првите студенти во академската 1976/77 г, забележува константен раст и прогрес, како во образовната и научноистражувачката дејност, така и во дејностите од поширок општествен интерес.

Иако на почетокот имаше релативно малку студенти на Катедрата, со отворањето на филолошката насока за студентите коишто не го познаваат турскиот јазик („немајчин“), вкупниот број на студенти се зголеми. Имаше периоди кога во наставната и во филолошката група се примаа по 40 редовни студенти, плус 10 вонредни студенти, а имаше и по 10-ина странски студенти (претежно од Република Турција). На тој начин, во првата декада од 21 век, во одредени академски години на Катедрата во прва година се запишуваа по 90 студенти. Од 2010 г., тој број почна благо да паѓа, за потоа на кон-

курст за прием на нови студенти во прва година Катедрата да прима по 20 редовни студенти во двете групи и по 10 вонредни студенти.

Во летниот семестар од академската 2010/2011 г., како донација од турската владина агенција за соработка и развој ТИКА, Катедрата доби нови и современи простории како дополнување на постојните. Тоа се две предавални со модерен дизајн со по 32 столчиња за студенти и надворешен балкон, пет мали кабинети за наставниот кадар, два тоалети и ходник што ги поврзува сите простории, а реновирани беа и библиотеката и постојната предавална. Новите простории доведоа до менување на изгледот на Катедрата, која сега изгледа современо, опремено и е центар за сите настани на Катедрата.

По добивањето на новите простории, Катедрата сега располага со три современи предавални (две поголеми и една помала), пет кабинети за наставници и една библиотека. Денес во новите предавални се одржуваат сите јавни одбрани на магистерски и докторски дисертации, дипломски трудови, разни гостински предавања или активности на студентите. Катедрата располага со аудио-визуелна опрема за изучување на турскиот јазик, книжевност и култура: аудиоопрема, проектори, ТВ и сателитска опрема и др.

Катедрата е комплетно опремена за научноистражувачка и административна работа и за изведување модерна настава, најпрвин како донација од ТИКА, а потоа и преку Факултетот.

Според Протоколот за соработка потпишан меѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и Турскиот културен центар „Јунус Емре“ во Скопје, кој е огранок на Фондацијата „Јунус Емре“ од Република Турција, турската страна се обврза да праќа најмалку еден, а по можност и двајца лектори од Република Турција, на нивни трошок. Кадарот што се праќаше беше од Факултетот за книжевност при престижниот Универзитет во Истанбул. Честопати се организираа и гостински предавања на Катедрата со гости од Република Турција, кои целосно беа покриени од страна на Турскиот културен центар „Јунус Емре“.

Исто така, студентите од филолошката група („немајчин“) можеа и сè уште можат да следат бесплатни курсеви во просториите на Турскиот културен центар „Јунус Емре“ во Скопје. Таа несебична помош е добредојдена и, токму поради тоа, студентите од оваа група многу побрзо и подобро го совладуваат турскиот јазик.

На 18 и 19 мај 2017 г., Катедрата за турски јазик и книжевност прослави 40 години од своето постоење на Факултетот. Имено, на 18 мај се одржа пригодна програма за јавноста, во која пред огромна публика се зборуваше за историјатот на Катедрата, доделени беа плакети на доајените на Катедрата, проф. д-р Ариф Аго и проф. д-р

Хамди Хасан, а на крајот, студентите имаа своја програма. Со две пленарни предавања на проф. д-р Ахмет Биџан Ерџиласун (Универзитет Гази во Анкара, Турција; во пензија) и проф. д-р Јулиан Ренч (Универзитет Јоханес Гутенбер во Мајнц, Германија), свечено се отвори Меѓународниот симпозиум: „40 години Катедра за турски јазик и книжевност“. Наредниот ден, 19 мај 2017 г., беше комплетно посветен на симпозиумот, кој се одржа во три паралелни сесии. Учествуваа 52 учесници со 50 реферати од 6 различни земји. Настанот беше одлично медиумски покриен.

Во 2019 г., наместо преку Турскиот културен центар „Јунус Емре“, Амбасадата на Република Турција во Скопје повторно ја презеде обврската да обезбеди најмалку еден, а по можност и двајца лектори од Република Турција. Тие се избираат на јавен конкурс во тамошното Национално министерство за образование. Така, според новите правила, во академската 2019/2020 г. во својство на визитинг професор гостуваше доц. д-р Улкер Шен од Универзитетот Гази од Анкара, додека во академската 2020/2021 г. гостуваше лекторот м-р Синан Казанџи.

Според Законот за високо образование од 2008 г., како и сите други студиски програми на Факултетот, студиските програми на Катедрата се подложни на акредитација и се акредитирани според важечките прописи. Почнувајќи од академската 2009/2010 г., Катедрата премина на модуларен систем на студирање. Првиот модул е задолжителен модул од три предмети, додека вториот модул е избран по струка и се состои од три изборни предмети. Во континуитет на Катедрата постојат две основни студиски програми:

1. наставна насока („мајчин“); и
2. филолошка насока („немајчин“).

Во наставната насока, наставата се одвива на турски наставен јазик во сите четири години, додека во филолошката група, освен курсот Современ турски јазик, наставата се изведува на македонски јазик во првите две години. Во трета година групите се спојуваат и заедно следат настава на турски јазик. Постојната акредитација е од 2018 година.

На прв циклус (додипломски) студии се примаат по 25 редовни, 10 редовни со кофинансирање и 10 вонредни студенти, и во двете студиски групи.

И на постдипломски студии наставата се изведува по модуларен систем, со таа разлика што постојат две студиски програми:

1. по турски јазик; и

2. по турска книжевност.

На втор циклус (постдипломски) студии, квотата е по 10 редовни и 5 вонредни студенти, во двете студиски групи.

Како резултат на гостинското предавање на проф. д-р Октај Ахмед на Универзитетот Јоханес Гутенберг во Мајнц (Сојузна Република Германија) во октомври 2016 година, на 4.5.2017 г. се потпиша договор според програмата Еразмус за мобилност на студенти и наставен кадар со Универзитетот во Мајнц. На 21.10.2019 г. се потпиша и Еразмус-договор за мобилност на студенти и наставен кадар со Универзитетот Ескишехир од Ескишехир (Република Турција).

Сл. 2 – 19 мај 2017:
Свечена вечера по повод 40 години Катедра за турски јазик и книжевност и врачување на Плакетата за заслуги на пензионираниот проф. д-р Хамди Хасан. Присутни: ректорот и проректорот на УКИМ, деканот, продеканот, странски и домашни професори, претставници на организации од Република Турција, гости и студенти

На Катедрата последните неколку години речиси во континуитет има барем по еден странски студент од европските држави што доаѓа преку програмата за мобилност Еразмус. Еден дел од нив се студенти по туркологија, а друг дел се претежно студенти што студираат македонистика, но покажуваат интерес и кон турскиот јазик.

Поради спецификата на својата работа и потребата од институционална поддршка, литература и лектори, Катедрата за турски јазик и книжевност остварува соработка со разни владини и невладини организации од Република Турција, како што се Институтот за турски јазик ТДК од Анкара, Турскиот културен центар „Јунус Емре“ во Скопје, Турската владина агенција за соработка и развој ТИКА – канцеларија во Скопје, Амбасадата на Република Турција во Скопје, Меѓународната организација на турската култура ТУРКСОЈ во Анкара и др.

Од домашните организации, Катедрата остварува блиска соработка со Здружението на турските невладини организации во Македонија МАТУСИТЕБ во Скопје, Центарот за образование, култура и уметност „Абдулхаким Хикмет Доган“ АДЕКСАМ во Гостивар и др.

Во рамките на Лекторатот по унгарски јазик, Катедрата, исто така, е во интензивна комуникација и соработка со Амбасадата на Република Унгарија во Скопје.

На академски план, Катедрата остварува соработка со разни универзитети во Република Турција. Посебно треба да се напомене соработката со Универзитетот во Истанбул, Универзитетот Гази во Анкара, Универзитетот Еге во Измир, Универзитетот во Едрене, Институтот за истражување на турскиот свет во Измир, Универзитетот во Ескишехир и многу други.

Долгогодишни и длабоки се традициите и соработката апсолутно на сите полиња меѓу Катедрата за турски јазик и книжевност и балканските турколошки центри во рамките на универзитетите во Белград, Приштина, Тирана, Сараево и Загреб, а во последниве неколку години и со Универзитетот во Зеница.

Од европските универзитети, блиска е соработката со Универзитетот во Мајнц, Сојузна Република Германија, како еден од најстарите турколошки центри во Европа.

Од 2006 до 2021 година, раководители на Катедрата беа следниве наставници:

2006-2009: проф. д-р Хамди Хасан;

2009-2011: проф. д-р Севин Алил;

2011-2016: проф. д-р Назим Ибрахим;

2016-2021: проф. д-р Октај Ахмед.

Лектори и наставници гости од Република Турција беа следниве: Зеки Ѓурел, Сеџаатин Турал, Саит Окумуш, Реџаи Озџан, Кадрије Турккан, Халил Ачикгоз, Сердар Угурлу, Селчук Ујсал, Фарук Гезгин, Ертугрул Каракуш, Селчук Куршат, Мехмет Гедизли, Мустафа Саид Кијмаз, Улкер Шен (визитинг професор) и Синан Казанџи – лектор.

Како припомош за теоретската настава, на Катедрата редовно се ангажираат надворешни соработници (стручњаци од практиката и демонстратори). Од 2006 до 2021 г. ангажирани беа Мајда Шабанова, Шеннур Сулејман, Мелек Нуредин, Осман Емин, Актан Аго, Сабит Ибрахим и Маида Рахте.

Покрај проф. д-р Фадил Хоџа (1989-2019) и проф. д-р Севин Алил (1994-2017), кои беа вработени на Катедрата во минатото, состојбата со вработени во мај 2021 г. е следната: проф. д-р Октај Ахмед, проф. д-р Назим Ибрахим, доц. д-р Осман Емин, виш лектор д-р Фатима Хоџин и виш лектор м-р Сена Ариф-Шешум. Соработници: м-р Сабит Ибрахим и м-р Маида Рахте. Лектор од Република Турција: м-р Синан Казанџи. Лектор од Република Унгарија: Етелка Ковач.

По унапредувањето на библиотекарката д-р Фатима Хоџин во лектор по турски јазик, долги години библиотеката на Катедрата

немаше библиотекар. Во мај 2021 г., како нов библиотекар на Катедрата се вработи м-р Маида Рахте. Библиотеката се состои од библиотечен фонд од околу 9000 единици, кој редовно се надградува со нови изданија од домашни и од странски извори (пред сè од Република Турција), добиени како донација или преку меѓународна размена. Најголеми донатори се Амбасадата на Република Турција во Скопје и Турската владина агенција за соработка и развој ТИКА – Канцеларија во Скопје.

Научната дејност на Катедрата е високо ценета во домашната јавност, а најмногу на меѓународен план. Научниот интерес на ангажираните наставници, соработници и лектори на Катедрата се движи од турските говори и турската народна книжевност во Македонија, преку старата и новата турска книжевност во Македонија, сè до современите теории во лингвистиката, книжевноста и методиката на наставата. Вработените редовно учествуваат со реферати на научни собири во земјата и странство, а објавуваат и трудови во домашни и реномирани меѓународни турколошки и други списанија. Сите вработени имаат меѓународно искуство.

Ангажираните наставници редовно подготвуваат материјали или објавуваат книги по разни предмети за студентите.

Катедрата организира и циклус предавања насловени како „Скопски турколошки предавања“. Досега предавачи беа:

21.10.2013 г.: проф. д-р Октај Ахмед, „Ризницата на речниците на Пулевски: Фонетските особености на турскиот јазик во Македонија во XIX век“.

25.4.2018 г.: проф. д-р Октај Ахмед, „Турската книжевност во 15 век: Јазицизаде Мехмет Ефенди и јазикот на неговите стихови“ (во соработка со Турскиот културен центар „Јунус Емре“).

20.11.2019 г.: доц. д-р Улкер Шен, „Турското образование во светот: Европа“.

4.12.2019 г.: доц. д-р Осман Емин, „Значењето на списанието „Сеслер“ за турското образование во Македонија“

18.12.2019 г.: проф. д-р Октај Ахмед, „Теорискиот модел на морфемската структура на именките во турскиот јазик“.

26.2.2020 г.: проф. д-р Мухсин Нагисоглу, претседател на Институтот за лингвистика при Азербејданската национална академија нанавуките, под наслов „Фузули: Книжевниот опус и поетика“

На 25.10.2018 г. во соработка со Меѓународната организација на турската култура ТУРКСОЈ во Анкара се одржа еден голем настан, кој медиумски беше одлично покриен. Имено, во рамките на одбележувањето годишнини на ТУРКСОЈ, во чест на познатиот киргиски писател Џенгиз Ајтматов и казачкиот поет Магџан Џумабај, се одржа

Сл. 3 – 20 октомври 2021: Групен портрет на Катедрата за турски јазик и книжевност (од лево): проф. д-р Октај Ахмед (раководител), м-р Дарина Бајовиќ (странски лектор од Република Унгарија), виш лектор м-р Сена Ариф-Шешум, доц. д-р Осман Емин (продекан за настава), м-р Маида Рахте (библиотекар), д-р Мелек Нуредин (стручњак од практиката), проф. д-р Назим Ибрахим, виш лектор д-р Фатима Хоџин и м-р Сабит Ибрахим (стручњак од практиката)

„Панел: 90 години од раѓањето на Џенгиз Ајтматов и 125 години од раѓањето на Магџан Џумабај“, на кој учествуваа панелисти од Турција, Казахстан и од Киргистан.

Во споредба со претходниот период од основањето на Катедрата до 2006 г., периодот од 2001 до 2021 г. е период во кој имаше голем број одбранети магистерски и докторски дисертации, како од домашни така и од странски кандидати (од Турција, Србија и од Косово).

Во рамките на проектот „Изучување на јазиците на другиот / активни студенти за општествена кохезија“, поддржан од Фондацијата Отворено општество Македонија, меѓу 5.3.2019 г. и 28.5.2019 г., на Катедрата се држеше почетен курс по турски јазик. Наставата се изведуваше во две групи со по 72 часа. Од 60 пријавени студенти, 22 успешно го завршија курсот и се стекнаа со сертификати. Наставата ја држеа проф. д-р Октај Ахмед и доц. д-р Осман Емин.

Лекторатот по унгарски јазик функционира преку наставата по предметот Унгарски јазик во четири семестри. Лекторите по унгарски јазик се многу активни. Со учество на студентите што ги посетуваат курсевите, редовно се одржуваат културно-книжевни програми во и надвор од Факултетот. Тие, исто така, организираат и разни изложби и концерти со учество на уметници од Република Унгарија. На Катедрата се наоѓа и солиден фонд на книги по унгарски јазик, книжевност, култура, уметност и историја. Лектори во овој период ангажирани на Факултетот преку Министерството за надворешни работи на Република Унгарија беа: Тавас Шандор, Анамарија Панзова и Етелка Ковач.

Под покровителство на доц. д-р Улкер Шен (визитинг професор од Универзитетот Гази во Анкара, Република Турција), во 2019 г. се основа Друштвото за турски јазик и култура, во кое членуваат

студентите на Катедрата. Друштвото организира разни книжевни настани, а беше и еден од организаторите на прославата по повод 21 декември – Денот на турското образование во Македонија, која се одржа на 18.12.2019 г..

На 28.5.2021 г., Друштвото за турски јазик и култура на Катедрата и Друштвото за турскиот како светски јазик при Универзитетот Гази во Анкара, организираа онлајн ЗУМ-средба со учество на наставниците и студентите од двата универзитети, како и на советникот за образование на Република Турција во Скопје.

Подготвил:

проф. д-р Октај Ахмед

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за славистика

ЗА КАТЕДРАТА ЗА СЛАВИСТИКА ОД ОСНОВАЊЕТО ВО 1946 Г. ДО 2006 Г.

На Катедрата за славистика од основањето до 2006 г. година со својот ангажман оставиле белег повеќемина истакнати професори. Во наставата по руски јазик и книжевност, на почетокот била вклучена Серафина Пољанец (Руска граматика), која наедно во 50-тите и 60-тите години била единствен професор на Катедрата и која со својот ангажман и неуморна дејност ги поставува темелите на Катедрата; како асистенти работеле Цветанка Органџиева (Стара руска литература и фолклор) и Лилјана Мојсова (Нова руска литература), а како лектори биле ангажирани Маргарита Неверова и Тамара Гнуни.

По заминувањето на проф. Пољанец во пензија, шеф на Катедрата привремено бил проф. Блаже Конески, кој раководел со неа во периодот од 1956 до 1961 г. Од тој период започнува нова фаза во развојот на Катедрата за славистика, што е обусловено, пред сè, од доаѓањето на новите кадри, кои во меѓувреме ги одбраниле своите докторски дисертации.

Во периодот 1960–2006 активни се: д-р Борис Марков, кој е и првиот шеф на Катедрата во новиот состав, а наставата по руска литература ја изведуваат д-р Милан Ѓурчинов и д-р Цветанка Органџиева, д-р Ефтим Кафеџиски и д-р Димитар Бошков, д-р Ружица Јанчулева и д-р Димитрија Ристески. Од областа на руската граматика настава изведувале д-р Марија Сидоровска, Спирос Наќев и д-р Нина Чундева. Подоцна на Катедрата за славистика започнале со работа л-р Таисија Попспирова, а потоа и лектор Екатерина Терзијоска и лектор Роза Тасевска (за руски јазик на нематични факултети), д-р Максим Каранфиловски, д-р Маргарита Пашоска, д-р Кита Бицевска и д-р Красимира Илиевска по Методика на наставата по руски јазик.

Со доаѓањето на акад. Рина Павловна Усикова од МГУ (Москва) во 1993 г., се интензивира наставата за преведувачката настава и курсот на предавања по контрастивна анализа на рускиот и на македонскиот јазик.

Бохемистиката на Катедрата за славистика започнува да се изучува уште од самиот почеток благодарение на чешкиот лектор Карел Хора, кој истовремено бил и првиот странски лектор на нашиот факултет. Подоцна чешкиот јазик се изучува преку лекторските вежби што ги изведувале проф. д-р Вера Јанева Стојановиќ (која подоцна преминала на Катедрата за општа и компаративна книжевност) и проф. д-р Донка Роус, која држи предавања по Граматика на чеш-

киот јазик и Чешка книжевност. Подоцна се приклучува и Јасминка Делова-Силјанова како асистент по Граматика на чешкиот јазик.

Полонистиката на Катедрата за славистика на почетокот била застапена со лекторските вежби на Ташко Белчев. Благодарение на акад. Божидар Видоески и Влоѓимјеж Пјанка полскиот јазик се изучувал континуирано со лектор од Полска. На Катедрата за славистика се приклучува и акад. Зузана Тополињска како визитинг професор, а подоцна д-р Казимјера Марија-Солецка како лектор од Полска, кои држеле предавања од областа на граматиката на полскиот јазик. Д-р Германија Шокларова-Љоровска е ангажирана за предавањата од полска книжевност, д-р Милица Миркуловска (најпрвин како асистент) за Граматика на полскиот јазик и д-р Лидија Танушевска (како асистент) за Граматика на полскиот јазик.

Белорускиот и украинскиот јазик на Катедрата за славистика се изучувале повремено, кога за тоа имало кадар или услови.

Од основањето на Катедрата во 1947 г. до 2006 г., рускиот јазик и книжевност се изучуваат како прв главен предмет или како втор главен предмет, но и како изборен странски јазик или книжевност. Рускиот јазик се изучува и на други факултети на УКИМ во рамките на наставата за странски јазик.

Чешкиот јазик се изучува како изборен странски јазик или книжевност. Во 1992 г. се создаваат услови чешкиот јазик и книжевност да се изучуваат како втор главен предмет.

Полскиот јазик започнал да се изучува во учебната 1959/60 година како изборен странски јазик и книжевност. Како втор главен предмет започнува да се изучува во учебната 1983/84 година, додека како можност да се студира како прв главен предмет започнува од учебната 1992/93 година.

Во овој период членовите на Катедрата за славистика, во рамките на меѓууниверзитетските соработки, започнуваат со организирање билатерални научни конференции, кои наизменично се одржуваат во Македонија или во Русија, во Полска и во Чешка. Во рамките на овие соработки се реализирани и бројни гостувања на наставници од овие земји, но исто така и членови на Катедрата гостувале на реномирани универзитети во Русија, Полска и во Чешка.

Од Катедрата за славистика како лектори по македонски јазик на лекторатите во странство работеле следните членови: д-р Красимира Илиевска, д-р Максим Каранфиловски, д-р Димитар Бошков, д-р Кита Бицевска, д-р Донка Роус и Роза Тасевска.

Членовите на Катедрата за славистика членуваат и во разни асоцијации и здруженија, како и во Македонскиот славистички комитет.

Од 1976 година, Катедрата започнува со издавање на списанието за русистика, бохемистика и полонистика, „Славистички студии“, чија традиција се одржува и до денес. Членовите на Катедрата за славистика учествуваат со свои научни трудови во повеќе научни списанија и зборници во земјата, но и во странство.

Традиција на Катедрата за славистика се славистичките вечери што ги организираат наставниците и лекторите заедно со своите студенти, но и заедничките екскурзии во Русија, во Полска и во Чешка.

Студентите по руски, полски и по чешки јазик добиваат стипендии за учество на летни школи во Русија, Полска и во Чешка во рамките на меѓуниверзитетските и меѓудржавните договори за соработка.

Развојниот пат на Катедрата за славистика од 2006 г. до 2021 г.

На Катедрата за славистика во моментот работат следниве наставници и соработници:

- редовни професори: д-р Милица Миркуловска (ГраMATика на полскиот јазик и Полска цивилизација), д-р Лидија Танушевска (Полска книжевност и Теорија на преведувањето);
- вонредни професори: д-р Јасминка Делова-Силјанова (ГраMATика на чешкиот јазик, Чешка книжевност), д-р Биљана Мирчевска-Бошева (ГраMATика на рускиот јазик);
- домашни лектори: Роза Тасевска (Современ руски јазик, Практика на преведувањето), Екатерина Терзијоска (Современ руски јазик, Практика на преведувањето, Руска цивилизација), Ирен Алчевска (Современ руски јазик, Практика на преведувањето);
- странски лектори: Анастасија Ковјазина (Русија), Здењек Андрле (Чешка), Наталија Лукомска (Полска);
- визитинг професор: д-р Наталија Лапаева-Ристеска (Руска книжевност);
- демонстратори: Николина Трајковски (ГраMATика на рускиот јазик), Наталија Милчовска (Практика на преведувањето), Андреј Јованчевски (Руска книжевност, Полска книжевност).

Во периодот од 2006 г. проф. д-р Донка Роус, иако во пензија, беше сè уште активна во наставата по Чешка книжевност. Лектор Таисија Попспирова, исто така, иако во пензија, беше ангажирана во наставата по Современ руски јазик и Руска цивилизација и култура.

Пензионирани наставници во периодот 2006-2021: д-р Кита Бицевска (Грамматика на рускиот јазик), д-р Максим Каранфиловски (Грамматика на рускиот јазик), д-р Красимира Илиевска (Методика на наставата по руски јазик) и д-р Димитрија Ристески (Руска книжевност).

Во рамките на првиот циклус студии на Катедрата за славистика се активни студиските програми за Руски јазик и книжевност со двете насоки: наставна насока, со која студентите се стекнуваат со диплома за професор по руски јазик и книжевност, и преведувачката насока, со која студентите се стекнуваат со диплома преведувач и толкувач од руски јазик на македонски и обратно. Полонистиката е застапена со студиската програма Полски јазик и книжевност со насоката за преведувач и толкувач од полски јазик на македонски и обратно. Во учебната 2012-2013 г. беше активирана и студиската група за чешки јазик и книжевност со која студентите можат да се стекнат со диплома за преведувач и толкувач од чешки на македонски и обратно.

Сл.1 – Членовите на Катедрата за славистика на Меѓународниот славистички симпозиум одржан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, 2017 г.

Катедрата за славистика постојано се труди да ги надградува своите студиски програми и со таа цел од учебната 2020-2021 г. стана активна и новата студиска насока во која на еднакво ниво се изучуваат два словенски јазика од нашата катедра. Тоа се двојазичните славистички студии, во чии рамки студентите можат да ги изучуваат рускиот и полскиот или рускиот и чешкиот јазик.

Паралелно со првиот циклус, на Катедрата за славистика се активни и студиите од втор и од трет циклус. На вториот циклус студии се активни насоките Наука за јазикот со потпрограма за славистика и Наука за книжевноста со потпрограма славистика. Рускиот јазик е вклучен и во студиите од втор циклус за конференциско толкување.

На третиот циклус докторски студии, исто така, се застапени сите три јазици со соодветни програми за јазик или за книжевност.

Членовите на Катедрата за славистика, покрај своите наставни обврски, учествуваат и во многубројни национални и меѓународни научноистражувачки проекти.

Проф. д-р Максим Каранфиловски во 2010-2013 г. учествува во *Проектот на Јуџисџична Европа за унапредување на јазичниите студији*, а во текот на 2011 г. учествува во проектот *Корејски студији*, *Проект за меѓународни комјаративни студији*.

Проф. д-р Красимира Илиевска учествува во проектите *Компјутерирање на македонскиот превод на дамаскиот* (МАНУ) и *Критичко издание на делата на акад. Блаже Конески* (МАНУ, 2012).

Проф. д-р Милица Миркуловска во 2010 г. учествува во проектите: *Грамајичка конфронџација на македонскиот и џолскиот јазик* (МАНУ и ПАН), *Месџото на македонскиот јазик во словенскиите и во балканскиите јазичи* (МАНУ) и *Прилој кон библиоџрафијата на македонскиот јазик* (ИЦАЛ при МАНУ). Во периодот 2008–2011 учествува во проектот *Таксис во словенскиите јазичи* (раководен од проф. Виктор Самуилович Храковски при Одделението за лингвистички истражувања на РАН (Руската академија на науките) и Државниот универзитет во Санкт Петербург). Во учебната 2015/2016 вклучена е во проектот *Паралелни фразеолошки корџуси*. Од 1996 г., па сѐ до денес вклучена е во проектот *Bibliographie Linguistique / Linguistic Bibliography* (проект при Кралската национална библиотека во Холандија финансиран од UNESCO). Покрај ова, под нејзино раководство студентите од полонистика учествуваат во проектите: *Онлајн библиоџрафија на македонскиот јазик* (МАНУ, 2007/2008 год.) и во *Паралелни корџуси на Орвеловаџа 1984* (2012 год.).

Проф. д-р Лидија Танушевска учествува во: *Проектот за ревизија на Правойсоџ на македонскиот јазик*, како член на тимот за делот: Транскрипџија на македонски јазик од полски јазик (2013), *Градба на сисџем за авџомаџска морфолошко-синџтаксичка аноџација* (2015/16), *Паралелни фразеолошки корџуси* (2015/2016), *Полско-македонски и македонско-џолски диџиџален речник* (2016/17), а во 2019/2020 активно учествува во меѓународниот проект *Модерни славистички студији* во рамките на Erasmus+ (КА2 Соработка за иновации и размена на докажани постапки и КА203 Стратешко партнерство во областа на високото образование) заедно со Шлезискиот универзитет во Катовице (Полска) и Остравскиот универзитет во Острава (Чешка).

Проф. д-р Јасминка Делова-Силјанова во 2013 г. е вклучена во проектот за ревизија на *Правойсоџ на македонскиот јазик*, како член на тимот за делот: Транскрипџија на македонски јазик од чешки и од словачки јазик, во 2015/2016 во *Паралелни фразеолошки корџуси*,

а во 2019/2020 во меѓународниот проект *Модерни славистички студии* во рамките на Erasmus+ (КА2 Соработка за иновации и размена на докажани постапки и КА203 Стратешко партнерство во областа на високото образование) заедно со Шлезискиот универзитет во Катовице (Полска) и Остравскиот универзитет во Острава (Чешка).

Проф. д-р Биљана Мирчевска-Бошева учествува во проектот *Криџичко издание на делаџа на Блаже Конески* (2006 и 2007), од 2011 г. е вклучена во проектот *Изучение рускојо јазика и рускојо кулџури в инославјанском окружении* (Славистичко друштво Србија), во 2013 г. во *Елекџронски филолошки ресурси* (Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје), во 2014 г. во проектот на Россотрудничество „*Русскиј јазик в мире*“ (од Пермскиот државен научноистражувачки универзитет) „Методика и техники во наставата по руски јазик како странски“. Раководител е на научноистражувачкиот проект *Паралелни фразеолошки корџуси* (Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, УКИМ, 2015/16), а како соработник учествува и во *Евалуџија на насџаваџа* (Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, УКИМ, 2015-2016), *Animalistiџке слике u frazeoloџkom blagu* (Sveuџilište u Zagrebu, 2017), *Операционализација на Концепџијата за основно образование на возрастните* (МОН, УНДП, 2018), *Проекџи за развојна вешџини и џоддрџика на иновации за средно 4-џодинишно џехничко образование*. (Archidata Milano, БРО, 2018).

М-р Екатерина Терзијоска продолжува со својот ангажман започнат во 1996 година во националниот проект *Терминолошки речници* (МАНУ), во 2014 г. учествува во проектот на Россотрудничество „*Русскиј јазик в мире*“ (од Пермскиот државен научноистражувачки универзитет), „Методика и техники во наставата по руски јазик како странски“, а во 2015/2016 *Паралелни фразеолошки корџуси*.

М-р Ирен Алчевска во 2014 г. учествува во проектот на Россотрудничество „*Русскиј јазик в мире*“ (од Пермскиот државен научноистражувачки универзитет) „Методика и техники во наставата по руски јазик како странски“, а во 2015/2016 во *Паралелни фразеолошки корџуси*.

Покрај наставата на матичните студиски групи, членовите на Катедрата за славистика се вклучени и во настава на други факултети, како што се Економскиот факултет, Педагошкиот факултет, Природно-математичкиот факултет и Факултетот за електротехника и информациски технологии.

Катедрата за славистика традиционално ги организира меѓународните конференции поврзани со јазичните, книжевните и културните релации меѓу земјите чии јазичи се студираат на оваа катедра, со тоа што конференциите се случуваат наизменично, во

Македонија и во земјата со која се соработува: Русија, Полска, Чешка. Па, така, продолжуваат одржувањето и збогатувањето на тие научни врски и во годините од 2007 до денес. Од 22 до 25 октомври, 2009 г. е одржана Осмата македонско-полска меѓународна конференција во Скопје, која беше во знакот на одбележувањето на 50-годишнината од основањето на полонистиката на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Во 2012 г., пак, се одржа Петтата македонско-чешка научна конференција, на 17-18 мај во Скопје. Во периодот од 17 до 19 јуни 2012 г. се одржа и Петтата македонско-руска научна конференција, во рамките на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид. Следните конференции од овој тип, македонско-руска, македонско-чешка и македонско-полска, Катедрата по славистика ги организираше сплотено во еден голем настан, Меѓународниот славистички собир, на 15 и 16 јуни 2017 г. Собирот беше организиран и по повод три значајни јубилеи на Катедрата за славистика: 70 години настава по руски јазик и книжевност, 70 години настава по чешки јазик и книжевност, како и јубилејна по ред, десетта македонско-полска научна конференција од областа на филологијата.

Покрај овие редовни научни конференции, Катедрата за славистика ја организираше и тркалезната маса „Ден на полскиот јазик и полската култура во чест на 55 години од полонистиката во Македонија“ на 10 ноември 2014 г., во соработка со Амбасадата на Р. Полска во Македонија, Ректоратот на УКИМ и Деканатот на нашиот Факултет. На собирот, освен нашите полонисти, имаше и учесници од Полска. Освен тоа, на 27 и 28 април 2015 г., проф. д-р Милица Миркуловска, под закрила на Катедрата, го организираше Студентскиот славистички форум.

Катедрата за славистика беше координатор на меѓународната конференција СЛАВОФРАЗ, „Имињата и фразеологијата“, која се одржа на 21-22 април 2017 г. во Скопје.

Во рамките на проектот „Паралелни фразеолошки корпуси“, на 29 и 30 октомври 2016 г. Катедрата ја организираше меѓународната конференција под наслов „Зборот збор отвора“, на која учество зедеа колеги од Австрија, Полска, Русија, Србија, Хрватска и од Македонија.

Катедрата за славистика е позната и по своето гостопримство. На нашата Катедра, во рамките на меѓууниверзитетски договори за соработка, меѓудржавни билатерални договори или преку програмата Еразмус+ и од Универзитетот „Адам Мицкевич“ во Познањ, континуирано гостуваат професори од Шлезискиот Универзитет во Катовице, од Универзитетот „Адам Мицкевич“ во Познањ, од

Вроцлавскиот универзитет, Полска, како и наставници од Универзитетот во Љубљана.

Во периодот од 2006 до 2021 г. се остварени повеќе значајни гостувања што ги продлабочија и руско-македонските врски, одржани се предавања на наставници од Московскиот државен универзитет М. Ломоносов, од Државниот универзитет во Воронеж, од Филолошкиот факултет при РУДН во Москва, како и од Славјанскиот универзитет во Баку (Азербејџан) и од Универзитетот во Задар (Хрватска).

Активни се и гостувањата поврзани со чешкиот јазик и книжевност, и тоа со гостувања на наставници од Масариковиот универзитет во Брно, Универзитетот во Храдец Кралове и од Остравскиот универзитет. Мошне плодна се покажа соработката со наставници од Белградскиот универзитет, како и со Универзитетот Коменски во Братислава и со Универзитетот во Грац, Австрија.

Покрај гостувања на наставници од реномирани универзитети, предавања одржале и Михаил Лушин, аташе за култура при Амбасадата на Руската Федерација во Р. Македонија, Вацлав Неквапил, основач и шеф на редакцијата на најуспешниот чешки неделник „Седумка“, а со авторски читања на Катедрата за славистика гостувале и чешката писателка Радка Денемаркова, чешките писатели Михал Ајваз, Михал Вивех и Марек Шинделка, како и рускиот писател Евгениј Волазкин, кој одржа и предавање за современиот роман.

Во рамките на програмата Еразмус+ за одржување практична настава, учествувале студенти од Универзитетот во Храдец Кралове и од Гдањскиот универзитет.

Катедрата за Славистика е во тесна соработка со Бирото за развој на образованието. Членовите на Катедрата секоја година организираат државни натпревари по руски јазик, учествуваат во изготвување на планови и програми за предметот Руски јазик, како и во подготовка на државен матурски испит по овој предмет.

Катедрата за славистика е дел и од Асоцијацијата на наставници по руски јазик, со која секоја година организираат натпревари по руски јазик на државно ниво во соработка и со поддршка на Амбасадата на Руската Федерација и фондацијата Россотрудничество.

Во 2010 г., со решение на Президиумот на Меѓународната асоцијација на наставници по руски јазик и книжевност, Катедрата за славистика станува член на оваа меѓународна организација. Членовите на Катедрата за славистика земаат активно учество во комисиите при Меѓународниот славистички комитет, и тоа во Аспектолошката комисија (Максим Каранфиловски), Комисијата за библиографија (Милица Миркуловска), Фразеолошката комисија (Јасминка Делова-Силјанова и Биљана Мирчевска-Бошева).

Членовите на Катедрата се вклучени и во испитот за судски преведувачи што го организира Министерството за правда на РС Македонија, и тоа за руски јазик лектор Екатерина Терзијоска, за чешки јазик проф. д-р Јасминка Делова-Силјанова и за полски јазик проф. д-р Милица Миркуловска.

Сл. 2 – Членови од Катедрата за славистика добитници на Благодараница за значаен придонес во развојот и афирмацијата на славистиката

Катедрата за славистика е издавач на три списанија со меѓународен карактер, а тоа се *Славистички студии* (од неговото формирање во 1976 г., како орган на Катедрата за славистика, годишник), дел од томовите се посветени на колеги слависти од Катедрата, *Studia Linguistica Polono-(Meridiano)Slavica* (издавач е Катедрата за славистика од бр.14-15/2013, излегува повремено); *Folia Philologica Macedono-Polonica* (издавач е Катедрата за славистика од бр. 8/2011, излегува повремено), во него се објавуваат материјалите од реализираните полско-македонски и македонско-полски научни конференции.

Катедрата за славистика е издавач и на зборниците од Петтата македонско-чешка конференција, како и од Петтата македонско-руска конференција, одржани во 2012 г., Зборник на трудови од Седмата македонско-чешка научна конференција, Зборник на трудови од VII македонско-руска научна конференција (Македонско-руски јазични, литературни и културни врски 7) и Зборник на трудови од X македонско-полска научна конференција (*Folia Philologica Macedono-Polonica*, Том 9-10, Скопје, 2018). Катедрата за славистика го издаде и Зборникот на трудови од Меѓународната научна конференција „Зборот збор отвора“, одржана во Скопје во 2016 г.

Членовите на Катедрата за славистика се автори и на книги и прирачници, па така Таисија Попспирова и Ирен Алчевска се авторки на книгата *Зайознајте се со Русија*, Роза Тасевска е авторка на прирачникот *Изучаем рускиј јазик*, Донка Роус во коавторство со Франтишек Чермак, Јасминка Делова-Силјанова и Катерина Витова го издава *Чешко-македонскиот речник*, Валентина Павловска

ја издаде *Песни за ситѐ времиња*, Максим Каранфиловски е автор на монографијата *Еницевардарскиот јовор*, Лидија Танушевска ја објави монографијата *Прилој кон конфронтиативна драматика на македонскиот и на јолскиот јазик*, Димитрија Ристески е автор на книгата *Меѓусловенски книжевни вкрстјувања* и на учебникот *Избор на текстјови од староруската и руската книжевност од 18 век*.

Членовите на Катедрата за славистика се активни и во преведување дела од руски, полски и од чешки јазик на македонски.

Сл. 3 – Членови на Катедрата за славистика пред споменикот на Св. Кирил и Методиј

Традиција на Катедрата за славистика е одржувањето на многу креативно осмислените славистички настани (вечерни, дневни, неделни, во рамките на меѓународните научни конференции – бохемистички, полонистички, русистички), со учество на студентите слависти (бохемисти, полонисти, русисти, украинисти), подготвени од вработените при Катедрата и од странските лектори, за презентација на знаењата за одделните словенски култури, на пр.: промоции на новите изданија, студентски конференции и едукативно-научни работилници, преведувачки работилници (некои и со натпреварувачки карактер), фото/визуелни конкурси, поетски манифестации, фолклорни настани, филмски проекции, кулинарни дегустации итн. Дел од овие настани биле под покровителство на амбасадите на државите чии јазици се изучуваат на Катедрата; на одделни државни институции и фирми. За промоцијата на полскиот, на рускиот и на чешкиот јазик, литература и култура соодветните институции на Полска, Русија и на Чешка им имаат доделено извесен број награди на студентите и на вработените при Катедрата.

Последните години Катедрата организира Денови за промоција на славистиката: бохемистиката, полонистиката и русистиката, како насоки за студирање, наменети за средношколците од целата држава.

Библиотеката за славистика има богат фонд на книги и прирачници и секоја година се обновува со најнови книги од реномирани и наградени писатели, како и со учебници за изучување на рускиот,

на чешкиот и на полскиот јазик, и тоа во соработка со лекторатите на матичните земји, Русија, Чешка и Полска.

Катедрата има организирано неколку успешни студентски екскурзии. Во 2008 г. е реализирана екскурзија во Брно, Чешка. Во 2009 г. е организирана екскурзија во Катовице и Краков, Полска. Во 2011 г. е организирана екскурзија во Вроцлав, Полска при што е организиран и „Ден на македонската култура“ на Вроцлавскиот универзитет. А во 2019 г. е организирана екскурзија низ Чешка со неколку студенти и лекторот по чешки јазик. Во рамките на манифестацијата „50 години на полонистиката во Македонија“ во 2009 г. се организира екскурзија за учесниците на конференцијата и за студентите во Небрегово, а во рамките на научната конференција „Зборот збор отвора“ се организираше екскурзија во Бигорскиот манастир и во манастирот Рајчица.

Членовите на Катедрата за славистика за своите активности во одржување настава и промовирање на јазиците, книжевностите и културите на јазиците што ги проучуваат се добитници и на повеќе признанија и награди.

Основна заложба на Катедрата за славистика претставува и студентите и вработените да одржуваат постојани контакти со славистичките универзитетски центри и со тоа постојано да ги усовршуваат своите знаења и вештини од областа на словенската филологија, преку присуство по принцип на реципроцитет на летните школи и практики, семестрални и годишни програми за размена на студенти и вработени, гостувања итн. по пат на билатералните меѓууниверзитетски договори и протоколи и во рамките на програмите ЕРАЗМУС, ЕРАЗМУС+, БАЗИЛЕУС, ЦЕЕПУС, и тоа на редовна база, во универзитетските центри во Полска (Варшава, Краков, Катовице, Сосновјец, Познањ, Лублин, Торун, Шедлце, Бидгошч, Лоѓ), Русија (Москва, Новгород) и во Чешка (Прага, Брно, Плзењ, Ческе Будјејовице, Оломоуц), како и во Естонија. Во рамките на веќе споменатите договори, протоколи и програми, Катедрата била домаќин на повеќе студенти на додипломски и постдипломски студии од споменатите центри. Континуитетот на овие заложби, иако со намалено темпо, се одржува и во КОВИД-условите, како со физичко присуство така и преку онлајн реализирани едукативни програми.

Подготвиле:

м-р Ирен Алчевска
проф. д-р Јасминка Делова-Силјанова
проф. д-р Милица Миркуловска
проф. д-р Биљана Мирчевска-Бошева
проф. д-р Лидија Танушевска
м-р Екатерина Терзијоска

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за романски јазици и книжевности

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА РОМАНСКИ ЈАЗИЦИ И КНИЖЕВНОСТИ ОД 1946 ДО 2006 ГОДИНА

ГРУПА ЗА ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

Катедрата започнала со работа во 1946 г., со основањето на Филозофскиот факултет, како *Катедра за романска филологија*, во чии рамки била отворена само *Група за француски јазик и книжевност*. Како една од најстарите Катедри на денешниот Филолошки факултет „Блаже Конески“, таа бележи долга и плодна традиција во изведувањето наставно-научна високообразовна дејност. Основна цел на Катедрата била да оспособува наставници по француски јазик и книжевност. Од 1985 г. е отворена преведувачката насока, а од 2007 г. и толкувачката насока.

Прв професор и шеф на Катедрата бил проф. д-р Ѓорѓи Шоптрајанов, а Марсел Даро, прв лектор по француски јазик (од 1948 г.). Потоа како лектор е ангажирана Рене Дулјановиќ, сè до пензионирањето во 1986 г. Од 1954 до 1997 г., лектори по француски јазик од Франција биле: Андре Рингенбак, Пјер Рено, Морис Руш, Јан Кудела, Жак Роле, Мари-Терез Озел, Габриел Консеј, Жан Клод Кансел, Рене Симон, Соланж Симон, Жоел Масне, Кристијан Бирге, Ерве Буден, Елијан Анжалбер, Жан-Пол Батис, Турија Бортизо. Од 2008 до 2011 г., ангажирана е Деспина Ангеловска. Во 1954 г., Божидар Настев е примен за асистент на Катедрата, а по докторирањето напредувал до звањето редовен професор по предметот (*Француска книжевност*). Од 1958 до 1963 г., во наставата по француска книжевност се вклучил проф. д-р Рудолф Мајкснер, а од 1962 до 1966 г. и доц. Жамила Колономос. Во 1961 г., за асистенти при Катедрата биле примени Лилјана Тодорова, која по докторирањето била задолжена за наставата по *Француска книжевност* (заминува во пензија како редовен професор, во 1999 г.) и Љубица Калајлиевска, која по докторирањето држела настава по *Грамајика на современиот француски јазик* (заминува во пензија како вонреден професор, во 1989 г.). Од 1968/69 г., Жана Ангеловска била ангажирана за лектор по француски јазик, сè до пензионирањето во 2006 г. Во 1970 г., на Катедрата била воведена *Методика на настава на француски јазик*, а за предавач бил ангажиран Алекса Попоски (се пензионира како редовен професор во 2003 г.). Од 1970 г., на Катедрата почнала и настава по романски јазик. Прв лектор бил Петар Атанасов, кој по докторирањето (1979 г.), бил избран за доцент по *Историја на францускиот јазик*, а потоа и по предметите *Споредбена грамајика*

на романскиите јазици и Грамајика на современиот француски јазик (фонетика и фонологија), кои ги предавал сè до пензионирањето во 2005 г. Во 1974 г., за асистент по Француска книжевност бил примен Луан Старова (се пензионира како редовен професор во 2002 г.). Во 1977 г., Дореана Христова била применена за помлад асистент по Грамајика на современиот француски јазик, а држела настава и по Конјрасивна анализа на францускиот и на македонскиот јазик. Од 2008 г. преминала на Катедрата за преведување и толкување. Во 1977 г., Илинка Митрева била применена за помлад асистент по Француска книжевност (се пензионира како редовен професор во 2017 г.). Од 1981 г., за лектор по Современ француски јазик била применена Калиопа Петрушевска (се пензионира во 2013 г.). Во 1981 г., Маргарита Велевска била применена најнапред за стажант, а потоа за помлад асистент (1982 г.), по Грамајика на современиот француски јазик. Денес е редовен професор по истиот предмет, а предава и Симулирано толкување од француски на македонски јазик. Во 1982 г., Звонко Никодиновски бил примен за помлад асистент по Грамајика на современиот француски јазик, а како редовен професор одржувал настава и по Информатичка лингвистика и Терминологија (се пензионира во 2020 г.). Во 1987 г., за изведување практична настава по Методика на наставата во француски јазик, за стажант, а потоа и за помлад асистент била применена Мира Трајкова, која денес е редовен професор по овој предмет, а држи настава и по Грамајика на современиот француски јазик. Во 1992 г., Мирјана Алексоска-Чкатроска била применена за помлад асистент по Историја на францускиот јазик со историска грамајика и Грамајика на современиот француски јазик. Денес е редовен професор по истите предмети, а држи настава и по Симулирано и консекутивно толкување од француски на македонски јазик и обривно. Во 1992 г., Ирина Бабамова била избрана за помлад асистент по предметите од преведувачката насока. Денес е редовен професор по Теорија на преведувањето и толкувањето, Конјрасивна грамајика на францускиот и на македонскиот јазик, Грамајика на францускиот јазик, Преведување од француски на македонски јазик. Во 1993 г., Анита Кузманоска, во 1994 г. Севда Лазаревска и во 1998 г. Ирена Павловска, биле избрани за лектори по Современ француски јазик. Во 1994 г., Елисавета Поповска била применена за помлад асистент по Француска книжевност. Денес е редовен професор по предмети од областа на француската и франкофонските книжевности, како и за француската и франкофонската култура и цивилизација. Во 2001 г., применена е Снежана Петрова за доцент, а денес е редовен професор по предмети од областа на француската и франкофонските

книжевносѝи, како и за францускаѝа и франкофонскаѝа кулѝура и цивилизација.

Во 2004 г., КРЈК почна соработка со франкофонската заедница Валонија – Брисел Интернационал од Белгија и ангажираше лектори за настава по француски јазик и по Франкофонска книжевност на Белгија: Тома Клос, Матје Жилтер, Селин Маријаж, Вероника Думос, Венсан Гобле, Летиција Петерс. Соработката траеше континуирано до учебната 2014–2015 г. Во 2006 г., Јоана Хаѝи-Лега Христоска била ангажирана за помлад асистент по предметите *Грамаѝика на францускиот јазик* и *Сѝоредбена ѝрамаѝика на романскиѝе јазици*. Денес таа е вонреден професор по овие предмети. Наставата по француски јазик за други факултети на УКИМ ја изведуваа предавачите: Анка Ѓурчинова, Анастасија Белопета, Душица Стрезовска и Душанка Вељиќ. Од 1999 г., овие наставници беа дел од *Одделот за настава на немаѝични факултетиѝи* при Филолошкиот факултет. По нивното пензионирање беа примени: Слободанка Колемишевска (се пензионира во 2015 г.), Севда Лазаревска, Климентина Хаѝи-Лега (се пензионира во 2005 г.), Зорица Јосифовска (се пензионира во 2013 г.) и Раде Јорданов.

Катедрата беше иницијатор и организатор на првите постдипломски студии по *Применетиѝ сѝирански јазици и меѓународна ѝрѝовија: Европска Унија* (во соработка со Универзитетот Рен 2 од Рен, Франција, Економскиот и Правниот факултет при УКИМ) кои беа отворени во 2002 г. и на кои студираа две генерации студенти. Од 2005 г. се отворија нови постдипломски специјалистички студии, во соработка со Универзитетот во Орлеан, Франција, под наслов *Јазици, бизнис и меѓународна ѝрѝовија*, и во соработка со Економскиот и Правниот факултет *Јусѝинијан Први* при УКИМ, по чие завршување студентите добиваа двојна диплома, од УКИМ и од Универзитетот во Орлеан. На *Јазици, бизнис и меѓународна ѝрѝовија (LACI)* магистрираа 18 кандидати. Дел од наставниците (д-р З. Никодиновски, д-р М. Велевска, д-р М. Трајкова, д-р С. Петрова, д-р М. Алексоска-Чкатроска, д-р И. Бабамова) беа вклучени во наставата на овие студии, кои денес не се активни. Раководители биле: д-р Звонко Никодиновски (2005-2008) и д-р Маргарита Велевска (2008-2013); секретар: д-р Мира Трајкова (2008-2013).

До 2006 г., членови од КРЈК учествувале во раководењето на Филолошкиот факултет како декани и продекани: проф. д-р Лилјана Тодорова (декан 1979-1981 и 1995-1997), проф. д-р Алекса Попоски (декан 1998-2000 и 2000-2002), проф. д-р Звонко Никодиновски (продекан за финансии 1995-1997), проф. д-р Маргарита Велевска (продекан за меѓународна соработка 2001-2003).

Членови на КРЈК биле именувани амбасадори на СФРЈ: д-р Лилјана Тодорова (1985-1989) и д-р Луан Старова (1985-1989). Д-р Луан Старова бил амбасадор и на РМ (1994-1999). Д-р Илинка Митрева ја извршувала функцијата министер за надворешни работи на РМ (2001, 2002-2006).

Претставување на КРЈК во периодот 2006-2021 година Наставен кадар

Во учебната 2020/2021 г., редовно вработени наставници на КРЈК се:

За француски јазик и книжевност: д-р Маргарита Велевска, редовен професор по *Грамајтика на францускиот јазик (морфосинтакса и синтакса)* и *Симулирано толкување од француски на македонски јазик*, д-р Мира Трајкова, редовен професор по *Методика на наставата по француски јазик* и *Грамајтика на францускиот јазик (фонетика и фонологија)*, д-р Снежана Петрова, редовен професор д-р Елисавета Поповска, редовен професор за предмети од областа на *француската и франкофонските книжевности* и на *француската и франкофонска култура и цивилизација*, д-р Мирјана Алексоска Чкатроска, редовен професор по *Историја на францускиот и на шпанскиот јазик*, *Грамајтика на францускиот јазик (лексикологија)* и *Симулирано и консекутивно толкување од француски на македонски јазик и оброчно*, д-р Ирина Бабамова, редовен професор по *Теорија на преведувањето и толкувањето*, *Контрасивна грамајтика на францускиот и на македонскиот јазик*, *Грамајтика на францускиот јазик (зборообразување)* и *Преведување од француски на македонски јазик*, д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, вонреден професор по *Грамајтика на францускиот јазик (семантика и праграмајтика)*, *Соредбената грамајтика на романските јазици*, м-р Анита Кузманоска, виш лектор и Севда Лазаревска, лектор, по *Француски јазик* и по *Преведување од македонски на француски јазик*.

За романски јазик и книжевност: д-р Михаил Раду Атанасов, виш лектор по романски јазик.

За шпански јазик и книжевност: д-р Сања Михајловиќ-Костадиновска, вонреден професор по *Шпанска книжевност*, м-р Наташа Алексоска, лектор по *Шпански јазик*, м-р Игор Поповски, асистент по *Шпанска книжевност*.

Раководители на Катедрата во периодот од 2006 г. до 2021 г. биле: д-р Звонко Никодиновски (2005-2007), д-р Маргарита Велевска (2007-2009 и 2009-2011), д-р Елисавета Поповска (2011-2013), д-р Мира Трајкова (2013-2016), д-р Ирина Бабамова (2016 –2020 и од 2020- мандатот сè уште трае).

Студиски програми (прв, втор и трет циклус студии)

По 2006 г., реализирани се акредитации во 2010, 2013, 2018. Со акредитацијата од 2018 г., во **првиот циклус студии** се активни три студиски групи: *Група за француски јазик и книжевност* (наставна и преведувачко-толкувачка насока), *Група за шпански јазик и книжевност* (наставна и преведувачка насока) и *Група за романски јазик и книжевност* (филолошка насока), како и двопредметна *Група за француски јазик и книжевност со романски јазик и книжевност-филолошка насока*. По дипломирањето, се добива диплома за: дипломиран професор по француски/ шпански јазик и книжевност; дипломиран преведувач и толкувач за француски јазик; дипломиран преведувач за шпански јазик; дипломиран филолог–романист по француски јазик и книжевност со романски јазик и книжевност. Наставниците од КРЈК одржуваат настава за групите со прв и втор француски јазик на *Катедра за преведување и толкување*, уште од нејзиното основање. Од 1946 до 2021 г., на Групата за француски јазик и книжевност (заклучно со 19 мај 2021 г.) дипломирале вкупно 1472 студенти.

КРЈК учествува во реализирањето на наставата од потпрограмата *Романисџика* на **вториот циклус студии**, од областите *Наука за јазикот* и *Наука за книжевност*. До денес се одбранети 18 магистерски трудови од областа на францускиот јазик и книжевност (13 од јазик, 2 од методика и 3 од книжевност). Во наставата и во менторството, од 2006 до 2021 г., беа/ се вклучени сите професори од Групата за француски јазик и книжевност со наставно-научни звања. Наставници од КРЈК (д-р М. Велевска, д-р М. Алексоска-Чкатроска, д-р И. Бабамова) учествуваат во наставата и се ментори на кандидати на постдипломските студии по *Конференциско толкување*, организирани во соработка со Европската комисија на ЕУ.

На **третиот циклус студии**, професорите од Катедрата беа се ментори на докторски дисертации на повеќе кандидати. Тие учествуваат и во комисији за одбрана на докторски трудови. До денес се одбранети 10 докторски дисертации (8 од *јазик*, 1 од *методика* и 1 од *книжевност*).

Учество на членовите на КРЈК во наставата на други факултети и универзитети во земјата и во странство (од 2006 г.)

Професори од КРЈК изведувале настава по француски јазик на: Фармацевтскиот и Медицинскиот факултет (д-р Слободанка Колемишевска), Природно-математичкиот, Педагошкиот и Технолошко-металуршкиот факултет (м-р Анита Кузманоска) и Економскиот

факултет (Зора Јосифоска и д-р Ирина Бабамова) при УКИМ. Од 2007 до 2011 г., д-р З. Никодиновски, д-р М. Трајкова и д-р Е. Поповска беа визитинг професори на студиската група *Француски со македонски јазик* на Педагошкиот факултет при УКЛО во Битола. Од 2007 до 2009 г., д-р И. Бабамова беше лектор по македонски јазик на ИНАЛКО, Париз (Франција). Од 2013 до 2017 г., д-р М. Трајкова, д-р С. Петрова, д-р М. Алексоска-Чкатроска, д-р И. Бабамова и д-р Е. Поповска беа визитинг професори на *Дeјaрѝмaнoѝ зa фрaнцyски јазик и книжевнoѝ* при Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ниш (Р. Србија).

Учество на КРЈК и на членови од КРЈК во национални и меѓународни научноистражувачки проекти и во национални стручни проекти

2005-2007: Меѓународен проект за отворање постдипломски студии по *Јазици, бизнис и меѓународна ѝрѝoвијa*, Филолошки факултет „Б. Конески“ во соработка со Универзитетот во Орлеан, Франција (раководител: д-р З. Никодиновски); **2012-2013:** Меѓународен проект *Елекѝронски ресурси во наѝaвaѝa* (раководител: д-р З. Никодиновски); **2012-2014:** Меѓународен проект *Иновaѝивни мeѝoдoлoѝи и ѝрaкѝики во дидaкѝиkаѝa ѝo фрaнцyскиoѝ кaкo cѝрaнски јазик (Methodologies et pratiques innovantes en didactique du FLE, MEPRID - FLE)*. Координатор: Универзитет во Крајова, Романија. Коучесници: УКИМ Скопје и универзитетите „Бриусов“ (Ерменија), „Дунареа де Јос“ (Галаци), „Стефан чел Маре“ (Сучава), „Бабеш-Болиаи“ (Клуж-Напока). Координатор за УКИМ: д-р М. Трајкова; **2014-2015:** *Македонско-романисѝички јазични, книжевни и ѝрeвeдyвaчки рeлaѝии (2000-2015)*, Филолошки факултет „Б. Конески“ (раководител: д-р И. Бабамова); **2016-2017:** *Јазик, лѝѝeрaѝyрa и кулѝyрa во романскиoѝ ѝрoсѝoр: ѝрaдиѝијa и иновaѝијa*, Филолошки факултет „Бл. Конески“ (раководител: д-р С. Петрова); **2018-2026:** Меѓународен проект *Романскиѝe и словенскиѝe јазици во кoнѝaкѝи и во дискoнѝaкѝи*. Носител: Депаргман за француски јазик и книжевност при Филозофскиот факултет во Ниш (Р. Србија); **2018-...:** *Јазици, книжевнoѝи, кулѝyри: образовни ѝoлѝиѝики во фyнкѝијa на соврeмeнoѝo oѝѝѝeѝѝѝe*, макропроект (носител: Филолошки факултет „Бл. Конески“); **2019-...:** Меѓународен проект *Еразмус+КА2 (Strategic partnerships for school education)* со наслов *Europe: connaître, apprendre, reconnaître* (координатор: д-р М. Трајкова, во соработка со д-р Ј. Хаѝи-Лега Христоска); **2020 - ...:** Меѓународен проект *ЕРАЗМУС+КА2* за отворање студии за двојна диплома по *Применeѝи cѝрaнски*

јазици (*DAFLS: Developing Applied Foreign Languages Skills*), (носител: Универзитетот во Каен, Франција; коучесници: Филолошки факултет „Бл. Конески“ (катедрите за француски, англиски, германски и италијански јазик и книжевност) и Филолошкиот факултет при Универзитетот во Белград.

Сл. 1 – Периодот кога наставниот кадар на КРЈК беше најмногуброен (1997 г.)

Наставниот кадар на Катедрата беше вклучен како експертски/ стручен, наставно научен кадар во повеќе национални и меѓународни научноистражувачки проекти, како и во национални стручни проекти. Од 2009 г., д-р И. Бабамова била соработник за доменот на преведувањето на македонски јазик во меѓународниот научноистражувачки проект *Histoire de la traduction littéraire en Europe médiane*, (носител: ИНАЛКО, Париз, објавен 2019 г.). Од 2018 г. Бабамова е ангажирана за експертиза за француската терминологија во повеќејазичниот макропроект *Македонска научна и стручна терминологија* (Лексикографски центар во МАНУ). Со контрастивни француско-македонски научни прилози учествувала и во проектот *Местото на македонскиот јазик во словенскиот и во балканскиот јазичен свет* на ИЦАЛ при МАНУ (2015, 2018). Во 2011-2012 г., д-р Ј. Хаџи-Лега Христоска била учесник во меѓународниот научен проект *Widespread Idioms in Europe and Beyond* (Европско здружение за фразеологија и Истражувачки центар за историски и културни студии при Универзитетот во Трир (Германија). Во 2013-2014 г. била учесник во националниот научен проект за обновување на *Правотоисот на македонскиот јазик* (Институт за македонски јазик „К. Мисирков“); автор е на делот за транскрипција од француски на македонски јазик. Во 2015-2017 г. таа учествувала во проектот *Intercontinental dialogue on phraseology 4 - International project: «Reproducible language units in an interdisciplinary perspective (2015-2017)»*, The University of Białystok, Philological Department, Poland. Во 2019 г. учествувала во проектот

меѓу МАНУ и САНУ под наслов *Семејно ѝомнење и културно наследство: Аромани (Цинцари, Власи) во Србија и во Македонија (2019-2021)*. Во 2016 г. д-р З. Никодиновски, д-р М. Велевска, д-р М. Трајкова и д-р Ј. Хаџи-Лега Христоска учествувале во националниот научно-истражувачки проект *Паралелни фразеолошки корѝуси*, организиран на Филолошкиот факултет „Бл. Конески“ во Скопје. Во 2019 г. д-р Е. Поповска била учесник во проектот *Поимник на книжевнаѝа ѝеорија 1 и 2*, реализиран од МАНУ и во проектот *Книжевници насѝавници на Филолошкиот факултет* реализиран од Филолошки факултет „Бл. Конески“. Во 2021 г., д-р С. Петрова е вклучена во проектот *Renforcement et valorisation de l'enseignement bilingue francophone dans la rѝgion des Balkans occidentaux - sensibilisation à la langue française en RM* (соработка помеѓу Францускиот институт во Скопје, ЗПФРМ и МНР) и е главен уредник на изданието *Léo et Sophie vous font découvrir le français*. Од 2018 г. дел од наставниците (М. Велевска, М. Трајкова, С. Петрова, М. Алексоска-Чкатроска, И. Бабамова, Ј. Хаџи-Лега Христоска, С. Лазаревска, А. Кузманоска) учествуваат во проектот за изработка на *Визуелен француско-македонски речник и Речник за ученициѝе во основноѝо образование (6-9 одделение)* во соработка со издавачката куќа Просветно дело, Скопје.

Научни собири организирани од КРЈК

2010: *Францускиот јазик и лиѝература во образовниот сисѝем на Р. Македонија* (во соработка со ЗПФРМ (12-13.11.2010 г., Филолошки факултет „Б. Конески“, Скопје); **2011:** *Францускиот јазик, книжевностѝ и култура во франкофонски контекстѝ (Langue, littérature et culture françaises en contexte francophone)*. Меѓународен научен симпозиум (11-12.12.2011 г., Филолошки факултет „Б. Конески“, одбележување 65 години од основањето на КРЈК); **2013:** *Елекѝронскиѝе ресурси и филолошкиѝе сѝудии* (12-13.09.2013 г., Филолошки факултет „Б. Конески“, Скопје); **2016:** *Le même, le semblable et le différent au sein de la langue, de la littérature et de la culture dans les pays francophones/ Истѝото, сличноѝо и различноѝо во јазикоѝи, во книжевностѝа и во култураѝа во франкофонскиѝе земји*. Меѓународен научен симпозиум (4-5.11.2016 г., Филолошки факултет „Б. Конески“, одбележување 70 години од основањето на КРЈК).

Меѓународна активност на КРЈК, гостувања од странство

Од 2006 г., КРЈК соработуваше со повеќе институции од земјата и од странство, пред сѐ со универзитети од Франција, Италија, Романија,

Шпанија, Швајцарија, Белгија, Бугарија, Австрија и др. Интензивна и плодна соработка е остварена со меѓународните институции УАФ и Валонија–Брисел Интернационал од Брисел, Универзитетите во Орлеан и во Каен (Франција), Универзитетите во Ниш и во Нови Сад, Институтот Сервантес во Белград, Универзитетот „Св. Климент Охридски“ (Софија) и Регионалниот франкофонски центар за Централна и Источна Европа (CREFECO) (Софија), како и со амбасадите на Франција, Романија и Шпанија во Македонија, Амбасадата на Португалија (Белград) и Институтот Камоиш (Лисабон). КРЈК остварува интензивна и плодна соработка со Францускиот институт во Скопје. Остварени се следниве активности: (10-13.09.2007 г.) Семинар по универзитетска дидактика од областа на јазикот, литературата и дидактиката на францускиот јазик за наставниците од КРЈК (гостување на Мари-Аник Морел, Универзитет Париз 3 - Нова Сорбона, Изабел Грика, Универзитет во Ница-Софија Антиполис, Делатр, Универзитет Марк Блок во Стразбур); (1-3.09.2008 г.) Семинар по универзитетска дидактика на темата *Заедничка европска референтна рамка за јазициите* (гостување на Доминик Шевалје-Викслер) и *Делото на Марсел Прусти* (гостување на Миреј Натирел); (28.11-3.12.2008 г.; 27-31.03.2009 г.) Семинар за театарска игра наменет за студентите (гостување на Кристин Ренарод Белгија); (22-23.11.2010 г.) Семинар по универзитетска дидактика на тема *Акционен пристап во наставата* (гостување на Марјан Готје, *Atalante Innovations*; (декември 2013 г.). Во 2015 и 2016 г., амбасадорката на Франција во Р. Македонија, Н.Е. Лоранс Оер одржа предавања за актуелни настани во Франција. (27.02.2017 г.) Предавање на писателот Хабиб Тенгур (Алжир) за франкофонската литература на Магребот; (2018 г.) Предавање на Ана Канарева-Димитровска, Универзитет во Арас (Данска), од доменот на дидактиката на странските јазици. Професори од Универзитетот во Орлеан беа активно вклучени во наставата на постдипломските студии по *Јазици, бизнис и меѓународна трговија*.

Соработката со CREFECO (МОФ) и со УАФ, многубројните регионални обуки организирани по 2006 г., придонесе за усовршување и надградба на наставниот кадар на КРЈК, особено од Групата за француски јазик и книжевност.

Во 2018 г. почна со работа Центарот за универзитетски успех на УАФ при УКИМ, со кој раководат д-р С. Петрова и д-р И. Бабамова.^[1]

Членување во научни тела, комитети, асоцијации, експертиза и слично

Сите наставници од Групата за француски јазик и книжевност се членови на *Здружениеито на професорите по француски јазик на*

РМ (ЗПФРМ). Членови на Здружение на преведувачи и толкувачи на РСМ се М. Алексоска-Чкатроска, С. Михајловиќ-Костадиновска и И. Поповски. Е. Поповска е член на *Меѓународното друштво за истражување на делото на Маријериј Јурсенар (SIEY)* и член на *Франкофонска организација за остварување и истражување во општествениите науки (OFFRES)*. И. Бабамова е дописен член на *Академија на науките, книжевностите и уметностите на Безансон и Франш-Конте* (Франција, основана 1752 г.). М. Велевска била член на Одборот за доделување на државната награда *Гоце Делчев* (2007-2010). Катедрата е седиште на ЗПФРМ и учествува во организирањето бројни натпревари по француски јазик и обуки за наставниците во основните и средните училишта. Од 2006 г., претседатели на ЗПФРМ биле: М. Велевска (2004-2007), М. Алексоска-Чкатроска (2007-2009), И. Бабамова (2009-2011 и 2011-2013), С. Петрова (2013-2015), Е. Поповска (2015-2017).

Д-р М. Велевска беше член на Сенатот на УКИМ, како претставник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во два мандатни периоди (2012-2016, 2016-2020 г.)

Постои традиционална соработка на КРЈК со повеќе институции од областа на образованието: МОН, Бирото за развој на образованието, Државниот испитен центар, Министерството за информатичко општество и администрација, Францускиот институт во Скопје, УАФ, СЕЕРУС мрежата, универзитетите во земјава и во регионот (Скопје, Битола, Штип, Љубљана, Белград, Ниш, Крагуевац, Подгорица, Нови Сад, Софија и др. Забележливо е учеството на членовите на Катедрата во научно-истражувачки проекти во земјата и во странство, во научни комитети на меѓународни симпозиуми, во рецензирање научни остварувања и сл. Дел од професорите се акредитирани ментори за втор и трет циклус студии. Членови на КРЈК се занимаваат и со преведувачка дејност.

ГРУПА ЗА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ (ДО 2010 Г.)

Во 1959 г., на Катедрата е воведена настава по италијански јазик. Во 1977/78 г., студиите по италијански јазик прераснале во тригодишни студии, а во 1996/97 г., отворена е Група за италијански јазик и книжевност (четиригодишни студии), која, од 2010 г., ја продолжи својата активност како самостојна Катедра за италијански јазик и книжевност.^[2]

ГРУПА ЗА РОМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

Во 1970 г., на Катедрата е воведена настава по романски јазик. Прв лектор бил Петар Атанасов, а наставата последователно ја изведувале и лектори од Романија: Флорин Јонила, Георге Станеску, Јон Деаконеску, Петре Лазареску. Во 1982 г., за лектор по романски јазик е примена Елена-Јоана Атанасова-Никулеску (се пензионира во 2012 г.). Во учебната 2013-2014 г., Михаил Раду Атанасов е примен за лектор по романски јазик. Во 2002 г., наставата прераснува во тригодишни студии, а во 2010 г., е акредитирана четиригодишна наставна програма по романски јазик и книжевност. Во наставата се вклучил и д-р Маркуш Думитру (Романија), а од 2011 г. и д-р Константин Јоан Младин (се пензионира во 2020 г.). Соработката со неколку универзитети во Романија (Констанца, Синаја, Јаш) овозможи стипендиран престој на студенти и наставници во Романија. Во рамките на *Романисџичкиите вечери*, коишто станаа традиција на КРЈК, Лекторатот за романски јазик подготвуваше приредби со студентите организирани од страна на лекторот Е.-Ј. Атанасова-Никулеску. Во 2005/2006 г., во соработка со Амбасадата на Романија, беше организиран рецитал по повод националниот празник на Романија, а во 2011 г., вечер посветена на романскиот поет Еминеску и промоција на книгата *Носџалија*. Во 2014 г. е организирана промоција на книгата *Itinerarii diplomatice: Stokholm-Skopje-Bucuresti* на Адриан Константинеску, поранешен амбасадор на Романија во Македонија. Во 2016/2017 г., Вјорел Станила, амбасадор на Романија во Р. Македонија, одржа предавање на тема *Балканскиот јазичен сојуз*. Со акредитацијата од 2018 г. се вовеле двопредметна Група за француски јазик и книжевност со романски јазик и книжевност-филолошка насока.

Сл. 2 – Предногодишно дружење на активниот и пензионираниот наставен кадар на Катедрата за романски јазици и книжевности (26.12.2013 г.)

ГРУПА ЗА ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

Во 1981 г., на Катедрата се вовеле настава по предметот *Шпански јазик* (изборен предмет во четири семестри), а за прв лектор е избрана Огнена Никуљски (во пензија од 2014 г.). Во 2001 г., наставата прерасна во тригодишни студии по шпански јазик и книжевност. Во 2012/13 г., се вовеле четиригодишн студиска програма по шпански јазик и книжевност (наставна и преведувачка насока). Во 2013 г., за асистент по шпанска книжевност е примена Сања Михајловиќ-Костадиновска, која, по докторирањето на Универзитетот Комплутенесе во Мадрид, се избра во доцент, а во 2021 г. во вонреден професор по шпанска книжевност. Во 2020 г. на Катедрата се примени: м-р Наташа Алексоска, лектор по шпански јазик, и м-р Игор Поповски, асистент по шпанска книжевност. Во наставата учествуваа и лектори од Шпанија, благодарение на соработката меѓу Факултетот и Агенцијата за меѓународна соработка и развој на Шпанија, и тоа: Хуан Пабло Валверде Моран, Марија дел Пилар Доладо Муњос, Карлос Алберто Реј Переира, Диего Гонсалес, Мануел Манеиро Видал, Алваро Техеро Барио, Најра Перес Хернандес, Марија Мерседес Парондо Санчес, Кристина Тригеро Бенитес, Ампаро-Еухенија Торес Санчес, Давид Соса Мајор и Франсиско Хавиер Ибањез Кастехон. Во повеќе наврати, во реализирањето на наставата се вклучија и наставници од КРЈК (М. Алексоска-Чкатроска, И. Бабамова, М. Трајкова, З. Никодиновски, Ј. Хаџи Лега-Христоска) и од други Катедри на Факултетот (Л. Капушевска-Дракулевска, В. Мартиновски). Од 2013 г., со блок-предавања беа ангажирани повеќе професори од Универзитетите во: Софија (Милена Попова, Петар Молов, Људмила Илиева, Радиана Дринова, Лилиана Табакова), во Белград (Ангелка Пејовиќ, Ана Јовановиќ, Јелена Филиповиќ, Јасна Стојановиќ) и во Крагуевац (Горана Зечевиќ Крнета).

По 2006 г., Групата за шпански јазик и книжевност има организирано серија настани за промовирање на шпанскиот јазик, како и низа гостувања и предавања на професори и амбасадори: (2008) претставата *Terapia de Grupo*, подготвена од лекторот А. Техеро соучество на студенти; (2009) претставата *Буре баруџи* (во превод на шпански јазик) е изведена на фестивалот *Интериџеблос* во Мадрид (во режија на А. Техеро); (2010) претставата *Bodas de Sangre 2.0* (авторски текст на А. Техеро); (2011) претставата *Manual de Azafatas*, изведена во рамките на Унифест; (2012) претставата *Buscando al Director* (од Фросина Стојковска, посветена на А. Техеро Барио); (2013) предавање од областа на современата шпанска култура на Фернандо Галаинена Родригес, амбасадор на Кралството Шпанија во Р. Македонија; (2014) работилница по креативно пишување со

Мануел Фернандес од Институтот Сервантес во Белград; (2014) предавање на тема *Создавањето на сликајќа за Андалузија/Шпанија за време на франкизмот* (Емилио Гаљардо Саборидо, Универзитет во Севиља); (2015) предавање на амбасадорот на Шпанија во РМ, Н. Е. Рамон Абароа Каранза; (2016) активности по повод четиристотини години од смртта на Сервантес и Шекспир; (2017) одбележувањето на јубилејот на ибериските јазици на Филолошкиот факултет „Б. Конески“ во Скопје: *35 години шпански јазик, 10 години јорџијалски јазик*; (од 2016) *Меѓународен ден на книјата* (23 април) во соработка со НУБ „Св. Климент Охридски“ и Амбасадата на Шпанија; (2017) предавање на темата *Триесет години поезија на критичкајќа свес*, од д-р Алберто Гарсија Тереса во рамките на јубилејот на ибериските јазици; (2021) предавање на темата *Писателите што биле дипломати. Моите омилените и есни. Моето скромно епојско дело*, од Емилио Лоренсо Сера, амбасадор на Шпанија во РМ; (2021) предавање на тема *Важноста на урбаниот простор во шпанскиот криминален роман од транзицискиот период* од д-р Хавиер Риверо Грандосо (Универзитет Ла Лагуна, Тенерифе). Посебен печат во историјата на студиската група по шпански јазик остави шпанскиот лектор Алваро Техеро Барио, со студентската театарска група „Нормал_но“, кој подготви низа претстави со учество на меѓународни фестивали во земјава и во странство.

Наставниците од Групата учествуваат на бројни меѓународни конференции, семинари и симпозиуми, објавуваат трудови во зборници, меѓународни списанија од областа на книжевноста, јазикот, преведувањето и културата. Од 2020 г., наставниците од оваа група учествуваат во меѓународен научноистражувачки проект под наслов „Шпанскиот јазик во Европа“, чијашто цел е прибирање демолингвистички податоци за шпанскиот јазик во РМ (носител: Универзитетот во Хајделберг, соработува и Филолошкиот факултет од Универзитетот во Белград). На Групата за шпански јазик и книжевност дипломираше 45 студенти (заклучно со 2021 г.)

ПОРТУГАЛСКИ ЈАЗИК

Португалскиот јазик е воведен во 2007 г., и се изучува во четири семестри, како изборен предмет. Наставата ја изведува Анета Маневска, лектор по португалски јазик, а курсот се реализира благодарение на постојаната финансиска поддршка од Институтот Камоиш (Instituto Camões), од Португалија, во рамките на Протоколот за соработка. Досега јазикот го изучувале околу 400 студенти. Лекторот, во соработка со студентите, има подготвено повеќе активности: (2008)

колаж-претстава *По итраиите на Лузијанциите*; (2009) адаптација на драмата *Ноктиа* од Жозе Сарамаго (одиграна на португалски јазик); (2010) адаптација на пиесата *Чернодрински се враќа дома* од Горан Стефановски (во превод на Анета Маневска), одиграна на Унифест; (2013) корео-драма *Каширо*, адаптација на истоимената драма од Антонио Ферејра; (2017) одбележан е јубилејот на ибериските јазици – 35 години од воведувањето настава по шпански и 10 години од воведувањето настава по португалски јазик.

Научно-стручна дејност на КРЈК во изданија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и на УКИМ

Во периодот од 2006 г. до 2021 г. се објавени следниве наслови:

(2007) *Преведувањето од француски на македонски јазик и обривно*. Зборник на трудови од симпозиумот одржан на 26.09.2005 г. (редакција: З. Никодиновски и И. Бабамова); (2008) С. Петрова, *Les sources des premières tragédies classiques françaises*; (2009) М. Велевска, *Инфинитивниите конструкции во францускиот јазик и нивниите еквиваленти во македонскиот јазик*; (2010) И. Бабамова, *Фактивността во францускиот и во македонскиот јазик*; (2010) Е. Поповска, *Паѓување и Ориент – доминантни парадиџми во делата на Маријериј Јурсенар*; (2012) М. Трајкова, *Интеркултурниот ѝриод во наставаа по француски јазик*; (2012) *Францускиот јазик, книжевност и култура во франкофонски контекст* (во редакција на З. Никодиновски); (2013) *Електронските ресурси и филолошките студии*. Зборник трудови од Меѓународниот симпозиум, одржан на 12-13.09.2013 г. (редакција: З. Никодиновски); (2013) *Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: Состојби и перспективи*, Зборник трудови од Научниот собир, одржан на 12-13.11.2010 г. на Филолошкиот факултет „Б. Конески“, во соработка со ЗПФРМ (приредувач: И. Бабамова); (2014) *Романстика и балканистика*. Зборник трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот (редакција: М. Алексоска-Чкатроска, коредакција: Ј. Хаџи-Лега Христоска); (2015) *Македонско-романстички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000- 2015)* (раководител: И. Бабамова); (2016) И. Бабамова, С. Петрова, *Францускиот јазик во Република Македонија*; (2017) *Јазик, литература и култура во романскиот ѝросиор: традиција и иновација* (раководител: С. Петрова); (2018) *Истиото, сличното и различното во јазикот, во книжевността и во културата во франкофонските земји* (редакција: З. Никодиновски); (2018) Р. Никодиновска, М. Трајкова, *Евалуацијата во наставаа по француски и по*

и италијански јазик; (2019) А. Кузманоска, *Мал речник на називи на расшенија – Македонско-француски и француско-македонски*; (2020) *Аналогиите и интеракциите во романистичките истражувања* (редакција: Е. Поповска, корекција: С. Петрова).

Во 2014 г., во издание на Едитура Университарија од Крајова (Editura universitaria), е издаден прирачникот: *Pour comprendre et produire des textes écrits en français, Recueil de fiches d'activités, niveau B2.*, 2014 (коавторство: М. Trajkova, S. Manolache, S. Ardeleanu, I. Babamova, J. Hadzi-Lega Hristoska, N. Moroşan, O. Oprea-Gancevici, M. Şovea, S. Petrova, I. Pavlovska, E. Popovska, M. Velevska).

Награди и признанија на членови од КРЈК во периодот од 2006 до 2021

Наградите и признанијата на членовите од КРЈК во периодот 2006-2021 г. се наведени во посебна листа, која претставува дел од оваа монографија (види *Добивници на награди и признанија*).

Сл. 3 – Одбележување на Денот на јазиците (КРЈК, септември 2015 г.)

Активности надвор од наставата во организација на КРЈК

КРЈК редовно организира активности со учество на наставниците и студентите. По 2006 г., лекторите по француски јазик (Ирена Павловска, Селин Марјаж и Летиција Петерс) организираа претстави со учество на студентите во рамките на театарската работилница *Artcooliques* (во соработка со ВБИ): (2009) претставата *Чудоито на Свети Антонио* (учество на студентскиот театарски фестивал во Лубљана); (2010) организирање на *Меѓународниот фестивал на театарски работилници* со учество на студенти од универзитетите во регионот; (2015) претставата *Страв и шрејет* изведена на сцената на ФДУ во Скопје и на франкофонскиот фестивал во Белград.

Во март 2018 г., по иницијатива на раководителот на Катедрата, д-р И. Бабамова, КРЈК ги организира првите *Денови на франкофо-*

нијата на Филолошкиот факултет „Б. Конески“, веќе традиционална манифестација за одбележување на Меѓународниот ден на франкофонијата 20 март.

Наставниците од Катедрата редовно учествуваат на настани организирани од Амбасадата на Франција во РМ: *Летиен универзитетот за професори по француски јазик*, и *Денови на франкофонско образование*, со учество на студентите. Студентите од КРЈК редовно учествуваат во промотивни активности на *Отворениот ден на УКИМ*, на разни конкурси и натпревари и во активности од спорско-рекреативен, забавен и хуманитарен карактер.

Библиотека

Библиотеката при КРЈК располага со книги и списанија на француски, романски, шпански и португалски јазик, како и на македонски и други јужнословенски јазици. По 2006 г., библиотечниот фонд се збогатува со изданија подарени од амбасадите на Франција, Швајцарија, Шпанија, Романија, Амбасадите на Канада и на Португалија за РСМ во Белград, како и од Владата на РСМ, ВБИ од Белгија, ЗПФРМ, Универзитетот во Ниш и од лични донации на колеги од земјава, регионот и пошироко. Според пописот од 2020 г., библиотеката располага со 26042 библиотечни единици и околу 6000 единици списанија. Значаен придонес во одвивањето на дејноста во оваа богата библиотека имаше Саве Манасијевски, долгогодишен библиотекар на КРЈК (се пензионира во 2017 г.). Потоа, работата на библиотеката се одвиваше со повремено ангажирање надворешни соработници: Марија Арсенкова, Весна Анастасовска, Зорица Давитковска, Ана Димевска.

Подготвила:

проф. д-р Маргарита Велевска

^[1] Види поглавје *Центар за универзитетска усешност LeTrès-FLE на Универзитетската агенција на Франкофонијата при УКИМ (со седиште на Филолошката факултет „Блаже Конески“)*

^[2] За подетални информации околу развојниот пат на Групата за италијански јазик и книжевност, која во 2010 г. прерасна во Катедра за италијански јазик и книжевност, да се види во поглавјето за **Катедрата за италијански јазик и книжевност**.

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за германски јазик и книжевност

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ ОД ПОЧЕТОЦИТЕ ДО 2006 ГОДИНА

Во историјатот на студиите по германски јазик и книжевност во Скопје, би можеле да издвоиме неколку развојни фази. Како засебен оддел при Филолошкиот факултет во Скопје, Катедрата за германски јазик и книжевност ја започнува својата дејност во 1958 г., меѓутоа нејзините **почетоци се во 1926 г.**, кога бил основан Семинарот за германски јазик и книжевност при скопскиот Филозофски факултет, кој постоел како одделна единица на Универзитетот во Белград. Најпознат германист од првата развојна фаза е архиепископот г. г. Гаврил, роден како Ѓорѓи Милошев, кој во 1936 г. дипломирал при овој Семинар. Во 1962 г. тој ги објавил *Германско-македонскиот речник* ((заедно) со Б. Груиќ и Л. Алексовски) и *Малиот германско-македонски речник* ((заедно) со Б. Груиќ и Л. Алексовски), а во 1963 г. и делото: *Транскрипција на германските зборови во македонскиот литературен јазик*.

Втората развојна фаза на Катедрата за германски јазик и книжевност го опфаќа периодот од 1958 до 1991 г., кога таа претставува интегрален дел од Филолошкиот факултет во Скопје. Станува збор за период што почнува во рамките на СФРЈ и завршува со осамостојувањето на Република Македонија, кој е маркиран со интензивната соработка со универзитетските центри на СФРЈ, со партнерскиот Универзитет „Мартин Лутер“ во Хале-Витенберг (тогашната Германска Демократска Република), како и со неколку универзитети во Сојузна Република Германија.^[1] Би констатирале дека во овој период, Катедрата за германски јазик и книжевност не само што академски образува и профилира германисти како идни наставници, професори, преведувачи, кореспонденти, културни работници итн. туку таа постепено и се надградува со развојот на сопствен наставен кадар. Главниот акцент во ангажманот на македонските професори при Катедрата за германски јазик и книжевност во овој период била наставната дејност, но некои професори се профилирале и како угледни и признати научни работници, преведувачи и културни посредници.

Во оваа развојна фаза на Катедрата за германски јазик и книжевност значајна научно-преведувачка трага остава делото на проф. д-р Душан Томовски, кој е добитник на повеќе награди и одликувања и автор на учебниците: *Увод во историската граматика на немскиот јазик, I дел: Фонологија* (1975), *Увод во историската граматика на немскиот јазик, II дел: Морфологија* (1976) и *Увод во фонологијата на*

современиот немски јазик (1980). Импозантен е и неговиот преведувачки опус, од кој би ги издвоиле препевите на Гетеовиот *Фауст*, *I и II дел* (1977/1978), *Песнама за Нибелунзиите* (1979), на многубројни песни од Р. М. Рилке и многу други преводи и препеви. Во 1980 г. проф. д-р Душан Томовски постхумно ја доби германската награда „Гетеовиот медал“ за извонредни заслуги за германскиот јазик во странство и за унапредување на меѓународните културни врски. Тој е добитник и на повеќе преведувачки награди, како што се наградата „Григор Прличев“ за 1978 г. од Друштвото на литературни преведувачи од Македонија, Јубилејната плакета во 1981 година и Јубилејната плакета и медал во 1986 година од Советот на Струшките вечери на поезијата.

Во втората развојна фаза на Катедрата започнува и активната соработка на Катедрата со повеќе институции од германското говорно подрачје, која со зголемен интензитет продолжува и трае до денешен ден. Во овој контекст започнува соработката со Германската служба за академска размена (DAAD), со Австриската служба за академска размена (OeAD), со Гете-институтот, со амбасадите на германскојазичните земји во нашата земја, со Фондацијата „Роберт Бош“ и др. Германската служба за академска размена секоја година во континуитет испраќа лектори и јазични асистенти, кои како родени говорители на германскиот јазик се од големо значење за унапредување на наставата по современ германски јазик. Меѓутоа, и нашите студенти добиваат можност, пред сè преку Германската служба за академска размена и Австриската служба за академска размена, за неколкунеделни, летни, едносеместрални или двосеместрални стипендирани студиски престои на некои од германските или австриските универзитети, каде што можат да ги реализираат своите студии не само во рамките на првиот туку и на вториот и третиот циклус студии.

Третата развојна фаза во постоењето на Катедрата за германски јазик и книжевност го опфаќа периодот 1991–2005, односно почнувајќи од периодот на осамостојувањето на Република Македонија, во кој се забележува постепено зголемување на интересот за изучување на германскиот јазик, потоа проширување, збогатување и модернизирање на наставните програми и етаблирање на вториот и третиот циклус студии во германистичките научни области.

Во текот на целиот период или делумно, во постојан работен однос на Катедрата беа проф. д-р Димитрија Гацов, предавач Олга Воиновска, предавач Николина Кереместева, лектор Барбара Утевска, лектор Марина Нишлиска, доц. д-р Емилија Бојковска, доц. д-р Зорица Николовска и доц. д-р Силвана Симоска. Некои професори

ги стекнаа магистерските титули на Филолошкиот факултет во Белград (Србија): Ранка Грчева (1984), Емилија Бојковска (1994) и Зорица Николовска (1996).

Со цел целосно да се покрие наставата, како визитинг професори беа ангажирани проф. д-р Слободан Грубачиќ, проф. д-р Зоран Жилетиќ, проф. д-р Смиља Срдик од Филолошкиот факултет во Белград, а од 1994 г. до 2002 г. на Катедрата работи и проф. д-р Павел Борисевич од бугарскиот Универзитет во Велико Трново. Од 1994 г. е ангажиран проф. д-р Петер Рау од Универзитетот во Манхајм, кој по својот ангажман на Катедрата како визитинг професор сè до своето пензионирање во 2015 г. работи и како редовен професор на Катедрата. Д-р Петер Рау е истакнат книжевен научик, автор, коавтор и уредник на повеќе дела, во кои спаѓаат следните дела објавени во СР Германија: *Identitätserinnerung und ästhetische Rekonstruktion. Studien zum Werk von Karl Philipp Moritz*, (1983), *Bausteine zu einem transatlantischen Literaturverständnis* (1994), *Speculum amoris. Studien zur Liebeskonzeption des deutschen Romans im 17. und 18. Jahrhundert* (1994). Проф. д-р Рау преведе од македонски на германски значајни дела од В. Андоновски, Н. Маџиров, Ј. Плевнеш, Л. Старова и др. Во соработка со Зорица Николовска (Симовска), објави германски препевы на песни од Петар Т. Бошковски.

Наставниот кадар во оваа развојна фаза се зголемува во 1996 г. со вработувањето на лектор Клаудија Јорданова, родена говорителка на германскиот јазик, и на д-р Ранка Грчева, еминентна познавачка на германскојазичната книжевност. Вработувањата продолжија и следната година, кога предавач Маријана Ѓорѓиева и помл. ас. Емина Авдик станаа членови на Катедрата за германски јазик и книжевност.

Значаен проект во третата развојна фаза е основањето на Институтот за германско-македонски односи во 1996 г., чиј директор е д-р Петер Рау, а заменик-директор е д-р Ранка Грчева. Преку Институтот, Катедрата во октомври 1998 г. го издава првото германистички профилирано списание *Германо-македоника* како научно списание на македонската германистика, што им овозможи на членовите на Катедрата да се вклучат во нова и значајна дејност.

Во годините што следуваат меѓу академскиот кадар на Катедрата се профилираат новите доктори по филолошки науки од германистичката област, кои ги одбранија своите докторски дисертации на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Тоа се: Ранка Грчева (1996), Емилија Бојковска, и Силвана Симоска (2002) и Зорица Николовска (2003).

Приоритет на третата развојна фаза претставува научното усовршување на голем број вработени на Катедрата во рамките на

програмата ТЕМПУС заради воведување студии за толкување и преведување. Нашите професори во повеќе наврати престојуваа на Институтот за толкување и преведување при Универзитетот „Рупрехт Карл“ во Хајделберг, СР Германија.

Функцијата раководител на Катедрата за германски јазик и книжевност во периодот од 1958 до 2006 г. ја вршеа следните професори: д-р Карл Зеленик, Маргарита Алексова, д-р Александра Папазоглу, д-р Каталин Ковачевиќ, д-р Душан Томовски, д-р Димитрија Гацов и Олга Воиновска. Во 1993 г. за в.д. раководител беше назначен продеканот за настава проф. д-р Живко Цветковски, а од зимскиот семестар истата година, па сè до 1996 г. оваа функција ја вршеше продеканот за настава доц. д-р Максим Каранфиловски. Од 1.9.1996 г. до 30.11.2002 г., раководител на Катедрата беше проф. д-р Ранка Грчева, а од декември 2002 г. до септември 2007 г., оваа функција ја презеде доц. д-р Емилија Бојковска.

Составот на Катедрата се измени со заминувањето во пензија на вишиот предавач Олга Воиновска во 1996 г. и на лекторката Клаудија Јорданова во 2005 г., а во истата 2005 г. почина проф. д-р Димитрија Гацов.

Сл. 1 – Катедрата за германски јазик и книжевност е организатор-домаќин на Меѓународната конференција на Здружението на германисти од Југоисточна Европа (SOEGV) одржана на 16–20.10.2018 г., во Скопје

Четвртата развојна фаза започнува во академската 2005-2006 г. и трае до денес. Во оваа фаза Катедрата за германски јазик и книжевност започнува со имплементирањето на новите студиски и предметни програми согласно со Европскиот кредит-трансфер систем на студирање (ЕКТС), со што германистичкиот студиум на Катедрата, всушност, во голема мера станува компатибилен со европските универзитети.

Со титулата доктор по филолошки науки при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во периодот на четвртата развојна фаза на Катедрата се стекнаа Емина Авдиќ (2010), Бисера Станкова (2016) и Маријана Ѓорѓиева (2018).

Подетални фактографски податоци и прикази на структурата, активностите и кадровската екипираност на Катедрата за германски јазик и книжевност за периодот од 1946 до 2006 г. може да се најдат во следните три изданија: 1. Филолошки факултет (1976): *Сйоменти-*

ца: 30 години Филолошки факултет, 1946-1976, Скопје, стр. 42-47; 2.Филолошки факултет (1996): *Монографија, 1946-1996: Филолошки факултет*, Скопје, стр. 79-85 и 3. Филолошки факултет „Блаже Конески“ (2007): *Монографија, 1996-2006: Филолошки факултет* „Блаже Конески“, Скопје, стр. 77-82.

Развојниот пат на Катедрата за германски јазик и книжевност во периодот 2006-2021 година

Во академската 2005/06 г., Катедрата за германски јазик и книжевност започна да работи според новите студиски и предметни програми предвидени со Болоњската декларација. Ова претставува кадровски, просторен и наставно-научен предизвик, со кој Катедрата успева да се справи и покрај потребата од поделба на групи заради зголемиот број новозапишани студенти. Програмите се надградуваа и се осовременуваа при секоја нова акредитација во 2010, 2013 и 2018 г. Во рамките на постдипломските студии членовите на Катедрата одржуваа настава на вториот и третиот циклус студии во областите: Наука за јазикот, Наука за книжевноста и Конференциско толкување.

Во актуелниот момент Катедрата за германски јазик и книжевност се состои од седум члена: проф. д-р Емилија Бојковска, проф. д-р Зорица Николовска, проф. д-р Силвана Симоска, проф. д-р Емина Авдиќ, доц. д-р Бисера Станкова, доц. д-р Маријана Ѓорѓиева и лектор м-р Сашка Грујовска-Миланова. Тие ја покриваат целата настава врзана за германскиот јазик и германскојазичната книжевност на првиот, вториот и на третиот циклус студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Пензионирани професори во овој период се д-р Ранка Грчева (во 2012 г.) и д-р Петер Рау (во 2015 г.).

Од 2007 до 2011 г. раководител на Катедрата е д-р Зорица Николовска, од 2011 до 2016 г. д-р Емина Авдиќ, од 2016 до 2020 г. д-р Емилија Бојковска, а во 2020 г. оваа функција ја презеде д-р Зорица Николовска, која ја извршува до денес.

Приоритет на Катедрата во овој период е и реструктурирањето на библиотеката и збогатувањето на книжниот фонд, за кој се грижи библиотекарот Зоран Симоски.^[2] Во моментот библиотеката располага со вкупно 23605 книги – таа сега е модернизирани и адаптирана со слободен пристап за читателите до целиот библиотечен фонд и во таа смисла е единствена на Филолошкиот факултет.

Во последните петнаесетина години се забележува зголемен интерес за германистичките додипломски и постдипломски студии (според ЕКТС), како и за германскиот јазик како странски јазик на нефилолошките факултети. Според бројот на студентите, Катедрата го зазема второто место на Факултетот. Традиционално, Катедрата

и натаму активно соработува со Германската служба за академска размена (ДААД), со Гете институтот во Скопје, со амбасадите на германскојазичните земји и со други институции од германското говорно подрачје.

Катедрата за германски јазик и кичевност во периодот 2006-2021 согласно со својата двомодуларна студиска профилијација, наставна и преведувачко-толкувачка насока, беше носител на голем број релевантни меѓународни и национални научноистражувачки проекти, следејќи ги современите академски трендови.

Капиталниот проект на Катедрата за изработка на германско-македонски речник, под наслов *Голем македонско-германски/германско-македонски речник*, е објавен во 2006 г. Тој, главно, се темели на заложбите и реализацијата на проф. д-р Петер Рау и проф. д-р Ранка Грчева во соработка со проф. д-р Емилија Бојковска и проф. д-р Зорица Николовска (Симовска), проф. д-р Емина Авдиќ и лектор Марина Нишлиска.

Меѓу „европските макропроекти“ спроведени на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ со логистичка и финансиска поддршка на Генералната дирекција за толкување (DG Interpretation) при Европската комисија во Брисел и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, вреди да се издвои проектот за иницирање студии од втор циклус по конференциско толкување во 2007 г., чии раководителки беа проф. д-р Силвана Симоска (2008–2011) и проф. д-р Емилија Бојковска (2015–2019). Во наставниот процес се вклучени и проф. д-р Зорица Николовска и проф. д-р Емина Авдиќ. Својата нагорна линија за отворен академски развој Катедрата за германски јазик и книжевност ја бележи и преку вклучувањето на УКИМ во две релевантни мрежи од меѓународниот проект за академска размена ЦЕЕПУС (CEEPUS)^[3], во којшто партиципираат универзитети од Австрија и од Средна и Југоисточна Европа, чија национална координаторка беше проф. д-р Силвана Симоска; во рамките на СИИ-SI-0711-08-1920 (*TRANS – TRANSkulturelle Kommunikation und TRANSlation*), под национална координација на проф. д-р Емина Авдиќ, се реализира мобилност на значителен број студенти и наставници од Катедрата за германски јазик и книжевност во странство и обратно. Во проектот „Насоки за универзитетско јазично тестирање“, во организација на Советот на Европа^[4] учествуваше проф. д-р Емилија Бојковска (2010). Најновиот проект со европски признак на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во којшто учествува Катедрата за германски јазик и книжевност е *DAFLS: Developing Applied Foreign Languages Skills* (2020-1-FR01-KA203-080673).^[5]

Академскиот кадар на Катедрата за германски јазик и книжевност освен во проектите врзани за потесните германистичко-транслато-лошки теми учествува и во повеќејазични проекти од национален интерес за зачувување и надградување на македонскиот јазик. Од 2010 до 2016 г. успешно се реализираше меѓународниот научен проект за изработка на електронскиот јазичен корпус „Гралис-мак“ (Моно- и мултилингвален електронски корпус на македонскиот јазик), во којшто учествуваа Институтот за славистика при Универзитетот „Карл Франц“ во Грац, Република Австрија и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“), којшто го координираше на национално ниво проф. д-р Емилија Бојковска, придружена од проф. д-р Зорица Николовска, доц. д-р Маријана Ѓорѓиева и доц. д-р Бисера Станкова. Експертизата на германската терминологија во рамките на повеќејазичниот макропроект *Македонска научна и сѝручна терминологија* при Лексикографскиот центар во МАНУ ѝ е доверена на проф. д-р Силвана Симоска.

Сл. 2 – Амбасадорката на СР Германија, г-ѓа Кристине Алтхаузер и аташето за култура, г-ѓа Хелга Тајпел, во посета на Катедрата за германски јазик и книжевност во 2016 г.

Проектите со методичко-дидактички признак реализирани во периодот 2006–2021, главно, се однесуваат на унапредувањето на наставата по германски како странски јазик и на наставата на нематичните факултети. Меѓу позначајните меѓународни проекти со учество на проф. д-р Емина Авдиќ и на проф. д-р Емилија Бојковска, од којшто произлегоа нови студиски програми од вториот циклус студии по дидактика и методика на наставата по германски јазик, би го издвоиле проектот под наслов *Entwicklung von Curricula für*

einen DLL-Masterstudiengang: Didaktik und Methodik des Deutschen als Fremdsprache, 2018 – 2020. Оваа активност е дел од надредениот проект *Lehrerakademie Südost* [Академија за наставниците во Југоисточна Европа] 2018–2021, во кој, освен Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, учествуваат и Универзитетот во Тирана, Албанија, и Универзитетот „Хасан Приштина“ во Приштина, Косово. Поддршката на Гете-институтот се состои во реновирање, мебелирање и техничко опремување на германистичката училница, во набавка на книги и во студентски стипендии за онлајн-курсеви на дигиталната платформа на Гете институтот.

Доц. д-р Маријана Ѓорѓиева учествуваше во периодот 2005-2009 во меѓународниот проект (2005/SOE/180/HKR04/StabPakt) под наслов *Развој на наставава на германски јазик за немајинични факултетии* во организација на Гете-институтот и Пактот за стабилност.

Академскиот кадар на Катедрата учествуваше и во својство на визитинг професори на други факултети во земјата и во странство.^[6]

Од 2006 до 2021 г. на Катедрата се реализирани бројни гостувања на професори од други универзитети од земјава и од странство. Во овој контекст би ги споменале повеќекратните гостувањата на проф. д-р Волфганг Моч, поранешен соработник на Академијата на науките на ГДР и на Институтот за германски јазик во Манхајм, СРГ. Во рамките на мрежата за мобилност на наставници и на студенти меѓу Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и 21 универзитет од Австрија и од земјите од Средна и Југоисточна Европа преку мрежата *TRANS – TRANSkulturelle Kommunikation und TRANSlation* [ТРАНС – транскултурна комуникација и транслација], СЕЕПУС СИ-СИ-0711-08-1920, на 27.11.2012 г. со свое предавање учествуваше д-р Петра Жагар Шоштарик, доцент на Филозофскиот факултет во Риека. Во рамките на оваа мрежа за мобилност на наставници и на студенти на Катедрата на 3.3.2014 г. со свои предавања гостува и д-р Елена Савова, доцент на Новиот бугарски универзитет во Софија, а на 17.10.2018 г. предавање одржа и д-р Власта Кучиш, професорка на Филозофскиот факултет во Марибор.^[7]

Преку програмата „Еразмус плус“, проф. д-р Алеш Урвалек од Брно, Чешка Република, гостува на Катедрата во периодот 20–23 мај 2019 г. одржувајќи книжевна работилница со студентите од четврта г. и предавање на темата: „Книжевноста и знаењето врз книжевни примери од 1945 до 1990 г.“, на што надоврза презентација на студиите по германистика на својот Факултет.^[8]

Во периодот 2006–2021 меѓу најзначајните активности на Катедрата, би ја нагласиле нејзината улога како домаќин-организатор на две мошне значајни меѓународни германистички конференции. Првата

е Меѓународната конференција на Здружението на германисти од Југоисточна Европа (SOEGV), под наслов „Nomen est Omen. Name und Identität in Sprache, Literatur und Kultur“ (*Nomen est omen. Имењо и идентитетот во јазикот, книжевността и културата*) одржана во периодот 28–30.10.2009 г., во Охрид, а втората е Меѓународната конференција на Здружението на германисти од Југоисточна Европа (SOEGV) под наслов „Mensch und Maschine. Humane, technische und virtuelle Welt in Sprache, Literatur und Kultur“ (*Човекој и машината. Хуманој, техничкиот и виртуелниот свет во јазикот, книжевността и културата*), одржана во периодот 16–20.10.2018 г., во Скопје. Двете конференции, на кои со свои научни трудови и со различни организациски задачи активно учествуваат членовите на Катедрата, финансиски се поддржани, пред сè, од Германската служба за академска размена, а во одредена мера и од Катедрата за германски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, како и од Здружението на германистите од Југоисточна Европа (SOEGV).

Една од најбележитите научни активности на академскиот кадар, секако, е и објавувањето монографии, учебници, збирки од научни трудови и статии. Следејќи ги современите текови во германистиката наука, членовите на Катедрата во овој период објавуваат свои научни трудови во релевантни домашни и меѓународни списанија, монографии и зборници.

Проф. д-р Силвана Симоска е авторка на учебникот под наслов *Контрасивни проучувања: Сложени именки во германскиот и во македонскиот јазик*, објавен во 2010 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и на монографијата објавена во 2012 г. во издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје под наслов *Gesundfutter statt Schnellgerichte. Neues zum alten Kompositionsmodell der deutschen Sprache*. Двете учебни помагала од д-р Симоска се применуваат во наставата по лингвистичките предмети на Катедрата.

Од областа на германскојазичната книжевност, во 2012 г., во издание на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е објавена монографијата на проф. д-р Зорица Николовска под наслов *Распаѓањето на хабсбуршкиот во романескиот свет – Роберт Музил, Херман Брох и Јозеф Ројт*, која наоѓа примена во наставата по предметот Германскојазична книжевност. Во коавторство (со Н. Аврамовска и Н. Селими), проф. д-р Зорица Николовска учествува во изготвување на прирачникот „Mazedonisch“. *Vo: Deine Sprache – meine Sprache. Handbuch zu 14 Migrationssprachen und zu Deutsch*, објавен во 2011 г. во Цирих, Швајцарија.

Д-р Зорица Николовска и д-р Емина Авдиќ се уреднички на зборникот *Nomen est omen. Name und Identität in Sprache, Literatur und Kultur. Beiträge der 3. Jahreskonferenz des Südosteuropäischen Germanistenverbandes (SOEGV) in Ohrid, Mazedonien, 28–30.10.2009*. Скопје, 2011. Проф. д-р Емина Авдиќ е коуредничка на зборникот на трудови од Светската конференција на наставниците по германски јазик, одржана во Болцано, Италија, 29.7.–3.8.2013. Доц. д-р Маријана Ѓорѓиева во 2010 г. е коавторка/соработничка во изработка на учебникот: *Mit DEUTSCH studieren, arbeiten, leben, Band 1 – A2/B1, Ein Lehrwerk für den Studienbelgietenden Deutschunterricht an Universitäten und Hochschulen*^[9] и коавторка на два Рамковни курикулуми за германски како странски јазик, и тоа во 2011 и во 2013 г.

Во периодот од 2006 г. до денес, професорите на Катедрата за германски јазик и книжевност се особено активни како членови во научни и стручни тела, здруженија, испитни комисии итн. Како членки на Здружението на германисти од Југоисточна Европа (SOEGV), тие редовно учествуваат со свои научни трудови на годишните конференции на Здружението, како и на многу други научни собири од меѓународен карактер.

Проф. д-р Зорица Николовска ја вршеше функцијата потпретседател на Здружението на германисти на Југоисточна Европа (од 2008 до 2013 г.), по што следуваше нејзината претседателска функција (од 2013 до 2018 г.). Таа е еден од основачите и член на Управниот одбор на Здружението на преведувачи и толкувачи на РСМ.

Проф. д-р Емилија Бојковска членува во уредувачки одбор на српското електронско научно-стручно списание со меѓународен карактер *Комуникација и култура*. Таа била заменик-член на Комисијата за полагање испит за судски преведувач и толкувач при Министерството за правда на Република Македонија (2008 и 2009 г.), член на толкувачкиот тим на Генералната дирекција за толкување (SCIC) при Европската комисија во Брисел како акредитирана толкувачка за македонски и германски јазик (од 2011 г.), а членувала и во Комисијата за акредитација на толкувачи за македонски и странски јазик (во 2012 и 2014 г.). Во 2015 г. д-р Бојковска учествувала во стручниот тим за изработка на *Правойисоџ на македонскиоџ јазик* во издание на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје.

Проф. д-р Силвана Симоска членувала во Комисијата за двојазична проверка на преводите од германски јазик по повод „Наградата за најдобар млад преведувач – Вавилон“ во организација на Делегацијата на ЕУ во РСМ, а во соработка со ЗПРМ (во 2014 и 2016 г.).

Проф. д-р Авдиќ била и претседателка на Здружението на наставниците по германски јазик и книжевност на РМ (од 2016 до 2019 г.)

и ја вршела функцијата претседател на Комисијата за изведување на Државниот натпревар по германски јазик за учениците од основното и од средното образование. Членувала и во Уредувачкиот одбор на повеќе домашни и странски меѓународни научно-стручни списанија.

Сл. 3 – Членовите на Катедрата за германски јазик и книжевност во 2006 г.

Членовите на Катедрата за германски јазик и книжевност учествуваа и во повеќе вонфакултетски стручни активности во својство на контролори на прашања/задачи за екстерно проверување на постигнувањата на учениците во основното и во средното образование од областа на германскиот јазик во Македонија, како претседатели на Државната матурска комисија по предметот Германски јазик при Државниот испитен центар, како независни читачи на тестовите за државната матура за предметот Германски јазик за Државниот испитен центар при Министерството за образование на РМ, како претседатели на Комисијата за предлагање издавање одобрение за употреба на учебници по германски јазик во основното и во средното образование при Педагошката служба на Министерството за

образование на РМ, како претседатели на Испитната комисија за полагање стручен испит на приправници по германски јазик во основното и во средното образование итн.

Наставниците на Катедрата се вклучени и во повеќе проекти чии носители се студентите.^[10] Овие студентски манифестации наидоа на голем одзив и се проследени од широка публика вљубеници во германскиот јазик и театар.

Како показател за извонредните научни и преведувачки достигнувања на членовите на Катедрата, на крајот би ги споменале и имињата на професорите што се добитници на награди и одликувања доделени во периодот од 2006 до 2021 г.

Во рамките на акцијата „Книга на годината '87“, проф. д-р Ранка Грчева ја доби Дипломата за најдобар литературен превод од оригинал на македонски јазик изготвен во наведената година. Советот на Меѓународната средба на книжевните преведувачи во Тетово ѝ ја додели наградата „Григор Прличев“ за преводот *Неискажливо е сејшо ова, о, Боже...* од Георг Тракл во 2002 г., а во 2010 г. таа беше добитничка на престижната награда „Кирил Пејчиновиќ“ од Друштвото на книжевните преведувачи на Македонија, за својот богат преведувачки опус на прозни, поетски и драмски дела. Проф. д-р Ранка Грчева од германски на македонски јазик преведе и препаа многубројни дела како на пример: *Волшебниот рид* од Т. Ман (1987, 2008 и 2014), *Преобразба. Раскази* од Ф. Кафка (2013), *Емилија Галоти* од Г. Е. Лесинг (2012) и дела од Г. Бихнер, Браќата Грим, Г. Тракл, П. Хајзе, Г. Хауптман, Ф. Хендерлин, П. Целан и др.

Проф. д-р Петер Рау е добитник на плакетата „Блаже Конески“ од Македонската академија на науките и уметностите, и на Плакета за заслуги од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (2006). Во 2009 г. тој го добива почесното Рациново признание за афирмација на македонската книжевност и култура од Организацискиот одбор на Рациновите средби. Проф. д-р Петер Рау е носител на титулата *professor honoris causa* од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола (2012) и на титулата *doctor honoris causa* од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (2020).

Проф. д-р Емилија Бојковска е добитничка на наградата „Божидар Настев“ од Одборот на Друштвото на книжевните преведувачи на Македонија, за најуспешен превод на прозно дело од странски на македонски јазик во 2007 г., за преводот на романот *Сџејскиот волк* од Х. Хесе.

За преведувачката дејност на проф. д-р Зорица Николовска, која се состои од преводите на романот *Заблудите на њишомецот Терлес* и повеќе раскази од Р. Музил, преводот на романот *Момо* од М. Енде,

како и многубројни други преводи и препеви, таа добива признание преку наградата „Златно перо“ за 2014 година. Оваа награда проф. д-р Зорица Николовска ја добива за преводот на делото „Фантастични раскази“ од Е. Т. А. Хофман во рамките на проектот „Свезди на светската книжевност“ од Советот на литературните преведувачи на Република Македонија.

Подготвила:

проф. д-р Зорица Николовска

[1] Оваа соработка во прв план се состои во испраќање академски кадар, најчесто како визитинг професори, но и во студиски престои на македонските студенти во наведените земји. Меѓународната соработка многу придонесува за успешната дејност на Катедрата за германски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет, на која од основањето во 1958 г. до скопскиот земјотрес во 1963 г. дипломираат две генерации германисти. Веднаш потоа, Владата на ГДР прифаќа 30 студенти германисти од Скопје, кои дипломираат на универзитетите во Хале-Витенберг, Грајсвалд и Дрезден.

[2] Во овој проект поврзан со библиотеката учествуваа Филолошкиот факултет како носител на градежните активности, германското Министерство за надворешни работи, Гете институтот и низа германски фондации, кои ѝ одобрија поддршка на Катедрата со книги во износ од 20.000 евра во рамките на проектот наречен „Библиотечна иницијатива“.

[3] CIII-AT-0119-14-2021 (**e-Bologna* Network for Translational Studies and Transcultural Communication Programmes in Central, Eastern and South-Eastern Europe*).

[4] („Guidelines for university language testing – GULT“).

[5] Во него учествуваат Факултетот за јазици при Универзитетот во Кан (Саен), Нормандија, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, (УКИМ Скопје), Филолошкиот факултет при Универзитетот во Белград и АЛДА (Асоцијација на локални агенции за демократија) со временска рамка од 1.9.2020 до 31.8.2023 г.. Во овој значаен научен проект за подготовка на додипломски и на магистерски студии по применети јазици, од Катедрата учествуваат проф. д-р Емилија Бојковска (раководителка на проектот за подготовка на магистерските студии по применети јазици), проф. д-р Силвана Симоска и проф. д-р Емина Авдиќ (членови во работната група за германски јазик).

[6] Во тој контекст би го споменале гостувањето на проф. д-р Петер Рау на Универзитетот во Југоисточна Европа и на Државниот универзитет во Тетово. Проф. д-р Емилија Бојковска држеше настава на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (2011-2012), а со предавања гостуваше на Институтот за славистика при Универзитетот „Карл Франц“ во Грац (2012-2013), на Универзитетот „Приморска“ во Копер, Словенија (2016) и на Универзитетот во Загреб, Хрватска (2018). Проф. д-р Зорица Николовска држеше циклус предавања на Новиот бугарски универзитет во Софија (2014), а беше и визитинг професор по предметот *Модерниот германски роман на XX век* на Филолошко-уметничкиот факултет во Крагуевац, Србија (2017). Проф. д-р Силвана Симоска гостуваше со предавања на Универзитет „Св. Климент Охридски“ во Битола (2010), на државниот Универзитет во Тетово и на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (2016), како и на Универзитетот во Грац (2006) и на Центарот за преведување и толкување при Универзитетот во Виена (2010 и 2016). Проф. д-р Емина Авдиќ држеше предавања на Институтот за странски јазици и книжевности при Новиот бугарски универзитет во Софија, Бугарија (2016), на Универзитетот во Марибор, Словенија (2017), на Универзитетот во Љубљана, Словенија (2018), на Универзитетот „Јоханес Гутенберг“ во Мајнц, СР Германија (2018) и на Универзитетот во Виена, Австрија (2019). На вториот циклус германистички студии на Меѓународниот универзитет во Нови Пазар, Србија, со предавања учествуваа проф. д-р Емилија Бојковска, проф. д-р Зорица Николовска и проф. д-р Емина Авдиќ (во 2013). Маријана Ѓорѓиева гостуваше со предавање на Универзитетот во Нови Сад, Србија (во 2019), а институција-домаќин за Бисера Станкова беше Универзитетот „Ј. Ј. Штросмаер“ во Осиек, Хрватска (во 2015).

[7] Во организација на Здружението за германско-македонско пријателство на 8 ноември 2018 г. на Катедрата гостува Бенјамин Лангер од СРГ, поранешен лектор од Фондацијата „Роберт Бош“ и од ДААД. Тој одржа предавање на македонски јазик за својот германски превод на делото *За ѝлужици и ѝлајшици: За ѝреводојѝ на романојѝ Пиреј* од Петре М. Андреевски. Исто така и во организација на Австриската амбасада, на 25 април 2019 г., австриската авторка со српско потекло Барби Марковиќ одржа литературно читање од својот последен роман: *Superheldinnen*.

[8] Во организација на Здружението за германско-македонско пријателство и на Гете-институтот, на 20 мај 2019 г. гостува германскиот писател Себастијан 23, кој со студентите од трета година одржа работилница за книжевното творештво со акцент на поезијата. Преку Гете-институтот гостува и германскиот писател и новинар Мартин Шојбле, кој на 2.12.2019 г. одржа литературно читање и работилница со студентите од Катедрата.

[9] (Hg.: Dorothea Lévy-Hillerich, Silvia Serena, u.a. Goethe Institut / Robert Bosch Stiftung / Arcipelago Edizioni, Milano, LINGUISTICA APPLICATA).

[10] Во овој контекст би ги истакнале следните манифестации на студентите на Катедрата за германски јазик: во 2007 г. Студентите германисти ја изведоа претставата *Госјодаројѝ Пунјѝила и нејовиојѝ слуја Мајѝи* од Бертолт Брехт во киното „Фросина“ и го снимиле документарниот филм *Заговолсјѝво во сјѝуди-рањетѝо*, финансиран од Фондацијата Роберт Бош и Асоцијацијата на приватни електронски медиуми во Република Македонија. Во 2014, 2015 и 2016 г. странските ДААД-лектори организираа театарски работилници за студенти од Катедрата, кои напишаа и во *Салон 19.19* во Скопје одиграа три театарски претстави на германски јазик: *Свадбајѝа со дијамантѝи*, *Гетѝе на исјѝијѝи* и *Германисјѝи*. Во 2018 г. студентите го организираа *Чѝијачкиојѝ клуб*, а во текот на истата година во организација на Гете институтот од Скопје тие учествуваа во настанот „Ден на германскиот јазик“ во Градскиот парк во Скопје.

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за англиски јазик и книжевност

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ (1946 ДО 2006)

Почетоците на Катедрата за англиски јазик и книжевност се забележуваат во 1950 г., кога на Филозофскиот факултет е формиран Лекторатот по англиски јазик, каде што прв лектор е Даринка Арсова. Во 1958 г., овој лекторат прераснува во Отсек за англиски јазик и книжевност во рамките на Катедрата за германистика, а со него раководи Мира Шуњиќ од Загреб. Покрај М. Шуњиќ и Д. Арсова, на отсекот работи и британскиот лектор Џејмс М. Лич. Во 1960 г., кон Отсекот се придружуваат како асистентки Лидија Арсова (Николиќ) и Иванка Ковилоска (Попоска), подоцна и основач на шекспирологијата, а од 1961 г. и лекторката Дора Рифер од Загреб. Кон крајот на годината, асистент е и Владимир Цветковски (подоцна и декан), а во 1962 г., како лектор, Велко Силјаноски. Интересно од овој период е што во 1960 г., американскиот писател и Нобеловец Сол Белоу држи гостинско предавање на студентите по англистика.

Во 1964 г., Отсекот за англиски јазик и книжевност целосно се осамостојува во Катедра за англиски јазик и книжевност, а нејзин прв раководител, до своето пензионирање, е проф. Мира Шуњиќ. Тогаш како асистент се вработува Љубица Јанешлиева (подоцна декан и прв претседател на ESSE). Во 1967 г. се вработува и Александрина Нанова (Илиева), која е првиот дипломиран англист од самата Катедра што се вработува на факултетот. Кон крајот на 1965 г. на Катедрата ѝ се придружува британски лектор Греам Рид, а од 1969 г. и лекторката Маргарет Рид. И двајцата работат на Катедрата до своето пензионирање. Нивниот придонес е исклучителен не само за Катедрата туку и за поширокото општество.

Интересен факт е што во 1970 г. со магистерска титула во Белград се стекнува Лидија Арсова-Николиќ, со што станува првиот англист од Македонија со тоа научно звање. Во 1972 г. како доцент на Катедрата се вработува Олга Мишевска-Томиќ, која е и прв доктор на науки од областа на англиската лингвистика на Универзитетот. Во 1975 г. на Катедрата се вработува уште еден роден говорител на англискиот јазик, Патриша Марш. Во 1970-тите се воспоставува соработката со Американскиот културен центар во Скопје, а во 1974 г., членови на Катедрата го основаат Сојузот на друштвата за применета лингвистика на СРМ. Во 1977 г. на Катедрата се вработува и познатиот драмски автор Горан Стефановски, а Катедрата и Американскиот културен центар го организираат Семинарот за современа американска поезија и критика во Охрид. Во 1978 г. Кате-

драта е домаќин на Интеркатедарска конференција на катедрите по англиски јазик и книжевност во СФРЈ во Скопје, во 1979 г. е домаќин на меѓународната конференција „Јазикот во јавната комуникација“, а во 1982 г. на конференцијата „Јазичните контакти во југословенската заедница“, конференции на кои учествуваат познати лингвисти од Југославија. Треба да се нагласи дека во наведениот период на Катедрата се вработуваат низа врвни лектори по англиски јазик.

Како резултат на соработка со Јагјелонскиот универзитет во Краков се одвиваат и предавања по споредбена лингвистика. Во 1981 г. Катедрата воведува две насоки: наставна и преведувачка. Во 1986/87 се укинуваат групите по странски јазици на Педагошката академија во Скопје, по што Филолошкиот факултет ги презема предавачите по странски јазици да работат како наставници на нематичните факултети. Во 1987 г., Катедрата воспоставува соработка со Универзитетот во Брадфорд, со што обезбедува лектори по македонски јазик, литература и култура на Постдипломската школа за југословенски студии во Брадфорд. Знаменит настан за научно-стручниот развој на Катедрата е што, почнувајќи од 1984 г. и заклучно со 1992 г., нејзини членови работат како Фулбрајтови лектори по македонски јазик, литература и култура во САД. Во 1987 г. почнува и соработката со Катедрата по англиски јазик и книжевност при Универзитетот во Единбург, кога членови на Катедрата ја посетуваат неговата летна школа по книжевност. Во соработка со други научни и културни работници, во 1990 г., членовите на Катедрата го основаат Шекспировото друштво на Македонија. Членови на Катедрата учествуваат и во работата на Југословенското здружение Канада-Југославија (проф. Владимир Цветковски е претседател во еден мандат). Во 1992 г. го основаат и самостојното Здружение за литература и култура Македонија-Канада. Во 1994 г. членови на Катедрата и други надворешни културни и научни работници го основаат Македонско-британското здружение за пријателство и соработка. Во 1993 г. доаѓа Џеф Рекам, со чија помош настанува програмата (под „Б“) по Американски студии. Во соработка со Британскиот совет во 1994 г., Катедрата склучува договор со Раскин колеџот во Оксфорд за почнување програма по британски културолошки студии (под „Б“), а во 1995 г., Катедрата е соорганизатор (заедно со Британскиот совет) на Семинарот за британски студии, на кој учествуваат шестмина реномирани предавачи од странство, но и шеснаесет члена на Катедрата.

Членовите на Катедрата во текот на својата работа се усовршуваат на странски универзитети, објавуваат значајни научни трудови, преводи, учебници, речници и книжевни дела, а голем дел од нив

се добитници на угледни награди, од кои ќе го издвоиме престижното одликување од британската кралица Елизабета Втора во 1996 г., доделено на Греам и Маргарет (Пеги) Рид како признание за изучувањето на англискиот јазик во Македонија, по што Греам Рид се стекнува со титулата почесен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Во 2005 г. Универзитетот ѝ ја доделува титулата почесен професор и на Маргарет Рид. Во овој период, во 2004 г., започнува уште еден значаен проект во соработка со Британскиот совет од Скопје, Проект за академско пишување (Writing University Project), чија цел е осмислување и изготвување на наставните програми за часовите по академско пишување, кои подоцна се интегрираат во предметот Современ англиски јазик.

Во овој период од историјатот на Катедрата гостуваат исклучително голем број професори, предавачи и лектори од англофонските земји преку различни видови меѓународна соработка – меѓу другите, преку програмата Фулбрајт, соработката со Британскиот совет, со универзитетите Кембриџ и Оксфорд. Од САД и Велика Британија (но и од други земји) во периодот од основањето на Катедрата до 2006 г., по најразлични основи се забележани преку стотина гостувања, но и голем број гостувања на најугледните стручњаци од различните области на англоамериканските студии од тогашна Југославија.

Се разбира, покрај изведувањето на наставата, составен и значаен дел од работа на наставниците е и нивната научно-истражувачка, стручна и уметничка дејност, односно објавувањето трудови, статии, монографии, книжевни и стручни преводи, реферати, уметнички дела, антологии, лексикони и речници. Во овој период, членовите на Катедрата Зоран Анчевски, Драги Михајловски, Зозе Мургоски, но и Горан Стефановски (кој беше член на Катедрата од 1977 до 1986 г.) се јавуваат како автори од големо значење за поширокиот културолошки контекст на нашата држава. Во периодот што ќе следува, на нашата Катедра ќе се јави и новата генерација значајни авторки и автори.

Катедрата за англиски јазик и книжевност во посочениот период од речиси педесет години останува најафирмираната научно-педагошка институција од областа на англистиката, а во периодот по 2006 г. продолжува да работи на понатамашниот развој на својата наставно-научна дејност.

Развоен пат на Катедра за англиски јазик и книжевност (2006-2021)

Катедрата за англиски јазик и книжевност го дава својот исклучителен придонес кон англистиката преку наставно-образовната,

истражувачката, стручната, научната и апликативната дејност на својот извонреден кадар и преку научните и стручни публикации на членовите. Катедрата произвела генерации квалитетни наставни и преведувачки кадри. Освен во англистиката, бележи и значаен придонес во македонистиката, компаратистиката, преведувачката дејност, учебникарството и културолошките студии, како и поширок општествен и културен придонес преку ангажманот на свои истакнати членови во настани со културно и општествено значење. Кадарот на Катедрата вклучува реномирани автори на книжевни теоретско-критички и лингвистички трудови, монографии, студии и антологии, но исто така и извонредни преведувачи и успешни писатели и поети. Членовите на Катедрата за својата наставна, образовна, стручна, научна, преведувачка и креативна дејност имаат добиено разни домашни и меѓународни пофалници, признанија и награди. Покрај тоа, тие се корисници и на бројни стипендии и грантови, вклучувајќи и такви од врвни светски универзитети, кои им овозможуваат да реализираат значајни студиски престои и да придонесат како кон англистиката така и кон промовирањето на македонскиот јазик, култура и литература во странство.

Сл. 1 – Вечер посветена на поезијата на Роберт Бернс, во соработка со Амбасадата на Обединетото Кралство, 2010 г.

Во периодот 2006-2021, следните членови, пензионирани и активни, како и оние кои веќе не се меѓу нас, придонеле кон работата на Катедрата:

Проф. д-р Александрина Илиева, пензиониран редовен професор, предавала англиска книжевност на 18 и 19 век, Модерна и современа британска проза. Научен интерес ѝ се романтичарските и викторијанските теми, англискиот роман, современите феминистички теории и компаратистиката, за што сведочат нејзините

публикации. Таа е и плоден книжевен преведувач на современата англиска книжевност, а учествувала и во приредување антологии.

Проф. д-р Виолета Христовска, пензиониран редовен професор по Американска книжевност, објавила многу трудови од таа област, но и од феминистичката критика. Приредувачка е на антологијата *Телесни сознанија* и преведувачка на делата на Т. Морисон, А. Вокер, Е. Хемингвеј, Е. Вир и Д. Дефо.

Проф. д-р Екатерина Бабамова, пензиониран редовен професор по Методика на наставата по англиски јазик, објавила повеќе книжевни преводи и над 200 труда од областа на применетата лингвистика и теоријата на јазиците во контакт. Учествувала во меѓународни проекти, а како ментор помогнала да се изгради научниот подмладок. Како продекан за настава иницирала воведување на ЕКТС и дигитализација во наставата. Добитник е на Фулбрајтова стипендија и на наградата „Златно перо“ за книжевен превод.

Проф. д-р Золе Мурговски, пензиониран редовен професор, предавал Контрастивна анализа на англискиот и македонскиот јазик и Терминологија на прв, како и Техника на научна работа и Општа лингвистика и Лексикографија на втор циклус студии. Негов научен интерес се лексикографијата, контрастивната граматика, терминологијата и локализацијата на софтверот на македонски јазик. Има богата лексикографска дејност.

Проф. д-р Љупчо Стефановски, пензиониран редовен професор, предавал Лексикологија и Синтакса на прв, како и Семантика на втор и трет циклус студии. Негов научен интерес се лексичката семантика, генеративната синтакса и лексикографијата. Бил прв претседател на Друштвото за применета лингвистика на Македонија по осамостојувањето.

Проф. д-р Марија Јанева-Михајловска, пензиониран редовен професор, предавала предмети од областа на граматиката на англиски јазик: Морфологија 1 и 2 и Фонетика и фонологија 1 и 2. Научен интерес ѝ се контрастивните лингвистички проучувања на граматичките структури на англиски и на македонски јазик. Објавила универзитетски учебници и публикации од областа на граматиката на современиот англиски јазик и англиска фонетика.

Проф. д-р Драги Михајловски, пензиониран редовен професор, предавал Теорија и практика на преведувањето и толкувањето на сите циклуси студии. Еден е од најреномираните писатели и најбрилијантните книжевни преведувачи кај нас на дела од Шекспир, Милтон, Шели, Китс, Блејк, Дан, Елиот и други. Добитник е на многу награди како „Рациново признание“ за збирка раскази (1994); „Стале Попов“ за најдобар роман (2002 и 2006); „Григор Прличев“ за

преведувачко дело (1996 и 2013); „11 Октомври“ за животното дело (2018) и други. Уредува списанија и член е на писателски здруженија.

Проф. д-р Елени Бужаровска, пензиониран редовен професор, предавала Граматика на англиски јазик на прв, втор и трет циклус студии. Објавила над сто труда од полето на лингвистиката со фокус на англистиката, македонистиката и балканологијата. Автор е на книги и учебници (прагматика, корпусни истражувања, изучување на македонскиот јазик). Објавила статии во научни списанија со импакт фактор и предавала македонски јазик на Државниот универзитет во Аризона. Добитничка е на Фулбрајтова стипендија.

Проф. д-р Емилија Саржоска-Георгиевска, пензиониран редовен професор, предавала предмети од областа на цивилизацијата, интеркултуролошката комуникација и преводот/толкувањето. Учествовала во педагошки работилници по конференциско толкување на ГД за толкување, Европска комисија (Брисел). Се усвоила во доменот на конференциско толкување и говорениот и пишуваниот дискурс, за што има повеќе публикации. Објавила и монографија за дискурси и кохерентност во писмени состави на универзитетско ниво.

М-р Огнен Чемерски (1974-2017) предавал преведување и толкување и книжевен превод. Автор е на бројни книжевни и стручни преводи како *Моби Дик* од Херман Мелвил, *Како да се биде ѝеј* од Дејвид М. Халперин, како и на традуктолошката студија *Трисџа веџрила!*

М-р Билјана Грујоска Трајковска е пензиониран виш лектор по современ англиски јазик, а била избрана и во звањето предавач по англиски јазик за настава на нематичните факултети. Предавала и Академско пишување. Автор е на прирачници за наставата по англиски на нематичните факултети и на учебник за студиите на ФЛУ. Учествовала на конгреси, конференции, семинари во земјата и во странство.

М-р Марија Маџар-Рибар е пензиониран предавач по предметот Англиски јазик за настава на нематичните факултети. Престојувала на Универзитетот во Торонто, Канада од 1992 до 1997, каде што вршела истражувања во полето на социолингвистиката. Била и International Teaching Fellow во Мелбурн, Австралија. До пензионирањето работела како виш лектор по Современ англиски јазик на Катедрата.

Проф. д-р Зоран Анчевски, пензиониран редовен професор, предавал англиска поезија од англосаксонскиот период до 21 век на сите циклуси студии. Научен интерес му се книжевниот превод, теоријата на книжевноста и филозофијата на критиката. Автор е на десетина книги и избори поезија, преведени на повеќе јазици.

Награден е со Плакета за афирмацијата на УКИМ (2005) и со наградите „Григор Прличев“ за преведувачко дело (2001) и „Браќа Миладиновци“ за најдобра поетска збирка на СВП (2018).

Проф. д-р Рајна Кошка-Хот, редовен професор, предава англиска ренесансна драма и предмети од полето на шекспирологијата. Магистрирала на New York University. Научен интерес ѝ се и модерната и постмодерна британска драма и феминистичката критичка теорија. Членка е на ISA и ESRA. Преведува современа британска и американска драма и е ментор на повеќе од триесет јавно изведувани студентски сценски настапи.

Проф. д-р Јованка Лазаревска-Станчевска, редовен професор, предава Лексикологија 1 и 2, Морфологија 1 и 2 на прв, Когнитивна лингвистика на втор и Семантика на трет циклус студии. Предавала и Лексички и Граматички категории, како и англиски на нематични факултети. Нејзино поле на интерес се лексичката семантика, когнитивната лингвистика и анализата на дискурсот.

Проф. д-р Анжела Николовска, редовен професор, предава Методиката на наставата по англиски јазик на прв, втор и трет циклус студии. Била претседател на Здружението на англисти на Македонија и на Државната матурска комисија. Раководела со проекти за развивање на компетенциите на идните наставници. Ги истражува психолингвистичките аспекти на усвојувањето на англискиот јазик, стратегиите на учење, развојот на наставните компетенции и алтернативните форми на оценување.

Проф. д-р Соња Витанова-Стрезова, редовен професор, предава Англиски роман, (18, 19, 20 и 21 век) и Толкување на прв, како и Британска модерна и постмодерна фикција и Викторијански роман на втор и трет циклус студии. Магистрирала на Универзитетот во Кембриџ, а докторирала на УКИМ. Претседател е на Здружението на англистите на Македонија и член е на ESSE. Објавила бројни теоретско-критички трудови за современа британска фикција во реномирани меѓународни списанија. Таа е и стручен и книжевен преведувач.

Проф. д-р Анастасија Киркова-Наскова, вонреден професор, предава Граматиката на англискиот јазик: Морфологија 1 и 2 и Фонетика и фонологија 1 и 2 на прв и Научно-истражувачки методологии на втор циклус студии. Истражува усвојување изговор на странски јазик, перцепција на говорот и инструкција за подобрување изговор на странски јазик. Објавила трудови во реномирани списанија со придонес кон современите истражувања на наставни модели за усвојување на изговорот на англискиот јазик.

Проф. д-р Румена Бужаровска е редовен професор од областите на американска книжевност и книжевното преведување.

Превела дела од Луис Карол, Џ. М. Куци, Труман Капот, Фланери О’Конор и Ијан Рид.

Проф. д-р Билјана Наумоска-Саракинска, вонреден професор, предава Современ англиски јазик, Деловна англиска комуникација и кореспонденција и Семантика на прв циклус, теми од семантиката на втор циклус студии, како и Англиски јазик 1 на Економскиот факултет (УКИМ). Автор е на неколку учебници, а поле на интерес ѝ се лингвистичките проучувања.

Проф. д-р Милан Дамјаноски, вонреден професор, предава Англиска книжевност, Теорија на преведувањето и толкувањето и Конференциско толкување на прв, како и Историски дискурс во англиска книжевност на втор циклус студии. Се занимава со теми од викторијанската и современата англиска книжевност, историскиот дискурс во книжевноста, англофонската култура, како и конференциско толкување. Како книжевен преведувач има објавено преводи на дела на македонски и англиски јазик.

Проф. д-р Зорица Трајкова, вонреден професор, предава Социolingвистика, Вовед во прагматиката и Современ англиски јазик и Академско пишување на прв и Меѓукултурна прагматика на втор циклус студии. Научен интерес ѝ се применетата лингвистика, прагматиката и (критичко) дискурсна анализа. Објавила неколку книги, како и бројни научни трудови во домашни и меѓународни списанија и зборници.

Проф. д-р Калина Малеска, вонреден професор, ги истражува современата англо-американска книжевност, утописките и дистописки дела од областа на литературата и општествените науки, постколонијалната книжевност, како и компаративните проучувања на англофонската и македонската книжевност. Научните трудови ѝ се објавени во домашни и меѓународни списанија.

Проф. д-р Елена Ончевска Агер, вонреден професор, работи на Катедрата прво во лекторската настава, а потоа во областа Методика на наставата по англиски јазик. Нејзините истражувања се главно на темата методика: менторирање наставници, мотивација, професионална добросостојба, учење на далечина, самостојно учење и професионална надградба.

Проф. д-р Мира Беќар, вонреден професор по применета лингвистика, предава Академско пишување, Современ англиски јазик, Вовед во применета лингвистика, Контрастивна анализа и Критичка дискурс-анализа. Докторирала на Purdue University, САД. За домашни и реномирани странски издавачи објавува трудови на македонски и на англиски јазик од областа на применетата лингви-

стика, пишувањето на втор/странски јазик, онлајн комуникацијата и анализата на дискурсот. Била и Фулбрајтов стипендист.

Проф. д-р Наташа Стојановска-Илиевска, вонреден професор, предава предмети од областа на граматиката на англискиот јазик: Синтакса 1 и 2 и Академско пишување на прв, како и Контрастивни јазични проучувања на втор циклус студии. Научен интерес ѝ се контрастивните проучувања на структури од англискиот и македонскиот јазик на синтаксичко ниво и на ниво на дискурсот, што се огледува и во нејзините публикации.

Сл. 2 – Меѓународна конференција ESIDRP, 2016 г.

Проф. д-р Мери Лазаревска, вонреден професор од областа на англиската лингвистика, држи настава по Современ англиски јазик 1, 2, 7 и 8. Предавала англиски во струката на Правниот факултет (УКИМ). Научниот придонес ѝ е во полето на лексичко-семантичките односи во англискиот јазик на правото. Учествовала на многу меѓународни конференции и во повеќе проекти. Објавила трудови во домашни и меѓународни списанија.

Д-р Анета Наумоска, доцент, држи настава од областа на лингвистиката. Научен интерес ѝ се граматичките категории во англискиот јазик, како и современите текови во предавањето/изучувањето на англиски како странски јазик. Објавува публикации и има издадено универзитетски учебници за деловен англиски јазик. Ја направила првата мобилна апликација: двојазичен деловен речник (анг-мак и обратно), достапна од 2016.

М-р Маја Јошевска-Петрушевска и **м-р Ивана Дуцкиноска**, најновите членови на Катедрата (вработени во 2020 г.), имаат повеќегодишно искуство во изведување лекторска настава.

Студиски програми

Прв циклус студии

Во 2006 г. почнува студирање според ЕКТС и се акредитирани студии со три насоки: наставна, преведувачка и толкувачка. Во 2010 г. се акредитирани и модули за британски и американски културолошки

студии, а во зависност од одбраниот избран модул, дипломата гласи: *дипломиран професор по англиски јазик и книжевност*; *дипломиран преведувач и толкувач од англиски на македонски јазик и обратно*; *дипломиран филолог од областа на британски или американски културолошки студии*. Во 2013 г. се акредитирани студии како во претходната акредитација, но без британски културолошки студии. Во 2018 г. се акредитирани студии со две студиски програми: наставна и преведувачка и толкувачка насока. Во периодот 2006-2020, најголем интерес студентите покажуваат за наставната и за преведувачката насока.

Втор циклус студии

Од 2006 до 2016 г., Катедрата акредитира студии од областа Наука за јазикот и Наука за книжевноста. Наставата се одвива во два семестра. По одбраната на магистерскиот труд, магистрантот се здобива со звањето *Магистер по филолошки науки во областа наука за јазик – Англиски јазик или магистер по филолошки науки во областа наука за книжевност – Англиска книжевност*.

Трет циклус студии

Во 2011 г. се воведува Школа за докторски студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и Катедрата учествува со следните две насоки: наука за јазикот и науката за книжевноста. Наставата се одвива во текот на шест семестри. По одбрана на докторската дисертација, докторандот се стекнува со звањето *доктор по хуманислички науки во областа наука за јазик – англистика или доктор по хуманислички науки во областа наука за книжевност – англистика*.

Проекти

Во периодот 2006-2021, членови на Катедрата за англиски јазик и книжевност учествуваа во национални и меѓународни проекти од различни области. Од областа на методиката на предавањето англиски како странски јазик позначајни проекти се: „INSET Support for PRESETT teachers“ (2016-2017), организиран од Британскиот совет и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, и „Развивање на јазичните компетенции на идните наставници по англиски јазик со имплементирање на ЗЕРПЈ“ (2018-2019), финансиран од УКИМ.

Во Проектот за академско пишување (Writing University Project, 2004–2007, 2012), на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во соработка со Британскиот совет, учествуваа повеќе членови на Катедрата. Остварено е учество и во меѓународните проекти: LIDHUM - Literacy Development in the Humanities (2011-2013), Language Task

Engagement Project (2019-2020) со колеги од WSU и COST Action 1401 – Strengthening European Literacy Network (2015-2019) со 180 светски истражувачи. На тема академско пишување и анализа на дискурсот, од 2013 до 2021 г. се реализирани повеќе учества во меѓународни проекти на Технолошкиот универзитет во Кемниц, Германија, со поддршка од DAAD. Реализирано е учество и во меѓународниот проект на RELO при Американската амбасада - Будимпешта “English for Journalists” (2014-2015).

Сл. 3 – По Меѓународната конференција ESIDRP, 2019 г.

На планот на усвојувањето на англискиот како странски јазик е реализиран проектот „Инструкција за ефективно процесирање на јазични структури при изучување на англискиот јазик како трет странски јазик: разлики помеѓу двојазични говорители кои подеднакво ги владеат двата јазика и двојазични говорители кои нееднакво ги владеат двата јазика“ (2018–2021), проект на Универзитетот во Салцбург, Австрија и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. За унапредување на наставата по фонетика е остварено учество во проектот English Pronunciation Teaching in Europe Survey (2010 – 2013), заеднички проект на истражувачи од универзитети во повеќе европски земји.

Интересот на Катедрата за електронски бази на податоци се потврдува со учеството во проектот „Електронски филолошки ресурси“ (2013-2014) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и во меѓународниот проект International Corpus of Learner English (2016-2017) на Католичкиот универзитет од Лувен, Белгија.

Катедрата беше активно вклучена и во следниве проекти за чествување јубилеи на еминентни книжевници: Одбележување 200

години од раѓањето на Чарлс Дикенс (Dickens Bicentenary Event), дел од меѓународниот проект „Дикенс 2012“ (Dickens 2012), реализиран во соработка со Британскиот совет; проектот на Британскиот совет и Делегацијата на ЕУ во Скопје по повод 450 години од раѓањето на Шекспир (2014); проект-работилницата Brontë Bicentenary Event (2016), и учество во проект Shakespeare Lives (2016) организиран од Британскиот совет со поддршка на Амбасадата на Обединетото Кралство во Скопје по повод 400 години од смртта на Шекспир.

Катедрата бележи значајно учество и во други меѓународни проекти од областа на литературата, како што е *Awake not Sleeping: Reimagining Fairy Tales for a New Generation* (2020 – 2021) во организација на UN Women Europe и Central Asia Regional Office. Освен тоа, во рамките на проектот „Книжевници, книжевни преведувачи и проучувачи на јазикот и книжевноста од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (2019), објавени се повеќе одредници во изданието „Книжевници-наставници од Филолошкиот факултет“.

Членови на Катедрата учествуваа како преведувачи и/или автори на предговори во проектите на Министерството за култура: *Свезди на свейскајта книжевност* (2010-2014) и *130 йома македонска книжевност на англиски јазик* (2011) и Националната програма за развој на образованието во Република Македонија (2005-2015). Значајно е и учеството во проектот *Вавилон* на Делегацијата на ЕУ во РМ и ЗПРМ за избор на најдобар млад преведувач. Во 2013 е реализиран и проектот за размена на професори и студенти, искуства и наставни практики во областа на конференциското толкување меѓу УКИМ и Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Софија, Бугарија.

Членови на Катедрата учествувале и во проекти од поширок интерес: *Challenges and efficient recovery from COVID-19* на Амбасадата на САД и Македонско-американската алумни асоцијација, како и COST акција: *Comparative Approach to Conspiracy Theory* (2015-2019).

Од 2017 г. Катедрата учествува во макропроектот „Јазици, книжевности, култури: образовни политики во функција на современото општество“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Во тек е и учеството на Катедрата во меѓународниот проект DAFLS - *Developing Applied Foreign Language Skills* (2020-2023), поддржан од Еразмус + со цел да се развијат студиски програми за применети странски јазици во соработка со Универзитетот од Каен, Франција и Универзитетот во Белград, Србија.

Конференции

Во 2008 г., по повод 50-годишнината на Катедрата за англиски јазик и книжевност, се одржува “English Studies in a European/Global

Context: Current Issues, Future Trends” („Студии по англистика во европски/глобален контекст: сегашни теми, идни предизвици). Во 2016 г., помладиот кадар на Катедрата решава да воспостави традиција на организирање меѓународни конференции на секои три години со фокус на интердисциплинарноста. Досега се одржани две конференции насловени како ESIDRP (English Studies at the Interface of Disciplines: Research and Practice-Студии по англистика – Интердисциплинарност во истражувањата и практиката) во 2016 и 2019 г. Пленарните предавања беа одржани од професори од странство Ричард Феј (Richard Fay, Велика Британија), Стивен Фолк (Steven Foulke, САД), Џој Егберт (Joy Egbert, САД), Мајкл Арон Рокланд (Michael Aaron Rockland, САД), Марк Вајат (Mark Wyatt, Велика Британија и Обединети Арапски Емирати), како и од македонски професори што работат на универзитети во странство, проф. Слободанка Димова (Данска) и проф. Елена Марчевска (Велика Британија). Конференциите ги мотивираа студентите за научно-истражувачка работа и презентирање на тие истражувања. Членовите на Катедрата објавија два меѓународни зборника со трудови од теориската лингвистика, книжевноста, преводите и толкувањето, применетата лингвистика, популарната култура, комуникацијата, методиката и технологијата. Во 2019 г. се одржа и шестата меѓународна конференција за EPIP (International Conference on English Pronunciation: Issues & Practices), на која учествуваа домашни и странски научници, презентирајќи теми од областите фонетика, фонологија и усвојување втор/странски јазик. Пленарните предавања беа одржани од Џон Левис (John Levis, САД), Памела Роџерсон Ревел (Pamela Rogerson-Revell, Велика Британија), Казуја Саито (Kazuya Saito, Велика Британија) и Тања Ангеловска (Австрија). Квалитетот на овие конференции е засилен со фактот дека им се овозможува на различните генерации што произлегле од Катедрата, на меѓународните и домашни наставници и научници од областа на англиските студии да разменат сознанија за најновите трендови во англистиката.

Катедрата е членка на ESSE и MALA. За библиотеката, чиј фонд вклучува над 27.000 книги, како и за процесот на нејзината дигитализација се грижи долгогодишната библиотекарка Марија Цветковска.

Подготвиле:

проф. д-р Румена Бужаровска

м-р Маја Јошевска-Петрушевска

проф. д-р Соња Витанова-Стрезова

проф. д-р Наташа Стојановска-Илиевска

проф. д-р Мира Беќар

м-р Ивана Дуцкиноска-Михајловска

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за општа и компаративна книжевност

ИСТОРИЈАТ И РАЗВОЕН ПАТ НА КАТЕДРАТА ЗА ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ

Катедрата за општа и компаративна книжевност е формирана во учебната 1980/81 г., по повеќегодишни подготовки, студии и елаборати. Иницијативата за основање на Катедрата ја даде акад. д-р Милан Ѓурчинов во март 1977 г. Од самиот почеток неговиот придонес е *spiritus movens* во работата и развојот на оваа катедра. За одбележување е и големиот ангажман на професорите: д-р Томе Саздов, д-р Лилјана Тодорова, д-р Вера Јанева-Стојановиќ, д-р Нада Момировска, д-р Томе Тодоровски, д-р Светозар Бркиќ и други, кои на почетокот придонесоа да се афирмира концепцијата на Катедрата за општа и компаративна книжевност во рамките на Филолошкиот факултет и пошироко. За развојот на македонската компаратистика, особено во фазата на нејзиното формирање, мошне значајно беше и дејствувањето на другите компаратистички центри во поранешна Југославија (Белград, Загреб, Сараево), како и залагањата на тамошните професори, од кои некои имаат углед на еминентни европски компаратисти: акад. д-р Зоран Константиновиќ, проф. д-р Мирослав Бекер, проф. д-р Александар Флакер, акад. д-р Зденко Лешиќ, проф. д-р Драган Недељковиќ и други.

Први наставници на Катедрата се: акад. д-р Милан Ѓурчинов (прв раководител), проф. д-р Вера Јанева-Стојановиќ и акад. д-р Влада Урошевиќ, кои ги поставуваат темелите на овие студии и на полно се вградуваат во развојот на многу генерации компаратисти. На почетокот, први застапени наставни предмети се: Теорија и методологија на проучување на книжевноста, Општа и компаративна книжевност и Увод во книжевноста, а овие подрачја се основни оски и на сите наредни курикулуми. Нова фаза во развојот на Катедрата настапува со дипломирањето на првата, односно втората генерација компаратисти, кога доаѓа до вработување и на подмладокот на Катедрата: проф. д-р Елизабета Шелева, проф. д-р Билјана Ангеловска, проф. д-р Маја Бојациевска, проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска и проф. д-р Славица Србиновска. Во работата на Катедрата се вклучуваат акад. д-р Катица Кулавкова и проф. д-р Саво Цветановски. Во библиотеката на Катедрата до пензионирањето како книжничар работи Сијка Давидовска.

Катедрата за општа и компаративна книжевност како предмет на изучување го има широкото поле на традиционалните и современи теоретски пристапи кон книжевноста и другите уметности, како и компаративно-историското изучување на македонската книжевност

во врска со сите европски и други книжевности и култури. Тоа значи дека Катедрата уште од основањето остварува врвни наставни и истражувачки активности, во кои студиите реализирани преку компарирањето како дисциплина, колку што го нагласуваат односот меѓу националната книжевност и другите книжевности, толку ги истражуваат одговорите на прашањата за поврзаноста на книжевноста со сите други уметности, театарот, сликарството, филмот, фотографијата, како и современите дигитални технологии. Оваа катедра дава можност за изучување на широкото поле на интердисциплинарните и интермедијалните концепции, културолошките концепции во науката и уметноста во целина.

Оттука, развојот на Катедрата за општа и компаративна книжевност е во знакот на континуираното збогатување на наставните планови и програми, од една, и усовршувањето на кадарот, од друга страна. Во учебната 1992/93 г. стартува можноста оваа катедра, покрај еднопредметни, да нуди и двопредметни студии. Од учебната 2003/2004 г. во рамките на Катедрата постои студиска група за кинески јазик и книжевност како втор главен предмет, со опција за негово изучување како странски јазик и на сите други катедри на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје. Потоа во програмите на Катедрата се вклучуваат и јапонскиот и корејскиот јазик, кои имаат статус на изборни предмети. Ориенталните јазици ги предаваат лектори од соодветните области. Со воведувањето на ЕКТ-системот на студирање во учебната 2005/2006 година, Катедрата за општа и компаративна книжевност профилира кадар во две насоки, и тоа: научна/филолошка насока и наставна насока.

Уште од почетоците, своите секојдневни обврски Катедрата за општа и компаративна книжевност ги извршува во соработка со другите катедри не само на Филолошкиот туку и на Филозофскиот факултет. Во наставата на оваа катедра биле вклучени професорите: д-р Лилјана Тодорова, д-р Томе Саздов, д-р Слободан Мицковиќ, д-р Емилија Црвенковска, д-р Лилјана Минова-Ѓуркова, д-р Стојка Бојковска, д-р Живко Цветковски, д-р Димитар Пандев, д-р Анета Дучевска, д-р Рајна Кошка, д-р Добрила Миловска, д-р Венко Андоновски, д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, како и професорите што предаваат странски јазици (од други катедри на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“), како и: акад. д-р Георги Старделов, д-р Борис Петковски, д-р Ферид Мухиќ, д-р Кирил Темков, д-р Димитар Димитров, д-р Слободанка Марковска, д-р Кица Барџиева-Колбе, д-р Иван Цепароски, д-р Владимир Величковски, д-р Љубинка Басотова, д-р Даница Чадиковска, д-р Весна Димовска, д-р Валериј Софрониевски (од Филозофскиот факултет).

При Катедрата, по покана, предавања држеле и еминентни професори од соодветните институции од странство, како: Светозар Бркиќ, Радослав Јосимовиќ, Новица Петковиќ и Миодраг Радовиќ (од Универзитетот во Белград), Миливој Солар, Александар Флакер и Владимир Бити (од Загребскиот универзитет), Антон Оцвирк (од Љубљана), Тадеуш Мичка и Лех Миодински (од Универзитетот во Катовице), Едуар Моник, Жан Бесјер, Стефан Мишо, Филип Дарос и Кристин Барон (од Универзитетот Нова Сорбона, Париз 3), Армандо Њиши (од Универзитетот Ла Сапиенца, Рим), Ненад Величковиќ (Сараево), Хозе Марија Паз Гаго (Ла Коруња), Зденко Лешиќ (Сараево), Јола Шкуљ (Љубљана), Џонатан Брант (Оксфорд), Имануил Мифсуд (Малта), како и неколку реномирани писатели, добитници на низа европски награди, меѓу кои: Дејвид Чарадни (Канада), Дубравка Угрешиќ (Хрватска/Холандија), Дарија Жилиќ (Хрватска), Роман Кисјов (Бугарија), Виктор Хорват (Унгарија), Пјер Мелјак (Белгија/Малта).

Сл. 1 – Наставниот кадар на Катедрата за општа и компаративна книжевност, 2006 г.

За одбележување е фактот што во 1993 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ се отворија и постдипломските студии за странските јазични групи, насока јазик и книжевност, во чии рамки свое место доби и Катедрата за општа и компаративна книжевност. Наставниците од Катедрата се активно вклучени во изведувањето на наставата и испитите за постдипломците од насоката Наука за книжевноста и даваат свој несомнен придонес во развојот на овој тип студии, значајни за научното и стручното усовршување на академскиот кадар. Раководители на соодветниот одбор за постдипломски студии досега биле: акад. д-р Влада Урошевиќ, акад.

д-р Катица Ќулавкова, проф. д-р Славица Србиновска и проф. д-р Елизабета Шелева.

Катедрата за општа и компаративна книжевност има остварено долгорочна соработка со соодветната Катедра од Универзитетот Нова Сорбона, Париз 3, во рамките на Меѓународниот проект за унапредување на високото образование - ХЕСП, Будимпешта, во периодот 2001-2004 г., под раководство на акад. д-р Катица Ќулавкова. Како резултат на соработката со споменатиот универзитет, но и респектирајќи ги принципите на компаративизмот, Катедрата комбинираше искуства и примери од повеќе универзитети при реформирањето на наставните курикулуми и режимот на студии.

Во актуелниот состав на наставниот кадар на Катедрата се вбројуваат седум наставници: проф. д-р Маја Бојациевска, актуелен продекан за наука и меѓународна соработка на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, проф. д-р Славица Србиновска, проф. д-р Елизабета Шелева, проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска, проф. д-р Марија Ѓорѓиева-Димова, проф. д-р Владимир Мартиновски и доц. д-р Кристина Николовска. Библиотекар е Дарко Митевски. Во книжниот фонд на библиотеката на катедрата се евидентирани околу 2 700 наслови, кои се користат во наставниот процес.

Денес, задолжителните семестрални курсеви на оваа Катедра се одвиваат во рамките на два глобални предмети: Компаративни поетики и Теорија и методологија на книжевноста, во чиишто рамки студентите секој семестар ги следат соодветните задолжителни курсеви, а преку изборните предмети студентите имаат можност да го комплетираат профилот. Притоа, акцентот е ставен врз предизвикот литературните феномени да се третираат атрактивно, креативно и во дослух со најсовремените достигнувања на полето на компаративната книжевна наука, а тој темелен принцип секогаш е во основата на конципирањето на студиските и предметните програми на Катедрата на сите три студиски циклуси. Катедрата нуди изборни предмети за студентите од другите катедри на Филолошкиот факултет.

Од 2006 г. членовите на Катедрата биле или се вклучени во многубројни научни проекти од национален и меѓународен карактер. Во оваа пригода би ги издвоиле: „Компаративно проучување на македонската литература и уметност во XX век“ (МАНУ); „Македонско-странски книжевни врски“ (Институт за македонска литература); „Теорија на интертекстуалноста“ (Министерство за образование на РМ); „Удвоена Другост - родови аспекти на балканизмот“ (ФИООМ); „Другиот во високото образование во Р. Македонија“ (ФИООМ); „Критичко читање на делото на Коле Чашуле“

(МАНУ); „Феминизмот во транснационална перспектива“ (ИУЦ Дубровник), „Места на меморија“, (Институт за фолклор при БАН); „Универзализми“ (Институт за ориентални јазици и литератури, Неапол, Италија), „Балканска слика на светот“, (МАНУ/ПАН), „Балканските традиции и нивната интеграција во Европската Унија“ (Универзитет Адам Мицкиевич, Познањ, Полска); „Книжевната компаратистика: состојби и перспективи“ (Институтот за македонска литература); „Словенски проекции на Европа. Реалност и концепции / Slavic Projections of Europe. Reality and Conceptions“ (МАНУ/ПАН); „Театар како место на меморија - македонски и хрватски искуства“ (Институт за театрологија, ФДУ); „Интерпретации: Европски научноистражувачки проект за поетика и херменевтика“ (МАНУ); „Сликата на Русија на Балканот“ (Институт за славистички студии при ПАН); „Поимник на книжевната теорија“ (МАНУ); „Методи на книжевна херменевтика“ (МАНУ); „The New Image of the Balkans“ (Friedrich Ebert Foundation / Poetiki), „The Black Arab as a Figure of Memory (shared places of Balkan and Mediterranean memory)“ (МАНУ); „Cultural Integration and Stability in the Balkans“ (МАНУ и БАН); „Theatrum Mundi. Europe's Eros – Art and Politics“ (IUC, Dubrovnik), DAAD Network „Media and Memory in Southeastern Europe“ (University of Konstanz); „Балканскиот субјект и неговите родови“ (Евро Балкан); „Модернизмот во бугарската и македонската литература (сличности и разлики)“ (МАНУ и БАН); „Македонско-српски книжевни врски од средината на 20 век до денес“ (МАНУ и САНУ).

Катедрата за општа и компаративна книжевност развива и богата научна активност преку организирање меѓународни научни собири. За одбележување е одржаниот Колоквиум на Меѓународната асоцијација за компаративна литература (AILC/ICLA) во Охрид, август 1981 г., поточно на самите почетоци од формирањето на Катедрата. На собирот зедоа учество плејада реномирани имиња на светската компаратистика (Р. Велек, Д. Фокема, Х. Ремак, Е. Кушнер, К. Гиљен, Ѓ. Вајда, И. Шеврел, М. Науман, З. Константиновиќ), а прилозите од споменатиот Колоквиум се објавени во зборникот „Книжевната наука во светот“ од страна на Филолошкиот факултет во Скопје (1984 г.), во редакција на Милан Ѓурчинов и Лилјана Тодорова. Колоквиумот на АИЛС во Охрид овозможи на најубав можен начин да се афирмира не само светската компаратистика кај нас туку и македонската компаратистика (која во тоа време е во зародиш) во светски рамки.

По повод јубилеите од основањето, Катедрата секои пет години одржува научни собири посветени на компаративната наука. Во тие рамки, во 2006 г. Катедрата одржа Меѓународен научен собир на темата: *Компаративни студии денес*, а во 2011 г. Катедрата

ја одбележа 30-годишнината од своето постоење и по тој повод во Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се одржа Меѓународен научен собор на две теми: *Компаративната книжевност денес* и *Книжевността и филмот*.

Сл. 2 – Кадарот на Катедрата за општа и компаративна книжевност (од снимањето на документарниот филм за јубилејот 75 години Филолошки факултет, мај 2021 г.)

Научната активност на Катедрата би ја презентирале и преку дејноста на Друштвото за компаративна книжевност на Македонија (ДККМ). Ова Друштво со седиште при Катедрата е формирано во јуни 1987 г. Негов прв претседател е акад. д-р Милан Ѓурчинов, а оваа функција ја вршеле и уште неколкумина професори од Катедрата: акад. д-р Влада Урошевиќ, проф. д-р Елизабета Шелева, проф. д-р Владимир Мартиновски, а актуелен претседател е проф. д-р Славица Србиновска. Од 2003 г., Друштвото на компаратисти на Македонија е членка на Меѓународната асоцијација за компаративна книжевност (ICLA/AILC), а за одбележување е фактот што наш претставник, академик Милан Ѓурчинов, бил член на Управниот одбор на Светската компаратистичка организација. Македонските компаратисти воспоставуваат плодна меѓународна соработка преку Европската мрежа за компаративни книжевни проучувања (ENCL/REELC), како и преку Светската асоцијација за семиотика, во чиешто управни одбори има свои претставници.

Во соработка меѓу Друштвото за компаративна книжевност на Македонија, Здружението на антички филолози „Антика“ и Институтот за класични студии при Филозофскиот факултет, Катедрата за општа и компаративна книжевност беше координатор на три научни работилници: *Метаморфози и метатекстови* (2007); *Одисеи за Одисеја* (2009) и *Сити лица на смешноста (од Антиката до денес)* (2012). Членовите на Катедрата учествуваа и во организациските

одбори на IV конгрес *Книжевни дислокации* на Европската мрежа за компаративни книжевни проучувања (ENCL/REELC) во Скопје/Охрид (2011), на кој учествуваше европската компаратистичка научна елита, како и на научните собири *За љубовта* (2014) и *За душата* (2016). Од сите наведени научни собири се објавени зборници со научни трудови, кои се користат и во наставата. Како резултат од повеќегодишната соработка на Катедрата со колегите од Универзитетот Нова Сорбона, Париз 3, објавена е заедничката книга *Дијалої на интeрпeрeтaции*, приредена од страна на Катица Кулавакова, Жан Бесјер и Филип Дарос.

Богатата активност на Друштвото за компаративна книжевност на Македонија го афирмира компаративното проучување на нашата литература во контекст на европските и светските книжевности и остварува неоспорна функција во книжевниот и во научниот живот на Факултетот. Од 2006 г., ДККМ ја започнува и издавачката дејност: преводот на Прирачникот за компаративна книжевност, приреден од италијанскиот професор Армандо Њиши, е првата објавена публикација на македонското компаратистичко друштво, а е раководен од страна на проф. д-р Анастасија Ѓурчинова. За одбележување е и податокот дека на македонски јазик се преведени и достапни за студентите некои од најзначајните учебници и прирачници за оваа академска дисциплина, книгите на Диониз Ѓуришин, Даниел Анри-Пажо и Ив Шеврел.

Во рамките на Катедрата за општа и компаративна книжевност од 2002 г. до денес излегува и првото компаратистичко електронско списание *Мираж/Mirage* (www.mirage.com.mk) и досега се реализирани 30 броја, во кои се поместени студии како на наставниот кадар така и на студентите од сите три циклуси. Актуелен главен уредник е проф. д-р Марија Ѓорѓиева-Димова. Македонската компаратистика како свое научно списание го има и *(Книжевен) Контекст*, чиј издавач е Институтот за македонска литература. Како главни уредници и членови на редакцији, членовите на Катедрата, како и дипломираните студенти, даваат значаен придонес во активноста на голем број научни и книжевни списанија (Манускрипт, Современа филологија, Сараевски тетратки, Наше писмо, Културен живот, Разгледи, Современост, Стремеж, Кинопис, Ревизија на Македонскиот ПЕН, Студентски збор, Лоза, In medias res), а дипломираните студенти се раководители и/или уредници во голем број македонски издавачки куќи (Или-или, Сигма прес, Антолог, Готен, Темплум, Контрапункт, АртКонект, Полица, Бегемот, Восток, Три, Магор, Арс Ламина).

Освен ова, сите професори од Катедрата за општа и компаративна книжевност развиваат мошне богата индивидуална научна

активност, која се огледа како на планот на издавачката дејност така и во учеството на бројни научни конференции и симпозиуми во земјата и во странство. Членовите од нашата Катедра се вклучени во сите манифестации во државата што имаат меѓународен карактер: Симпозиумите на Струшките вечери на поезијата, научните дискусии на летниот Семинар за македонски јазик, литература и култура, Рациновите средби, регионалните конференции на ПЕН-центрите, симпозиумите во организација на МАНУ, Институтот за македонски јазик и македонска литература, како и на други сродни високообразовни институции (Факултетот за драмски и ликовни уметности, Филозофски факултет, Институт за фолклор и др.). Монографските изданија на наставниот кадар од оваа Катедра придонесуваат за рејтингот на студиумот по книжевна наука на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во целина, како во нашата земја така и пошироко.

Во рамките на научната активност на Катедрата ќе ги споменеме и студиските престои на универзитетите во странство на сите нејзини членови, особено на Универзитетот Нова Сорбона, Париз 3. За одбележување е и лекторската функција што на Универзитетот во Париз ја вршеле професорите од нашата Катедра: акад. д-р Милан Ѓурчинов и акад. д-р Катица Кулавкова. Професорите од катедрата изведувале и изведуваат настава на Институтот за класични студии на Филозофскиот факултет, на Факултетот за драмски уметности, а предавања одржале и на неколку универзитети во странство: Интеруниверзитетски центар за постдипломски студии во Дубровник, Универзитет во Љубљана, Масериков универзитет во Брно, Универзитет во Марибор, ИНАЛКО, Универзитет во Ајова, Колеџот Корк, на меѓународната школа за постдипломци „Свети Климент“ (Евро Балкан) и други.

Катедрата се гордее со бројните реномирани професори во гимназиите и средите стручни училишта, кои ја имаат завршено наставната насока. Исто така, дипломиран кадар на оваа катедра денес предава на други катедри на Филолошкиот факултет, во Институтот за македонска литература, во Институтот за фолклор, на Педагошкиот факултет, на Факултетот за драмски уметности, во Институтот за социјални и хуманистички истражувања, како и на бројни универзитети во странство: Загреб, Братислава, Нитра, Копенхаген, Осло, Ексетер.

Особена гордост за Катедрата претставуваат домашните и странските награди и признанија на нејзините членови. Можеме посебно да го издвоиме членството на професорите Милан Ѓурчинов, Влада Урошевиќ и Катица Кулавкова во Македонската академија на нау-

ките и уметностите, како и членството на проф. Влада Урошевиќ во Поетската академија Маларме од Париз, Европската поетска академија со седиште во Луксембург и на Српската академија на науки и уметности (САНУ), како дописен член надвор од работниот состав. За своите достигнувања во книжевната наука и литературата, професорите од Катедрата се добитници на голем број престижни награди и признанија, меѓу кои: 11 Октомври, Глигор Прличев, Рациново признание, Нова Македонија, Браќа Миладиновци, Кирил Пејчиновиќ, Стале Попов, Димитар Митрев, Гоце Делчев, Нолит, Велја кутија, Книжевно жезло, Нарциса, Тудор Аргези, Халид Един Едивар, Сергеј Есенин, Витез од редот на уметноста и литературата, Витез на пишаниот збор, Лирата на Орфеј, Антев златник и сл.

Како книжевни теоретичари и критичари, професорите активно учествуваат во книжевниот живот, како во земјата така и во странство. Членувале во комисиии за доделување реномирани книжевни награди: Балканика, Његошева награда, Европска награда за книжевност, Роман на годината, „Браќа Миладиновци“ за најдобра поетска книга меѓу два фестивала на СВП, Глигор Прличев, Ацо Шопов, Вавилон и други.

Сл. 3 – Студентска конференција „Перспективи на современата компаратистика“, Загреб, 2013 г.

За местото, реномето и за перспективите на Катедрата за општа и компаративна книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје говорат токму активностите и успехите што ги постигнуваат нејзините студенти, чие вработување е клучно и актуелно во повеќе сфери на културата во земјата и во странство, потоа

во образованието, во медиумите, во издаваштвото, во библиотеките, во институтите за истражување и центрите на културата, во сферата на кинематографијата актуелна во кинотеките во земјата и во регионот, во креирањето и критичкото промислување на културните и образовните политики и во владините и невладините организации.

Може да се каже дека од постоењето до денес, студентите што студираат на оваа група по остварените резултати се едни од најдобрите и најкреативните во различни сфери на образованието, науката, уметностите и културата во земјава и во странство. Студентите од оваа Катедра остваруваат богата меѓународна соработка. Тие се едни од иницијаторите за формирање на списанието за студенти „In medias res“ на Филолошкиот факултет и на Мрежата на студенти по општа и компаративна книжевност од универзитетите од регионот. Првата студентска регионална конференција, на темата *Книжевностиа и друштвене уметности*, се одржа токму на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (април, 2011), на која студентите се покажаа како извонредни организатори и домаќини, а потоа нашите студенти беа активни учесници на следните студентски конференции: „Perspektive suvremene komparatistike“ (Загреб, 2013); „Savremena komparatistika u regionu: (re)kontekstualizacija“, (Белград, 2014); „Perspektive suvremene komparatistike: Sociologija književnosti“ (Загреб, 2014); „Mednarodna študentska konferenca primerjalne književnosti Prva stran“ (Љубљана, 2015) и „Književnost i umetnost u Jugoslaviji: (Dis)Kontinuiteti (1918-1992)“ (Белград, 2016). Студентите од оваа Катедра многупати биле добитници на наградите за есеј „Блаже Конески“, а активно учествуваат и во организацијата на студентските конференции *Како си ми?*.

За одбележување се учествата на студентите од Катедрата на летни универзитети во: Франција, Италија, Хрватска, Грција, Унгарија, Романија и др. Сево ова на најубав можен начин ја илустрира високата стручна и теоретска подготвеност на младите компаратисти со широк увид во тековите на светската книжевност и нивните перспективи за адекватно вклучување во тековите на нашиот општествен, културен и научен живот.

Најголемиот дел од дипломираните студенти ги продолжуваат студиите на постдипломските студии на насоката *Наука за книжевностиа*, но не е мал и бројот на студенти што се запишуваат на постдипломски и докторски студии во соодветни компаратистички центри во странство (Париз, Оксфорд, Кембриџ, Рим, Болоња, Братислава, Букурешт, Осло, Софија, Будимпешта). Катедрата има и акредитирани магистерски и докторски студии. Би требало да се истакне дека најголемиот број од одбранетите магистерски и док-

торски трудови се објавуваат како книги и се достапни до научната јавност, како значаен влог во развојот на книжевната наука.

Од изнесеното, јасно е дека Катедрата за општа и компаративна книжевност во своето четиридецениско постоење бележи значајни остварувања на наставен и научен план и активно учествува во книжевниот и културниот живот. Таа е во постојан подем, а остварените резултати се евидентни и неоспорни. Очигледно е дека станува збор за Катедра со богати перспективи за афирмација на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и во иднина.

Подготвил:

проф. д-р Владимир Мартиновски

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за преведување и толкување

ИСТОРИЈАТ НА КАТЕДРАТА ЗА ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ

Со промените на општествените и технолошките услови во меѓукултурната комуникација, особено во однос на нашиот напредок во евроатлантскиот интеграциски процес, преведувањето и толкувањето добиваат статус на посебна и мошне комплексна интердисциплинарна научна област со проекција на единствена професија преведувач / толкувач.

Катедрата за преведување и толкување произлезе од првиот успешен проект на независна и суверена Република Македонија (Project ID: S_JEP-12261-1997- PHARE, изработен од проф. д-р Дореана Христова) одобрен од Европската комисија во Брисел. Катедрата беше формирана во соработка и со финансиска поддршка на Европската комисија за да профилира кадар – преведувачи и толкувачи, според стандардите на европските институции. За таа цел, наставниот кадар од Филолошкиот Факултет „Блаже Конески“ во повеќе наврати престојуваше во партнерските европски универзитети и посетуваше обука за стручно усовршување и специјализација за изведување на наставата на Катедрата за преведување и толкување.

Мобилната реализација за обука на наставниот кадар се одвиваше од 14 декември 1997 г. до 14 март 2001 г. Во проектот учествуваа Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Институтот Мари Апс од Брисел (Institut Libre Marie Haps) како главен европски координатор, Високата школа за преведувачи и толкувачи „Еразмус“ од Брисел (Erasmushogeschool van het Gemeenschapsonderwijs), Институтот за преведувачи, толкувачи и меѓународни врски при Универзитетот за општествени науки од Стразбур (Institut de Traducteurs, d'Interprètes et de Relations Internationales – Université des Sciences Humaines de Strasbourg) и Универзитетот од Хајделберг, (Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg) во соработка со Универзитетот од Мајнц (Johannes-Gutenberg-Universität).

Во текот на реализацијата на проектот, одреден број наставници и соработници од катедрите за англиски јазик и книжевност, романски јазици и книжевности, германски јазик и книжевност, и македонски јазик и јужнословенски јазици прифатија да одржуваат настава на Катедрата за преведување и толкување и под тој услов повеќепати престојуваа во горенаведените институции за стручно усовршување.

Како резултат на ефикасното работење и квалитетната настава што ја нуди од основањето до денес, Катедрата за преведување и тол-

кување за многу кусо време се стекна со значително реноме во земјата, коешто, секако, доведе и до добар углед и на меѓународен план.

Со основањето на Катедрата за преведување и толкување за првпат во Македонија се вовеле универзитетско образование за толкувачи. Заедно со универзитетите од Љубљана и од Марибор, Катедрата за преведување и толкување е меѓу ретките во регионот што нудат посебни двојазични студии по преведување и толкување – во првиот и во вториот циклус универзитетски студии.

Катедрата обучува и профилира билингвални преведувачи и толкувачи, како јазични професионалци и посредници во комуникацијата со припадниците на разни култури и јазици. Дипломираните преведувачи и толкувачи на Катедрата се вработени во јавниот и во приватниот сектор, во владините институции (Секретаријатот за европски прашања, министерствата, Собранието на РМ, судовите), во конзуларно-дипломатските претставништва во земјата и во странство, во невладините установи од национален и меѓународен карактер, во мешовитите претпријатија што непосредно соработуваат со странство, но имаат и потенцијална можност да се вработат и во европските институции со оглед на тоа дека веќе постојат акредитирани толкувачи што дипломирале на Катедрата за преведување и толкување.

Наставен кадар

Наставниот кадар на Катедрата за преведување и толкување има над 40 професори, доценти, виши лектори, лектори, асистенти, како и повеќе надворешни соработници – стручњаци од практиката. Наставниците се специјалисти во областа на науката и практиката на преведувањето и толкувањето, како и од областа на македонскиот, англискиот, францускиот и германскиот јазик и култура. Покривајќи широк дијапазон на научноистражувачки области, членовите на Катедрата се експерти во науката за традуктологијата, лингвистиката и културологијата. Матични членови на катедрата за преведување и толкување се:

проф. д-р Дореана Христова (француски јазик, поле на специјализација: контрастивна анализа на францускиот и македонскиот јазик и преведување и толкување) – во пензија

м-р Марија Златковска, виш лектор (англиски јазик, поле на специјализација: стручно преведување во техничките области) – во пензија

проф. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ (англиски јазик, поле на специјализација: дипломатска комуникација, интеркултурна комуникација, културологија и толкување)

проф. д-р Солзица Поповска (англиски јазик, поле на специјалност: англофонска култура и цивилизација, теорија на преведувањето и толкувањето и јазик во функција на структурата)

проф. д-р Милена Саздовска-Пигуловска (англиски јазик, поле на специјалност: преведување, контрастивна анализа за преведувачи и толкувачи, терминологија за преведувачи и толкувачи, преведувачки алатки и технологии и европски интеграции)

проф. д-р Соња Китановска-Кимовска (англиски јазик, поле на специјалност: книжевен превод, културолошки аспекти на преведувањето, преводна стилистика, оценување на квалитетот на преводот, методика на наставата по преведување, професионални аспекти на преведувањето)

проф. д-р Катарина Ѓурчевска Атанасовска (англиски јазик, поле на специјалност: теорија на преведувањето и толкувањето, подготовка за преведување и толкување, двонасочно толкување, културолошки аспекти на преведувањето, преводна стилистика, оценување на квалитетот на преводот)

проф. д-р Владимир Цветкоски (англиски јазик и книжевност, поле на специјалност: теорија на преведувањето и толкувањето, методика и оценување, книжевен и стручен превод, литература и културологија, преведувачки алатки и технологии, компјутерска лингвистика)

м-р Сања Гавриловска, виш лектор (англиски јазик, поле на специјализација: лекторска настава и стручна терминологија за преведувачи и толкувачи)

м-р Магдалена Симионска, виш лектор (англиски јазик, поле на специјализација: лекторска настава, консекутивно толкување и симултано толкување)

Бидејќи студиите по преведување и толкување се мултидисциплинарни, во реализација на наставата учествуваат наставници и соработници од другите катедри на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, како што се Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици (проф. д-р Станислава Сташа Тофоска, проф. д-р Катерина Велјановска, проф. д-р Томислав Тренивски, проф. д-р Анета Дучевска, проф. д-р Симон Саздов), Катедрата за македонска книжевност (проф. д-р Виолета Пирузе-Тасевска (во пензија), проф. д-р Добрила Миловска (во пензија), проф. д-р Венко Андоновски, проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, проф. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова, проф. д-р Трајче Стамески), Катедрата за германски јазик и книжевност (проф. д-р Силвана Симоска, проф. д-р Емилија Бојковска, проф. д-р Зорица Николовска, проф. д-р Емина Авдиќ, доц. д-р Бисера Станкова, лектор м-р Сашка Грујовска), Катедрата

за романски јазици и книжвности (проф. д-р Звонко Никодиновски (во пензија), проф. д-р Маргарита Велевска, проф. д-р Елисавета Поповска, проф. д-р Снежана Петрова, проф. д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска, проф. д-р Ирина Бабамова, доц. д-р Слободанка Колемишевска (во пензија), проф. д-р Јоана Хаџи Лега, виш лектор м-р Анита Кузманоска, лектор Севда Лазаревска, лектор Ирена Павловска) и Катедрата за англиски јазик и книжевност (проф. д-р Драги Михајловски (во пензија), проф. д-р Зозе Мургоски (во пензија)).

Студиски програми

Студиските програми на Катедрата за преведување и толкување се подготвени според европски стандарди, одобрени од европските партнери во Брисел, Стразбур и Хајделберг во траење од четири години, т.е. осум семестри. Во учебната 2005/2006 г. студиските програми беа приспособени во согласност со Европскиот систем за пренесување бодови, односно ЕКТС.

По завршувањето на студиите дипломираните стручни преведувачи/толкувачи како интердисциплинарни билингвални профили имаат бројни можности за градење на кариерата како стручни преведувачи, конференциски толкувачи, судски преведувачи и толкувачи, медиумски толкувачи итн.

Сл. 1 – Катарина
Гурчевска

Студиските програми на Катедрата за преведување и толкување (двомодуларни – два изборни модула: преведување и толкување) се стриктно фокусирани да профилираат професионални преведувачи и толкувачи. Имајќи основна задача да продуцираат билингвални преведувачи и толкувачи, студиските програми на Катедрата за преведување и толкување се фокусирани на:

- изучување на македонскиот јазик и два странски јазика, на македонската култура и на културите на земјите од говорното подрачје на странските јазичи што се изучуваат, како и интеркултурните проникнувања;
- изучување на трите најфреквентни јазичи застапени во европските институции наспроти македонскиот, при што се владеат два од понудените три европски јазичи (англиски, француски, германски) со шест можни комбинации, во согласност со меѓународната шема на работни јазичи А-Б-В: А - македонски јазик, Б - прв странски јазик, В - втор странски јазик;
- изучување стручна терминологија од областа на правото, економијата, политичките студии, медицината и информатичките и комуникациските технологии;
- преведување со практична јазична редакција;
- обука за преведувачки алатки и технологии - преведување со помош на компјутерски софтвер и преводни мемории;
- запознавање со меѓународните институции и организации (ООН, НАТО, ЕУ, меѓународните организации на Франкофонија и сл.);
- курсеви по дипломатска комуникација и интеркултурна комуникација, што нуди аналитички осврт врз дипломатскиот дискурс, протоколарното обраќање, како и сознавање на културолошките разлики, што им дава предност на студентите при вработување во дипломатски претставништва.

Катедрата за преведување и толкување вовеле постдипломски студии по конференциско толкување, базирани врз EMCИ (European Masters in Conference Interpreting) во траење од два семестри. По завршувањето на студиите, кандидатите го стекнуваат звањето: магистер по конференциско толкување по соодветните работни јазичи. Во периодот 2006–2021 со звањето магистер по конференциско толкување се стекнале над 40 кандидати.

Научноистражувачки проекти

Катедрата за преведување и толкување може да се пофали со повеќе значајни меѓународни и национални научноистражувачки проекти и обуки. Меѓу поважните се:

- интензивна обука по конференциско толкување за преведувачите од Собранието на Република Македонија (јуни-јули 2002), во соработка со НДИ (Националниот демократски институт, САД). Раководител на проектот: проф. д-р Дореана Христова.

- проект за воведување постдипломски студии по конференциско толкување на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во соработка со Генералниот директорат за толкување при Европската комисија во Брисел (2006-2007). Претседател на работната група за подготвување елаборат за постдипломските студии по конференциско толкување беше проф. д-р Силвана Симоска.
- национален проект за зголемување на бројот на македонски содржини на Википедија со учество на Катедрата за преведување и толкување при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во соработка со Министерството за информатичко општество, Влада на Република Македонија (2009-2011). Студентите преведуваат статии од англиски на македонски јазик и обратно под надлежност на наставниот кадар од Катедрата. Координатор на проектот за англиски јазик е проф. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ.
- меѓународен проект во соработка со Универзитетот од Грац, Република Австрија од наслов „Можности за зајакнување на емоционалната интелигенција како генеричка компетенција кај студентите по преведување и толкување“. Координатор на проектот е проф. д-р Солзица Поповска.
- национален научен проект „Осовременување на методите и техниките во наставата по стручен јазик на интердисциплинарни студии по преведување и толкување“. Во проектот е вклучен и обучувач од Институтот за странски јазици при Универзитетот во Вилнус, Литванија, а координатор на проектот е проф. д-р Милена Саздовска Пигуловска.
- национален проект „Глаголски и видски конјугатор – vigna.mk“, со поткрепа на Министерството за култура на РСМ. Координатор на проектот е проф. д-р Владимир Цветкоски.
- стручна обука „Основни стратегии за толкување во јавните институции“ организирана во соработка со Министерството за труд и социјална политика на РСМ и УНХЦР. Координатор на обуката е проф. д-р Катарина Ѓурчевска Атанасовска.

Учество во наставата на други факултети и универзитети во РСМ

Освен редовната настава што ја изведува кадарот на Катедрата за преведување и толкување во рамките на додипломските и постдипломските студии, наставниците изведуваат и наставата по странски јазик на други факултети во рамките на УКИМ, како што се Медицинскиот факултет, Технолошко-металуршкиот факултет,

како и Природно-математичкиот факултет (Институти за хемија, математика и физика).

Научни собири

Катедрата за преведување и толкување организира повеќе научни собири и симпозиуми, од кои позначајни се:

- Меѓународен научен собир за преведување и толкување на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје февруари 2001;
- Меѓународен симпозиум на темата: *Евројска година на јазичиите во ирилој на преведувањето и толкувањето*, одржан на 18.5.2001 г. во просториите на Владата на Р. Македонија;
- Меѓународен научен симпозиум на темата: *Интеркултурен дијалог преку преведувањето и толкувањето*, на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 5-6.5.2008;
- Меѓународна научна конференција на темата: *Јазични и културни ироникнувања низ преведувањето и толкувањето (Language and Culture Interactions via Translation and Interpreting)*, 26–27.9.2012, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје. (<https://sites.google.com/site/conference2012pit/conference>)
- Меѓународна научна трибина посветена на македонскиот придонес во чествувањето на *50-годишното француско-германско иријашелство*, што се одржа на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје, на 7.6.2013 г.

Гостувања на професори од други универзитети од земјава или од странство

На Катедрата за преведување и толкување се реализирани повеќе гостувања на професори од други универзитети од земјава и од странство.

На 3.10.2016 г. во соработка со Здружението за преведувачи толкувачи на РМ, на Катедрата гостуваше д-р Атила Пирот, професионален преведувач специјализиран за научни и технички преводи и потпретседател на Комитетот за етика при Меѓународното здружение на професионални преведувачи и толкувачи и член на Американската асоцијација на преведувачи. Во рамките на гостувањето, д-р Пирот одржа две предавања на темите „Кариерни можности за хонорарни преведувачи и толкувачи“ и „Машински превод: благослов, проклетство или нешто помеѓу?“.

Од 14 до 16 март 2017 г., доц. д-р Владимир Цветкоски, по покана од ректорот на Универзитетот АРЕЛ од Република Турција, и раководителот на Катедрата за преведување и толкување, проф. д-р Јилдерај Чевик при истиот универзитет, гостуваше на кампусот Тепекент, каде што одржа две предавања: „Институциите и книжевното преведување во Македонија – случајот со државниот проект ‘Свезди на светската книжевност’“ (14 март 2017 година) и „Алатки за компјутерски помогнат превод, машински превод и преведувањето на европската легислатива“ (15 март 2017 г.).

На манифестацијата „Денови на Франкофонијата“ на 27 март 2017 г., во соработка со Амбасадата на Република Австрија во Скопје, на Катедрата гостуваше проф. д-р Герлад Штиг, истакнат германист и филолог од Универзитетот „Сорбона“ во Париз. Во рамките на гостувањето, проф. д-р Штиг одржа предавање на темата: *Имџера-џоркаџа Марија Терезија како симбол на австриската меморија*“.

Од 24 до 28 април 2017 г. во рамките на програмата Еразмус + за размена на наставен кадар, на Катедрата за преведување и толкување гостуваше проф. д-р Лилјана Бурчар од Катедрата за англиски јазик при Филозофскиот факултет од Љубљана, Словенија. Во рамките на предметот Култура и цивилизација на англиски јазик Б/В 4, проф. д-р Лилјана Бурчар, која е истакнат стручњак од својата област, одржа повеќе предавања на теми од литературата и врската со преведувањето.

На 21 мај 2018 г. во соработка со Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици беше организирано гостување на д-р Анита Вуцо од Италија со предавање на темата *„Jezikom odredeni: književno prevođenje sa “malih” jezika“* (Определени од јазикот: книжевно преведување од „малите“ јазици).

На 17 април 2021 г., проф. д-р Соња Китановска и проф. д-р Катарина Ѓурчевска Атанасовска гостуваа на Факултетот за хуманистички науки при Универзитетот „Константин Преславски“ во Шумен, Република Бугарија, каде што одржаа предавања на теми од областа на преведувањето.

Меѓународна соработка и партнерски универзитети

Освен со партнерските центри (Брисел, Стразбур, Хајделберг, Грац, Виена), Катедрата за преведување и толкување остварува одлична соработка и со службите за лингвистичко-културна соработка, како што се Француската амбасада, Францускиот културен центар, Германската амбасада, Германската служба за академска размена (DAAD), Австриската амбасада, Австриската служба за академска размена (ÖAD) преку австрискиот лекторат, кој функционира во

рамките на Катедрата, Британската амбасада, Британскиот совет, Американската амбасада, Секретаријатот за европски прашања при Владата на РСМ (Одделението за превод), Собранието на Република Македонија (Одделението за превод), Основен суд Скопје 1, Конгресен сервисен центар, Здружението на преведувачи и толкувачи на Република Македонија (ЗПРМ), преведувачки компании, издавачки куќи и други институции. Катедрата посакува соработка со сите преведувачки центри од регионот и од Европа, како и непосредни контакти со Европскиот јазичен центар од Грац, каде што се трасираат јазичната и преведувачка насока за земјите од Европа, како и со Советот за Европа и неговата лепеза од образовни и стручни потенцијали.

Сл. 2 – Од работењето на проектот Можности за зајакнување на емоционалната интелигенција како генеричка компетенција кај студентите по ПиТ

Катедрата вложува напори во одржување партнерска соработка од областа на преведувањето и толкувањето со следните високообразовни институции:

Институт за теоретска и применета транслатологија (Универзитетот во Грац) – договор за академска и студентска размена, 2006;

Институт за преведување и толкување (Универзитетот во Виена) – програма СЕЕРУС;

Договор за соработка склучен помеѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и Факултетот „Карл Франц“, Грац, Австрија (17 ноември 2005 година);

Договор за соработка склучен помеѓу Високата школа Леонардо да Винчи (Haute Ecole Léonard de Vinci) при Институтот Мари Апс од Брисел (Institut Libre Marie Haps) и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје (со Катедрата за преведување и толкување), 2008 година;

Договор за стажирање на студентите од постдипломските студии склучен помеѓу ИНАЛКО, Париз, и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје, 2009;

Билатерален договор за соработка склучен помеѓу Институтот Мари Апс од Брисел и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје (со Катедрата за преведување и толкување), 2010 година, за академска размена во рамките на програмата ЕРАЗМУС.

Во рамките на меѓународната соработка, Катедрата за преведување и толкување оствари соработка и со компанијата „Мемсорс“ (Memsorc) и стана дел од нивната програма за соработка со високообразовни институции. На тој начин, Катедрата доби бесплатен пристап до нивната алатка за компјутерски потпомогнато преведување и машински превод, опција што се користи во наставата по преведување и што е мошне корисна за професионалниот развој на студентите.

Издавачка дејност

Во 2015 година, Катедрата го издаде Зборникот на трудови од меѓународната конференција „Јазични и културни ироникнувања низ ирведувањето и толкувањето“, одржана во септември 2012 година.

Библиотека и библиотечен фонд

Библиотеката при Катедрата за преведување и толкување располага со над 2700 наслови на македонски, англиски, германски и француски јазик, меѓу кои се среќаваат македонската едиција „Свезди на светската книжевност“, „135 тома македонска книжевност“ и најавторитетните лексикографски, културолошки и лингвистички изданија од македонски и светски издавачи. Функцијата библиотекар и секретар на Катедрата за преведување и толкување ја врши **Филип Набаков**.

Интернет-страница на Катедрата

Катедрата за преведување и толкување има своја интернет-страница, преку која студентите се информираат за наставата, испитите и актуелните настани.

Страницата е создадена и администриран од страна на поранешниот библиотекар на катедрата, **Димитар Попоски**. До неа може да се пристапи преку адресата <https://sites.google.com/view/katedrapit>

Активности

Од почетокот на своето постоење, Катедрата за преведување и толкување организира специфични активности корисни за професионалниот развој на студентите. Таков настан се таканаречените неделнички конференции. Во рамките на тие конференции се покануваат еминентни гости и професори, како од домашна така и од странска провениенција и претставуваат особена можност за

студентите да го практикуваат толкувањето. Во летниот семестар од академската 2003/2004 година за првпат започна редовното одржување на овие симулации на конференции. Внесувањето студиски иновации преку неделничките конференции придонесе да се афирмира Катедрата и на Филолошкиот факултет во целина, при што учесниците (студенти, професори, поширока публика) имаат можност да ги слушнат најновите идеи, достигнувања и проекции од секоја сфера на општествениот живот дома и во светот, користејќи го интелектуалниот влог на еминентни личности од домашните и од меѓународните универзитетски центри, од странските амбасади, од асоцијациите и културните центри итн.

Катедрата им овозможува на своите студенти практикантска работа во институции, т.е. стажирање во институции, во траење од 30 часа по семестар. Оваа активност е задолжителна во четвртата студиска година. Студентите водат дневник за извршените обврски за време на практикантската работа во однос на преведените текстови, задачите, компјутерските вештини потребни при користењето компјутерски програми за преведување и доставуваат извештај од надзорното лице. Поттикната од ова, се роди идејата за Програмата за менторство во соработка со „Здружението на преведувачи и толкувачи на Република Македонија“. Таа е замислена да служи како мост меѓу академскиот и професионалниот живот на студентите по преведување и толкување од целиот Филолошки факултет. Преку симулација на автентичен професионален ангажман, Програмата им нуди можност на студентите да дојдат во контакт со искусни колеги, да соработуваат и да учат од нив и одблизу да добијат вистинска слика за сите страни на преведувачката и толкувачката професија.

Катедрата склучила договори за стажирање на студентите и со други институции, како што се: Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Северна Македонија (Одделение за превод), Собранието на Република Северна Македонија (Одделение за превод), Основен суд Скопје 1, МАНУ (Лексикографски центар „Георги Старделов“ и Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“), Конгресен сервисен центар, Градежен Институт Македонија, преведувачки компании и компании за локализација на софтвер, издавачки куќи и други.

Подготвиле:

проф. д-р Катарина Ѓурчевска Атанасовска
проф. д-р Владимир Цветкоски

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Катедра за италијански јазик и књижевност

62 ГОДИНИ ИТАЛИЈАНСКИ СТУДИИ

Катедрата за италијански јазик е една од најмладите катедри (издвоена како посебна катедра во 2010 г.), но и најпопуларните, со оглед на фактот дека италијанскиот јазик во одделни периоди бил вториот најизучуван јазик на нашиот факултет. Љубовта и страста што ја покажуваат нашите студенти за италијанскиот јазик, литература и култура е најголемиот стимул за наставниот и научниот кадар при оваа катедра, во насока на постојано академско усовршување, збогатување на студиските планови и програми и развивање на богата воннаставна дејност, како и меѓународна соработка со партнери од Италија.

Прв дел: историјат на Катедрата (1959 –2006)

Наставата по италијански јазик на нашиот факултет започнува во 1959 г., кога италијанскиот јазик се изучува како двегодишен курс за студентите од Катедрата за романска филологија. Првиот лектор по италијански јазик е Катја Младино од Универзитетот во Загреб. По нејзиното заминување во 1962 г., за лекторската настава е задолжен лекторот Наум Китановски сè до 1969 г. кога заминува за Неапол, на Институтот за ориентални јазици, каде што го води првиот лекторат по македонски јазик. Од 1969 г. сè до 1973 г. должноста лектор по италијански јазик на Катедрата за романска филологија ја презема Винченцо Манкузо, прв лектор дојден преку културна размена со италијанското МНР. По неговото заминување доаѓа лекторот Аугусто Фонсека, кој на ова работно место останува сè до почетокот на 90-тите години. Тој и предавачот Наум Китановски ја покриваат целокупната настава по италијански јазик и се особено заслужни за понатамошниот развој на наставата по италијанистика. На лекторот Аугусто Фонсека, кој остави особен печат на лекторатот, подоцна (во 2009 г.) му е доделено звањето *doctor honoris causa* на УКИМ.

Благодарение на сè поголемиот интерес за изучување на италијанскиот јазик на нашиот факултет, во 1977-78 г. се вовеле тригодишен студиум по италијански јазик (како втор главен предмет или студиум под Б), што подразбира вклучување во наставата, покрај италијанскиот јазик, и на италијанската граматика и италијанската книжевност. Од 1980 г. студиите по италијански јазик доживуваат уште поголем подем и почнуваат да им се нудат на сите студенти на нашиот факултет, а како резултат на тоа, италијанскиот јазик под Б го заземе второто место по интерес. Во 1989 г. е распишан конкурс за ново вработување и како прв помлад асистент по италијанска

граматика и италијанска книжевност е избрана Александра Костовска (Саржоска).

Од 1989 г. италијанскиот јазик се предава и на Филозофскиот факултет, каде што настава на почетокот изведува Наум Китановски, виш предавач. По неговото заминување во пензија, во 1995 г., во наставата се вклучува виш предавач Радица Никодиновска, која најпрвин предава италијански јазик на Филозофскиот факултет, на Факултетот за драмски уметности и на Факултетот за ликовни уметности. Во тие години полека се оформува и кадарот на студиската група, преку прием на уште две колешки: лектор Лучиана Гуидо Шремпф, народен говорител, во 1994 г., и лектор Љиљана Узуновиќ, во 1995 г. Во почетокот на 90-тите години во реализацијата на наставата, покрај професорите од Катедрата за романски јазици и книжевности, активно се вклучени и професорите од белградскиот универзитет: акад. Никша Стипчевиќ, проф. д-р Серџо Туркони и проф. д-р. Слободан Стевиќ.

Полека но сигурно се исцртуваат контурите и на четиригодишни студии по италијански јазик и книжевност, за чии потреби се изработени и наставните планови и програми. Овде заслужува да се спомене и огромната поддршка на Италијанската амбасада во Скопје, која прави огромни напори за ангажирање соодветен кадар од Р. Италија. Така, во периодот од 1996 г. до 2001 г. г. е ангажирана лекторката Марија Маца, која покрива голем дел од наставата. Исто така, со посредство на Амбасадата, секоја година се обезбедувани голем број стипендии за студентски престои во Италија, пред сè на Универзитетот за странци во Перуџа. Во 1997 г. станува реалност и подигањето на ниво на четиригодишни или А-студии по италијански јазик и книжевност, а наставата е структурирана во две насоки: преведувачко-толкувачка и наставна насока. Интересот за студиската група за италијански јазик и книжевност е огромен, а во одделни академски години се движи дури и до 150 студенти запишани во прва година.

Активирањето на новата студиска група е овозможено со голема поддршка на колегите професори од Катедрата за романски јазици и книжевности: проф. д-р Петар Атанасов, проф. д-р Алекса Попоски, проф. д-р Звонко Никодиновски и акад. Луан Старова. За непречена настава по предметот Италијанска книжевност, со финансиска поддршка на Амбасадата на Р. Италија, се покрива престојот на проф. Итало Бертони, од Универзитетот во Џенова. За наставата од областа на италијанската култура и цивилизација е ангажиран проф. Рикардо Кампа, од Универзитетот во Сиена, додека за покривање на

дел од часовите по Италијанска граматика како визитинг професор е ангажирана Нели Раданова од Универзитетот во Софија.

Што се однесува до понатамошното кадровско екипирање, по заминувањето на проф. Итало Бертони, во 2002 г. студиската група по италијански јазик и книжевност се збогатува со приемот на доцент д-р Анастасија Ѓурчинова, која ги презема предметите од областа на италијанската книжевност. Во 2004 г. на студиската група за италијански јазик и книжевност се вработуваат уште две колешки: Руска Ивановска-Наскова, помлад асистент по Италијанска граматика, и Валентина Милошевиќ-Симоновска, лектор по Италијански јазик. За наставата по Современ италијански јазик, со посредство на Италијанската амбасада и МНР од Рим, во овој период е ангажирана лекторката од Р. Италија, Луиза Федеричи.

Сл. 1 – Аугусто Фонсека, лектор од Италија, на приемот по повод доделување Орден за заслуги на Република Италија на проф. Блаже Конески во 1975 г.

Во периодот до 2006 г. се одржани два симпозиуми посветени на изучувањето на италијанскиот јазик и книжевност, а започнат е и еден меѓународен проект од програмата Темпус. Од воннаставните активности во овој период би ги издвоиле: формирањето на друштвото „Пријатели на Италија во Македонија“ (1992); основањето Центар за испити за сертифицирано познавање на италијански јазик ЧИЛС, во соработка со Универзитетот во Сиена (1998); учество во основање на Институтот Данте Алигиери Скопје (1999), како и други настани, приредби, италијански вечери и сл.

Втор дел: дејности на Катедрата (2006-2021)

Италијанските студии најнапред се развиваат во рамките на Катедрата за романски јазици и книжевности, а од 2010 г. на новоформираната Катедра за италијански јазик и книжевност. Катедрата за кусо време бележи огромен раст и развој, кој е особено интензивиран по 2009 г., кога беше изграден Италијанско-македонскиот мултимедијален центар (МЦ), како донација од Владата на Р. Италија. По подолга пауза, Катедрата добива уште два члена на наставниот кадар: д-р Ирина Талевска, доцент по предметите од областа италијанска книжевност (2017) и м-р Бранка Гривчевска, лектор по Италијански јазик (2020).

Раководители на Катедрата, од нејзиното формирање до денес, биле: проф. д-р Анастасија Ѓурчинова (2010-2012), проф. д-р Радица Никодиновска (2012-2016) и проф. д-р Александра Саржоска (2016-2020), додека актуелен раководител (од септември 2020) е проф. д-р Лучиана Гуидо Шремпф.

Наставен кадар

д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор на група предмети од областа на италијанската книжевност;

д-р Александра Саржоска, редовен професор на група предмети од областа на италијанската граматика и историја на италијанскиот јазик;

д-р Радица Никодиновска, редовен професор на група предмети од областа на методиката на наставата по италијански јазик и преведувањето;

д-р Лучиана Гуидо Шремпф, редовен професор на група предмети од италијанската цивилизација, контрастивна анализа и преведување;

д-р Руска Ивановска-Наскова, редовен професор на група предмети од областа на италијанската граматика и информатичка лингвистика;

д-р Љиљана Узуновиќ, доцент на група предмети од областа на италијанската книжевност, јазик и преведување;

д-р Ирина Талевска, доцент на група предмети од областа на италијанската книжевност;

м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска, виш лектор по италијански јазик;

м-р Бранка Гривчевска, лектор по италијански јазик;

Странски лектори (од Р. Италија): со посредство на Амбасадата на Р. Италија и италијанското МНР од 2006 г. на Катедрата престојувале следните лектори: Изабела Нена, Ивано Кињола, Марија

Кристина Тулисо, Анџела Халербах, Мауро Скардаки, Алесандра Ксенија Јелен, Кармелита д'Алесио и Марко Пешетели.

Надворешни соработници: за наставата по одделни курсеви биле ангажирани и следните соработници и стручњаци од практиката: Бранка Гривчевска (Каракашова), Ирина Талевска, Елена Филиповска, Башким Хајрулау, Катерина Сотирова, Катерина Миленова Захаријев, Бранка Николовска, Драгана Казанџиовска и Владимир Андоновски.

Студиски програми

Прв циклус: наставата на Катедрата се одвива според студиската програма за Италијански јазик и книжевност, во две насоки: наставна и преведувачко-толкувачка. По дипломирањето студентите се здобиваат со звањето: дипломиран професор по италијански јазик и книжевност или дипломиран преведувач и толкувач од италијански на македонски јазик, додека во периодот од 2010 до 2018 г. беше активна и насоката филолог по италијански јазик и книжевност. Од 2001 до 2021 дипломираше вкупно 775 студенти, од кои 205 професори, 202 преведувачи и толкувачи и 368 филолози по италијански јазик и книжевност. Како слободен избран предмет, италијанскиот јазик го избираат и други студенти на УКИМ.

Втор циклус: наставата се одвива според студиската програма за научните области Наука за јазикот (романистика - италијански јазик) и Наука за книжевноста и културолошки студии (романистика - италијанска книжевност), како и за Конференциско толкување. Во периодот од 1996 до 2021 г. магистрирале 27 студенти на насоката Наука за јазикот и 5 студенти на насоката Наука за книжевноста. Во наставата учествуваат следните наставници: проф. Ѓурчинова, проф. Саржоска, проф. Никодиновска, проф. Гуидо Шремпф, проф. Ивановска-Наскова, доц. Талевска и м-р Гривчевска.

Трет циклус: наставата се одвива според студиската програма по Наука за јазикот и Наука за книжевноста. Акредитирани ментори за трет циклус студии се: проф. Ѓурчинова, проф. Саржоска, проф. Никодиновска. Од 2000 до 2021 г. со звање „доктор на филолошки науки“ се стекнале 6 студенти од Наука за јазикот и 3 студенти од областа Наука за книжевноста.

Научноистражувачки проекти реализирани на Катедрата

Меѓународен проект TEMPUS JEP 18101-2003, (2004-2007) под насловот *New Curriculum Model for Italian Studies* (координатор проф. Ѓурчинова); заеднички проект за италијански студии на четири европски универзитети: „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, „Алдо

Моро“ во Бари (Италија), „Аристотел“ во Солун (Грција) и „Католички Универзитет“ во Ајштет (Германија). Учесници во проектот се сите членови на Катедрата, надворешните соработници и 10 студенти од IV година.

Интеркултурна комуникација низ вековиџе: македонско-италијански јазични и книжевни врски, (2010-2014) – Национален проект со меѓународно учество, во соработка со Универзитетот во Фиренца (Италија), поддржан од МОН (раководител проф. Ѓурчинова). Учесници во проектот биле 5 члена од Катедрата.

Сл. 2 – Наставниот кадар и апсолвентите на Катедрата за италијански јазик и книжевност, 2016 г.

South East European Project for the Advancement of Language Studies SEEPALS (2010-2013) 511116-Tempus-1-2010-1-XM-TEMPUS-JPCR, (координатор за Филолошки факултет проф. Саржоска); заеднички проект на УКИМ и на универзитетите во Никшиќ (Црна Гора), Перуца (Италија), Тирана (Албанија), Бања Лука (БиХ). Во проектот учествувале 3 члена на Катедрата.

Преведувањето и наставајта во италијански како сџрански јазик (2013/2014) – национален проект со меѓународно учество, во соработка со Универзитетот Алдо Моро во Бари (Италија), финансиран од УКИМ (раководител проф. Ивановска-Наскова). Во проектот се вклучени сите членови на Катедрата и 7 професори од Бари.

Евалуацијата во наставајта во сџрански јазичи и книжевност (2015/2016) – проект со меѓународно учество (раководител

проф. Никодиновска), финансиран од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Во проектот беа вклучени 5 членови на Катедрата.

Хуманисџичкиџе сџугии во меџународни рамки (Studi Umanistici oltre i confini / Cross-border Studies in the Humanities – CSH) (2017-2018) – меџународен проект на универзитетите во Лече, Скопје, Софија, Клуж-Напока, Валона, Тирана, Задар и Букурешт, (раководител за УКИМ: проф. Ивановска-Наскова). Во рамките на проектот беа остварени 9 студентски мобилности во Италија и меџународна конференција во Лече.

Учество во други проекти: Членовите на Катедрата учествувале и во десетици други проекти од национален и меџународен карактер, чии носители се: Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, МАНУ, Институтот за македонски јазик, Институтот за македонска литература, Британскиот совет во Скопје, Академијата дела Круска во Фиренца, разни универзитети во Италија (Рим, Лече, Фоџа), Институтот Данте Алигиери, УСАИД и др.

Настава на други факултети

Професорите од Катедрата држеле настава и на други факултети, во земјата и во странство. Проф. Ѓурчинова предавала на Европскиот универзитет во Скопје и на Институтот за македонска литература. Гостувала со предавање на Универзитетите во Загреб (2007), „Ла Сапиенца“ во Рим (2006), „Ориентале“ во Неапол (2007), „Алдо Моро“ во Бари (2008, 2010) и „Калабрија“ во Козенца (2011). Проф. Никодиновска била лектор по македонски јазик на Универзитетот „Ориентале“ во Неапол (1998-2002; 2006-2008) и визитинг професор на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (2011-2016). Одржала предавање на Универзитетот „Аристотел“ во Солун во 2012 г. Проф. Саржоска гостувала со предавања на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија (2003) и на Факултетот за странски јазици во Тирана (2008). Проф. Гуидо Шремпф, гостувала со предавање на Универзитетот Американ Колеџ во Скопје (2011). Проф. Ивановска-Наскова гостувала со предавање преку програмата Еразмус на Универзитетите „Алдо Моро“ во Бари (2013) и „Ла Сапиенца“ во Рим (2019). Исто така, гостувала и на Универзитетот во Саленто, Лече (2018). Проф. Никодиновска и проф. Саржоска предавале италијански јазик на вториот циклус студии на Филозофскиот факултет.

Меџународни конференции и научни собири

Во организација на Катедрата се одржани 9 научни собири: 30 џодини Лекџорайџ џо иџталијански јазик на УКИМ, Скопје, 1990; 40 џодини Лекџорайџ џо иџталијански јазик на УКИМ, Скопје, 2000;

Нови тенденции и нови курикулуми во наставава на италијански јазик и книжевност, во рамките на проектот ТЕМПУС, Скопје, 2005; *Италијанските студии и европскиот систем на високо образование*, во рамките на проектот ТЕМПУС, Скопје, 2007; *Италијански јазик, литература и култура: 50 години италијански студии на УКИМ*, Скопје, 2009; *Јазични, книжевни и културни паралели*, по повод 55 години изучување на италијанскиот јазик на УКИМ, Охрид, 2014; *Евалуацијата во наставава на странски јазици и книжевности*, во рамките на истоимениот факултетски проект, Скопје, 2016; *Германистика и италијанска книжевност на 20 век*, работилница за докторанди и млади истражувачи, Охрид, 2017; *Италијанстиката во 21 векот: новите предизвици во јазичните, книжевните и културните истражувања* – по повод 60 години италијански студии на УКИМ, Скопје, 2019.

Семинари, обуки, работилници, видеоконференции

На Катедрата редовно се организираат семинари и обуки за наставници по италијански јазик, во соработка со Италијанската амбасада во Скопје, со Институтот Данте Алигиери во Скопје и со Здружението за професори по италијански јазик во Македонија. Обуката ја вршеле истакнати професори од неколку италијански институции, како Универзитетот Ка Фоскари во Венеција, Универзитетот во Палермо, Универзитетот за странци во Перуца, издавачката куќа *Guerra*, Центарот ПЛИДА од Друштвото Данте Алигиери во Рим, ЕДУЛИНГУА, ИТАЛОС и др. Одржани се и тркалезни маси на темата: *Јадраној: море од врски, крстојати и коридори*, (заедно со Универзитетот „Алдо Моро“ во Бари) и *Working for Europe.com* Работејќи за Европа (заедно со Универзитетот „Католика“ од Милано). Организирани се и низа видеоконференциски предавања на професори од универзитетите во Бари, Козенца, Белград, Атина, Банска Бистрица и др.

Гостувања од странство

На Катедрата гостувале голем број угледни професори, писатели и гости од странство. Визитинг професори во овој период биле проф. Нели Раданова од Универзитетот во Софија (2006-2009) и проф. Жељко Ѓуриќ од Универзитетот во Белград (2008).

Со свои предавања на Катедрата гостувале: проф. Рикардо Кампа, (Сиена), проф. Марко Бертинето, (Пиза), д-р Алесандро Мази (Рим), проф. Франко Касано (Бари), проф. Онофрио Романо (Бари), проф. Елизабета Кјакјела (Перуца), проф. Вана Сакаро (Бари), проф. Рино Капуто, (Рим), д-р Фабио Матиоли (Мелбурн), проф. Алфонсо

Амендола (Салерно), проф. Даниел Слапек (Вроцлав), проф. Ана Комоди (Перуца), доц. Катја Радош Перковиќ (Загреб), доц. Габриеле Ла Роза (Вроцлав), д-р Вера Гено (Фиренца), д-р Лучила Пицоли (Рим), доц. Џанпаоло Алтамура (Бари), проф. Микеле Сарфати (Милано), проф. Марчело Пецети (Рим), проф. Лоренцо Ковери (Џенова) и д-р Андреа де Пасквале (Рим).

Пред нашите студенти се претставиле и низа реномирани италијански писатели и уметници: Клаудио Магрис, Рафаела Ромањоло, Гезим Хајдари, Фабио Џеда, Филипо Вентури, Луици Фачини, Марина Пиперно, како и истакнати личности од италијанската политика: претседателот на регионот Апулија, Ники Вендола и сенаторката и заменик министер за култура, Лучија Боргонсони. Предавања одржале и членови на Италијанската амбасада во Скопје: Н.Е. Андреа Силвестри, д-р Роберто Рицо, д-р Алесио Ликуори и др.

Членување во научни тела, комитети, асоцијации

Членовите на Катедрата активно учествуваат во работата на факултетските и универзитетските тела и органи, членувајќи во одделни комисии и работни групи. Три професорки од Катедрата ја извршувале функцијата продекан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“: проф. Саржоска (2007-2016), проф. Никодиновска (2010-2012) и проф. Ѓурчинова (2016-2020). ЕРАЗМУС-координатори на Факултетот биле: проф. Ѓурчинова, проф. Никодиновска, проф. Ивановска-Наскова и доц. Талевска. ЦЕЕПУС-координатор на Факултетот била проф. Никодиновска.

Професорите од Катедрата активно членуваат во бројни национални и меѓународни лингвистички и книжевни асоцијации, како и асоцијации на професори, а во некои од нив извршувале и раководни функции: AIPi (Associazione Internazionale dei Professori d'Italiano), AIBA (Associazione degli Italianisti dei Balcani), ICLA (International Comparative Literature Association), ESCL (European Society of Comparative Literature), SILFI (Società internazionale di Linguistica e Filologia italiana), CSIS (Centro Studi Internazionali), ЗККМ (Здружение за компаративна книжевност на Македонија), ЗПИРМ (Здружение на професори по италијански јазик на Република Македонија), Институт „Данте Алигиери“ - Скопје и др.

Издавачка дејност на Катедрата

Книги и монографии од членовите на Катедрата се објавени кај различни македонски издавачи, додека нивни статии се дел од реномирани списанија и зборници во земјава и во странство. Овде ќе ја

наведеме издавачката дејност што Катедрата ја развива во рамките на Факултетот и на УКИМ.

Монографии: А. Саржоска, *Италијанизмиите во македонскиот јазик*, Скопје, 2009; Р. Никодиновска, *Дидактика и евалуација на преведувањето од италијански јазик на македонски и обратно*, Скопје, 2009; А. Саржоска, *Италијанскиот јазик во средствата за масовна комуникација*, Скопје, 2013; Р. Ивановска-Наскова, *I costrutti condizionali in italiano e in macedone*, Бари - Скопје, 2020.

Учебници: А. Ѓурчинова, Љ. Узуновиќ, *Италијанската книжевност од XIII до XVI век*, Скопје, 2007 (2011); Н. Раданова, А. Саржоска, *Синтакса на италијанскиот јазик*, Скопје, 2007 (2011); Р. Никодиновска, *Настава на италијанската фразеологија*, Скопје, 2009 (2011); Р. Никодиновска, М. Трајкова, *Евалуација во наставањата по француски и италијански јазик*, Скопје, 2018. (електронско издание); Р. Ивановска-Наскова, *Вовед во драматиката на италијанскиот јазик*, Скопје, 2018. (електронско издание).

Зборници на трудови: Објавени се 9 зборници на трудови од научни собири: *Зборник на трудови од научниот собир 40 години Лекторат по италијански јазик на УКИМ*, прир. П. Атанасов, Скопје, 2001; *Tempo d'incontri. Atti dei seminari Tempus* ЈЕР 18101-2003, прир. А. Ѓурчинова и В. Сакаро, Скопје, 2007; *Lingua, letteratura e cultura italiana*, прир. Р. Никодиновска, Скопје, 2011; *Re/constructing Meaning: Acquiring Mastery in Translation Studies*, прир. М. Кривокапиќ-Кнежевиќ, А. Бањевиќ, А. Саржоска, Никшиќ - Скопје, 2013; *Incroci. Studi sulla letteratura, la traduzione e la glottodidattica*, прир. В. Сакаро и Р. Ивановска-Наскова, Бари - Скопје, 2015; *Parallelismi linguistici, letterari e culturali*, прир. Р. Никодиновска, Скопје, 2015; *Assessment in foreign Language & Literature Teaching*, прир. Р. Никодиновска, Скопје, 2017; *Geocritica e Geopoetica nella letteratura italiana del Novecento* прир. А. Ѓурчинова и И. Талевска, Скопје, 2018; *Италијанските во претходниот милениум: новиите предизвици во јазичниите, книжевниите и културниите исфажувања*, прир. А. Саржоска, Скопје, 2021. (во печат)

Изданија на Катедрата од преведувачки работилници со студентите:

1. *Мозаик. Одбрани текстови од италијанската и од македонската книжевност*, прир. Љ. Узуновиќ и Л. Гуидо Шремф, предговор Љ. Узуновиќ, 2015; 2. *Цвешни сказни - Favole floreali* (електронско издание), прир. В. Милошевиќ-Симоновска, 2015; 3. *Се облекуваме во морнарско* од Сузана Ањели (електронско издание), прир. В. Милошевиќ-Симоновска, 2016; 4. *Дневникот на Јованче Урајанче од Вамба*, (електронско издание), прир. В. Милошевиќ-Симоновска, 2017; 5. *Се*

оженив со ѝебе од кеф од Наталија Гинсбург (електронско издание), прир. В. Милошевиќ-Симоновска, 2018.

Награди и признанија на членови на Катедрата: Професорите од Катедрата се добитници на низа значајни награди и признанија (в. Добитници на високи награди и признанија).

Награди на студенти: 3 студенти од Катедрата се наградени за постигнати високи резултати во текот на студирањето со наградата од УКИМ „Франк Манинг“ (Теодора Јосифоска) и наградата за најдобар студент од УКИМ (Ана Стефановска и Даниела Здравковска).

Сл. 3 – Учесници на Меѓународната конференција по повод 60 години италијански студии на УКИМ: „Италијанистиката во третиот милениум – нови предизвици во јазичните, книжевните и културните истражувања“, 27- 28 септември 2019 г.

Библиотека

Катедрата располага со библиотека и книжен фонд од околу 3.900 единици: литература од областа на студиските програми (книги, прирачници, скрипти, компендиуми, речници, атласи и сл. Најголем број од книгите при библиотеката последниве години се добиени како донации, најмногу преку Италијанската амбасада во Скопје, потоа и од одделни издавачи, од македонски иселеници во Италија, како и од поранешни и сегашни професори на Катедрата. Библиотекар на катедрата е м-р Ванкица Кочоска, вработена на оваа позиција во 2015 г. (хонорарно од 2010).

Мобилност на студентите

Студентите на Катедрата оствариле студиски престои во Италија најмногу преку стипендии од разни италијански институции (универзитети во Италија, Италијанската амбасада и италијанското МНР). Катедрата е особено активна на полето на академската размена во рамките на програмата ЕРАЗМУС. Потпишани се договори

со 9 италијански универзитети (Сапиенца и Тор Вергата од Рим, Бари, Палермо, Удине, Сиена, Перуџа, Саленто и Фоџа). Студентска размена е успешно реализирана со универзитетите во Рим, Бари, Палермо, Сиена, Саленто и Фоџа. Исто така, реализирана е студентска размена и во рамките на програмите БАЗИЛЕУС, JoinEuSee, ЦЕЕПУС, како и во рамките на проектот *Cross-border Studies in the Humanities*–CSH. Преку споменатите програми и неколку студенти од Италија оствариле размена на нашата катедра.

Изведување испити за познавање на италијанскиот јазик

Катедрата е седиште за изведување испити за меѓународно признат сертификат за познавање на италијанскиот јазик CILS (Certificazione di Italiano come Lingua Straniera), во соработка со Универзитетот за странци во Сиена (Италија). Во организирање на испитите биле вклучени: проф. Саржоска, лектор М. Маџа и проф. Гуидо Шремпф. Од 2014 г. е склучен договор со истиот Универзитет за испити и за сертификатот DITALS (Дидактика на италијански како странски јазик). Од 2021 г. одговорно лице за двата сертификата е м-р Б. Гривчевска.

Приредби, чествување и други активности со учество на студентите

Катедрата редовно и активно учествува во Неделата на италијанскиот јазик во светот, Неделата на италијанскиот филм, Неделата на италијанската кујна, Саемот на книгата во Скопје итн. Одбележани се годишнини од низа поважни настани или личности од италијанската култура (500 години од раѓањето на Паладио во 2008, 30 години од смртта на Де Кирико во 2008, 100 години футуризам во 2009, 150 години обединета Италија во 2011, 700 години од раѓањето на Бокачо во 2013, 750 години од раѓањето на Данте во 2015 и 700 години од смртта на Данте во 2021, 150 години од раѓањето на Пирандело во 2017). Изведени се повеќе студентски театарски претстави по предметот *Италијанската драма и театар* (адаптаци на дела од Голдони, Аманити, Бокачо, Фабри, Де Филипо, Дарио Фо и др.). Организираны се специјални курсеви за италијанските кантавтори и за италијанскиот филм, како и изложба на студентски фотографии *Италија во очите на македонските студенти*. Во рамките на преведувачката работилница студентите преведувале филмови прикажани на Неделата на италијанскиот филм и на други културни манифестации. Меѓу воннаставните активности ги издвојуваме и италијанската забава по повод формирањето на Катедрата (2010), научната екскурзија во Италија *Книжевни прошејки низ ирадој*

Трси (април 2011), како и алумни-забавата за поранешни студенти (декември 2019).

Други активности на Катедрата

Неколку члена на Катедрата (проф. Никодиновска, проф. Ѓурчинова, доц. Узуновиќ и доц. Талевска) активно се занимаваат со книжевен превод, приопштувајќи на македонски јазик дела од голем број класични и современи италијански писатели.

Членови на Катедрата се вклучени во комисии за изработка на наставни програми за изучување на италијанскиот јазик во соработка со МОН и со Бирото за развој на образованието. Катедрата има особено активна улога и заслуга за воведување на италијанскиот јазик како втор странски јазик во основното и во средното образование во Р. С. Македонија во 2018 г., како и во формирањето на првата италијанска паралелка во гимназијата „Никола Карев“ во Скопје, во 2021 г.

Покажаните резултати во наставната, научноистражувачката, преведувачката, но и пошироко во културно-општествената дејност на членовите на Катедрата, како и посветеноста и ентузијазмот во изучувањето на италијанскиот јазик, литература и култура од страна на професорите и студентите на Катедрата, се залог за понатамошен раст и развој на оваа катедра, како и на италијанските студии на нашиот Факултет.

Подготвиле:

проф. д-р Анастасија Ѓурчинова

проф. д-р Радица Никодиновска

проф. д-р Александра Саржоска

проф. д-р Лучиана Гуидо Шремпф

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

**Центар за тестирање и
сертифицирање
на македонскиот јазик како
странски/втор јазик
Цетис Мак**

ЦЕТИС МАК

Центарот за тестирање и сертификарање на македонскиот јазик како странски/втор јазик – ЦЕТИС МАК е оформен во 2007 година, во рамките на проект од програмата ТЕМПУС под наслов: Центар за тестирање и сертификарање на македонскиот јазик како странски/втор јазик, SM_SCM-C008B06-2006(МК). Од своето основање, ЦЕТИС МАК е асоцијативна членка на АЛТЕ – Асоцијацијата за јазично тестирање на Европа.

ЦЕТИС МАК претставува единствен центар од ваков вид во Република Северна Македонија, каде што се врши тестирање и сертификарање на македонскиот јазик како странски јазик според европски стандарди.

ЦЕТИС МАК е организациска единица на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а неговата правна поставеност е определена со посебен правилник за работа, донесен од страна на Наставно-научниот совет на Факултетот. Во рамките на Факултетот, ЦЕТИС МАК дејствува во најтесна соработка со Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици, а во рамките на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и со Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура.

Основна дејност на ЦЕТИС МАК е организирање и изведување на Тестот по македонски јазик како странски јазик – ТЕМАК и издавање соодветен сертификат за нивото на познавање на јазикот.

ЦЕТИС МАК има развиено и богата наставна активност. Имено, ЦЕТИС МАК организира и: настава по македонски јазик како странски јазик во соработка со Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици или со Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во летните школи; организира обука за овластени испитувачи за заинтересираните кандидати; изготвување студиски и предметни програми за македонски јазик како странски јазик во соработка со Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици.

Наставата по македонски јазик како странски се одржува за потребите на странските студенти на УКИМ, како и на сите заин-

Слика 1 – 11.6.2008 г. – Свечено отворање на Цетис Мак: проф. д-р Максим Каранфиловски, декан на ФлФ, проф. д-р Искра Пановска-Димкова, проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска, прв раководител на Цетис Мак, проф. д-р Александра Саржоска и проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, продеканки на ФлФ

тересирани странки. Таа настава се одржува заради подготовка за полагање на тестот ТЕМАК за странските студенти на УКИМ, како и на другите заинтересирани странки.

Во изведувањето на наставата се ангажирани професори од Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици, кои се истовремено и авторизирани испитувачи во Центарот за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски/втор јазик.

Во рамките на своите издавачки активности, Центарот се занимава и со подготовка и издавање на соодветна литература, која им е од корист како на кандидатите што ќе го полагаат ТЕМАК (Прирачник за кандидатите) така и на изведувачите и составувачите на тестовите (Прирачник за изведувачите и оценувачите на ТЕМАК и Прирачник за составувачите на ТЕМАК).

Сл. 2 – 27.2.2010
г. Една од обуките
за составувачи и
оценувачи на ТЕМАК

Тестот по македонски јазик како странски јазик – ТЕМАК, кој за првпат беше изведен во 2008 година, се спроведува за почетно, средно и напредното рамниште. Тој им е наменет на говорителите на кои македонскиот им е странски јазик, а кои сакаат да се здобијат со официјален сертификат за степенот на познавање на македонскиот јазик.

ТЕМАК е тест оформен во согласност со стандардите претставени во Заедничката европска рамка за референтност на јазиците (CEFR) поставена од Советот на Европа во 2001 година и според стандардите на АЛТЕ (ALTE). Во таа рамка ТЕМАК за почетно рамниште најблиску му соодветствува на рамништето А1, Темак за средно рамниште најблиску му соодветствува на рамништето Б1, а ТЕМАК за напредното рамниште најблиску му соодветствува на рамништето Ц1. Положувањето на овој тест му овозможува на кандидатот да добие релевантен документ што го определува степенот на неговото јазично знаење и официјално го сертифицира. Начинот и критериумите за изведување на ТЕМАК се зацртани во

посебен правилник, донесен од страна на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

ЦЕТИС МАК во текот на целата календарска година организира индивидуални и групни тестирања по македонски јазик како странски јазик за почетно, средно и напредното рамниште.

Со ТЕМАК се тестира способноста да се употребува македонскиот јазик продуктивно и рецептивно во автентични ситуации или степенот на јазичната компетентност.

Во однос на целната група, ТЕМАК им е наменет на сите оние на кои македонскиот јазик им е странски или втор јазик и кои сакаат да се здобијат со официјален сертификат за познавањето на македонскиот јазик на почетно, средно или на напредното рамниште.

Сите три теста се одликуваат со комуникативен пристап кон тестирањето на јазичното знаење и јазичната употреба од аспект на четирите јазични вештини:

1. слушање (разбирање говорен текст)
2. читање (разбирање пишан текст)
3. пишување (способност за создавање кохерентен пишан текст)
4. зборување (говорна интеракција и говорна продукција).

Во рамките на административните активности на ЦЕТИС МАК може да се спомене континуираното усогласување на нормативните акти за работа на ЦЕТИС МАК со одредбите од Законот за високо образование, како и иницирањето предлог за вклучување на ТЕМАК – оформениот официјален тест по македонски јазик како странски за почетно рамниште како дел од процедурата за добивање македонско државјанство.

Од своето создавање до денес, ЦЕТИС МАК бил предводен од следниве раководители:

1. проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска (2008–2012)
2. проф. д-р Искра Пановска-Димкова (2012–2013)
3. проф. д-р Анета Дучевска (2013–2015)
4. проф. д-р Лидија Аризанковска (2015–2019)
5. проф. д-р Симон Саздов (2019–)

Проф. д-р Татјана Гочкова-Стојановска и проф. д-р Искра Пановска-Димкова се истовремено и основоположници на ЦЕТИС МАК, пред сè како иницијатори за негово востановување и преку раководните функции во проектите од кои изникна Центарот.

Подготвил:

проф. д-р Симон Саздов

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Центар за универзитетска
успешност *Le Très-Fle* на
Универзитетската агенција на
франкофонијата при УКИМ
(со седиште на Филолошкиот
факултет „Блаже Конески“)

Соработката на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (УКИМ) во Скопје и Универзитетската агенција за франкофонија (УАФ), датира од почетокот на XXI век. Во тој период, Универзитетот веќе беше асоцијативна членка на УАФ. Во април 2001 г., Деканатот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, во соработка со Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, изработи целосно досие за полноправно зачленување на Универзитетот во УАФ. Оваа постапка се реализира во мандатот на проф. д-р Алекса Попоски, декан на Филолошкиот факултет, и проф. д-р Маргарита Велевска, продеканка за меѓународна соработка. Така, УКИМ, согласно со одлуката на Асоцијативниот совет (Conseil associatif) на Агенцијата од 16 декември 2002 г., стана членка на УАФ, со што му се овозможи пристап на нашиот универзитетски кадар до нејзините програми и до нејзината финансиска поддршка за франкофонски високообразовни активности. Во март 2003 г., проф. д-р Алекса Попоски, во својство на претставник на УКИМ, и проф. д-р М. Велевска, во својство на претставник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, учествуваа на конференција на УАФ што се одржа во Букурешт и во Јаш (Романија).

Соработката продолжи во 2006 г. и во 2008 г. со посетата на г. Петко Стајнов, регионален координатор за информатичко-комуникациски технологии и приопштување знаења во рамките на УАФ, при Бирото за Централна и Источна Европа со седиште во Букурешт. Посетата ја координираа Катедрата за романски јазици и книжевности, преку својот тогашен раководител, проф. д-р Маргарита Велевска, деканатот на Факултетот и Ректоратот на УКИМ, во соработка со Амбасадата на Франција во Македонија. Целта беше да се запознаат претставниците на УАФ со конкретните услови за имплементирање на проектот за отворање *Центар за ѝрисџај до информации* (CAI – *Centre d'accès à l'information*). Подготовката за ваквиот проект предвидуваше потпишување договор за четиригодишна соработка меѓу УАФ и УКИМ и донација на информатичка опрема од страна на УАФ за Центар што ќе служи за поврзување на нашата академска средина со франкофонските ресурси во регионот и во светот, но и за други понатамошни проекти: овозможување студии на далечина, особено МАСТЕР-студии на далечина, обуки за совладување компјутерски вештини, обуки за професори по француски јазик за мултимедијални средства во наставата итн. Според извештајот на проф. д-р Звонко Никодиновски (2008 г.), Центарот требало да го опслужува едно (или две) лице со полно работно време и со финансиска поддршка на УАФ. При средбата на претставникот на УАФ со заменик-раководителот на КРЈК, д-р

Мира Трајкова, и со претставниците на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и на УКИМ, биле искажани заинтересираност и подготвеност за реализирањето на оваа иницијатива. Но и покрај тоа, проектот останал на ниво на идеја поради немање просторни услови за неговата реализација.

Сл. 1 – (од лево кон десно)
г. Мохамед Кетата,
Н.Е. г. Кристијан Тимонје,
проф. д-р Никола
Јанкуловски,
г. Петар Атанасов,
г. Емануел Рембер

Во 2009 г., УАФ ѝ се навраќа на идејата за соработка со УКИМ и обраќајќи се до тогашниот раководител на Катедрата за романски јазици и книжевности, проф. д-р Маргарита Велевска, предлага отворање *Пункт* за *џрисџай до информџации* (ППИ) (РАI – *Point d'accès à l'information*), приложувајќи детален опис за него. Според тој опис, *Пункт* би имал слична намена како и *Центар* за *џрисџай до информџации*, а УАФ би обезбедила: пристап до каталозите на ИНИСТ (INIST – Institut de l'Information Scientifique et Technique), поточно до научни статии, списанија, рецензии, тези и сл., обука на лицето што би ги обезбедувало потребните научни текстови за заинтересираниот наставен кадар, како и финансиска поддршка за претплата на франкофонски електронски списанија и на бази на податоци за научна литература од областа на филологијата, правото, инженерските струки (градежништво, машинство, енергија, животна средина, градба), медицина. УКИМ, пак, требало да обезбеди соодветна просторија за корисниците на услугите на *Пункт*, неколку компјутери поврзани на интернет и едно лице за раководење со *Пункт*. Со еден ваков *Пункт за џрисџай до информџации*, УКИМ би се вброил во редот на универзитети од Бугарија,

Молдавија, Романија, Украина и би имал можност да обезбедува постојани обуки за користење информациски технологии во наставата за својот франкофонски кадар. За жал, и покрај доставениот модел на договор за формирање *Пункт за иницијатива до информации*, конкретната реализација и овојпат изостанала.

По 2009 г., соработката меѓу УКИМ и УАФ продолжува преку организирање разни франкофонски обуки за наставниот кадар на УКИМ, поточно на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, но продолжуваат и напорите за отворање *Пункт за иницијатива до информации* во рамките на расположливите образовни капацитети на УКИМ. Обидите не запираат ни во учебната 2012/2013 г., додека со Катедрата за романски јазици и книжевности раководи проф. д-р Елисавета Поповска, преку иницијативите на УАФ за отворање *Информатички франкофонски центар* (CNF – *Centre numérique francophone*), кој би нудел поголеми можности за истражување и за франкофонски активности од ППИ, но би бил информатички опремен од страна на УАФ.

Потребата од странски лектор, роден говорител на францускиот јазик, за наставата на групата за француски јазик и книжевност при КРЈК, дополнително ја продлабочи соработката меѓу Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, односно УКИМ и УАФ. Постоеше можност да се обезбеди лектор по француски јазик што би држел настава и по француска и франкофонски култури и цивилизации, но кој истовремено би се ангажирал околу непреченото одвивање на активностите на еден *Центар за универзитетска успеешност* (ЦУУ) (CRU – *Centre de réussite universitaire*). За ваков *Центар* се водеа преговори и во 2015 г., кога со Катедрата за романски јазици и книжевности раководеше проф. д-р Мира Трајкова. На средбата со претставници на УКИМ, на УАФ (г. Фабјен Флори), на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и на Францускиот институт во Скопје (г-а Изабел Марки-Барбо) беше искажана заинтересираност за отворање ЦУУ при УКИМ, но нерешавањето на просторното прашање го оневозможи и добивањето странски лектор по француски јазик преку УАФ.

Сепак, идејата за отворање *Центар за универзитетска успеешност* не се напушта ниту од страна на УКИМ, ниту од страна на УАФ, ниту, пак, од страна на Францускиот институт во Скопје. Иницијативата овојпат потекнува од УКИМ (2017 г.), и од контактот на ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, проф. д-р Никола Јанкуловски, со директорот на УАФ за Централна и Источна Европа, г. Мохамед Кетата, при што тој искажува заинтересираност за соработка и за отворање *Центар за универзитетска успеешност* на

УАФ при УКИМ. Таа година, УАФ веќе го развива проектот „Воспоставување регионална мрежа на Центри за универзитетска успешност (ЦУУ)“, согласно со својата стратегија за периодот 2017-2022, и нуди финансиска поддршка за информатичка опрема, софтвери, референтни дела и прирачници, како и за иновативни проекти околу новите стратегиски правци на агенцијата *Универзитетскиот како оператор на глобалниот и на локалниот развој и Најредокоит во сирекаита и професионално ангажирање на дипломираниот кадар*. При тој контакт, ректорот, проф. д-р Никола Јанкуловски, ја сублимира основната намена на *Центарот за универзитетска успешност* како центар што би го користеле студентите и наставниот кадар на УКИМ за франкофонски потреби од типот на наставни активности по француски јазик, библиотечни и онлајн ресурси на француски јазик за истражувања од научноистражувачки области застапени на УКИМ (право, економија, медицина, природни науки, информатички науки, филозофија, филологија и сл.). За партнерски институции на ЦУУ ги посочува Француската амбаса во Скопје, Францускиот институт во Скопје, Француските алијанси во Тетово и во Битола и НУБ „Св. Климент Охридски“ во Скопје и ја изразува потребата од книжен фонд и дигитални франкофонски ресурси, преносни компјутери, бела интерактивна табла, систем за видео-конференција, претплата на електронски библиотеки и списанија, платформа МУДЛ или пристап до платформата МУДЛ за организирање настава на далечина по француски јазик.

По средбата во Ректоратот на УКИМ во октомври 2017 г., на која присуствуваа ректорот на УКИМ, проф. д-р Никола Јанкуловски, деканката на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, проф. д-р Анета Дучевска, директорот на Францускиот институт во Скопје, г. Емануел Рембер, м-р Марија Ценевска, одговорна за меѓународна соработка при УКИМ, проф. д-р Ирина Бабамова, раководител на КРЈК, и проф. д-р Снежана Петрова, редовен професор на групата за француски јазик и книжевност при КРЈК, деканката ги предложи, а ректорот на УКИМ ги назначи проф. д-р Снежана Петрова и проф. д-р Ирина Бабамова за коордиаторки и координаторки на работата на овој центар. Назначените коордиаторки го утврдија концептот за функционирање на ЦУУ како информативен, образовен и научноистражувачки франкофонски центар. Конечното решение за просторното прашање го понуди Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при УКИМ, кој по предлог на деканката, проф. д-р Анета Дучевска, определи соодветна просторија при главниот влез на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во која е сместен Центарот.

Договорот за основањето на Центарот го потпишаа директорот на УАФ за Централна и Источна Европа, г. Мохамед Кетата, и ректорот на УКИМ, проф. д-р Никола Јанкуловски, на 26 декември 2017 г. Официјалното отворање на Центарот, кое следувааше по комплетното реновирање на просторијата од страна на Факултетот и опремувањето со информатичка опрема и библиотечен фонд од страна на УАФ, се одржа на 27 септември 2018 г. во присуство на тогашниот заменик-министер за наука и образование на РСМ, г. Петар Атанасов, амбасадорот на Република Франција, г. Кристијан Тимонје, директорот на УАФ за Централна и Источна Европа, г. Мохамед Кетата, ректорот на УКИМ, проф. д-р Никола Јанкуловски, ректорот на Универзитетот „Св. Климент Охридски“, проф. д-р Сашо Коруновски, деканката на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, проф. д-р Анета Дучевска, коракководителките на Центарот, проф. д-р Снежана Петрова и проф. д-р Ирина Бабамова, и бројни професори франкофони, студенти и пријатели на франкофонијата. За време на посебна активност во рамките на *Деновиите на франкофонијата* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје во март 2018 г., студенти од Катедрата за романски јазици и книжевности учествуваа во создавањето на логото и на името на Центарот за универзитетска успешност (*LeTrès-FLE*).

Сл. 2 – Обраќање на проф. д-р Никола Јанкуловски, ректор на УКИМ, по повод отворањето на ЦУУ *Ле Тре ФЛЕ*.

Со отворањето на ЦУУ се создаде франкофонска лабораторија за иновирање во образованието и за научен и културен развој при УКИМ, како и при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје.

Годишното планирање на активностите е насочено кон остварување на главните цели на Центарот: модернизирање на наставата по и на француски јазик, зголемување на атрактивноста и видливоста на франкофонската универзитетска понуда, поттикнување на интересот за изучување на францускиот јазик и на францускиот јазик во струка во студиските програми од различна област, обезбедување нови дидактички ресурси, воспоставување нови франкофонски контакти не само во рамките на УКИМ туку и во рамките на регионот на Централна и Источна Европа и пошироко.

Сл. 3 – г. Мохамед Кетата со наставниот кадар на Групата за француски јазик и книжевност.

Освен ова, ЦУУ претставува посредник меѓу академскиот свет и пазарот на трудот со цел: да овозможи дијалог меѓу претприемачката и универзитетската средина и да ги направи подостапни за студентите, кои треба да стекнат нови знаења и конкретни вештини; да ги поттикнува иницијативноста и самоангажирањето на студентите, овозможувајќи им полесно наоѓање практикантска работа во претпријатија, во установи од основното или од средното образование (запознавање на учениците со францускиот јазик), во институции од јавниот или од приватниот сектор; да организира специјализирачки обуки, работилници за конверзација на француски јазик во соработка со други франкофонски или франкофилски институции во земјата; да биде двигател на интеркултуралноста и на универзитетската разновидност општо; да биде место за размена и споделување идеи помеѓу соговорници во рамките на регионалната мрежа на *Центриите за универзитетска усјешност*.

Со потпишувањето на првиот договор во 2017 г. се потпиша и *Повелба за квалитет*, со која ЦУУ стана носител на Знакот на квалитет – гаранција за квалитетот на услугите на дидактичките простори што се соодветно уредени од страна на високообразовните институции, полноправни или придружни членки на УАФ, и

кои ги почитуваат принципите и препораките на оваа повелба. Од своето отворање во септември 2018 г., Центарот за универзитетска успешност „*Le Très-FLE*“ на УАФ при УКИМ континуирано работи на остварувањето на своите цели.

Подготвиле:

проф. д-р Ирина Бабамова

проф. д-р Снежана Петрова

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Стручна и административна служба на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

Стручната и административна служба на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје е составен дел и неизбежен елемент во функционирањето, односно во редовното остварување на дејноста на Факултетот.

Стручната служба е од есенцијална важност за ефикасно и делотворно одвивање на работата, функционирањето и развојот на Факултетот.

Стручната и административна служба ги извршува стручните, правните, финансиските, административните и другите технички работи за ефикасно функционирање на Факултетот. Карактеристиките на исклучително посветена и добро организирана служба придонесуваат за постигнување на сите достигнувања и успеси на Факултетот.

Општествените промени и околности во кои се развиваше Факултетот неминовно се рефлектираа и на работата и на структурата на стручната служба и повлекуваа постојано приспособување на новонастанатите состојби. Оттука, со одвојувањето на Филолошкиот од Филозофскиот факултет во 1974 г., беше формирана стручната служба на Филолошкиот факултет. На почетокот, службата беше со ограничен кадровски капацитет, но со постојаниот развој, воведувањето нови студиски програми, формирањето нови катедри, зголемувањето на бројот на студенти се јави и потребата од зголемување на бројот на вработени во стручната служба.

Во изминатиот период новите законски прописи предизвикуваа промени и во работењето на стручните служби. Со Законот од 2000 г. административната служба функционираше како секретаријат на Факултетот, а потоа е организирана како стручна служба на Факултетот. Со Законот за високото образование од 2008 г., стручната служба се организира како интегрирана стручна и административна служба на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Со новиот Закон за високото образование од мај 2018 г. со посебен член е определена улогата на стручната и административната служба, а вработените во службата се ненаставен кадар на високообразовните установи.

Денес во рамките на стручната и административна служба на Факултетот функционираат следниве организациони единици:

- Одделение за правни, општи работи и човечки ресурси
- Одделение за финансиско, сметководствено и материјално работење
- Одделение за студентски прашања
- Одделение за библиотечно работење

Со стручната и административна служба на Факултетот раководи секретарот на Факултетот, кој за својата работа одговара пред деканот и пред генералниот секретар на Универзитетот.

Секретарот на Факултетот ги има следните должности: раководење и координирање на вработените, особено во контекст на распределба на работата и управување со човечките ресурси; организирање на редовните колегиуми, давање правни совети и упатства на управата, раководителите, колегиумот и на административните службеници, изработка на правилници, одлуки, годишни планови, акти за систематизација, проекти, водење грижа за ажурноста и за квалитетот на работата, организирање и подобрување на условите за работа во стручната служба, решавање за правата, обврските и одговорностите на стручната служба, соработување со други институции, државни органи, домашни и меѓународни организации, како и со претставници на компании и на граѓанскиот сектор и сл.

Актуелен секретар на Факултетот:

Маргарита Шукулоска.

Одделение за општи, правни работи и човечки ресурси

Во одделението за општи, правни работи и човечки ресурси се врши следење на примена на законите, подзаконските акти и на другите прописи, изготвување правни акти во надлежност на органите на Факултетот, подготвување материјали за седниците на органите на Факултетот и нивните помошни тела, архивирање на документите, заштита и одржување на имотот, се реализираат и задачите поврзани со управувањето со човечките ресурси, реализација на законските обврски поврзани со вработувањето, унапредувањето на сите вработени на Факултетот, како и обврски и одговорности од работниот однос и други работи во согласност со општите акти на Факултетот.

Вработени во ова одделение се:

- Горанчо Колевски, советник за човечки ресурси
- Виолета Божиновска, виш соработник архивар
- Андријана Павлова, помлад соработник за деловно работење
- Горан Ивковиќ, самостоен референт за ИКТ
- Симона Давидовиќ, соработник за ИКТ
- Мартин Арсовски, курир

Одделение за финансиско, сметководствено и материјално работење

Во одделението за финансиско, сметководствено и материјално работење се вршат работите непосредно поврзани со подготвувањето, изменувањето и реализацијата на буџетот на Факултетот, подготовката, приемот и контролата на сметководствената документација, евидентирање на сметководствената документација, следење на приходите и расходите, управување со средствата, благајничко работење, пресметката на плати, проверка и контрола на реализација на сите видови финансиски промени и трансакции, контрола на реализирани и други финансиски и сметководствени работи поврзани со делокругот на работата на Одделението.

Вработени во ова одделение се:

- Наташа Јовчевска, самостоен референт администратор
- Никола Крстевски, помлад соработник за јавни набавки
- Оливер Алексовски, самостоен референт за магацинско работење
- Никола Симовски, самостоен референт за сметководствено работење

Одделение за студентски прашања

Во Одделението за студентски прашања се врши спроведување на постапката за запишување студенти и за формирање, водење и чување на досиејата на студентите на прв, втор и трет циклус студии, водење матични книга на запишани и главни книги на дипломирани студенти, спроведување на правилата за студирање и на студиските програми, спроведување на одлуките на органите на Факултетот што се однесуваат на правилата на студирање, следење на прописите од делокругот на работата и укажување на нивна примена, спроведување на постапките за мобилност на студентите, остварување соработка со другите факултети во рамките на Универзитетот и други работи поврзани со делокругот на работа на Одделението.

Вработени во ова одделение се:

- Благоја Нолчевски, соработник за студентски прашања
- Јулијана Спасевска, соработник за магистерски и докторски студии
- Јулијана Мешковска, самостоен референт за студентски прашања
- Ирена Атанасовска, самостоен референт за студентски прашања

- Татјана Гаштарова, самостоен референт за студентски прашања
- Ирина Русевска, самостоен референт за студентски прашања
- Николина Петкова, самостоен референт за студентски прашања

Одделение за библиотечно работење

Одделението за библиотечно работење (Библиотеки), ги опфаќа библиотеките што постојат при секоја катедра и учествува и дава свој придонес во водењето на политиката на библиотечното работење во рамките на интегрираниот библиотечен систем на Универзитетот.

Библиотеката ги собира, ги уредува и ги распоредува научната, студиската и стручната литература и на наставно-научниот кадар, соработниците и на студентите им ги дава информациите и знаењата за студиите и за научната работа, ги образува од гледна точка на употребата на библиотечниот фонд и од гледна точка на барањето информации и изработува библиографија на високообразовните наставници и научни работници.

Вработени во ова одделение се:

- Андреа Делипапаз, помлад соработник за библиотечно работење
- Снежана Јанчевска, советник за библиотечно работење
- Блерант Мехмети, помлад соработник за библиотечно работење
- Маида Рахте, помлад соработник за библиотечно работење
- Ана Димевска, помлад соработник за библиотечно работење
- Климент Ристески, помлад соработник за библиотечно работење
- Зоран Симоски, советник за библиотечно работење
- Марија Цветковска, соработник за библиотечно работење
- Дарко Митевски, помлад соработник за библиотечно работење
- Димитар Попоски, советник за библиотечно работење
- Ванкица Кочовска, помлад соработник за библиотечно работење

Технички персонал и чувари

Хигиеничари: Лилјана Манасијевска, Соња Маџароска, Јасминка Гроздановска, Слободанка Митевска, Доца Петковска, Лиле Дукадиновска, Анкица Димишковска, Лидија Рајатоска, Анета Најдовска.

Чувари: Борче Јовановски, Младен Ангелков, Данчо Миленковски, Трајче Трпев.

**Пензионирани и заминати на други работни места од
Стручната и административна служба**

Поранешни секретари: Васил Панов, Живко Ивановски, Марија Исајловска, Весна Стојановска.

Раководители на Отсеци во Стручната служба: Коста Хаџи Мицев, Бранислава Димковска, Росана Минчоровска, Симеон Николовски, Сања Каџарова-Јуран, Александар Мариновски.

Отсек за општи, правни и персонални работи: Душан Марковиќ, Вељко Стојановски, Радивојка Миланова, Сова Трајковска, Слободанка Илиевска, Татјана Набакова.

Библиотекари: Љубица Анастасова, Лазар Минков, Гордана Крстиќ, Марија Панова, Винета Здравковиќ, Ана Корженска, Љубомир Тошев, Накшиџе Незири, Фатима Чековиќ, Валентина Павловска, Саве Манасиевски, Сијка Давидовска, Антигона Тодоровска, Зекирија Ибрахим.

Отсек за сметководствено и финансво работење: Верка Петкова, Виолета Георгиевска, Ѓорѓи Георгиевски.

Отсек за студентски прашања: Мара Матевска, Сузана Илиќ, Бојана Миовска, Стојче Александров.

Информатичари: Киро Јосифовски, Александар Марковски, Филип Костадинов, Симона Давидовиќ.

Технички персонал и чувари: Цветанка Трајковска, Зора Набакова, Златан Ристевски, Властимир Митровиќ, Душанка Савовска, Стојна Мирчевска, Ружица Милошевска, Вита Михајловска, Љубица Лазаревска, Надежда Смилевска, Петра Марковска, Јулијана Илиевска, Живка Брзаковска, Јагода Младеновиќ, Евга Стојановска, Светлана Ристовска, Божин Сурлов, Доне Петковски, Никола Стојановски, Душан Дојчиновски, Љубомир Трајковски.

Подготвила:

Маргарита Шукулоска

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

Факултетско студентско собрание

ФАКУЛТЕТСКО СТУДЕНТСКО СОБРАНИЕ

221

Факултетските студентски собранија се новиот бран на студентско организирање.

Предвидени според Законот за високо образование од 2018 г., првите избори се одржаа во 2019 г. и истата година студентските собранија започнаа со работа.

Факултетското собрание на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е тело на Факултетот во кое членуваат претставници на студентите, кои се избираат со тајно гласање на непосредни, фер и демократски избори. Право на глас, како и право да се кандидира, има секој студент што е запишан на Факултетот во учебната година во која се избира Факултетското студентско собрание. Мандатот е ограничен на една година, со право на реизбор.

Факултетското студентско собрание на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е составено од 24 члена плус претседател.

Во годината на неговото формирање претседателка на нашето собрание беше Софија Ставреска, студент на Катедрата за англиски јазик и книжевност, додека, пак, актуелна в.д. претседателка, избрана на вторите избори, е Елена Кежароска.

Факултетското студентско собрание на Филолошкиот факултет:

- донесува свој статут и негови измени по претходна согласност од Наставно-научниот совет на Факултетот;
- избира и разрешува претставници на студентите во Наставно-научниот совет на Факултетот;
- избира и разрешува претставници на студентите во органите и телата на Факултетот;
- именува двајца претставници од своите редови за членови на Универзитетското студентско собрание (тело на Универзитетот);
- избира членови во Комисијата за спроведување на изборите за Факултетското студентско собрание;
- донесува финансиски план и програма;
- одлучува за зачленување во регионални и меѓународни студентски организации;
- формира комисии.

Но, ова не се сите надлежности на Факултетското студентско собрание. За време на пандемијата Студентското собрание напорно работеше да се осигури дека ќе бидат донесени одлуки што се во полза на студентите. Понатаму ФСС избира и свој заменик-правобранител, кој ги брани и ги штити правата на студентите. Нашиот актуелен студентски правобранител е Бусе Асани. Дополнително, Факултетското студентско собрание се грижи и за културно-забавниот живот на студентите, односно организира културни настани, забави, асистира при првиот академски час, а оваа година, под водство на Викторија Постоловска, студент од трета година на Катедрата за англиски јазик и книжевност, се вклучи и во организирање и планирање настани поврзани со јубилејот на нашиот патрон Блаже Конески.

Подготвила:

Елена Кежароска

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

ВТОР ДЕЛ

**НАСТАВНИОТ И
АДМИНИСТРА-
ТИВНИОТ КАДАР
НА ФИЛОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ
КОНЕСКИ“**

75

ГОДИНИ

**Филолошки факултет
„Блаже Конески“**

ДЕКАНИ
НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ – СКОПЈЕ
2006–2021

2004–2008, 2008–2012
проф. д-р
Максим Каранфиловски

2012–2016
проф. д-р
Славица Велева

2016–2020,
2020–...(2023)
проф. д-р Анета Дучевска

**АКТУЕЛНИ ВРАБОТЕНИ
НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ – 2021 Г.**

Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици

1. д-р Димитар Пандев, редовен професор	d.pandev@flf.ukim.edu.mk
2. д-р Емилија Црвенковска, редовен професор	emilija.crvenkovska@flf.ukim.edu.mk, emilija@ukim.edu.mk
3. д-р Катерина Велјановска, редовен професор	katerina.veljanovska@flf.ukim.edu.mk, k.veljanovska@gmail.com
4. д-р Томислав Трневски, редовен професор	ttrenevski@gmail.com
5. д-р Славица Велева, редовен професор	slavicaveleva@gmail.com
6. д-р Татјана Гочкова-Стојановска, редовен професор	tanjag@ukim.edu.mk
7. д-р Анета Дучевска, редовен професор	aducevska@gmail.com
8. д-р Лидија Аризанковска, редовен професор	lidija.arizankovska@flf.ukim.edu.mk, larizankovska@yahoo.com
9. д-р Симон Саздов, редовен професор	s.sazdov@yahoo.com
10. д-р Марјан Марковиќ, редовен професор	markovic@ukim.edu.mk
11. д-р Искра Пановска-Димкова, редовен професор	ipdimkova@gmail.com
12. д-р Станислава Тофоска-Јаневска, редовен професор	stofoska@flf.ukim.edu.mk, stofoska@yahoo.com
13. д-р Гордана Алексова, доцент	galeks63@hotmail.com
14. д-р Марија Паунова, вонреден професор	marija.paunova@flf.ukim.edu.mk, maripaunova@gmail.com
15. д-р Бобан Карапејовски, доцент	karapejovski@flf.ukim.edu.mk, karapejovski@gmail.com
16. д-р Бојан Петревски, доцент	bojan_petrevski@flf.ukim.edu.mk, bojan_petrevski@yahoo.com

Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

1. д-р Нина Анастасова-Шкрињариќ, редовен професор	skrini_n@yahoo.com
2. д-р Венко Андоновски, редовен професор	v.andonovski@flf.ukim.edu.mk, venko999lit@yahoo.com
3. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска, редовен професор	angelina.banovic@flf.ukim.edu.mk, angelina.banovic@gmail.com
4. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, редовен професор	vesnamc@flf.ukim.edu.mk, vesnamojsova@hotmail.com
5. д-р Кристина Николовска, редовен професор	nikolovskakristina@flf.ukim.edu.mk, nikolovska_17@yahoo.com
6. д-р Јасна Котеска, редовен професор	jasna.koteska@flf.ukim.edu.mk, jkoteska@yahoo.com
7. д-р Трајче Стамески, вонреден професор	trajce.stameski@flf.ukim.edu.mk, tstameski@gmail.com
8. д-р Искра Тасевска Хаџи-Бошкова, вонреден професор	iskra.tasevska@flf.ukim.edu.mk, iskratasevska@yahoo.com

Катедра за албански јазик и книжевност

1. д-р Аслан Хамити, редовен професор	aslan_hamiti@yahoo.com
2. д-р Мирлинда Крифца-Бекири, редовен професор	mirlindakrifca@yahoo.com
3. д-р Мируше Хоџа, редовен професор	hmirushe@yahoo.com
4. д-р Агим Лека, редовен професор	agimleka@hotmail.com
5. д-р Ваљбона Тоска, редовен професор	valbona_toska@yahoo.com
6. д-р Ајтен Камили, вонреден професор	teni79@yahoo.com
7. д-р Исмет Османи, вонреден професор	ismet_osmani@yahoo.com
8. д-р Фаркета Дибра Зеќири, д оцент	farketadibra@flf.ukim.edu.mk, farketadibra@gmail.com
9. д-р Лулјета Адили-Челику, доцент	l.adili@flf.ukim.edu.mk

Катедра за турски јазик и книжевност

1. д-р Октај Ахмед, редовен професор	oktay@flf.ukim.edu.mk
2. д-р Назим Ибрахим, редовен професор	nazimvr@gmail.com
3. д-р Осман Емин, доцент	osmanemin@flf.ukim.edu.mk
4. м-р Сена Ариф-Шешум, виш лектор	senasesum@yahoo.com
5. д-р Фатима Хоџин, виш лектор	fatimahocin@flf.ukim.edu.mk, fatimahocin@yahoo.com

Катедра за романски јазици и книжевности

1. д-р Маргарита Велевска, редовен професор	mvelevska@flf.ukim.edu.mk, margaritavelevska@hotmail.com
2. д-р Мира Трајкова, редовен професор	miratrajkova@flf.ukim.edu.mk, mtrajkova@gmail.com
3. д-р Ирина Бабамова, редовен професор	irina_babamova@yahoo.com
4. д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска, редовен професор	mirjana.aleksoska.chkatroska@flf.ukim. edu.mk, ckatra@t-home.mk
5. д-р Елисавета Поповска, редовен професор	e.popovska@flf.ukim.edu.mk, elisapopovska@yahoo.com
6. д-р Снежана Петрова, редовен професор	snezana.petrova@flf.ukim.edu.mk, snezana.petrov@me.com
7. д-р Јоана Хаџи-Лега, вонреден професор	joana_77_99@yahoo.com
8. д-р Сања Михајловиќ-Костадиновска, доцент	sanja.mihajlovik@flf.ukim.edu.mk, sanja. flf@gmail.com
9. м-р Анита Кузмановска, виш лектор	a_kuzmanoska@yahoo.fr
10. д-р Радун Михаил Атанасов, виш лектор	mihajloatanasov@yahoo.com
11. м-р Наташа Алексоска, лектор	natasha.aleksoska@flf.ukim.edu.mk
12. Севда Лазаревска, лектор	sevda.lazarevska@flf.ukim.edu.mk, slaz.5885@yahoo.fr
13. м-р Игор Поповски, асистент	igor.popovski@flf.ukim.edu.mk

Катедра за славистика

1. д-р Милица Миркуловска, редовен професор	m.mirkulovska@flf.ukim.edu.mk, milicamirkulovska@gmail.com
2. д-р Лидија Танушевска, редовен професор	lidkapol@yahoo.com
3. д-р Билјана Мирчевска-Бошева, вонреден професор	biljana.mirchevska@flf.ukim.edu.mk, b.mirchevska@flf.ukim.edu.mk, biljana.mirchevska@gmail.com
4. д-р Јасминка Делова-Силјанова, вонреден професор	jasmin.del@flf.ukim.edu.mk, jasmin.del@gmail.com
5. м-р Екатерина Терзијоска, виш лектор	kskskzm@mail.ru
6. м-р Ирен Алчевска, виш лектор	iren.alcevska2@flf.ukim.edu.mk, iren_alcevska@mail.ru
7. Роза Тасевска, лектор	

Катедра за германски јазик и книжевност

1. д-р Емилија Бојковска, редовен професор	bojkovskae@flf.ukim.edu.mk, bojkovskae@yahoo.com
2. д-р Зорица Николовска, редовен професор	zorica.nikolovska@flf.ukim.edu.mk, zorica.nikolovska@hotmail.com
3. д-р Силвана Симоска, редовен професор	silvana.simoska@flf.ukim.edu.mk, simoskasilvana@gmail.com
4. д-р Емина Авдиќ, редовен професор	emina.avdic@flf.ukim.edu.mk, emina@ ukim.edu.mk
5. д-р Бисера Станкова, доцент	bisera@flf.ukim.edu.mk
6. д-р Маријана Ѓорѓиева, доцент	gmarijana@mt.net.mk, marijanagorgjieva@hotmail.com
7. м-р Сашка Грујовска-Миланова, лектор	sashka.grujovska-milanova@flf.ukim. edu.mk, grujovskasashka@gmail.com

Катедра за англиски јазик и книжевност

1. д-р Зоран Анчевски, редовен професор	zanchevski@gmail.com
2. д-р Рајна Кошка-Хот, редовен професор	rajnakoshka@flf.ukim.edu.mk, arielle_mk@yahoo.com

3.	д-р Јованка Лазаревска-Станчевска, редовен професор	jovanka@ukim.edu.mk
4.	д-р Анжела Николовска, редовен професор	anzela.nikolovska@flf.ukim.edu.mk, anzela12@gmail.com
5.	д-р Соња Витанова-Стрезова, редовен професор	novasonja@yahoo.co.uk
6.	д-р Румена Бужаровска, вонреден професор	rumena.buzarovska@flf.ukim.edu.mk
7.	д-р Калина Малевска, вонреден професор	kalina.maleska@flf.ukim.edu.mk, kalinamaleska@gmail.com
8.	д-р Билјана Наумоска-Саракинска, вонреден професор	biljananaumoska@flf.ukim.edu.mk, biljananaumoska@yahoo.com
9.	д-р Елена Ончевска Агер, вонреден професор	elena.oncevska@flf.ukim.edu.mk
10.	д-р Зорица Трајкова, вонреден професор	trajkova_zorica@flf.ukim.edu.mk, trajkova_zorica@yahoo.com
11.	д-р Наташа Стојановска-Илиевска, вонреден професор	n.stojanovska@flf.ukim.edu.mk, amelie@t-home.mk
12.	д-р Анастасија Киркова-Наскова, вонреден професор	akirkova@flf.ukim.edu.mk
13.	д-р Мира Бекар, вонреден професор	m.bekar@flf.ukim.edu.mk, mirabekar@gmail.com
14.	д-р Милан Дамјаноски, вонреден професор	m.damjanoski@flf.ukim.edu.mk, mdamjanoski@gmail.com
15.	д-р Мери Лазаревска, вонреден професор	merilazarevska@flf.ukim.edu.mk, mlazarevska@gmail.com
16.	д-р Анета Наумоска, доцент	aneta.naum@flf.ukim.edu.mk, a_ naumoska@yahoo.ca
17.	м-р Ивана Дуцкиноска, лектор	iduckinoska@flf.ukim.edu.mk
18.	м-р Маја Јошевска-Петрушевска, лектор	m.joshevska@flf.ukim.edu.mk

Катедра за општа и компаративна книжевност

1.	д-р Елизабета Шелева, редовен професор	elizabetha.seleva@flf.ukim.edu.mk, selieva@gmail.com
2.	д-р Маја Бојадиевска, редовен професор	maja.bojadjevska@flf.ukim.edu.mk
3.	д-р Славица Србиновска, редовен професор	slavicasrbinovska@flf.ukim.edu.mk, srbinovskas@gmail.com

4.	д-р Лидија Дракулевска, редовен професор	l.drakulevska@flf.ukim.edu.mk
5.	д-р Владимир Мартиновски, редовен професор	martinovski@flf.ukim.edu.mk, martinovski@gmail.com
6.	д-р Марија Ѓорѓиева-Димова, редовен професор	marija.gorgieva@flf.ukim.edu.mk, marija.gorgieva@gmail.com
7.	д-р Кристина Николовска, доцент	kristinanikolovska@flf.ukim.edu.mk

Катедра за преведување и толкување

1.	д-р Татјана Панова-Игњатовиќ, редовен професор	panova.ignjatovik@gmail.com
2.	д-р Солзица Поповска, редовен професор	solzica_popovska@flf.ukim.edu.mk, solzica_popovska@yahoo.com
3.	д-р Катарина Ѓурчевска-Атанасовска, вонреден професор	katarina.gjurchevska.atanasovska@flf. ukim.edu.mk, katarina.gjurcevska@gmail.com
4.	д-р Милена Саздовска-Пигуловска, вонреден професор	milena.sazdovska@flf.ukim.edu.mk, milena.sazdovska@gmail.com
5.	д-р Соња Китановска-Кимовска, вонреден професор	sonjakitanovska@flf.ukim.edu.mk, sonjakitanovska@yahoo.com
6.	д-р Владимир Цветкоски, вонреден професор	cvetkoski@flf.ukim.edu.mk
7.	м-р Сања Гавриловска, виш лектор	sanja.gavrilovska@flf.ukim.edu.mk, sgavrilovska@yahoo.com
8.	м-р Магдалена Симионска, виш лектор	magdalenasim@flf.ukim.edu.mk, magdalenasim@yahoo.com

Катедра за италијански јазик и книжевност

1.	д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор	agjurcinova@flf.ukim.edu.mk
2.	д-р Радица Никодиновска, редовен професор	rnikodinovska@flf.ukim.edu.mk, rnikodinovska@gmail.com
3.	д-р Александра Саржоска, редовен професор	asarzoska@flf.ukim.edu.mk, asarzoska@gmail.com
4.	д-р Лучиана Гуидо-Шремпф, редовен професор	lguido@flf.ukim.edu.mk, guidoluciana5@gmail.com
5.	д-р Руска Ивановска-Наскова, вонреден професор	rivanovska@flf.ukim.edu.mk

6. д-р Ирена Талевска, доцент	irinatalevska@flf.ukim.edu.mk
7. д-р Љиљана Узуновиќ, доцент	ljiljana@flf.ukim.edu.mk, ljiljauz@yahoo.com
8. м-р Валентина Милошевиќ-Симоновска, виш лектор	valemilosim@gmail.com
9. м-р Бранка Гривчевска, лектор	branka.grivcevska@flf.ukim.edu.mk, grivbra@gmail.com

Стручна и административна служба

1. Маргарита Шукулоска	margarita@flf.ukim.edu.mk, magisukuloska@yahoo.com
2. Горанчо Колевски	g.kolevski@flf.ukim.edu.mk
3. Андријана Павлова	a.pavlova@flf.ukim.edu.mk
4. Зоран Симоски	zsimoski@flf.ukim.edu.mk
5. Снежана Јанчевска	sjancevska@flf.ukim.edu.mk, snezana.jancevska@hotmail.com
6. Димитар Попоски	dimitar.poposki@flf.ukim.edu.mk, poposkidimitar@gmail.com
7. Марија Цветковска	marijacvet@gmail.com
8. Ванкица Кочоска	kocoska@flf.ukim.edu.mk, kocoska@gmail.com
9. Блерант Мехмети	bmehmeti@flf.ukim.edu.mk, blerant.m@hotmail.com
10. Климент Ристески	kristeski@flf.ukim.edu.mk, kliment_1986@hotmail.com
11. Виолета Божиновска	violetabozinovska1@gmail.com
12. Наташа Јовчевска	natasavaneska@flf.ukim.edu.mk
13. Никола Крстевски	n.krstevski@flf.ukim.edu.mk
14. Оливер Алексовски	oliver.filoloski@gmail.com
15. Благоја Нолчевски	b.nolcevski@flf.ukim.edu.mk
16. Јулијана Мешковска	j.meskovska@flf.ukim.edu.mk
17. Јулијана Спасеска	j.spaseska@flf.ukim.edu.mk
18. Татјана Гаштарова	t.gashtarova@flf.ukim.edu.mk
19. Ирена Атанасовска	i.atanasovska@flf.ukim.edu.mk
20. Горан Ивковиќ	ivkovic@flf.ukim.edu.mk

21. Борче Јовановски	borce.jovanovski71@gmail.com
22. Младен Ангелков	mladenangelkov@yahoo.com
23. Данчо Миленковски	danco_milenkovski@yahoo.com
24. Трајче Трпев	trajcetrpevf@flf.ukim.edu.mk
25. Лилјана Манасијевска	manasijevskalile@yahoo.com
26. Соња Маџароска	s.madzaroska@gmail.com
27. Јасминка Гроздановска	grozdanovskajasminka@yahoo.com
28. Слободанка Митевска	mitevskaslobodanka@yahoo.com
29. Доца Петковска	docapetkovska@hotmail.com
30. Лиле Дукадиновска	lile.dukadinovska@yahoo.com
31. Анкица Димишковска	ankicadimiskovska83@gmail.com
32. Лидија Рајатоска	lidijalidence80@gmail.com
33. Николина Петкова	n.petkova@flf.ukim.edu.mk
34. Мартин Арсовски	kopirnica@flf.ukim.edu.mk
35. Ирина Русевска	i.rusevska@flf.ukim.edu.mk
36. Филип Набаков	n.filip@flf.ukim.edu.mk, biblioteka.pit@gmail.com
37. Никола Симовски	nikola.simovski@flf.ukim.edu.mk
38. Симона Давидовиќ	simona.davidovik@flf.ukim.edu.mk
39. Андреа Делипапаз	andrea.delipapaz@flf.ukim.edu.mk
40. Дарко Митевски	dmitevski@flf.ukim.edu.mk
41. Анета Најдовска	ane.daniel06@gmail.com

**ПЕНЗИОНИРАН КАДАР НА ФИЛИЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ 2006 – 2021**

235

Редовни професори

- д-р Александрина Илиева, **2009**
- д-р Атанас Вангелов, **2011**
- д-р Чедомир Стојменовиќ, **2011**
- д-р Хамди Хасан, **2011**
- д-р Кита Бицевска, **2011**
- д-р Виолета Христовска, **2011**
- д-р Стојка Бојковска, **2012**
- д-р Димитрија Ристески, **2012**
- д-р Ранка Грчева, **2012**
- д-р Дореана Христова, **2013**
- д-р Максим Каранфиловски, **2013**
- д-р Живко Цветковски, **2013**
- акад. д-р Ката Кулавакова, **2014**
- д-р Екатерина Бабамова, **2014**
- д-р Драги Михајлиовски, **2015**
- д-р Красимирка Илиевска, **2015**
- д-р Авзи Мустафа, **2016**
- д-р Илинка Митрева, **2017**
- д-р Виолета Тасевска-Пирузе, **2017**
- д-р Марија Јанева-Михајловска, **2018**
- д-р Зозе Мургоски, **2018**
- д-р Зеќирја Незири, **2019**
- д-р Елени Бужаровска, **2020**
- д-р Људмил Спасов, **2020**
- д-р Добринка Миловска, **2020**
- д-р Звонко Никодиновски, **2020**
- д-р Агим Пољоска, **2020**
- д-р Нехас Сопај, **2020**
- д-р Емилија Саржоска- Георгиевска, **2021**

Доценти

д-р Слободанка Колемишевска, **2015**

Виши лектори

м-р Билјана Грујоска-Трајковска, **2013**

д-р Марија Златковска, **2017**

м-р Марија Маџар, **2018**

Лектори

Марина Нишлиска, **2007**

Елена Јоана Атанасова-Никулеску, **2012**

Калиопа Петрушевска, **2013**

Зора Јосифовска, **2013**

Огнена Никуљски, **2014**

**ДОБИТНИЦИ НА ВИСОКИ ДРЖАВНИ НАГРАДИ И
ОДЛИКУВАЊА
2006–2021**

237

Награда „11 Октомври“

Авзи Мустафа (2006)
Томислав Тодоровски (2007)
Коста Пеев (2008)
Катица Кулавкова (2014)
Драги Михајловски (2018)
Атанас Вангелов (2021)

Награда „23 Октомври“

Гане Тодоровски (2007)
Авзи Мустафа (2010)
Агим Пољоска (2016)

Награда „Св. Климент Охридски“

Луан Старова (2011)
Венко Андоновски (2017)
Агим Пољоска (2019)

Награда „Гоце Делчев“

Агим Пољоска (2006)
Науме Радически (2006)
Максим Каранфиловски (2015)
Кирил Конески (2015)
Аслан Хамити (2015)
Живко Цветковски (2015)
Јасна Котеска (2016)

Орден за заслуги за Македонија

Филолошки факултет „Блаже Конески“ (2008)
Ремзи Несими – постхумно (2021)
Горан Стефановски – постхумно (2021)

Медал за заслуги за Македонија

Коста Пеев (2019)

ДОБИТНИЦИ НА ДРУГИ НАГРАДИ
2006–2021

„Гран при“ на Тетарскиот фестивал „Војдан Чернодрински“

Венко Андоновски (2012)

Меѓународна награда „Ана Франк“

Весна Мојсова-Чепишевска (2015)

Награда „Али Вишко“

Авзи Мустафа (2015)

Награда „Антево перо“

Влада Урошевиќ (2021)

Награда „Божидар Настев“

Радица Никодиновска (2006)

Емилија Бојковска (2007)

Љиљана Узуновиќ (2008)

Елисавета Поповска (2010)

Ирина Бабамова (2011)

Елисавета Поповска (2013)

Маргарита Велевска (2014)

Награда „Браќа Миладиновци“

Зоран Анчевски (2018)

Награда „Војдан Чернодрински“

Венко Андоновски (2007)

Награда „Григор Прличев“

Драги Михајловски (2013)

Награда „Димитар Митрев“

Гане Тодоровски (2009)

Венко Андоновски (2011)

Весна Мојсова-Чепишевска (2016)

Кристина Николовска (2016)

Ангелина Бановиќ-Марковска (2017)

Катица Кулавкова (2019)

Атанас Вангелов (2020)

Награда „Еуродрaм“

Атанас Вангелов (2021)

Награда „Златен орев“

Кристина Николовска (2018)

Награда „Златно перо“

Анастасија Ѓурчинова (2006)

Бистрица Миркуловска (2008)

Лидија Танушевска (2008)

Лидија Танушевска (2012)

Владимир Цветкоски (2012)

Анастасија Ѓурчинова (2013)

Зорица Николовска (2014)

Игор Поповски (2018)

Награда „Караманов 2020“

Кристина Николовска (2020)

Награда „Кирил Пејчиновиќ“

Ранка Грчева (2010)

Награда „Книжевна далга“

Димитар Пандев (2019)

Награда „Новите!“

Сања Михајловиќ-Костадиновска (2015)

Награда „Стале Попов“

Драги Михајловски (2006)

Влада Урошевиќ (2008)

Димитар Пандев (2009)

Венко Андоновски (2013)

Влада Урошевиќ (2018)

Награда „13 Ноември“

Димитар Пандев (2007)

Вера Стојчевска-Антиќ (2007)

Аслан Хамити (2016)

Хаки Имери (2017)

75 години Филолошки факултет „Блаже Конески“

240

**Награда „14 Септември“ од Собранието на Град Струмица
Коста Пеев**

**Награда „4 Ноември“ од Општина Битола
Вера Стојчевска-Антиќ (2014)**

**Награда за животно дело – Пелагониски научни средби
Вера Стојчевска-Антиќ (2016)**

**ДОБИТНИЦИ НА ПЛАКЕТИ И ПРИЗНАНИЈА
2006–2021**

241

Научник на годината на УКИМ

Марјан Марковиќ (2013)

Фадил Хоџа (2013)

Димитар Пандев (2019)

Повелба „30 Септември“

Бистрица Мирклувоска (2010)

Ирина Бабамова (2016)

Почесно Рациново признание

Петер Рау (2009)

Венко Андоновски (2018)

Плакета „Блаже Конески“ од МАНУ

Петер Рау (2006)

Авзи Мустафа (2007)

**Почесна плакета од Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“
во Скопје**

Петер Рау (2006)

Кита Бицевска (2007)

Максим Каранфиловски (2007)

Весна Мојсова-Чепишевска (2007)

Авзи Мустафа (2007)

Снежана Петрова (2007)

Људмил Спасов (2007)

Елисавета Поповска (2008)

Максим Каранфиловски (2009)

Димитрија Ристески (2009, 2013)

Плакета од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

Маргарита Велевска (2006)

Људмил Спасов (2006)

Бистрица Миркуловска (2010)

Кита Бицевска (2017)

Красимира Илиевска (2017)

Максим Каранфиловски (2017)

Таисија Попспирова (2017)

Димитрија Ристески (2017)

Донка Роус (2017)

Нина Чундева (2017)

Германија Шокларова-Љоровска (2017)

Плакета од Институтот за македонска литаертура

Људмил Спасов (2011)

Плакета „Св. Николај“ од Општина Свети Николе

Кита Бицевска (2010)

Позлатена плакета од Здружението на бегалците Егејци

„Ластовица“

Коста Пеев

Плакета и признание од Фондацијата „Небрегово“

Људмил Спасов (2021)

Златен крст од Дебарско-кичевската епархија

Вера Стојчевска-Антиќ (2015)

**Титула Doctor Honoris Causa од Универзитетот „Св. Кирил и
Методиј“**

Аугусто Фонсека (2009)

Петер Рау (2020)

**Титула Professor Honoris Causa од Универзитетот „Св.
Климент Охридски“**

Петер Рау (2012)

ДОБИТНИЦИ НА СТРАНСКИ НАГРАДИ И ОДЛИКУВАЊА
2006 – 2021

243

Мирјана Алексоска-Чкатроска

Орден „Витез од редот на Академските палми“ од Република Франција (2017)

Венко Андоновски

Награда „Кочиќево перо“, регионална јужнословенска награда (2012)

Награда „Југра“, руска меѓународна награда за најдобар роман (2013)

Награда „Еуродрам“: „5 најдобри драми од Југоисточна Европа“ (2015)

Номинација со 33 светски писатели за Толстоевата награда „Јасна Полјана“ (2017)

Лидија Аризанковска

Признание од Владата на Република Словенија (2010)

Ирина Бабамова

Медал „Златен збор“ на француската Асоцијација за активности за унапредување на деловниот француски јазик (2008)

Орден „Витез од редот на Академските палми“ од Република Франција (2013)

Лучијана Гуидо Шремпф

Орден од Република Италија, „Витез од редот *Stella d'Italia*“ (2012)

Анастасија Ѓурчинова

Орден од Република Италија „Витез од редот *Stella della solidarietà italiana*“ (2006)

Италијанска национална награда за преведувачки опус *Premio nazionale per la traduzione - Premio maggiore* (2015)

Златен медал и диплома за посебни заслуги од Друштвото „Данте Алигиери“ од Рим (2017)

Орден од Република Италија, „Офицер од редот *Stella dell'Italia*“ (2019)

Руска Ивановска-Наскова

Орден од Република Италија „Витез од редот *Stella d'Italia*“ (2012)

Красимира Илиевска

Медал Пушкин од претседателот на Руската Федерација (2011)

Максим Каранфиловски

Медал Пушкин од претседателот на Руската Федерација (2007, 2008)

Медал Ломоносов на МГУ (2008)

Наум Китаноски

Орден од Република Италија „Витез од редот *Stella della solidarietà italiana*“ (2009)

Јасна Котеска

Награда на Американската асоцијација на библиотеки од Чикаго (2007)

Награда на т.н. Финеганова листа од 30 најзначајни книги на Европското здружение на писатели (Берлин и Париз) (2015)

Бистрица Миркуловска

Признание и Благодарница од Република Словенија (2010)

Признание од МНР на Република Словенија (2011)

Признанија и благодарници од Управниот одбор на Здружението „Франце Прешерн“

Илинка Митрева

Орден „Офицер од Националниот ред за заслуги“ – Република Франција (2017)

Орден „Витез на Легијата на честа“ – Република Франција (2021)

Радица Никодиновска

Орден од Република Италија „Офицер од редот *Stella d'Italia*“ (2019)

Национална награда на Италија за преведувачки опус (2019)

Снежана Петрова

Орден „Витез од редот на Академските палми“ од Република Франција (2007)

Елисавета Поповска

Орден „Витез од редот на Академските палми“ од Република Франција (2008)

Донка Роус

Награда „Gratias Agit“ од МНР на Р. Чешка (2010)

Александра Саржовска

Орден од Република Италија, „Витез од редот *Stella della solidarietà italiana*“ (2009)

Орден од Република Италија „Офицер од редот *Stella d'Italia*“ (2019)

Људмил Спасов

Благодарница и признание од Филозофскиот факултет во Загреб (2018)

Ирина Талевска

Национална награда на Италија за преведувачки опус (2020)

Лидија Танушевска

Награда „Ришард Капушќињски за превод на нов јазик“ (2014)

Мира Трајкова

Орден „Витез од редот на Академските палми“ од Република Франција (2016)

Катица Ќулавкова

Награда „Книжевен жезол“

Награда „Тудор Арgezи“

Меѓународно признание за книжевен опус на Друштвото на писателите на Романија

Витез од Редот на уметноста и литературата од Република Франција

Лиљана Узуновиќ

Орден од Република Италија *Ordine della stella della solidarietà italiana* (2009)

Орден од Република Италија „Офицер од редот *Stella d'Italia*“ (2019)

Влада Урошевиќ

Награда „Халид Един Адивар“ на Турскиот ПЕН

Орден „Сергеј Есенин“ на московската организација на Сојузот на руските писатели

Витез од Редот на уметноста и литературата од Република Франција

Владимир Цветкоски

Меѓународна награда „Орфеева Лира“, Република Бугарија (2009)

Нина Чундева

Медал Пушкин од претседателот на Руската Федерација (2017)

АКТУЕЛНИ ЧЛЕНОВИ НА МАНУ

247

академик Луан Старова

редовен член на МАНУ, Одделение за уметности

академик Влада Урошевиќ

редовен член на МАНУ, Одделение за уметности

академик Катица Кулавкова

редовен член на МАНУ, Одделение за лингвистика и литературна наука

проф. д-р Марјан Марковиќ

дописен член на МАНУ, Одделение за лингвистика и литературна наука

АКТУЕЛНИ ЧЛЕНОВИ НА СТРАНСКИ АКАДЕМИИ

академик Луан Старова

почесен член на Академијата на науките на Албанија
член на Медитеранската академија во Неапол
член на Европската академија на науките во Салцбург

проф. д-р Ирина Бабамова

дописен член на Академијата на науките, книжевностите и уметностите во Безансон, Франција.

проф. д-р Октај Ахмед

дописен член на Институтот за турски јазик (Türk Dil Kurumu, Turkish Language Society) во Анкара (Турција)

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

ТРЕТ ДЕЛ

СТУДЕНТИТЕ НА
ФИЛОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ
КОНЕСКИ“

**ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ СО ПРОСЕК НАД 9,00
2006–2021**

2006

1.	КРИСТИНА СЛАВИША ПЛЕЧИЌ	9,17	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
2.	ИРЕНА ДУШАН АВИРОВИЌ	9,27	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
3.	БРАНКА БРАНИСЛАВ НИКОЛОВСКА	9,52	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
4.	ИРИНА ЃОРЃИЈА ТАЛЕВСКА	9,67	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
5.	ЗОРАН ЉУПЧО ЃОРГИЕВСКИ	9,89	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
6.	КАТЕРИНА ЈОРДАН МИЛЕНОВА	9,52	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
7.	САЊА ДРАГАН МИХАЈЛОВИЌ	9,64	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
8.	ДУШКО ПАВЛЕ КРСТЕВСКИ	9,44	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
9.	БИЛЈАНА СТЕВЧЕ ЦВЕТАНОВСКА	9,21	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
10.	ГОРДАНА ПАВЛЕ ВЕЛКОВА	9,07	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
11.	СОЊА ЗОРАН БОГДАНОСКА	9,48	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
12.	СНЕЖАНА АНДРИЈА ЛЕКОСКА	9,44	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
13.	СНЕЖА ДОБРЕ БРЗАКОВ	9,44	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
14.	ВИКТОР СРЕККО ЗАКАР	9,89	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
15.	ВЕСНА ТОДОРЧЕ АНГЕЛОВСКА	9,07	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
16.	АЛЕКСАНДРА СТАВРЕ ПЕТРЕВСКА	9,03	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
17.	ДАРИНКА МИЈАЛЧЕ ВЕСЕЛИНОВА	9,27	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
18.	ПЕТАР ТОМИСЛАВ СТАМЕНКОВСКИ	9,73	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
19.	ДРАГАНА ГЛИГУР ЃОРЕСКА	9,22	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
20.	МИЛИЦА ИВАНЧО ВЕЛЈАНОВСКА	9,31	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
21.	СНЕЖАНА НИКОЛОВСКА ПЕТКО	9,56	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
22.	ЏЕВА РУФКИ РАМАДАНИ	9,07	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
23.	КАТЕРИНА ЃОРЃИ ЃУРЧЕВСКА	9,82	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
24.	КРИСТИНА ЃОРЕ ВЕЛЕВСКА	9,11	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
25.	МИЛА ВЛАДИМИР ШОПОВА	9,93	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
26.	ЈАСМИНКА ВЛАДИМИР ГАЛЕВСКА	9,30	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
27.	ИВАНА ПАНДЕ ДИМИТРОВСКА	9,82	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
28.	ДАНИЦА МАРКО КОЛОВСКА	9,00	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
29.	АЛЕКСАНДРА ВЛАДО ПРОСТИЖЕНОВСКА	9,30	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
30.	АНГЕЛИНА ИЉО ФИЛИПОВСКА	9,43	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
31.	НАТАША ДРАГАН СТОИЛКОВСКА	9,72	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

32.	МИРЈАНА ГОЦЕ ПАЧОВСКА	9,27	GERMANCKИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
33.	МАРИЈА САВЕ МАНАСИЈЕВСКА	9,25	ФРАНЦУСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
34.	БРАТИСЛАВА БРАТИСЛАВ ТАНАСКОВИЌ	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
35.	ИВАНА ВИТЕ КОЦЕВСКА	9,80	ПИТ-ФРАНЦУСКИ JАЗИК
36.	БЛАГОЈ АЛЕКСО ЦАЈКОВ	9,51	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
37.	ЛИДИЈА ЖИВКО АНГЕЛОВСКА	9,15	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
38.	БЛАГИЦА ЖИВКО АНГЕЛОВСКА	9,62	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
39.	АДРИЈАНА МИТЕ ЈАНКОВСКА	9,13	ПИТ-GERMANCKИ JАЗИК

2007

40.	АЛЕКСАНДРА СТАНКО СТОЈАНОВА	9,82	МАКЕДОНСКИ JАЗИК
41.	ХРИСТИНА ТРАЈАН АТАНАСОВСКА	9,74	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
42.	КАТЕРИНА ВИДАН КОСТОВСКА	9,39	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
43.	АНА БРАНКО АЦЕВСКА	9,22	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
44.	СЛАВИЦА ТОМЕ ГАЦОВА	9,68	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
45.	ЈУЛИЈАНА ЛАЗАР АРСОВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
46.	НАТАША ЦВЕТКО НИКОЛОСКА	9,52	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
47.	ИСКРА СТОЈЧЕ ДОНЕВА	9,76	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
48.	МАРИНА ЉУПЧЕ МИЈАКОВСКА	9,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
49.	НАТАША ЖИВОРАД СПАСЕВСКА	9,54	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
50.	АНА СТОЈАН ВЕЉАНОСКА	9,08	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
51.	НАТАЛИЈА МОМЧИЛО ЃОРЃЕВИЌ	9,68	ФРАНЦУСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
52.	РОСИЦА ВАСИЛ СТОЈМИЛОВСКА	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
53.	ДИНА БОРИС ШИНДИЛ	9,22	ПИТ-GERMANCKИ JАЗИК
54.	НИКОЛА АНГЕЛКО ВАНГЕЛИ	9,04	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
55.	ВЕРЧЕ СТОЈАН ТРАЈКОВА	9,37	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
56.	КРИСТИНА ИВАН НИКОЛОВСКА	9,12	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
57.	МАРИНА КРСТЕ КОЛЕСКА	9,17	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
58.	МАРИЈА ДРАГЕ АПОСТОЛОВА	9,63	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
59.	МАРИНА ГРОЗДЕ СПАСОВСКА	9,15	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
60.	КАТЕРИНА АЦЕ ПЕТРЕСКА	9,31	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
61.	БИСЕРА НИКОЛА ИЛИЕВСКА	9,42	РУСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

62.	МАРИЈА МИТЕ НИКОЛОВА	10,00	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
63.	САЊА ЦАНКО ЈОВАНОВСКА	9,19	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
64.	АНА ТОМЕ ХРИСТОВСКА	9,50	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
65.	ЕНА ВЕХБИЈА ХОЏИЌ	9,89	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
66.	МАРИЈА СЛОБОДАН СТОЈАНОВСКА	9,03	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
67.	ЈЕЛЕНА СТОЈАН МАНЧЕВА	9,07	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
68.	МИЛЕНА НИКОЛА ЧКРИПЕСКА	9,28	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
69.	БИЛЈАНА МИЛЕ ДЕСПОТОВСКА	9,68	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
70.	АЛЕКСАНДРА БРАНКО ВАНГЕЛОВА	9,24	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
71.	ФЕЈХАН ИСМАИЛ РУШИД	9,77	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
72.	МАГДАЛЕНА МИХАЈЛО КОСТОВСКА	9,11	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
73.	КРСТЕ СПАСЕ ПАНЏАК	9,37	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
74.	ЕМИЛИЈА АЛЕКСАНДАР КРСТЕВА	9,19	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
75.	ЕЛЕНА СЛОБОДАН ПРЕНЦОВА	9,22	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
76.	САШКА АТАНАС ЛАЗАРОВА	9,25	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
77.	ЕДИТА РУФИ ДАЛИПИ	9,30	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
78.	ФАРКЕТА МЕЛАИМ ДИБРА	9,52	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
79.	ВАЛЕНТИНА ПАНДЕ СТОИЛКОВСКА	9,32	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
80.	ЕЛЕНА ДИМИТАР АНГЕЛОВА	9,03	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
81.	ЕВА КОЛЕ НЕДИНКОВСКА	9,11	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
82.	ХРИСТИНА ХРИСТО ТРОМБЕВА	9,43	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
83.	СЛАВЧО ИЛИЈА ДИМИТРОВ	9,81	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
84.	ИЛИНА ЉУПЧО СТОЈАНОВСКА	9,08	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
85.	СОЊА ТРАЈКО ТАНЕВА	9,54	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
86.	НАСТАСЈА ТРАЈКО СТАМЕНКОВСКА	9,30	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
87.	АНА ДИМИТАР ПАВЛОВА	9,15	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
88.	АРТА РУФКИ КИКИ	9,19	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
89.	БИЛЈАНА ГОЦЕ СТОЈОВСКА	9,25	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
90.	ДИЈАНА ЗВОНКО НИКОДИНОВСКА	9,65	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
91.	БИСЕРА ПАВЛЕ АЛЕКСАНДРОВСКА	9,23	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
92.	ЕЛЕНА ЦВЕТА ДИМОСКА	9,30	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
93.	ДАНИЦА АНТО ТОРТЕСКА	9,09	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
94.	ЕЛВИРА МОМЧИЛО ИЛИЕВСКА	9,08	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
95.	ЕЛЕНА НИКОЛЧО ПЕТРОВСКА	9,32	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
96.	МЕРИ СТАНОЈА ЈАНКУЛОВА	9,16	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
97.	ЉУПКА БОРИС БОЦЕВСКА	9,51	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

98.	ВЛАДИМИР ЃОКИЦА АНДОНОВСКИ	9,36	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
99.	КАТЕРИНА ДОНЧЕ ТУНЕВА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
100.	ВЕСНА ДАНЧО ПЕТРОВСКА	9,33	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
101.	МАРИНА ТОМЕ ТАЛЕВСКА	9,28	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
102.	АНА МИЛЕ СТОЈИЛОВСКА	9,65	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
103.	ИРЕНА ЗЛАТКО ПАВЛОВСКА	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
104.	АНА РИСТЕ РАМБАБОВА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
105.	АЛЕКСАНДРА МИЈАЛЧЕ КОЦЕВА	9,54	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
106.	ЕЛЕНА ЧЕДО ПАВЛОВСКА	9,50	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
107.	ДЕЈАН ВЕЛИМИР ЧУПОВСКИ	9,76	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
108.	ИРЕНА ВОИСЛАВ СВАЌАРСКА	9,69	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
109.	ЕЛЕНА БОРКО ЧАБУКОВСКА	9,50	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
110.	МАЈА АЦЕ НАСЕВА	9,03	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

2008

111.	ЈОВАНА МАРЈАН КАРАНИЌ	9,88	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
112.	БЛАГИЦА ЉУПЧО ТОДОРОВА	9,18	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
113.	АНА ЉУБЕН БЛАЖЕСКА	9,78	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
114.	ИРЕНА ВЛАДИМИР ПЕТРОВСКИ	9,11	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
115.	ИВАН ДУШАН ПОПОВИЌ	9,36	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
116.	КАТЕРИНА МИТО МИЛОВСКА	9,22	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
117.	ФИЛА МИТКО ВЕРОСКА	9,40	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
118.	ВЕСНА СИМОН КОСТОВСКА	9,18	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
119.	МИРЈАНА ТРАЈАН ИВКОВСКА	9,03	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
120.	НАТАША ГАНЕ ВЕЛКОВСКА	9,25	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
121.	АНА КЛИМЕНТ ТОПЕНЧАРОВА	9,32	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
122.	АРТАН ФЕТИ АМЕТИ	9,30	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
123.	АЛЕКСАНДРА ВАСИЛ АВРАМСКА	9,88	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
124.	НАТАША ГЕОРГИ СПИРОВА	9,36	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
125.	ЕЛИДА ШИБРИТ БАХТАИЈЕРСКА	9,82	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
126.	ЉУБИША ДРАГЕ СТАВРЕСКА	9,09	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
127.	РАДМИЛА ЃОКО СТАНОЈЕВСКА	9,41	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
128.	ЈАСНА МАРЈАН АНДРЕЕВСКА	9,09	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
129.	СОЊА ЗДРАВКО ДИМИТРИЈЕВСКА	9,13	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
130.	ИВАНА СТОЈАН НИКОЛОВСКА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
131.	ЈАНА ДРАГАН НИЧОТА	9,42	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
132.	КРИСТИНА РАДЕ МИТКОВСКА	9,02	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

133.	САЊА ЛЈУПЧО ТОШЕВА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
134.	МАРИЈА ЗЛАТЕ БУБЕВСКА	9,25	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
135.	ЕМИЛИЈА ЃОРЃИ СИМОНОВСКА	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
136.	БЛАГИЦА ЗЛАТКО ДИМОВСКА	9,68	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
137.	ВИКТОРИЈА МИЛИЦА ТАЛЕВСКА	9,81	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
138.	БОРЧЕ АНЧЕ АРСОВ	9,97	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
139.	ЃОКО АЦО ЗДРАВЕСКИ	9,63	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
140.	МАРКО БРАНИСЛАВ ПЕТРУШЕВСКИ	9,35	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
141.	АЛЕКСАНДРА ДРАГИ ПИРКОВИЌ	9,11	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
142.	НИНА МИТКО АРSOVA	9,18	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
143.	АЛЕКАНДАР БРАНКО МИТКОВСКИ	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
144.	ИВАНА ЖИВКО АРСОВСКА	9,07	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
145.	ЕЛЕНА НИКОЛА АНДОНОВСКА	9,76	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
146.	ТЕА САШО КОНЕСКА	9,04	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
147.	ВАСКО КОСТАДИН МАГЛЕШОВ	9,89	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
148.	МИЛЕНА ДРАГУТИН ЦВЕТКОВИЌ	9,18	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
149.	ГОРДАНА СРЕБРЕ ПЕЈКОВСКА	9,62	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
150.	АНДРИЈАНА БОЖИДАР ПАПИЌ	9,46	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
151.	ЈАНА МИЛЧО АРСОВСКА	9,00	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
152.	СЛАЃАНА СТОЈАНЧЕ ЈАКИМОВСКА	9,50	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
153.	БИЛЈАНА ДРАГАН НИКОЛОВСКА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
154.	АЛЕКСАНДРА ЈОВАН ТЕМЕЛКОВСКА	9,48	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
155.	КАТЕРИНА НИКОЛА ВАСИЛЕВСКА	9,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
156.	МАРИЈА ЗЛАТЕ БОГОЕСКА	9,00	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
157.	МАЈА МАРЈАН ДИМИТРОВСКА	9,38	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
158.	КАТЕРИНА ВЕЛКО ДИМИТРОВСКА	9,70	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
159.	МИЛКА БЛАГОЈ ЈОВАНОВА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
160.	АНДРИЈАНА ДРАГИ ПАВЛОВА	9,47	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
161.	ЕМИНЕ АДИЛЛИ АЈАЗИ	9,48	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
162.	ЕЛЕНА МАРЈАН ДИМИТРОВСКА	9,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
163.	НАТАША БЛАГОЈА ТОДОРОВСКА	9,54	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
164.	ТОДОР ГОЦЕ ЈОВАНЧЕВ	9,38	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
165.	АБДИ АЛИМ АБДИ	9,42	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
166.	ВИОЛЕТА ДРАГЕ РИСТЕСКА	9,75	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

167.	ДИЈАНА ВЛАДО МИТРЕВСКА	9,58	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
168.	ЕЛЕНА АЛЕКСАНДАР ВЕЗЕНКОВА	9,32	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
169.	НАТАША РАДЕ АНДРЕЕВСКА	9,38	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
170.	БИЛЈАНА АЛЕКСО КАТМЕРОСКА	9,22	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
171.	МИЛКО СТОЈАН БОЈКОВСКИ	9,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
172.	АНА ПРЕДРАГ ЃОРЃИЈЕВСКА	9,55	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
173.	ЛЕА ЗЛАТКО ЛИНИН	9,40	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

2009

174.	АНЕТА ЖИВКО КРСТЕСКА	9,70	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
175.	МАРИЈА ДРАГИ ХРИСТОВА	9,42	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
176.	КАТЕРИНА МАРЈАНЧО ГИГОВА	9,56	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
177.	АНДРИЈАНА ЛЪПЧО ОГЃАНОВСКА	9,51	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
178.	АНА ДРАГИ ДИМОВСКА	9,75	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
179.	СТЕВЧЕ ПАНДЕ ВЕЛЕВСКИ	9,13	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
180.	ЕЛЕНА ЛЪБИША КИПРОВСКИ	9,26	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
181.	ЕЛЕНА ЃОРЃИ ЕФТИМОВА	9,50	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
182.	ЕЛЕНА БОРЧЕ ШАПРДАНОВА	9,71	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
183.	САЊА МИТКО МЛАДЕНОВСКА	9,46	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
184.	ЈАНА БЛАГОЈА ИЛИЕВСКА	9,78	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
185.	ВЕРА АЛЕКСАНДАР КАНДИКЈАН	9,62	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
186.	АЛЕКСАНДРА КУРЕТА	9,31	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
187.	ЛЪБИЦА МИЛОРАД ТРАЈКОВСКА	9,56	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
188.	ЕЛЕНА РАДОСЛАВ МИРКОВСКА	9,27	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
189.	ЛУЛЈЕТА АВИМ КЛИЦА	9,88	ПИТ-ALBANСКИ ЈАЗИК
190.	НАДИЦА ЈОСИФ БОЦЕВСКА	9,03	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
191.	ДАНИЕЛА ПЕТАР ДОНОВА	9,71	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
192.	ЕЛЕНА ВЛАТКО ВЕЛИЧКОВСКА	9,34	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
193.	ЕЛЕНА ЗДРАВКО ГЕОРГИЕВА	9,27	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
194.	КРИСТИНА ЗДРАВКО ГЕОРГИЕВА	9,41	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
195.	МАРИЈА ИВАН КРСТЕВА	9,28	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
196.	ВЕСНА ДИМИТРИЈА ВЕЛЕСКА	9,75	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
197.	РАЈНА ЛАЗО ДИМОВА	9,31	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
198.	БОЈАН ПОЛИМИР КАБРЕВСКИ	9,15	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
199.	БИЛЈАНА ДИМЧО БОЈЧЕВА	9,31	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
200.	АДРИЈАНА ТРАЈЧО ЗЕЈТИНИКОВА	9,53	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

201.	ЕЛЕНА ГОЦЕ БЕЛЕСКА	9,33	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
202.	САНДРА ДРАГАН ПОПВСКА	9,13	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
203.	ТРАЈАНКА ДУШКО КОРТОВА	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
204.	ЕВА ТОМЧЕ ТИМОВА	9,31	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
205.	АНАСТАЗИЈА БОРИС ПЕТРОВСКА	9,29	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
206.	БОЈАНА ТРАЈЧЕ ИВАНОВСКА	9,14	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
207.	ЈАСМИНА ДИМИТАР ГЕОРГИЕВСКА	9,43	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
208.	АНА ЛЉБОМИР СЕКУЛОВСКА	9,21	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
209.	ЕЛЕНА ВЛАДО ВОЛКАНОВСКА	9,10	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
210.	ХРИСТИНА МИЛАН МИОВСКА	9,77	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
211.	ТИЈАНА ТЕОДОР РОСО	9,08	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
212.	АНА НОВИТ НАУНОВА	9,62	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
213.	ПЕРЧО ЛАЗАР БОЖИНОВСКИ	9,03	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
214.	БЛАГИЦА МИТКО КОТОВЧЕВСКА	9,53	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
215.	МАРИЈА ТОМИСЛАВ ВЕЉКОВИЌ	9,44	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
216.	ТАТЈАНА ЖАРКО ЈОВАНОВСКА	9,22	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
217.	ДАЛИБОР САШО ТРНДАФИЛОВСКИ	9,49	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
218.	АЛЕКСАНДАР ПАВЛЕ ПАВЛОВ	9,62	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
219.	ЦВЕТАНКА ДРАГИ ОГНЕНОВСКА	9,38	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
220.	ТАЊА ЗОРАН ТАСЕВСКА	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
221.	КРИСТИНА СТОЈАН ЦОНКИНСКА	9,15	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
222.	ЈАНА ГОЦЕ СТАНОЕСКА	9,23	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
223.	ЉУТФИ МЕЏИТ БАЉИЉ	9,75	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
224.	ДЕСАНКА ТОДОР НИКОЛОВА	9,49	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
225.	СОЊА ЃОРЃИЈА ЈОВЧЕВСКА	9,12	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
226.	БИЉАНА БЛАГОЈЧЕ АТАНАСОВСКА	9,03	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
227.	САЊА ДРАГАН САРАФИЛОВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
228.	МАША ГОРАН ПАНОВСКА	9,58	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
229.	АЛЕКСАНДРА МАРЈАН ТРАЈКОВСКА	9,37	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
230.	МИНЕЛА АВДИТА ДРНДАР	9,50	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
231.	ТАМАРА СТЕФАН ТАСЕВСКА	9,42	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
232.	КАТЕРИНА ВЛАДИМИР МИХАЈЛОВСКА	9,18	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
233.	МУЗАФЕРА АВДУЛ ЦУРИЌ	9,39	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
234.	ЈОРДАНКА ДИМИТАР КАЦАРСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
235.	АЛЕКСАНДРА МИЈАЛЧЕ АНГЕЛОВА	9,38	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
236.	МАРИЈА ЈОВАН ЈОСИФОВСКА	9,37	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

237.	ВАНКИЦА БЛАГОЈА КОЧОСКА	9,35	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
238.	ЕЛЕНА ЉУПЧО ТРПЕЗЕНОВСКА	9,03	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
239.	МАРИНА ЈОВАН СТОЈАНОВСКА	9,35	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
240.	БЛЕРИМ ХАБИБ МУХАЃЕРИ	9,30	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
241.	НАДИЦА ЈОВАН НИКОЛОСКА	9,17	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
242.	САШО ТОМИСЛАВ АНДРЕЕВСКИ	9,30	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
243.	ЦВЕТАНКА СЛОБОДАНЧО ВИДИМЛИСКА	9,26	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
244.	МАРЈАНЧО ЖИВКО БОСИЛКОВСКИ	9,27	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
245.	НАТАША ЈАНКО АТАНАСОВА	9,72	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
246.	ЗОРИЦА ДРАГИ ТАБАНОВА	9,94	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
247.	МОНИКА БЛАГОЈ ЈАНЕВА	9,87	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
248.	ИВАНА ЖИКИЦА СТОИЛКОВИЌ	9,73	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
249.	ЕЛЕНА РИСТО ЖУРКОВА	9,17	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
250.	КАМЕНКА ПЕТАР ЧАВДАРОВА	9,27	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
251.	КРИСТИНА ВЕЛЕ ТОРТЕСКА	9,42	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
252.	АЛЕКСАНДРА НАУМ БУШИНОСКА	9,27	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
253.	ЈУЛИЈА НИКОЛА ЗИСОВСКА	9,37	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
254.	МАРИЈАНА АНГЕЛ НИКОЛОВА	9,07	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
255.	ИРЕНА ДРАГОЉУП ЃОРГИЕВА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
256.	НАТАША БЛАГОЈА СТОЈАНОСКА	9,29	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
257.	ИВАНА ПЛАМЕНЧО ГАВРОВСКА	9,72	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
258.	САШКА ВАНЕ СИМИЈАНОВА	9,05	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
259.	ФРОСИНА ЉУПЧО НИКОЛОСКА	9,11	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
260.	СВЕТЛАНА СТЕВАН ГУГУЧЕВСКА	9,68	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
261.	БИЛЈАНА АНДОН СТАМОВА	9,16	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
262.	ЖИВКО БРАНКО ГРОЗДАНОСКИ	9,87	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2010

263.	БЛАГИЦА МИТКО КОТОВЧЕВСКА	9,57	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
264.	НИКА ЃОКО ГАВРОВСКА	9,38	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
265.	ЕЛЕНА ЗОРАН АНТИЌ	9,29	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
266.	ФИЛИП ЕФТИМ КЛЕТНИКОВ	9,86	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
267.	АНТОАНЕТА БРАНКО БОГДАНОСКА	9,20	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
268.	ДРАГИЦА ВАСКО ИЛИЕВА	9,10	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
269.	ДОНКА ПАНДЕ МАТОВСКА	9,58	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

270.	МАРИЈА ВАСЕ КОНЧАЛИЕВА	9,59	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
271.	БОЈАНА ПЕТРЕ МОЈСОВСКА	9,03	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
272.	ДАНИЕЛА КОЉО КОСТАДИНОВА	9,06	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
273.	САЊА ЖИКА МИЛОШЕВСКА	9,75	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
274.	ДАНИЕЛА МИЛЕ СТАМЕНКОВСКА	9,11	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
275.	ИРЕНА ВАНЧО ДИМИТРОВА	9,74	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
276.	ЕМИЛИЈА ВАНЧЕ СТОЈЧЕВСКА	9,22	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
277.	КИРИЛ БОГОЈА СТОЈАНОСКИ	9,20	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
278.	ФЛОРИЈЕ НУСРЕТ ШАИНИ	10,00	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
279.	БОЖАНА ПЕЦО КАСАПОВСКА	9,34	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
280.	АНДРИЈАНА ВЛАДИМИР СТЕФАНОВСКА	9,04	ПИТ-GERMANCKИ ЈАЗИК
281.	КЛАУДИЈА ЉУБИША ЛАЗАРЕВСКА	9,28	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
282.	МАРИЈА ЃОРЃИ СЕРАФИМОВСКА	9,63	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
283.	ГАБРИЕЛА ДИМЕ ЃОРГИЕВСКА	9,31	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
284.	ВИКТОРИЈА СТОЈАН КОСТАДИНОВА	9,62	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
285.	МИА ТОШКО НЕШОВСКА	9,18	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
286.	САНДРА ЗВЕЗДАН ГЕОРГИЕВСКА	9,51	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
287.	ЗОРИЦА ДЕЈАН ПЕТКОСКА	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
288.	ЕМИЛИЈА ДИМЧЕ ЈАНАКИЕВА	9,63	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
289.	ЕЛИЦА ЖИВКО АНАКИЕВА	9,01	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
290.	КАТЕРИНА ДРАГАН БЛАЖЕСКА	9,54	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
291.	ЕЛЕНА КИРО ЈАДРОВСКА	9,04	ПИТ-GERMANCKИ ЈАЗИК
292.	БУРБУЌЕ ФЕРЕДИН ЗИБЕРИ	9,47	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
293.	ЛЕНИ ЉУБОМИР ФРЧКОСКА	9,28	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
294.	ДРАГАН ХАРИКЛИЈА ГЕОРГИЕВСКИ	9,59	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
295.	МЕТИЈЕ СЕФЕР АЈДИНИ	9,68	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
296.	КРИСТИНА ДИМЧЕ ДИМОВСКА	9,76	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
297.	ЕРГИН ИЛЌЕР БАКИ	9,18	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
298.	ИВА ВЛАДИМИР СТРЕЗОСКА	9,16	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
299.	АЛЕКСАНДРА ЃОРЃИ ТРАЈКОВСКА	9,25	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
300.	КРИСТИНА ВИТОСЛАВ ПЕПОВСКА	9,65	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
301.	ХРИСТИНА АЦО ПРЕСКАКУЛЕВА	9,65	ПИТ-GERMANCKИ ЈАЗИК
302.	СУЛЕЈМАН БАЈРАМ ГИНА	9,78	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
303.	МАРИЦА ИЛИЈА АЛЕКСОВСКА	9,26	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
304.	ДАНИЕЛА ДИМИТАР ЗДРАВЕВА	9,22	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

305.	ЃУРГИЦА БЛАЖО ИЛИЕВА	9,25	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
306.	ИВАНА ДРАГИ ДУЦКИНОВСКА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
307.	САЊА ВАНЧЕ НИКОЛОВСКА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
308.	КАЛИНА ЉУБЕН ЈАНЕВА	9,84	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
309.	ДАВОР ЗОРАН СТОЈАНОВСКИ	9,96	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
310.	ИВАНА ПАНДЕ РИЛКОВА	9,41	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
311.	ЕЛЕНА ВАЛЕРИЈ ШТЕРЈОВА	9,03	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
312.	АЛЕКСАНДРА БЛАЖЕ ИЛИОСКА	9,66	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
313.	БИСЕРА РАДЕ БЈЕЛИЌ	9,23	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
314.	АНА ЖИВКО САВЕСКА	9,52	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
315.	ТОМИСЛАВ ГОРАН КАРАНФИЛОВСКИ	9,62	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
316.	ОЛИВЕРА ЗВОНКО РИСТОВСКА	9,54	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
317.	БИСЕРКА НИКОЛА ИЛИЕВСКА	9,39	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
318.	БИСЕРА ПАВЛЕ АЛЕКСАНДРОВСКА	9,60	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
319.	ЕЛЕНА СТЕФЧЕ НАЈДОВСКА	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
320.	ФРОСИНА ВЛАТКО СТОЈКОВСКА	9,38	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
321.	ЉУПКА ЈОВАН САРАФИМОСКА	9,10	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
322.	БИЛЈАНА ЛАЗО ПЕТРУШЕВСКА	9,49	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
323.	БИЛЈАНА ИЛИЈА БОГАТИНОВА	9,59	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
324.	КРИСТИНА ЛАЗАР МАНТАРОСКА	9,41	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
325.	МАРЈАН РОМЕО ЃОРЧЕСКИ	9,72	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
326.	ДРАГАНА КРСТЕ КАЗАНЦИОВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
327.	БОБАН НЕБОЈША КАРАПЕЈОВСКИ	10,00	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
328.	БОЈАН ГОРЈАНЧЕ ПЕТРЕВСКИ	10,00	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
329.	ИРЕНА ФРАНО КАЌИЌ	9,41	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
330.	СУЗАНА ВУКАШИН МИХАЈЛОСКИ	9,10	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
331.	ЗОРКА БРАНКО ЗДРАВКОВСКА	9,26	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
332.	НАЗИРЕ НАЗИМ ИБРАХИМ	9,57	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
333.	ВАНЧО ДРАГИ ПЕЦОВСКИ	9,14	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
334.	ЈОАНА АНЃЕЛ ДИМОВСКА	9,26	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
335.	МАЈА ЉУПЧО ТОМОВСКА	9,64	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
336.	ВЕРА ЃОРЃИ СТОИЧОВСКА	9,33	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
337.	КРИСТИНА ПАНЧО КОЛЕВА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
338.	ИВА ДИМЧЕ НИКОЛОСКА	9,35	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
339.	СЛАЃАНА ЗДРАВКО МАЛИНСКА	9,32	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
340.	ФРОСИНА БРАНКО ТРАЈКОВСКА	9,06	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

341.	АЛЕКСАНДРА МАРИН РИСТОВСКА	9,26	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
342.	МАРТА ПАВЛЕ ЈОРДАНОВА	9,81	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
343.	МАЈА ДУШАН АЦИОСКА	9,26	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
344.	ДРАГАНА ЉУБЕ ЈАНЕВА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
345.	СОЊА ВЛАДО КУТУЗОВСКА	9,20	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
346.	ЕЛЕНА ДАРКО ЦВЕТКОСКА	9,38	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
347.	МИЛИЦА ДИМИТРИЈЕ ЃОРЧЕВСКА	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
348.	ИВАНА СТЕВЧО АРСОВА	9,27	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
349.	ДРАГАНА ДРАГАН ТОМИЌ	9,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
350.	АЛЕКСАНДАР ЈОРДАН ВОЈНЕСКИ	9,11	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
351.	ЗОРИЦА КИРО МАНАСКОВА	9,10	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
352.	СЕВДИЈА АЛИ АБДУЛОВА-ДЕМИРОВА	9,06	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
353.	МИЛАН ИЛИЈА ВЕЛЕСКИ	9,68	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
354.	ТАМАРА ЉУПЧО ЈОЛЕВСКА	9,19	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
355.	АЛЕКСАНДРА ЉУПЧО МАНЕВСКА	9,45	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
356.	ФИЛИП ДУШКО ФИЛИПОВСКИ	9,29	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
357.	НИТА ЗЕЈНУЛА СЕЛИМИ	9,60	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
358.	ЈУЛИЈА ЈОВАН ИЛИЈЕВСКА	9,38	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
359.	РАДМИЛА ВАНЧЕ МАСИНОВА	9,40	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
360.	ВЕРИЦА ДРАГАН КАРАНФИЛОВСКА	9,30	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
361.	ИВАНА МИЛЕ ЦЕПОВСКА	9,33	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2011

362.	НОРА ЗЕЈНУЛА СЕЛИМИ	9,71	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
363.	АНАСТАСИЈА СОТИР ПОПЈАНЕВА	9,30	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
364.	МЕРИТА РИФАТ МЕМЕДИ	9,82	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
365.	ЈАСМИНА ЗВОНКО КОНЕСКА	9,23	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
366.	ЈАСНА МИЛАН РИСТОВСКА	9,14	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
367.	АНА АНЧЕ АЛЕКСОВА	9,00	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
368.	МАЈА СИМОН АВРАМОСКА	9,23	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
369.	АНЕТА ЗОРАН РАФАЈЛОВСКА	9,46	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
370.	АФРОДИТА АТАНАС НИКОЛОВА	9,30	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
371.	ИВАНА ДРАГИ НИКОЛОВСКА	9,07	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
372.	ТИХОМИР ВЛАДИМИР ДАВЧЕВ	9,80	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
373.	ЕЛЕНА БЛАЖЕ МИТРЕВСКА	9,53	ПИТ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

374.	ЌАМУРАН БЕТЕШ ИСМАИЛИ	9,78	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
375.	ПАВЛИНА МИЛАН КУЗМАНОВА	9,19	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
376.	ИВАНА ДИМЧЕ МАНЕВА	9,19	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
377.	ИВАНА ЗОРАН ЛЕКИЌ	9,55	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
378.	ЗДРАВКО КОЦЕ ВЕЉАНОВ	9,76	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
379.	ЕЛЕНА ЗЛАТКО ЦВЕТЕВСКА	9,69	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
380.	ФИЛИП БЛАГОЈА БЛАГАДУША	9,81	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
381.	ЗЕКИРЈА БАРЕМ ЦУРИ	9,58	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
382.	ЕМА ТОМИСЛАВ ТРЕНЕВСКА	9,16	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
383.	ЗОРИЦА ЗЛАТКО ЗАФИРОВА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
384.	ЗЛАТА НИКОЛА ВЕЉАНОВСКА	9,21	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
385.	ИВАНА МИЧО АНДРЕЕВСКА	9,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
386.	ВЕРОНИЈА РИСТО НОЛЧЕСКА	9,28	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
387.	ДАЛИБОР БОРИВОЈЕ СТОЈИЌ	9,79	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
388.	ЛИДИЈА СИМЕОН НИКОЛОВА	9,58	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
389.	ЕЛИЗАБЕТА АТАНАС МИЛЕСКА	9,42	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
390.	ВЕРА ВЛАДИМИР СОТИРОВСКА	9,79	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
391.	НАТАША ПАВЛЕ ЈАНЧЕВА	9,75	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
392.	ТАМАРА ЃЕОРГИ ТОЗИЈА	9,02	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
393.	МИЛКИЦА ПАНДЕ МАСЕВА	9,16	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
394.	АНА ЉУПЧО ЈАКИМОСКА	9,83	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
395.	ЉЕНДИТА МСАМЕДИН СУЛЕЈМАНИ	9,49	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
396.	МАГДАЛЕНА БРАНКО МАРТИНОВСКА	9,54	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
397.	ХАНУМША ФЕТИ НОВОБРДАЛИЈА	9,11	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
398.	СОЊА БЛАГОЈ БОШЕВСКА	9,70	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
399.	БРАНКИЦА ЗОРАН ДИМОВСКА	9,05	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
400.	ЕМИЛИЈА ВИТОМИР ДОДЕВСКА	9,30	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
401.	АНА БРАНКО СТОЈАНОВСКА	9,69	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
402.	ТАЊА ДИМЧЕ ДИМОСКА	9,75	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
403.	ИРЕНА ДУШКО МАНОВСКА	9,18	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
404.	БИЛЈАНА БОРИС СПИРКОСКА	9,63	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
405.	АНА ВЛАДИМИР СТЕФАНОВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
406.	ДРАГАНА ГОРАН ДЕНКОВИЌ	9,59	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
407.	МАЈА ВАНЧО МИТЕВА	9,35	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
408.	КАТАЛИН ИЛИЈА БОГОЕВА	9,88	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

409.	КРИСТИНА АЦО ТОДОРСКА	9,18	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
410.	МАКЕДОНКА БЛАГОЈА ДОДЕВСКА	9,54	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
411.	МАЈА ДУШКО ГУГОСКА	9,78	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
412.	ДАМЈАНА ЗВОНКО ИВАНОВСКА	9,51	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
413.	ДИМЕ ОРДАН МИТРЕВСКИ	9,41	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
414.	ВИКТОР КИРО ЈОВАНОВСКИ	10,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
415.	ЃУРЃИЦА РИСО ЈАНКОВА	9,44	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
416.	ЕЛЕНА СПАСКО МИЦЕВСКА	9,19	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
417.	БОЈАНА ВЛАДИМИР БОГДАНОВСКА	9,24	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
418.	САНДРА ЖИКА ТРЕНДЕВСКА	9,09	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
419.	СЕЈХАН ИБРАИМ МУРТЕЗАН ИБРАХИМИ	9,21	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
420.	КРИСТИНА ЗОРАН НУНЕВСКА	9,22	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
421.	СТЕФАН СТОЈАН ЃОНОВСКИ	9,11	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
422.	ФРОСИНА СВЕТОЗАР АРСИЌ	9,03	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
423.	НАТАША МИОДРАГ СТОЈАНОВСКА	9,19	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
424.	МАРИЈА БЛАГОЈА НАСТОВСКА	9,05	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
425.	МАРИНА НИКОЛА НОВАКОСКА	9,63	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
426.	МАРИЈАНА ФРАНЊО ЈАНЧЕВСКА	9,14	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
427.	МАРИЈА СПИРО СПИРКОВСКА	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
428.	МАЈА ИЛИЈА ГРНЧАРОВСКА	9,88	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
429.	ИРИНА ИВАН ТОШЕВА	9,70	СЛОВЕНЕЧКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
430.	ВИКТОРИЈА ЃОРЃЕ ДАМЧЕВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
431.	БЛАГИЦА ЃОРГИ АНГЕЛОВСКА	9,12	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
432.	КАТЕРИНА МИЈАЛЧЕ СТОЈАНОВСКА	9,07	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
433.	СЕМИРА АСАН ЏИЛО	9,21	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
434.	КАТЕРИНА ЗОРАН КАКАШЕВА	9,34	ПИТ-GERMANСКИ ЈАЗИК
435.	ЏЕЈЛАН САФЕТ РУСТЕМОСКА	9,83	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
436.	МАРИЈА МАРИН ГОЛЧОВСКА	9,78	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
437.	ЉУПКА ФИДАНЧО АНГЕЛОВСКА	9,84	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
438.	НАТАША ИЛИЈА ЈОРДАНОВСКА	9,12	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
439.	ИВАНА ПАНЧО ДАФОВА	9,26	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
440.	БИСЕРА ЗЛАТКО БЕНДЕВСКА	9,10	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
441.	ДАНИЕЛА КОЛЕ АТАНАСОВА	9,86	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
442.	ЕЛИЦА БОРЧЕ БЛАЖЕВСКА	9,64	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК

443.	ИВАНА МИЛЧА ВАСЕВА	9,17	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
444.	ЕМИЛИЈА ЗОРАН ЈОВАНОВСКА	9,28	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
445.	АНГЕЛИНА ВЛАДЕ ЗАРКОВА	9,16	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2012

446.	МАЈА ДРАГАН ЈЕВТОВИЌ	9,48	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
447.	ДИНА СВЕТИСЛАВ АЦИЌ	9,17	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
448.	МАРИНА ДИМЧЕ МИЦКОВСКА	9,34	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
449.	ВЕСНА ЉУПЧО ИЛИЕВСКА	9,42	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
450.	АЛЕКСАНДАР КИРИЛ МИЦЕСКИ	9,52	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
451.	ВИОЛЕТА АЛЕКСАНДАР ТОДОРОВСКА	9,08	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
452.	КРИСТИНА ЧЕДОМИР СТОЈКОВСКА	9,43	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
453.	МИЛЕНА ВЕЛЕ НЕДЕВСКА	9,62	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
454.	ДАНИЕЛА ДОСЕ СТОЈАНОВСКА	9,29	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
455.	НАТАША БРАНКО СТЕРЈЕВА	9,41	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
456.	СТОЈАНКА ЛАЗО КРСТЕВСКА	9,51	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
457.	ДРАГАНА ГОРАН АПОСТОЛОВА	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
458.	САНДРА БЛАЖО КОСТАДИНОВА	9,21	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
459.	МИМИ ЛОРЕНС ДОНЧОВА	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
460.	СЕМИР ЏЕМАИЉ АЉИМИ	9,87	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
461.	МОНИКА МЕНДО ЈОШЕВСКА	9,79	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
462.	ЈАСМИНА МИОДРАГ СТАНОЈЕВИЌ	9,50	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
463.	ИРЕНА УГРИН СИНЦИРОСКА	9,68	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
464.	ВАЛЕНТИН КРСТЕ ЈАНКОСКИ	9,54	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
465.	МАГДАЛЕНА ЖИВКО МАРКОВСКА	9,56	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
466.	ВЈОЛЦА НУСРЕТ ШАИНИ	9,36	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
467.	МАРИНА БЛАЖО ЈОВАНОВА	9,70	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
468.	НИНА БРАНКО НИКОДИНОВА	9,50	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
469.	БОЈАНА БОЖО БОЖИНОВСКА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
470.	ИГОР ДИМИТАР ПОПОВСКИ	9,53	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
471.	ГОРАН МИОМИР РИСТОВСКИ	9,66	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
472.	МАЈА ЗОРАН БИБАНОВСКА	9,13	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
473.	РОЗЕТА ВОЈЧЕ НЕШКОВСКА	9,21	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
474.	ДАРКО ЉУПЧО НИКОЛОВСКИ	9,40	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
475.	СИМОНА ВЛАДИМИР КИРАЏОСКА	9,72	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
476.	ДАФИНА БОРИС АНДОНСКА	9,56	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
477.	ИВАНА ГОРАН МЛАДЕНОВИЌ	9,45	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

478.	МИЛАН БОРИС АНДОНОВСКИ	9,30	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
479.	САЊА ЛЈУБИША КАРАКУШЕВА	9,90	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
480.	КЕТИ БОРКО ТОМЕСКА	9,65	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
481.	МАЈА ТРАЈЧЕ ПЕТКОВСКА	9,20	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
482.	СТОЈАН ДАНЧЕ ПЕШЕВСКИ	9,17	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
483.	АНА ТОДОР ИГНАТОВА	9,43	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
484.	ИВАНА ТРАЈАН РАДЕВА	9,61	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
485.	МУХАМЕД РАИМ АБАЗ	10,00	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
486.	АНА КИРО ДОЦЕВСКА	9,48	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
487.	ЉУМТУРИЈЕ СЕФЕДИН АЈДИНИ	9,28	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
488.	РОЗИТА ВЛАДЕ ЃОРЃИЕВСКА	9,24	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
489.	ВИКТОРИЈА РАНКО КУКОСКА	9,02	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
490.	САНДРА БЛАЖЕ ПАВЛЕСКА	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
491.	ИВА ЃОКО ДИМОВСКА	9,65	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
492.	ТЕОНА СЛАВКО МИЦЕВСКА	9,67	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
493.	КАТЕРИНА ДРАГО СТОИМЕНОВКА	9,59	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
494.	СИМОНА РИСТО РИСТЕВСКА	9,64	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
495.	ТАМАРА ЗОРАН ТИТИЕВА	9,15	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
496.	ИГОР ДРАГИ ЗЛАТАНОВ	9,29	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
497.	МАРИЈА БЛАГОЈА БЛАЖЕСКА	9,82	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
498.	БРАНКО СТРАШО АТАНАСОВ	9,08	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
499.	ЛЕНЧЕ БЛАГОЈА ПРОФИЛОСКА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
500.	ЈУЛИЈА ДИМИТАР ГЕОРГИЕВСКА	9,65	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
501.	ГАБРИЕЛА СТОЈАНЧЕ СТОЈАНОВСКА	9,18	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
502.	КЕТИ ВЛАДО КАЦУРОВСКА	9,23	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
503.	ВИОЛЕТА АЦО ЦВЕТКОВА	9,32	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
504.	КРИСТИНА ЈОВАНЧО ПОСТОЛОВСКА	9,27	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
505.	АЛЕКСАНДАР ЗЛАТКО БОШКОСКИ	9,17	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
506.	МОНИКА ЈОЦО ЈОВАНОВА	9,02	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
507.	ХАРИ ПОЛ ФУРНАЦИСКИ АДАМС	9,14	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
508.	АНЃЕЛИНА ДРАКЧЕ ТОМОСКА	9,22	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
509.	САЊА НИКОЛА ЈОВАНОВСКА	9,13	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
510.	ТИНА ГОЦЕ ГЕГОВСКА	9,35	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
511.	АЛЕКСАНДАР ЗОРАН КОЦИЌ	9,69	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

512.	ТРАЈАНКА ВАНГЕЛ КАМЧЕВСКА	9,03	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
513.	НАДИЦА ЛЉБОМИР БИСИНОВСКА	9,05	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
514.	АФРОДИТА ПЕТРЕ БОЈАЦИЕВА	9,30	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
515.	МАРИЈА ЈАКОВ ДИМИТРОВА	9,55	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
516.	БИЉАНА НАЈДО СТОЈАНОВСКА	9,91	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
517.	ТОНИ ЃОРЃИ ПЕЈКОВСКИ	9,36	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
518.	СИМОНА БОРИС МОМИРОСКА	9,17	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
519.	МАРИЈА СЛОБОДАН ВАЗЛИСКА	9,09	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
520.	МАРИЈА МИТКО НИКОЛОВСКА	9,16	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК

2013

521.	ВАЛЕНТИН МИЛЕ ТРАЈКОСКИ	9,15	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
522.	МАГДАЛЕНА ВИКТОР БОГАТИНОВСКА	9,34	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
523.	ДАРКО ТЕМЕЛКО РУСЕВСКИ	9,05	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
524.	ПАУЛИНА ТОДОР ЈАМАКОВА	9,49	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
525.	МАРТИНА ИЛЕ ДЕЈАНОВА	9,02	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
526.	ЕЛЕНА ТОМИСЛАВ ЦВЕТКОВСКА	9,10	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
527.	АЛЕКСАНДРА ЈАНКО ГЕРОВСКА	9,04	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
528.	ЃУРГИЦА ИЉО КОСТАДИНОВСКА	9,22	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
529.	МАЈА ЖАРКО ТИШОВСКА	10,00	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
530.	ЛЕНКА КИРИЛ КАЛПАЧКА	9,54	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
531.	ЕЛЕНА ЛЉБЕ ЈОНОВСКА	9,53	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
532.	ДЕМОЛИ НЕЏАТ ФИТОРЕ	9,81	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
533.	МЕЈРЕМЕ БЕЌИР СИНАН	9,87	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
534.	ЛИНДИТА НАИМ БИСЛИМИ	9,89	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
535.	ХАНИФЕ ЈАКУП АБДУЛАИ	9,63	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
536.	МАРИЈА СВЕТОМИР НАСЕВСКА	9,85	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
537.	КРИСТИНА СТОЈЧЕ ВЕЛЕВСКА	9,95	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
538.	КАТЕРИНА МИТЕ СТОЈАНОВА	9,22	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
539.	ЈУЛИЈАНА ДОНЕ ТАШКОВА	9,52	ПИТ-ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
540.	МАРТИНА СТЕФО ЈАНЕВСКА	10,00	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
541.	АНА ЃОРЃИ ЗЛАТКОВА	9,40	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
542.	КРИСТИНА БРАНКО САЛТИРОВСКА	9,94	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
543.	АНА ЗЛАТКО СИМОНОВСКА	9,22	GERMANCKИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
544.	ЌЕРИМЕ ЕЈУП ХУСЕИНОВИЌ	9,18	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
545.	МАГДАЛЕНА ДРАГИ ЈАНЕВИЌ	9,85	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
546.	МАГДАЛЕНА АМПЕ ПОПОВСКА	9,82	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

547.	САЊА ЗОРАН ХРИСТОВА	9,24	GERMANCKИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
548.	АНДРИЈАНА ДРАГИ ДИМИТРИЕВСКА	9,87	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
549.	СЛАВЈАНА ВАСЕ СЕРАФИМОВСКА	9,10	РУСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
550.	ЕЛЕНА ЉУБИША ПОПОВСКА	9,84	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
551.	ЃУЛТЕН ОСМАН РЕЌЕПОВСКА	9,71	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
552.	КАТЕРИНА САШКО АРСОВА	9,40	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
553.	ИВАН СВЕТЛАНА АНТОНОВСКИ	10,00	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
554.	ХРИСТИНА ТОМЕ ПЕЛЕВА	9,36	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
555.	ЈОВАНА ЗОРАН МИЛКОВИЌ	9,18	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
556.	МАРИНА ЗОРАН ПАВЛЕВСКА	9,40	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
557.	ИРЕНА ЗОРАН МЕНЧОВСКА	9,73	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
558.	МИЛЕНА ЗВОНКО СТАМЕНКОВСКА	9,12	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
559.	ЕЛЕНА МИЛЕ ДАМЈАНОВСКА	9,20	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
560.	ИЛИЈА НИКОЛА ИЛОВ	9,74	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
561.	МИЛЕНА СТОЈЧЕ СТОЈКОВА	9,26	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
562.	МАЈДА БОЖИДАР ТОДОРСКА	9,14	ПИТ-ФРАНЦУСКИ JАЗИК
563.	ТАЊА ЗОРАНЧО ЗЛАТЕВА	9,48	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
564.	ВАСИЛ ТОДОР БУКОВСКИ	9,40	GERMANCKИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
565.	ЕМИЛИЈА ВЕЛИН ТРАЈАНОВСКА	9,32	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
566.	КРИСТИНА ЉУБОМИР ПОЦКОВА	9,05	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
567.	ЛИЛЈАНА ЗОРАН АГОВСКА	9,68	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
568.	МАЈА ИЛЧО ЕФТИМОВА	9,32	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
569.	ВАРЈА САШО КУТЛЕШОВСКА	9,31	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
570.	МАРИЈА ЌИРО ТЕРЏИМАНОВА	9,57	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
571.	ХРИСТИНА ИЛИЈА ЦВЕТАНОСКА	9,75	ИТАЛИЈАНСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
572.	ГАБРИЕЛА МАРЈАН АНДРЕЕВСКА	9,79	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
573.	МАРИЈА ЖИВКО ДИМКОВИЌ	9,07	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
574.	БИЉАНА ЉУБЕН АНГЕЛОВСКА	9,30	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
575.	РАДИЦА ЗОРАН ТОДОРОВСКА	9,85	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
576.	МАРИЈАНА ДРАГОЉУБ ДЕНКОВСКА	9,00	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
577.	МИЛЈАНА ДРАГОЉУБ ДЕНКОВСКА	9,02	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ
578.	СИМОНА ПЕЦО ВЕЛЈАНОВСКА	9,23	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
579.	ИВАНА ЃОРЃИ ТРОШАНКА	9,02	ПИТ-АНГЛИСКИ JАЗИК
580.	САНДРА БОЖИН СТОЈАНОВСКА	9,51	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
581.	АЛЕКСАНДРА БЛАГЕ КАРАНФИЛОВСКА	9,97	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
582.	МЕРИТА ЕСАТ ДАЛИПИ	9,46	ПИТ-АЛБАНСКИ JАЗИК
583.	ЕЛКА ЃОРГИ ТЕРЗИЕВА	9,71	АНГЛИСКИ JАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

584.	ЕЛЕНА РИСТО РИСТОСКА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
585.	КРИСТИНА ТОНИ СТАВРОВСКА	9,18	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
586.	ИВА ЛАСТЕ СПАСОВСКА	9,17	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
587.	СТЕФАН ФРАЊО АЛИЕВИЌ	9,18	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
588.	МАРИЈА ЗОРАН НИКИФОРОВСКА	9,35	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
589.	БИСЕРА СЛАВЧЕ СТОЈАНОВСКА	9,02	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
590.	ДАНИЕЛА ЃОРЃИ МЕДАРСКА	9,12	ПИТ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
591.	ОЛГИЦА ИВАН ИВАНОВА	9,24	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
592.	НАДИЦА ВЛАДО МАКСИМОВА	9,10	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
593.	КАТЕРИНА ВЛАТКО ВЕЛИЧКОВСКА	9,48	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
594.	ТАМАРА БЛАГОЈА ДИМОСКА	9,26	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
595.	ЕМА ДРАГИ ЈАКИМОВСКА	9,46	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
596.	МАРТИНА ЈАНКО АТАНАСОВА	9,08	ПИТ-АЛБАНСКИ ЈАЗИК
597.	ДАРКО САШО ТОДОРОВСКИ	9,83	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
598.	ЕЛЕНА ВАСЕ ПЕТРОВСКА	9,43	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2014

599.	АНА БРАНКО АЗЕСКА	10,00	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
600.	ИВАНА ЗЛАТКО МИЛОШЕВСКА	9,98	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
601.	АЛЕКСАНДРА БЛАГА КАРАНФИЛОВСКА	9,97	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
602.	ЕМИЛИЈА ЗОРАН ИЛИЕВСКА	9,94	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
603.	ДАВОР АЛЕКСАНДАР ЈАНКУЛОВСКИ	9,92	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
604.	АНА ВЛАДИМИР РУСЕВА	9,90	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
605.	АНАСТАСИЈА ЗЛАТКО АПОСТОЛОВСКА	9,89	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
606.	ДАРИО САШО ТОДОРОВСКИ	9,83	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
607.	ЛИНДИТА ШЕФКЕТ АДЕМИ	9,81	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
608.	ИРЕНА ДИМО РАЛЕВА	9,76	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
609.	ЕЛКА ЃОРГИ ТЕРЗИЕВА	9,71	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
610.	ПЕТАР ЗЛАТКО ЈАНКУЛОСКИ	9,70	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
611.	ДАНЧЕ БРАНКО СТЕФАНОВСКА	9,68	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
612.	ЕЛИДА ВИКТОР МАТЈАНОВСКА	9,61	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
613.	АНА ХАРАЛАМПИ МИХАЈЛОВСКА	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
614.	САНДРА БОЖИН СТОЈАНОВСКА	9,51	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
615.	БЈАНКА БРАТИСЛАВ ЗАФИРОВСКА	9,49	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
616.	КАТАРИНА ВЛАТКО ВЕЛИЧКОВСКА	9,48	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

617.	МИЛЕНА ДРАГИ ВАСИЛЕВА	9,48	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
618.	МЕРИТА ЕСАТ ДАЛИПИ	9,46	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
619.	ЕМА ДРАГИ ЈАКИМОВСКИ	9,46	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
620.	МАРИЈА МАРИЈАН ЛИПТОВА	9,44	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
621.	МАРИНА БРАНКО НИЧЕВА	9,44	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
622.	ЈАНА БРАНИСЛАВ ЃОРЃИЕВСКА	9,36	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
623.	МАРИЈА ЗОРАН НИКИФОРОВСКА	9,35	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
624.	ДРАГАНА ЗОРАН НОВКОВИЌ	9,34	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
625.	БОЈАНА ЛЈУПЧО ЦВЕТАНОСКА	9,31	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
626.	ХРИСТИНА МИРЈАНА ЛАВУРОВСКА	9,27	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
627.	ТАМАРА БЛАГОЈ ДИМОСКА	9,26	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
628.	ОЛГИЦА ИВАН ИВАНОВА	9,24	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
629.	СИМОНА ПЕЦО ВЕЛЈАНОВСКА	9,23	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
630.	АНГЕЛА ЗОРАН ПАНОСКА	9,20	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
631.	КРИСТИНА ТОНИ СТАВРОВСКА	9,18	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
632.	СТЕФАН ФРАЊО АЛИЕВИЌ	9,18	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
633.	ИВА ЛАСТЕ СПАСОВСКА	9,17	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
634.	ЃОРЃИ ИВАН РИСТЕВСКИ	9,15	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
635.	ЕЛЕНА РИСТО РИТОСКА	9,12	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
636.	МАРИНА ИГОР ЗДРАВСКОВСКА	9,12	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
637.	НАДИЦА ВЛАДО МАКСИМОВСКА	9,10	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
638.	НЕНАД СЛОБОДАН ТОДОРОВСКИ	9,10	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
639.	СТЕФАН НИКОЛА МАРКОВСКИ	9,09	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
640.	МАРИНА ЈАНКО АТАНАСОВА	9,08	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
641.	АЛЕКСАНДАР СРЕТЕН АДАМОВСКИ	9,06	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
642.	АНА ИЛИЈА КОНДИНСКА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
643.	ИВАНА ЃОРЃИ ТРОШАНСКА	9,02	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
644.	БИСЕРКА СЛАВЧЕ СТОЈАНОВСКА	9,02	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
645.	ДАМЈАН СЛОБОДАН СТОЈКОВСКИ	9,02	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
646.	БЛАГОЉУБ МИЛАН НИНИЌ	9,00	СРПСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
647.	ЕЛЕНА ВАСЕ ПЕТРОВСКА	9,43	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
648.	ДАНИЕЛА ЃОРЃИ МЕДАРСКА	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ

2015

649.	АНЃЕЛА ВОЈО АРСОВА	9,51	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
650.	САЊА БОШКО ТРАЈКОВСКА	9,35	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ

651.	СИМОНА ЃОРЃИ АРСОВА	9,23	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
652.	БОЈАНА ЗОРАН КОЏАСИНСКА	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
653.	СИМОНА МАЈА КРСТЕВСКА	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
654.	СИЛВАНА ПЕЦО СЕЛВИЈОВСКА	9,58	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
655.	ХРИСТИНА ПЕРЕ АСЛИМОВСКА	10,00	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
656.	АНА КИРО АНГЕЛОВСКА	9,87	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
657.	МАРИЈА ГОРАН АРСОВСКА	9,82	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
658.	ВИКИЦА ДРАГИ ДИМИТРИЕВА	9,69	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
659.	ИВАНА ИЛИЈА КОТОРЧЕВИЌ	9,61	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
660.	ЕЛЕНА ЃОРЃИ СТОИЧКОВСКА	9,61	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
661.	МАРТИНА ВАСИЛ СПАСОВА	9,59	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
662.	НЕНА АЛЕКСАНДАР ДИМОВСКА	9,47	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
663.	ТАРА ВЛАДИМИР ПЕТРОВСКА	9,45	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
664.	ПАВЛИНА СПАСЕ КОТАЛЕСКА	9,22	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
665.	САЊА АЦО БАЛОСКА	9,18	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
666.	КРИСТИНА ЛАЗО ГРАМОСЛИ	9,20	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
667.	САШО СТЕФАН ВЕЛЕСКИ	9,10	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
668.	ЕЛЕНА ИЦКО БОШКОВСКА	9,57	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
669.	ДЕНИЗА БАЈРАМ АЈДАРОСКА	9,47	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
670.	АРИЈАНА ФАТМИР АЈДАР	9,86	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
671.	МАЈА САШО ЈОВАНОВСКА	9,33	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
672.	ЕЛЕНА НИКОЛА КРКУЛЕВА	9,31	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
673.	ВЕСНА СВЕТЕ ЈОВАНОВСКА	9,29	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
674.	МАГДАЛЕНА ДРАГИ СИМОНОВСКА	9,18	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
675.	МАРИНА КИРО НУНЧЕВСКА	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
676.	СЛАВИЦА КИРИЛ АНТЕСКА	9,04	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
677.	ИРЕНА ТОМИСЛАВ СТАНОЈЕВИЌ	9,37	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
678.	СОЊА ЈОВИЦА КРСТЕВСКА	9,33	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
679.	АДРИЈАНА ДИЛАВЕР ЛОГА	9,36	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
680.	ДЕЛФИНА ВЛАДИСЛАВ ЖУПАН	9,46	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
681.	САЊА БЛАГОЈА ТАНЕВСКА	10,00	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
682.	АНА КИРИЛ МИЛОШЕСКА	9,50	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
683.	ЕЛЕНА ГОЦЕ ТРАЈЧЕСКА	9,76	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
684.	АЊА БОШКО ТРАЈКОВА	9,31	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
685.	БЛАГИЦА ОРДАНЧО ТЕМКОВА	9,08	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

686.	МАРКО ЈУГОСЛАВ КОСТОВСКИ	9,27	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
687.	ВИКТОР САШКО ВИДИНСКИ	9,08	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
688.	СЛАВИЦА АНДРЕ КОСТАДИНОВСКА	9,31	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
689.	МАГДАЛЕНА ВЛАДО АПОСТОЛОСКА	9,02	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
690.	ЈАСМИНА СЛАВЧО ВЕЛЈАНОВСКА	9,22	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
691.	МИЛИЦА ЈОВАН ПЕЕВА	9,22	АГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
692.	КРИСТИНА ЃОРГИ ВЕЛЕВСКА	9,33	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
693.	АНА АЛЕКСАНДАР ПЕЈОВСКА	9,33	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
694.	ВЕСНА ДАНО РОШКОВСКА	9,41	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
695.	ТРАЈАНКА ОРЦЕ НИКОЛОВСКА	9,45	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
696.	САЊА ВЛАДЕ МИЛЧЕВСКА	9,36	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
697.	УСТИЈАНКА МИХАЈЛО СКРЧЕСКА	9,33	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
698.	ФРОСИНА СТОЈАНЧЕ СТАМЕНКОВСКА	9,76	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
699.	ЛИДЕ ГОЦЕ СТОЈАНОВСКА	9,10	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
700.	ЕЛЕНА ЖИВКО ЈОВАНОВСКА	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
701.	СОФИЈА ТРАЈЧО РИСТОВА	9,69	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
702.	ЕЛЕНА БРАНКО ЈОВАНОВА	9,27	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
703.	МИЛОШ МИРЧЕ ДИМКОВСКИ	9,22	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
704.	АНА ЗОРАН ЈАКИМОВСКА	9,71	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
705.	ЕМИЛИЈА ВЛАДО ЛАЗАРЕВСКА	9,04	СЛАВИСТИКА
706.	ГОРДАНА ГОЦЕ БАЛЕСКА	9,65	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
707.	МАРТИНА ЛАЗЕ СТЕФАНОВСКА	9,31	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
708.	НАТАША МИЛИВОЈ КРСТЕСКА	9,16	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
709.	МАЈА ВАСИЛ ГЕМИШОВА	9,41	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
710.	ЕЛЈЕСА ФАДИЛ РОГАЧИ	9,61	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
711.	ДАНИЕЛА ТОНИ ЗДРАВКОВСКА	10,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
712.	ЕМА ТОНИ ПЕТКОВСКА	9,24	СЛАВИСТИКА
713.	ТАЊА ЛЪПЧО ЦВЕТКОСКА	9,86	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
714.	ИВАНА ВЛАТКО ЃОРГИЕВСКА	9,31	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
715.	КАТЕРИНА ЛЪБЕ ПЕШЕВСКА	9,76	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ

716.	ИВА ГОРАН БУЧКОВСКА	9,76	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
717.	ФЕВЗУДИНА ФЕРЗИЈА САРАЧЕВИЌ	9,20	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
718.	ФРОСИНА РАДИСЛАВ ЈОВАНОВСКА	9,18	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
719.	ЖАНЕТА ЗОРАН САВИЌ	9,96	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
720.	МАЈА БЛАГОЈА ЈАНКОВСКА	9,49	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
721.	ВЕРА СЛОБОДАН ТОШЕВСКА	9,69	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
722.	СУАД АВНИ БАЈРАМИ	9,27	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
723.	АСДРЕН КАЛОШ ЧЕЛИКУ	9,27	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
724.	ВАЛБОНА БАШКИМ НАЏАКУ	9,41	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
725.	МАГДАЛЕНА ЖАРКО ПОПОСКА	9,04	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
726.	ИМРАНЕ ЌАМИЛ ИБРАХИМИ	9,58	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
727.	МАРИЈА БЛАЖЕ МИТЕВСКА	9,32	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
728.	АНА ТРАЈЧЕ РАЈКОВЧЕВСКА	9,61	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
729.	ИРЕНА БЛАГОЈА ТРЕНЕСКА	9,27	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
730.	ЃОРЃЕ ИВИЦА ЈОВАНОВИЌ	9,02	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
731.	ДАНИЕЛА САШО АРСОВСКА	9,08	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
732.	МИЛЕНА АЦО НАКОВСКА	9,35	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
733.	ЕЛЕНА МАРИН ДАВЧЕВСКА	9,14	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2016

734.	АНА НИКОЛА КЛИШЕСКА	9,18	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
735.	ЈАНА ВЛАДИМИР ЧАГОРОВИЌ	9,67	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
736.	СИМОНА САШО СТОЈОВА	9,06	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
737.	ЕМИЛИЈА ОРДЕ СТЕВАНОВСКА	9,39	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
738.	ТЕУТА ХАСАН ИСМАИЉИ	9,08	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
739.	ВЛАДИМИР МИОДРАГ СТОЈАНОВСКИ	9,10	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
740.	ИВАНА МИЛЧО ГЛИГОРОСКА	9,63	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
741.	КРИСТИНА ВЛАДО КОКОЛАНСКА	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
742.	АНА БРАНКО КОРЖЕНСКА	9,84	РОМАНСКИ ЈАЗИЦИ И КНИЖЕВНОСТИ
743.	ВЕРА МАРЈАН ЈОВЧЕСКА	9,80	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
744.	ЕЛЕНА ТРАЈЧЕ ОСТРЕСКА	9,43	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
745.	СИМОНА РУБИНЧО ЛОКВЕНЕЦ	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
746.	МАЈА ВЛАДИМИР ДИМИТРОВСКА	9,78	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
747.	ИВАНА АЛЕКСАНДАР БУНДАЛЕВСКА	9,16	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

748.	ОРНЕЛА БРАНКО СПИРОСКА	9,27	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
749.	СИМОНА ЗОКИ ГЕОРГИЕВСКА	9,18	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
750.	СТАНКА ПАНЧЕ БАЈЛОЗОВА	9,24	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
751.	АНА-МАРИЈА ЗОРАН КАРАЦОВСКА	9,94	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
752.	АДРИЈАНА БЛАГОЈА СТАМБОЛИСКА	9,16	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
753.	КРИСТИНА РИСТО СТАМЕНОВА	9,98	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
754.	ДИЈАНА ГОРАН РАФАЈЛОВСКА	9,16	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
755.	АНАСТАСИЈА ПАНДО ПОПОВСКА	9,41	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
756.	ГОРЈАНА ЛЪПЧО ЈОРДАНОВСКА	9,14	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
757.	ТУРКЈАН РАКИП ЧАКИЛИ	9,29	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
758.	ДАНЧЕ АНГЕЛ ВЕЛЕВА	9,22	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
759.	ИВАНА МАРЈАН ЈАНЕВСКА	9,14	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
760.	ГОРЈАН ЗЛАТИМИР АРЕВСКИ	9,33	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
761.	АЛЕКСАНДРА БЛАГОЈЧЕ НАЈДЕСКА	9,18	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
762.	АНА ВАЛЕНТИ ТОПУЗОВСКА	9,55	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
763.	НАТАЛИ БОРЧЕ КОЦЕВА	9,73	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
764.	ТЕА ЈАНЕ ТЕОХАРЕВСКА	9,82	РОМАНСКИ ЈАЗИЦИ И КНИЖЕВНОСТИ
765.	КРИСТИНА ИЛИЈА МИТКОВСКА	9,16	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
766.	СТЕФАНИ ЗДРАВКО КОСЕСКА	9,63	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
767.	ТРАЈАНКА ЖИВКО НАЈДОВСКА	9,44	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
768.	ЛИНА ГОГА ДАМЕСКА	9,08	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
769.	АЛЕКСАНДРА ЖИВКО СТОЈКОВСКА	9,91	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
770.	ОЛИ ЗОРАН НЕШКОВИЌ	9,43	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
771.	ЈАНА ЗОРАН УЗУНОВА	9,15	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
772.	ДАРКО ВОЈЧО МИТЕВСКИ	9,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
773.	СИМОНИДА БЛАГОЈЕ СТОЛЕСКА	9,73	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
774.	ИВАНА МИЛАН ТЕМЕЛКОСКА	9,03	СЛАВИСТИКА
775.	АДРИАНА ДУШАН МИТРОВИЌ	9,02	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
776.	ЗУЛЕ ТОМЕ СТОЈАНОВА	9,33	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
777.	ДИВНА МЛАДЕН НАЈДОВСКА	9,54	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

778.	МИЛА ВЛАДО ГОЛЧЕВА	9,20	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
779.	ДИЈАНА БОРЧЕ БОШКОВА	9,08	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
780.	ГРАЦИЈА РОБЕРТ АТАНАСОВСКА	9,66	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
781.	АНАСТАСИЈА ЉУБО АТАНАСОВСКА	9,10	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
782.	АЈРИНА НЕВРУС МАНН	9,61	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
783.	РОЗА ЃОРЃИЈА КИТАНОСКА	9,31	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ
784.	МИКИ ИЛИЈА ДЕЛЕВ	9,17	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
785.	САШКА ЃОРГИ ГРУЈОВСКА	10,00	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
786.	ЛИЛЈАНА ЗОРАН СИМОСКА	9,71	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
787.	МАРТИНА ЉУБОМИР ЈАКИМОСКА	9,86	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
788.	РАЈНА КИРЧО ИЛИЕВА	9,59	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
789.	ГОРДАНА БРАНКО АТАНАСОВА	9,56	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
790.	БОРИСЛАВ МАРЈАН ЈАРЧЕВСКИ	9,86	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
791.	ВИЉДАНЕ ИСМЕТ ИСМАНИ	10,00	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
792.	ЕГЗОНА ИСМЕТ ХАСАНИ	9,69	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
793.	МЕНСИРЕ ФАРУК АЗИРИ	9,39	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2017

794.	ЕСРА АБДУЛКАДРИ АДЕМИ	9,20	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
795.	ЛИЛЈАНА ТРАЈЧО РИСТОВА	9,57	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-GERMANСКИ ЈАЗИК
796.	МАРИЈА ТОНИ КОЦЕВСКА	9,89	FRANЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
797.	АНДРИЈАНА ВЕНКО ВИДЕСКА	9,39	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
798.	ЕМИЛИЈА ГОЦЕ МИЛОШЕВСКА	9,36	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
799.	САЊА МИЛЕ АРСОВСКА	9,27	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
800.	ТЕОДОРА САША СТАЈИЌ	9,08	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
801.	МАРИЈА ЗЛАТКО ЛУКАРЕВСКА	9,49	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
802.	АЈНУР ЕЛЈЕСА КАСО	9,86	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
803.	МАРИЈА ЗАХАРИ АРСЕНИКОВА	9,90	FRANЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
804.	ВЕРИЦА ЈАНЕ ПАТАРОВА	9,45	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
805.	НАТАЛИЈА БЛАЖЕНКА НИКОЛОВА	9,06	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
806.	САШО СЛОБОДАН ДАНИЛОВ	9,39	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
807.	САРА ФАРУК ДЕСТАНОВИЌ	9,08	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-GERMANСКИ ЈАЗИК

808.	МАРИЈА НИКОЛА КИТАНОВСКА	9,37	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
809.	МОНИКА ТОНИ ТРПКОВСКА	9,22	СЛОВЕНЕЧКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
810.	АЛЕКСАНДРА АЦО ЛАЗАРОВСКА	9,78	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
811.	ОГНЕН ЈОРДАН ПОЦКОВ	9,73	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
812.	РИСТЕ МИТКО КАЗИЕВ	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
813.	БУРЏУ ЈУНАЛ АЛИЕВА	9,38	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- МАЈЧИН
814.	МАРИНА ЗВОНИМИР ЈАНЕСКА	9,50	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
815.	АНГЕЛА АНДОН ЌОВКАРОВСКА	9,22	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
816.	АНГЕЛА ЈОНЧЕ МИХАЈЛОВСКА	9,76	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
817.	ВИКТОР ГИМНАЗ РИСТЕВСКИ	9,78	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
818.	ФЉУТРА БЕКИМ ЈАШАРИ	9,88	ALBANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
819.	ХРИСТИНА САНДРЕ ИВАНОВСКА	9,38	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
820.	АНА ГОЦЕ ДИМЕСКА	9,73	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
821.	ФИЛИП ПЕНЧО ВАРНАЛИЕВ	9,52	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- GERMANСКИ ЈАЗИК
822.	ХРИСТИНА СЛОБОДАН ВИДЕВСКА	9,61	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
823.	ЕЛЕНА МИЛКО СТОЈКОВСКА	9,59	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
824.	САНДРА СВЕТИСЛАВ ПЕТКОВСКА	9,39	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
825.	МИЛКА ЈОСИФ ЈОСИФОВСКА	9,65	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
826.	ФЉОРЕНТИНА СЕЛВЕР ФЕТАХИ	9,44	ALBANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
827.	КАТЕРИНА ИЛКО РИСТОВСКА	9,19	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
828.	СИМОНА ЗОРАН ПАУНОВСКА	9,65	ALBANСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
829.	АМЕЛА СЕРВЕТ ЗЕЊИЛОВСКА	9,77	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- НЕМАЈЧИН
830.	НАГИЈЕ ИМЕР ВЕЈСЕЛОВСКА	9,75	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- МАЈЧИН
831.	ИЛИЈА ГЕОРГИ БОЖИНОВ	9,82	СЛОВЕНЕЧКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
832.	ИВАНА ЉУПЧО СТЕВАНОВСКА	9,06	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- НЕМАЈЧИН
833.	ИСКРА ЉУПЧО АНЃЕЛОВА	9,71	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
834.	НАТАЛИЈА ДИМЕ ТЕРЗИЈОВСКА	9,27	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
835.	ЉИНДИТА МУСТАФА БАКИУ	9,94	ALBANСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
836.	ЕВАНГЕЛИНА ПЕНЕ ЧАПКАНОВСКА	9,73	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК
837.	ЕМИЛИЈА МИРЧЕ ПЕТРЕСКА	9,83	ITALIЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

838.	АЛЕКСАНДРА САШО ЦВЕТАНОСКА	9,54	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
839.	ТЕА НИКОЛА ДУЗА	9,47	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

2018

840.	ТЕОДОРА ЉУПЧЕ ЈОСИФОВСКА	9,92	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
841.	АНДРИЈАНА БЛАЖО ТАСЕВА	9,90	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
842.	МАРИЈА АНЕТА АНГЕЛОВСКА	9,86	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
843.	ЕМИЛИЈА ЗОРАН НИКОЛОВСКА	9,81	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК
844.	ХРИСТИНА САШКО ПЕТРЕСКА	9,81	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
845.	МАРИЈА ДИМИТАР ПАНДЕВА	9,79	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
846.	МАРИЈА ДИВНА БОШКОВСКА	9,79	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
847.	ЕМИЛИЈА БЛАГОЈЧЕ НЕШКОСКА	9,65	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
848.	ЕМИЛИЈА СЛОБОДАН ТРАЈКОВСКА	9,63	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
849.	КАТЕРИНА БЛАГОЈ СТОЈАНОВА	9,58	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
850.	ДРАГАНА ВАСИЛ НИЧЕСКА	9,44	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
851.	ВЕРИЦА НИКОЛА СТЕФАНОВА	9,37	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
852.	ТАМАРА САШО АНЧЕВСКА	9,37	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК
853.	АРБИНА ФАТМИР АЈДАР	9,33	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
854.	МАГДАЛЕНА ДУШКО ДЕЛКОВА	9,27	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
855.	СЛАЃАНА ЗОРАН ЈОВЧЕВСКА	9,23	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
856.	САРА ДИМИТАР ИЛИЕВСКА	9,15	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
857.	АДРИЈАН МАРЈАН АРСОВСКИ	9,08	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
858.	ЕЛЕНА РАДОВАН МИТРИЧКА	9,04	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
859.	ТИЈАНА АГАТА ПОПОВИЌ	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
860.	АНГЕЛА ДРАГОСЛАВ ВЕЉКОВСКА	9,00	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
861.	ЈЕСРИНЕ ФЕРИТ ИСЛАМИ	9,00	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
862.	КАТЕРИНА ТОДЕ ЈОВЧЕВСКА	9,90	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
863.	ТАТЈАНА ПЕЦО СТОЈКОВСКА	9,73	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
864.	ХРИСТИНА БОРЧЕ ДИМОВСКА	9,71	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
865.	МАРИЈАНА ПЕТАР БОГДАНОСКА	9,17	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
866.	МАРИЈА ГЕОРГИ КИПРИЈАНОВА	9,14	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК

867.	ИВАНА ПЕТРЕ СМИЛЕВСКА	9,08	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
868.	ЈУЛИЈА ВАНЧО ХРИСТОВА	9,06	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
869.	САШО ДЕЈАН ПШЕНКО	10,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
870.	АДИФЕТ ФЕРАТ АБДУРАМАН	9,92	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
871.	КРИСТИНА МАРЈАН МЛАДЕНОВСКА	9,85	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
872.	МОНИКА СТЕФО МИХАЈЛОВСКА	9,77	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
873.	НАТАЛИЈА ВЛАДИМИР МИЛКОВСКА	9,75	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
874.	КОНСТАНТИН ВАЛЕНТИН СТОЈАНОВСКИ	9,73	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
875.	ДИМИТАР АЛЕКСАНДАР ХРИСТОВСКИ	9,73	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
876.	СИМОНА ВАЛЕНТИНА НИКОЛОВА	9,67	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
877.	ИВАН СВЕТИСЛАВ ШОПОВ	9,65	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
878.	НИКОЛА ВАСЕ СПАСОВСКИ	9,63	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
879.	ЗЕЈНЕП ОМЕР ДОМАЗЕТОВА	9,58	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-МАЈЧИН
880.	АНГЕЛА ВАЛЕНТИН МОМИРОВСКА	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
881.	ИГОР СЛАВКО КОТЕСКИ	9,57	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
882.	РОСИЦА СТОЈЧЕ СТОЈКОВА	9,54	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
883.	МАРИЈА ЈОВАН КОСТОВСКА	9,54	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
884.	МАРИНА ТАШЕ ЦЕЛОСКА	9,48	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
885.	МАРИЈА СТОЈАН ВОДАНОВА	9,47	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
886.	ВЕСНА МИЛЧО ПРЕНЗОСКА	9,46	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
887.	СТЕФАН ДОНЧО ТРАЈЧЕВСКИ	9,46	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
888.	ЕЛИ ЗОРАН КОСТОВА	9,44	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
889.	ЃУЛЦАН МУСА ШАРЕ	9,42	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-МАЈЧИН
890.	АНА-МАРИЈА ЗОРАН КАРАЦОВСКА	9,41	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
891.	МАЈА ГРАДИМИР НЕСТОРСКА	9,38	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
892.	МАРИО РУБИНЧО СТОЈАНОСКИ	9,33	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
893.	ИВАН ПЕРО ЛАЗАРОВ	9,31	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
894.	СНЕЖАНА СТОЈЧЕ ЧЕКИЧЕВСКА	9,31	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
895.	АЛЕКСАНДРА ЛАЗО КАРАИЦОВСКА	9,27	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
896.	МИЛЕНА СЛОБОДАН ВУЧКОВСКА	9,21	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

897.	АНА НИКОЛЧЕ ЦВЕТАНОВСКА	9,21	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
898.	САРА ЛЪПЧО ВЕЛКОВСКА	9,19	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
899.	МАРИНА МИЛЧО ШЕКЕРИНОВА	9,15	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
900.	АНДРИЈАНА ДАНЧО БАЛАНЧЕВСКА	9,10	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
901.	ЕЛИФ ФАДИЛ ХОЏА	9,10	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-МАЈЧИН
902.	ТАЊА ЗОРАН БОШКОВА	9,08	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
903.	ИВАНА АЛЕКСАНДАР СТОЈЧЕВСКА	9,06	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
904.	АНИТА ВЕЛЕ ДУРАКОВСКА	9,04	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
905.	АЗРА АХМЕД ИСМАИЛОВИЌ	9,04	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
906.	МАРИНА МИЛИВОЈ СТОЈАНОВСКА	9,02	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

2019

907.	МАЊА БРАНКО ВЕЛИЧКОВСКА	10,00	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
908.	ЕВГЕНИЈА ЕМИЛЧО ПАВЛОВА	10,00	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
909.	МАРИКА ГОЦЕ РИСТЕСКА	9,80	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
910.	АНА ВЛАДИМИР КНЕЖЕВИЌ	9,70	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
911.	МИЛА ГОЦЕ БОЈЧЕВА	9,70	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
912.	САРА ТЕМЕЛКО УРОШЕВСКА	9,50	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
913.	ЉУМИ НЕЏАТИ БЕЌИРИ	9,50	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
914.	МАРТА ДАЛИБОР СТЕФАНОВСКА	9,40	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
915.	АНЏЕЛА ГОРАН ФИЛКОСКА	9,40	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
916.	ЕЛЕНА ГОРАН МИЛЕНКОВСКА	9,40	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
917.	ГОРДАНА МОЈСО МАРКОВСКА	9,10	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
918.	МАРИЈА КОСТА ТАНЧЕВА	9,10	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
919.	БОЈАН БОЖИН ЛАЗАРЕВСКИ	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
920.	КРИСТИНА КИРО ЈАНДРЕВСКА	9,70	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
921.	ИВАНА САШО ДОМАЗЕТОВСКА	9,81	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
922.	ИВОНА ДУШАН ГЕРАСИМОВСКА	9,73	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК
923.	АЛЕКСАНДРА МАРЈАН МЛАДЕНОВИЌ	9,63	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

924.	НАТАША ГОРАН ПЕНЕВСКА	9,35	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
925.	АНДРЕА КИРИЛ ДЕЛИПАПАЗ	9,06	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ

2020

926.	МАРИЈА ЛАЗО МЛАДЕНОВСКА	9,98	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
927.	ДУШИЦА МАРЈАН ЛАЗОВА	9,98	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
928.	АНДРИЈАНА БЛАГОЈА ТРЕНЕСКА	9,81	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
929.	ФРОСИНА ДРАГАН КРУШКАРОВСКА	9,79	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
930.	КАТЕРИНА ИЛЧО САПАЛОВСКА	9,77	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
931.	ДАНИЕЛА СТЕВЧЕ ДИМОВСКА	9,75	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК
932.	МАРИЈА САШО ПОПОВСКА	9,75	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
933.	ЈОВАНКА КРСТЕ МИЛЕСКА	9,73	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
934.	МАРИЈА ДИМИТАР ПАНДЕВА	9,73	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
935.	СТЕФАН ИВИЦА ЈОВАНОВИЌ	9,71	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
936.	СИМОНА АЦО ГЕЛОВА	9,69	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
937.	ЕМИЛИЈА БОРЧЕ КАРАФИЛОСКА	9,67	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
938.	МИРАДИЈЕ САБЕДИН АБДУЛА	9,63	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- МАЈЧИН
939.	МАРИЈА ЗЛАТКО ГЕГОСКА	9,60	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
940.	ХРИСТИНА ДРАГАН ПЕТРОВИЌ	9,59	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
941.	АДРИЈАНА ДРАГИ ИВАНОВСКА	9,57	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
942.	НАДЕЖДА ДИМИТАР ГЕОРГИЕВА	9,48	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
943.	ТОМИСЛАВ ЃОРЃИ БОГДАНОВСКИ	9,48	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
944.	РИСТЕ ТОНИ КРСТЕВ	9,46	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
945.	МОНИКА ЉУБЕ ПЕТРОВСКА	9,44	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
946.	МАРТИНА МАРЈАНЧЕ КРСТЕВСКА	9,44	GERMANСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
947.	ТАТЈАНА ИЛЧЕ ТАНЧЕВСКА	9,40	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
948.	АНАСТАСИЈА ЈОСИВ ПЕТРЕВСКА	9,37	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
949.	ИВАНА АЦО КРСТЕВСКА	9,35	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
950.	АНАМАРИЈА МАРЈАНЧО МИЛОШЕВСКА	9,31	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
951.	ЕМИЛИЈА АЦО РИБАРСКА	9,29	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
952.	МОНИКА НИКОЛА СТАНОЕВА	9,29	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
953.	СОФИЈА СТЕФАН СТОЈКОВСКА	9,23	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ

954.	САНДРА ЗОРАН ИВАНОВСКА	9,23	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
955.	ЕНИС НАСЕР МУРТЕЗАНИ	9,19	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
956.	АНДРИЈАНА МАРЈАН МИТЕВСКА	9,17	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
957.	АНАСТАСИЈА ГОЈКО ЈОВЧЕСКА	9,15	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
958.	ДАНИЕЛ МАРЈАН МАТРАКОСКИ	9,12	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
959.	ЈОВАНА САШО КОСТАДИНОВСКА	9,10	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
960.	ЕЛЕНА ДУШАН АТАНАСОВСКА	9,10	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
961.	ЕМИЛИЈА ДРАГАН ДИМОСКА	9,04	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
962.	АЛЕКСАНДРА САШО СПИРОСКА	9,81	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
963.	КРИСТИНА ЉУПЧО ЈОШЕВСКА	9,79	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
964.	СИМОНА ИЛИЈА КЛЕНОВСКА	9,69	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
965.	ДАНИЕЛА ДУШКО ЈАКИМОВСКА	9,69	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
966.	БИЉАНА ЃОРЃИ ТРИФУНОСКА	9,63	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
967.	ХРИСТИНА ЗВОНКО ЦВЕТКОСКА	9,59	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
968.	АЈШЕ ИСЕН БРУТИ	9,44	АЛБАНСКИ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ
969.	МАРИЈА ЃОРЃИ НИКОЛОВСКА	9,40	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
970.	ТИЈАНА ЗОРАН СПАСЕВА	9,29	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
971.	ЕВГЕНИЈА ГОРАН МИЛЕНКОВА	9,21	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
972.	ИВАНА ЗЛАТКА РАЛПОВСКА	9,21	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ-АНГЛИСКИ ЈАЗИК
973.	ЈАНА ГОРЈАНЧЕ ПЕТРЕВСКА	9,20	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
974.	АНАСТАСИЈА САШО ПЕТРОВСКА	9,08	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
975.	МАРИЈА ВЛАДИМИР ЈОВАНОВСКА	9,04	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ-НЕМАЈЧИН
976.	ИВОНА САШО ЛАУШЕВИЌ	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
977.	МАРИЈА МИШО МАРКОВСКА	9,02	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
978.	ХРИСТИНА ЗОРАН МАРКОВСКА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
2021			
979.	ВЕДРАН АДМИР ДИЗДАРЕВИЌ	9,96	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
980.	ХРИСТИНА САШО АНГЕЛЕСКА	9,94	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
981.	АНДРЕЈ ИРЕНА ЈОВАНЧЕВСКИ	9,94	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

982.	ЉУПКА АЛЕКСАНДАР ЕВРОСКА	9,94	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
983.	АНДРИЈАНА ЕЛИСАВЕТА РУСЕСКА	9,92	ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
984.	ЕЛЕНА МЕНДЕ ЃОРЃИОВСКА	9,83	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
985.	АЛЕКСАНДРА НАСТО БОГОЕСКА	9,77	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
986.	НАЗЉИЕ НАСЕР МИФТАРИ	9,71	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
987.	НИКОЛА ДРАГАН ИЛИЕВСКИ	9,71	ПОЛСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
988.	САРАНДА САЛИ МЕХМЕДИ	9,67	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
989.	ВАЛЕНТИНА АТАНАС ТРАЈАНОВСКА	9,65	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
990.	АЛЕКСАНДРА КИРЧО АТАНАСОВСКА	9,63	ШПАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
991.	МОНИКА ТОМЕ ПЕТРУШЕВСКА	9,59	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
992.	ИСРА НУРАН КАИЛИ	9,56	АЛБАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
993.	ФЈОЛА ХАЛИМ МИСИНИ	9,56	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
994.	МОНИКА ТОМИСЛАВ МАТОВСКА	9,51	МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
995.	ЕЛЕНА МИЛАН ПЕТРОВА	9,46	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
996.	АЛИНА ЖАРКО ГОСТОВИЌ	9,46	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
997.	МАЈА ИЛЧЕ РИСТЕСКА	9,38	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
998.	МАРТИНА МИРКО СТОЈКОВСКА	9,35	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК
999.	ЕЛВАН СУЛЕЈМАН ЕЛМАЗ	9,35	ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ- МАЈЧИН
1000.	МИЛЕНА ЗОРАН СИЉАНОСКА	9,29	ОПШТА И КОМПАРАТИВНА КНИЖЕВНОСТ
1001.	БЛАГИЦА КИРЕ ДИМИТРОВА	9,27	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1002.	ДАРКО КРАСЕ МЛАДЕНОВСКИ	9,25	РУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1003.	СИМОНА ЗОРЕ ДАНОСКА	9,21	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
1004.	ЕЛЕНА ЗОРАНЧО ЃОРГИЕВСКА	9,15	ФРАНЦУСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1005.	КАРЛО САШКО БРСАК-КРСТЕСКИ	9,15	ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ- АНГЛИСКИ ЈАЗИК
1006.	СИМОНА МЕНДЕ КИТАНОВСКА	9,13	МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ КНИЖЕВНОСТИ
1007.	МАГДАЛЕНА СЛАВЕ ТРАЈКОСКА	9,04	СЛОВЕНЕЧКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1008.	ТЕА МАРИЈА ДИМИТАР ИЛИЕВСКА	9,04	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1009.	МАРИЈА ДАНЧО ВАСИЛЕВСКА	9,02	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1010.	МАРИО МИРОСЛАВ СТАНКОВИЌ	9,02	СЛОВЕНЕЧКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
1011.	АНАСТАСИЈА СЛАВЧО ГОЛАБОСКА	9,00	АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ

СТУДЕНТИ ДОБИТНИЦИ НА НАГРАДАТА
„26 ЈУЛИ – ФРАНК МАНИНГ“
2006–2021

2005-2006 – Јулијана Арсовска: просек 10,00

- Катедра за италијански јазик и книжевност под А, шпански јазик под Б

2006-2007 – Ена Хоџиќ: просек 9,88

- Катедра за преведување и толкување: англиски јазик и германски јазик

2007- 2008 – Виолета Ристеска: просек 9,75

- Катедра за преведување и толкување – германски јазик и англиски јазик

2008-2009 – Јорданка Кацарска: просек 10,00

- Катедра за италијански јазик и книжевност

2009-2010 – Бобан Карапејовски: просек 10,00

- Бојан Петревски: просек 10,00

- Катедра за македонски јазик

2010-2011 – Виктор Јованоски: просек 10,00

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2011-2012 – Сања Каракушева: просек 9,90

- Катедра за преведување и толкување – француски јазик и англиски јазик

2012-2013 – Иван Антоновски: просек 10,00

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности.

2013-2014 – Сања Таневска: просек 10,00

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2014-2015 – Даниела Здравковска: просек 10,00

- Катедра за италијански јазик и книжевност

– Кристина Стаменова: просек 10,00
- Катедра за англиски јазик и книжевност

2015-2016 – Андријана Русеска: просек 10,00
- Катедра за италијански јазик и книжевност

2016-2017 – Теодора Јосифовска: просек 9,93
- Катедра за италијански јазик и книжевност

2017-2018 – Сашо Пшенко: просек 10,00
- Катедра за општа и компаративна книжевност

2018-2019 – Викторија Блажеска: просек 10,00
- Катедра за германски јазик и книжевност

2019-2020 – Ангела Најденовска: просек 9,95
- Катедра за англиски јазик и книжевност

ПРВОНАГРАДЕНИ СТУДЕНТИ
НА НАГРАДНИОТ КОНКУРС „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“
2006–2021

2006 – Ѓоко Здравески: „Марко Крале си ја губи силата ден потоа“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2007 – Андреа Јанковски: „За простата и строга песна на Блаже Конески“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2009 – Даниел Тренчов: „Јазикот-културата-општеството ‘Кој вели човек вели јазик, кој вели јазик вели општество’ Клод Леви Строс“

- Катедра за романски јазици и книжевности

2010 – Иван Антоновски: „Балканските мотиви во лириката на Конески“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2011 – Кристина Велевска: „Мислата – аманет на Конески: јазикот е нашата единствена татковина“

- Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици

2012 – Адријан Арсовски: „Јазикот како идентитетска одредница (македонски искуства)“

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2013 – Адријан Арсовски: „Како го читам Конески“

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2014 – Моника Илкова: „Денес се сретнав со Конески и ...“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2015 – Роза Китаноска: „’Ти си непредвидлив сосем, животе...’, рече Конески“

- Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици

2016 – Мања Величковска: „Како го читам Блаже Конески денес“

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2017 – Анамарија Милошевска: „Конески за јазикот и јазикот за Конески“

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2018 – Анамарија Милошевска: „Поетскиот пат на Блаже Конески (70 години од Земјата и љубовта“

- Катедра за општа и компаративна книжевност

2019 – Андреј Стојановски: „Останавме јас и песната сами: Есеј за почетокот на песната (Конески)“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

2020 – Радица Стојановска: „Јас замислувам разговор со тебе (според песната *Разговор* од Блаже Конески)“

- Катедра за македонска книжевност и јужнословенски книжевности

МАГИСТРИ ПО ФИЛОЛОШКИ НАУКИ 2006–2021

1.	Лулзим Неби Алиу	13.1.2006	„Јазикот во народните албански песни од Кичевскиот регион“
2.	Смилевски Веле Гоце	25.1.2006	„Телото во романите на Милан Кундера“
3.	Механџиски Душан Зоран	27.1.2006	„Категоријата таксис и нејзиниот израз во рускиот и во македонскиот јазик“
4.	Малеска-Гегај Владо Калина	7.3.2006	„Деконструкција на текстовната логика во дела на Марк Твен, Џорџ Орвел и Венко Андоновски“
5.	Златанов Љубомир Методи	10.3.2006	„Кочо Рацин и богомилите (исчитување на традициите)“
6.	Фиданчева Борис Ива	25.5.2006	„Соматските фраземи сврзани со поимот „глава“ во германскиот и нивниот превод на македонски јазик“
7.	Ангеловски Ивица Тони	15.6.2006	„Бајронизмот во Балканските поезии“
8.	Исеини Шазивар Ѓулиано	10.10.2006	„Германско-албанските јазични интерференции кај албанските говорители во Швајцарија“
9.	Ивановска-Наскова Јосиф Руска	15.11.2006	„Програми за автоматска обработка на италијански јазични корпуси Intex/Хоој“
10.	Спахо Демирал Ерол	13.12.2006	„Англизмите во мас-медиумите на албански јазик во Република Македонија“
11.	Максимоски Стојан Ивица	28.12.2006	„Семантиката на предмодернизмот (протомодернизмот) во македонската проза“
12.	Ниами Салем Емил	12.3.2007	„Паронимите во македонскиот јазик во споредба со рускиот“
13.	Стојановска-Илиевска Љупчо Наташа	15.3.2007	„Показатели на каузалната релација во англискиот и во македонскиот јазик“
14.	Димова Ацо Љупка	14.5.2007	„Изучување на францускиот јазик како странски јазик на рана возраст во Р. Македонија“
15.	Делова Димитар Јасминка	15.5.2007	„Инфинитивот во глаголска позиција во чешкиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“

16.	Илковски Миле Бојан	16.5.2007	„Анализа на фразалните и предлошките глаголи во англискиот и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“
17.	Грандаковска Јован Софија	23.6.2007	„Говорот на молитвата“
18.	Ибрахими Јусуф Зеќирија	26.6.2007	„Внатрешнојазична референција: анафора и катафора (споредбена анализа меѓу албанскиот и македонскиот јазик)“
19.	Видова Максим Катерина	26.6.2007	„Категоријата определеност/неопределеност во македонскиот и англискиот јазик во насловите и поднасловите“
20.	Ѓоргова Кирил Гордиана	25.6.2007	„Оценувањето во наставата по англиски јазик во програмата за гимназиско образование во Република Македонија“
21.	Трпчевска Милодраг Зорица	27.6.2007	„Предавањето на видската опозиција од македонскиот во германскиот јазик“
22.	Ристовска Светолик Светлана	5.10.2007	„Односите меѓу називот и поимот во терминологијата (врз примери од правната терминологија во францускиот и македонскиот јазик)“
23.	Трајкова Петре Зорица	8.10.2007	„Стратеги на изразување „барања“ во англискиот и во македонскиот јазик“
24.	Алили Нуи Сејдула	8.10.2007	„Семиологија: употребливост на поимите врз конкретен книжевен текст (врз примери од Библијата и Куранот)“
25.	Османи Зихни Дритан	9.10.2007	„Фразеолошките изрази во говорот на Албанците од Преспа, Р. Македонија“
26.	Ќировска Петко Даниела	28.11.2007	„Македонскиот јазик како втор во образовниот систем во Тетово - лингвистички и културолошки аспекти“
27.	Беќар Круме Мира	10.1.2008	„Анализа на пишаниот дискурс кај говорителите на англискиот јазик како мајчин и немајчин“
28.	Суљејмани Веби Бертон	9.1.2008	„Нивото на владеење на албанскиот стандарден јазик (кај учениците) во средните училишта со албански наставен јазик во Скопје“
29.	Јовановска Георги Благица	11.1.2008	„Семиотичко-миметичка анализа на поезијата на Гане Тодоровски“

30.	Исеини Имер Емине	10.3.2008	„Лексичките отстапки во драмите на Шекспир Хамлет, Отело, Макбет и Јулие Цезар и нивното пренесување во албанскиот превод на Фан Ноли“
31.	Нуредини Неази Зарије	16.4.2008	„Дидактичките аспекти на наставата по морфологија во основните училишта со настава на албански јазик“
32.	Ќамили Ајтен	23.5.2008	„Социјалните варијанти на струшките говори и меѓујазичната интерференција кај еднојазичните, двојазичните и повеќејазичните говорители“
33.	Божиновска Валентина	1.7.2008	„Стилот на говорот и на изговорот“
34.	Адили Лулјета	2.7.2008	„Лексичко-семантичките и стилистичките особини на новосоздадените и оживеани зборови во делата на Исмаил Кадаре на албански јазик“
35.	Чакароска-Ашталкоска Марија	3.7.2008	„Односот на просторот и ликот во македонскиот роман за деца“
36.	Бужаровска Румена	29.9.2008	„Пародијата во американскиот расказ од 20-от век претставена низ анализа на расказите на Фланери О'Конор, Џејмс Турбер и Вуди Ален“
37.	Хамити Исмаил	2.10.2008	„Проблемите при изучување на албанскиот јазик од македонски говорители во наставата по албански јазик во Р. Македонија“
38.	Пандилоска Александра	1.10.2008	„Истражување минатост во македонскиот и во албанскиот дневен печат“
39.	Рушиди Јехона	3.10.2008	„Интертекстуалноста во делата на А.З. Чајуп, Фан Ноли, Етхем Хаџиадеми“
40.	Хаџи-Лега Јоана	3.10.2008	„Семиологија на органите на говорот во францускиот и во македонскиот јазик“
41.	Трајковска-Грујоска Билјана	7.10.2008	„Англиски јазик во ликовните уметности“
42.	Мирчевска Биљана	24.11.2008	„Фраземи со значење време во македонскиот и во рускиот јазик“
43.	Нешковска Силвана	21.11.2008	„Јазичните стратегии за експлицитно емоционално заблагодарување: благодарам и фала во македонскиот јазик споредени со thank you и thank во англискиот јазик“

44.	Александар Душанка Таковски	26.2.2009	„Семиотиката како соодветен теоретско-методолошки модел во проучувањето на процесите на создавање значење кај рекламните, со посебен осврт на рекламните тизери”
45.	Мајда Ерол Шабанова	16.4.2009	„Морфосинтакса на турските функционални морфеми /-Ø/, /-A/, и /И/”
46.	Китановска Димче Елена	21.4.2009	„Феминистичките идеи во претставувањето на жените и нивните улоги во семејството и општеството во делата на авторите Максин Хонг Кингстон, Џин Рис и Петре М. Андреевски”
47.	Марјан Никола Патмиџанковски	24.4.2009	„Иницијацијата (пубертетска и херојска) во македонската народна епска поезија”
48.	Марија Петар Паунова	6.5.2009	„Деклинација на именките во македонските црковнословенски ракописи”
49.	Анастасија Љубомир Киркова-Наскова	8.5.2009	„Показатели на странски изговор во англомакедонскиот меѓујазик”
50.	Татјана Б. Борис Ефтимоска	29.4.2009	„Есејот како книжевен жанр (македонско искуство)”
51.	Владимир Бранко Цветкоски	22.4.2009	„Џон Драјден од аспект на теоријата на преведувањето”
52.	Кожинкова Ѓорѓи Весна	15.6.2009	„Особини на македонскиот постмодернистички роман во првата деценија на 21 век”
53.	Павлова-Де Одорика Живко Ирена	12.6.2009	„Помеѓу автобиографијата и фикцијата или патот од автобиографското до психобиографското (врз примери од творештвото на Силвија Плат, Радмила Трифуновска и Даница Ручигај”
54.	Коцева Васил Драгана	16.6.2009	„Негација во германскиот јазик и нејзините еквиваленти во македонскиот јазик”
55.	Стамески Атанас Трајче	24.6.2009	„Наратолошки и семантички аспекти на волшебните приказни кај Марко Цепенков”
56.	Димитриева-Ѓоргиевска Наце Марина	24.6.2009	„Знаците / кодовите на фикционалноста и „фикциската” вистина во расказите на Драги Михајловски”

57.	Ивановска Ванчо Јасмина	24.6.2009	„Клетвата како иницијатор на дејството во раскажувачката книжевност (низ примери од англиската и македонската книжевност)“
58.	Бошќу Петар Олга	8.7.2009	„Развивање на говорната компетенција во англискиот како странски јазик преку методот клил“
59.	Тасевска Хаџи-Бошкова Илија Искра	9.7.2009	„Бахтиновата теорија на туѓиот говор (хетероглосијата) во контекст на усната и уметничката литература (Марко Цепенков, Живко Чинго, Крсте Чачански)“
60.	Даниловска Ристо Марина	22.9.2009	„Методички постапки за интерпретација на драмски текст во средното образование (театролошки аспекти)“
61.	Илиевски Венцо Стојанче	24.9.2009	„Споредбените фраземи во македонскиот и во полскиот јазик“
62.	Исмајловска Неџат Мерсиха	29.9.2009	„Вкрстување на световите на Истокот и Западот (интерпретација на перцепцијата и нарацијата во делата Прашина од Милчо Манчевски, Се викам црвено од Орхан Памук и Боречки клуб од Чак Палхнук“
63.	Мицкова Марин Ива	20.10.2009	„Моќта и креативноста на женското писмо-концептите исплетеност на културите, плетење на нишките и меморија / ремеморија во делата на Тони Морисон, Кејт Муозис и Оливера Корвезироска“
64.	Крстевска-Трајкова Велимир Весна	12.11.2009	„Компаративен пристап кон наративната стратегија на сценаристичкиот роман и филмот Декалог на К. Нјешевик и К. Кишлоски (интермедијални односи меѓу книжевноста и филмот)“
65.	Веселинова Стојан Анка	30.10.2009	„Европското јазично портфолио - инструмент за стекнување интеркултуралност, плурилингвизам и автономност во учењето на англискиот јазик како странски јазик“
66.	Ангеловска Коле Кристина	2.11.2009	„Употребата на членот во италијанскиот и во македонскиот јазик“
67.	Кујунџиски Александар Жарко	3.11.2009	„Аспекти на микрофичијата (врз примери од американската и македонската книжевност)“

68.	Мемеди Наџи Шпреса	21.12.2009	„Влијанието на егзистенцијализмот во романот „Зошто“ на Стрејо Спасе“
69.	Шехаби Мустафа Мерал	22.12.2009	„Книжевниот дијалог на делото на Наим Фрашери со ориенталната книжевност“
70.	Недева Јордан Мирјана	29.12.2009	„Поетиката на авантуристичкиот роман (жанровски пристап и компаративни паралели)“
71.	Сековска-Ангеловиќ Зоран Катерина	29.12.2009	„Усвојувањето на вокабуларот во наставата по италијански јазик“
72.	Конеска Љупчо Елена	30.12.2009	„Интерпретација на телото и телесното во романите на Елфриде Јелинеи“
73.	Пандева Ненад Лилјана	11.2.2010	„Поетските фигури (на формата) во македонската поезија меѓу традицијата и иновацијата“
74.	Чепинчиќ Мирослав Неда	16.2.2010	„Родовите стереотипи во англискиот и во македонскиот јазик (контрастивна анализа)“
75.	Сејдиу Биљал Ерол	17.2.2010	„Фразеолошките изрази во албанскиот и во српскиот дијалектен јазик во Прешево и Прешевско“
76.	Гацова – Симиќ Димитрија Татјана	7.4.2010	„Примената на новиот германски правопис во основното и средното образование“
77.	Дамјаноски Илија Милан	9.6.2010	„Поседување“ на А.С. Бајат – Модел за ново читање на Викторијанскиот период во англиската литература“
78.	Симовски Крсто Анета	15.6.2010	„Морфолошкиот аспект на именките (родова и броева опозиција) во италијанскиот и во македонскиот јазик“
79.	Наумоска Нове Анета	9.7.2010	„Родовата обележаност во англискиот јазик одразена во пишаните медиуми и во учебниците по англиски како странски јазик“
80.	Смаќоска-Бачиќ Страше Ирена	21.9.2010	„Светот на детето во прозното творештво за деца на Бошко Смаќоски“
81.	Мустафа Казим Јехона	22.9.2010	„Аористот и плусквам перфектот во преводите на Сајлас Марнер и Мартин Идн од англиски на албански јазик“
82.	Ѓурчевска Ѓорѓи Катарина	22.9.2010	„Јазикот во англискиот оригинал и македонскиот превод на Даблинци од Џојс“

83.	Касапоска Ристо Милена	23.9.2010	„Формите на партиципот на презентот во францускиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“
84.	Бошкоска Трајче Лариса	27.9.2010	„Споредба на антропонимските системи во македонскиот и во англискиот јазик“
85.	Блажеска Љубен Ана	27.9.2010	„Фактори што влијаат на квалитетот на симултаното толкување“
86.	Иљази Ремзифаик Бљерта	29.9.2010	„Заменките во албанскиот јазик во споредба со англискиот“
87.	Михајловски Драги Јана	29.9.2010	„Аграматикалности и алогичности во јазикот на македонската народна балада“
88.	Еленова Кирил Викторија	19.10.2010	„Начини на изразување антериорност во италијанскиот и македонскиот јазик“
89.	Соколова Ванчо Марија	3.11.2010	„Култура на писменото изразување на учениците во основното образование“
90.	Ангелевска Јонче Анита	22.11.2010	„Семиолошкиот статус на ликот во македонската реалистичка, македонистичка и постмодерна проза“
91.	Станкова Марко Бисера	22.11.2010	„Минатото-идно време во македонскиот јазик и неговите германски еквиваленти“
92.	Милевска Димитар Весна	23.11.2010	„Литерарноста во драмата на Вилијам Шекспир, Ромео и Јулија и нејзиното пренесување во преводот на Георги Сталев“
93.	Божиновски Ѓорѓи Јане	23.11.2010	„Културолошки разлики при толкување од англиски на македонски јазик и нивно можно надминување“
94.	Чупоски Томо Атанас	24.11.2010	„Христијанските слики и симболи и нарацијата во филмовите на А. А. Тарковски (“Андреј Рубљов”, “Сталкер” и “Жртвопринесување”)
95.	Гацова Томе Славица	24.11.2010	„Книжевноста и дискурсите на моќта: компаративни паралели (Џон Фаулс и Хулио Кортасар)“
96.	Ивковиќ Милан Горан	28.12.2010	„Од проксема до идеологема во драмските текстови на Горан Стефановски“
97.	Панева Благој Блага	28.12.2010	„Димензијата хуманизам во најновиот македонски роман“

98.	Веселинова Мијалче Даринка	28.12.2010	„Анализа на синтаксичката повеќејазичност при толкувањето од германски на македонски јазик“
99.	Саздова Томе Матилда	29.12.2010	„Македонскиот јазик во постојните модели на судските, нотарските и стечајните огласи пред нивното објавување“
100.	Поповска Кирил Билјана	30.12.2010	„Култура на усното изразување кај учениците во основното образование во дијалектна средина“
101.	Павлеска Столе Бисера	11.2.2011	„Називи за лица (номина персоналиа) во македонските црковно словенски текстови од 13-ти и 15-ти век“
102.	Туцаровска-Ќупева Нанчо Билјана	14.2.2011	„Македонската книжевност во контекст на издавачката дејност во Р. Македонија (1991-2007)“
103.	Матоска Никола Милица	2.3.2011	„Идиолектот на главниот јунак (Холден Колфилд) во романот на Џ.Д. Селинџер „Игра во ‘ржта“ (The Catcher in the Rye) и начинот на кој е пренесен во македонскиот јазик“
104.	Костадиновска Петар Јасмина	17.3.2011	„Книжевната генерација на Борхесовците во поезијата и прозата (Крсте Чачански, Драги Михајловски, Зоран Анчевски, Блаже Миневски, Славе Ѓорѓо Димоски, Александар Прокопиев)“
105.	Младеновска Борис Наташа	21.3.2011	„Ликови-помошници и примитивници во македонскиот јуначки епос за Марко Крале, структура и функции“
106.	Ефтимоска – Сотирска Весна	22.3.2011	„Телото како центар и де-центрирано место во современата култура (интерференции меѓу усната книжевност и постмодернистичкиот роман во творештвото на Дубравка Угрешиќ)“
107.	Витанова-Рингачева Ана	6.4.2011	„Методички постапки за интерпретација на поетски текст во наставата по литература“
108.	Ташова Васка	7.4.2011	„Лексичките особености во прозата на Петре М.Андреевски“
109.	Хусејин Зејнеп	8.4.2011	„Развојот и одзивот на суфизмот во турската книжевност создавана во Македонија“
110.	Моцан-Туцарска Марија	8.4.2011	„Реченични показатели на темпоралната релација во англискиот и во македонскиот јазик“

111.	Воиновска Наташа	13.4.2011	„Местото на субјектот во италијанската реченица и неговиот еквивалент во македонската реченица“
112.	Димитрова Александра	28.4.2011	„Постмодернистички стапици во драмите на Горан Стефановски“
113.	Енџекова Соња	12.5.2011	„Жанрот беседа во македонската писмена традиција“
114.	Талевска Ирина	23.5.2011	„Родот и политиката на писмото: Петре М. Андреевски, Тицијано, Скарпа Полијада Сагменда и Ана Марија Ортезе“
115.	Мицевска Коколанова Марија	23.5.2011	„Етиката на афоризмите на Мари Фон Ебнер-Ененбах“
116.	Ѓоргиева Маријана	25.5.2011	„Интеробјективноста во германскојазичната експресионистичка лирика“
117.	Коцева Весна	30.5.2011	„Лексичко-семантичката анализа на жаргонскиот израз на младите во Италија“
118.	Спасовска Марина	30.5.2011	„Минатото определено наспрема минатото неопределено време во македонскиот јазик“
119.	Радева Станка	31.5.2011	„Улогата на толкуваниот Толкувач (non)ергосум-проблеми на идентификацијата кај толкувачот“
120.	Димовска Марија	1.6.2011	„Теории на превод и теории на толкување сличности и разлики“
121.	Николова Нешка	1.6.2011	„Митската прародителка - аспекти на женскиот креативен принцип во народната традиција“
122.	Костадинова- Спасева Силвана	20.6.2011	„Житија на маченици“
123.	Котлар-Сакамон Билјана	21.6.2011	„Летописите во македонската писмена традиција“
124.	Ивановска Габриела	21.6.2011	„Од мит до идеологија (зло) употреба на дискурсите на моќта и книжевноста“
125.	Тодевска Јадранка	22.6.2011	„Толкувањето како комплексна дејност - психофизички предиспозиции и компетенции на толкувачот“
126.	Милевска-Кулевска Маја	22.6.2011	„Примена на заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски јазик во основното образование“

127.	Кичева Атина	23.6.2011	„Фигуративен интензитет на ниво на содржината во поезијата на Гане Тодоровски, Матеја Матевски, Анте Поповски, Ацо Шопов и Петре М. Андреевски“
128.	Илиевска Јана	23.6.2011	„Судско толкување - теорија и практика“
129.	Миленова-Захариев Катарина	24.6.2011	„Македонските сказни на Марко Цепенков и италијанските сказни во Итало Калвено“
130.	Мијаковска Марина	4.7.2011	„Сексуалноста помеѓу стереотипите и субверзивноста: Компаративни парцели во македонската современа книжевност“
131.	Стаменкоска Искра	3.10.2011	„Диктатот како техника за усовршување на севкупните јазични способности“
132.	Рамадани Леонора	3.10.2011	„Употреба на песни и игри во учењето на англискиот како странски јазик на ниво на основното образование“
133.	Штерјоска Маја	5.10.2011	„Ароманските говори во Источна Македонија“
134.	Јакимоска Божидар Даниела	5.10.2011	„Толкувањето во служба на медиумите со посебен осврт на телевизијата“
135.	Спасовски Милан Зоран	18.11.2011	„Турските морфолошко-лексички елементи во македонската топонимија“
136.	Гиревска Ацо Марија	21.11.2011	„Двонасочната рецепција на францускиот надреализам во англиската книжевност“
137.	Јованчевска Ѓорѓи Јованка	22.11.2011	„Временските прилошки определби во англискиот и во македонскиот јазик - контрастивна анализа“
138.	Срцева Драган Татјана	22.11.2011	„Мистичната природа (дивата зона) на жената во делата на Луис Ердрич, Тони Морисон и Венко Андоновски“
139.	Димчевска Перо Магдалена	25.11.2011	„Аспекти на телото и телесноста во романите „Тунел“ „Небеска Тимјанова“ и „Пиреј“ од Петре М. Андреевски“
140.	Љуши Целадин Мирјета	28.11.2011	„Филозофијата на маргиналното кај ликовите од модерниот и постмодерниот расказ“

141.	Филиповска Божиновска Симеон Елена	21.12.2011	„Развивање интеркултурна компетенција во наставата по италијански јазик“
142.	Ракициев Ристо Наташа	20.12.2011	„Културата и политиката на идентитетот низ призмата на книжевниот дискурс“
143.	Темелковска Благоја Светлана	20.12.2011	„Автономијата и самооценувањето кај поединецот во процесот на изучување на англискиот како странски јазик“
144.	Дибра Мелаим Фаркета	21.12.2011	„Функциите на училишната лектира во средното образование со настава на албански јазик во Република Македонија“
145.	Реџеми Лазим Ведат	22.12.2011	„Интерпретација на ликовите низ призмата на теоријата на идентитетот во романот „Хигиена на убиството“ од Амели Нотомб“
146.	Исмаил Садик Сезен	22.12.2011	„Концептот на „Другата која е грешна“ во романите на Џојс Керол Оутс и Елиф Шафак“
147.	Арсов Анче Борче	26.12.2011	„Морфологија на именските зборови во Кониовското евангелие (1852г.) во споредба со Кулакиското евангелие (1860г.)“
148.	Трајковска Александар Кристина	29.12.2011	„Литерарноста во англиската и во македонската верзијана „Бура“ од Шекспир“
149.	Јованов Петар Јане	27.12.2011	„Прецедентите феномени како нов елемент во изучувањето на рускиот јазик како странски јазик“
150.	Трајковска Александар Валентина	23.1.2012	„Ристо Давчевски како баснописец“
151.	Џемаилоски Ибрахим Арбен	24.1.2012	„Номина агентис во германскиот, во македонскиот и во албанскиот јазик - со посебен осврт на суфиксите -ер/ин (гер)-ач/ка (мк) и -ес/е (алб)“
152.	Теофилова Живојин Зорица	27.1.2012	„Англо-американската постмодерна поезија во едисија Златен венец на Струшките вечери на поезијата“
153.	Казанџикова Крсте Драгана	23.4.2012	„Книжевна картографија: градот Рим во италијанската проза во 20-от век“
154.	Шемко-Георгиевска Кристо Јордана	21.2.2012	„Удвојувањето на објектот и јазичната интерференција помеѓу македонскиот и албанскиот јазик“

155.	Јурковска Чедо Александра	16.3.2012	„(Дис)локација на книжевноста (медиумски „егзил“ на книжевноста во македонскиот културен простор)“
156.	Бранѓолица Љубомир Ана-Марија	23.3.2012	„Бајачките обреди како дел од македонската народна култура“
157.	Мицкоски Димитрија Николче	26.3.2012	„Дефинирање терминологија од областа на информатичките технологии во македонскиот јазик“
158.	Маркоска Ацо Надица	20.3.2017	„Анализа на фудбалската лексика во италијанскиот јазик со посебен осврт на заемките“
159.	Андова-Митревска Иван Тања	20.4.2012	„Теорија на рецепција на книжевноста и концепцијата на интерпретативната заедница“
160.	Димковска Димче Кристина	23.4.2012	„Категориите епски јунак и хронопот во три средновековни епа: Песна за Роланд, Слово за походот Игорев и епскиот циклус за Крале Марко“
161.	Јаневска Мендо Маја	24.4.2012	„Синтаксички проблеми и нивно можно решавање при толкување од англиски на македонски јазик“
162.	Богдановски Никола Маноило	6.6.2012	„Хомонимите при толкувањето од албански на македонски јазик“
163.	Петрушевска Стојан Валентина	7.6.2012	„Стилистички обрасци во современиот роман (низ примери од македонскиот роман)“
164.	Чемерски Глигор Огнен	11.6.2012	„Преведување поморјанска терминологија во романот “Моби Дик” од Херман Мелвил“
165.	Милушева Петар Катерина	12.6.2012	„Семантиката на карневалот: детронизација на секојдневието“
166.	Алчевска Спиро Ирен	14.6.2012	„Префиксалните глаголи на движење со пространствено значење во рускиот и во македонскиот јазик - контрастивна анализа“
167.	Сејдиу Билал Енис	18.6.2012	„Текстот и неотекстот во прозата на Азем Шкељи“
168.	Стојменовиќ Чедомир Бојана	26.9.2012	„Деклинација на именските зборови во Бранешничкиот апостол и во Матичниот апостол“
169.	Мушиќ-Јанчулева Јован Јасна	17.9.2012	„Семантичките отстапки во преводот на романот „Кучешки години“ од Гинтер Грас“

170.	Младеновска Томе Сања	20.9.2012	„Професионализација и специјализација на толкувањето со осврт на состојбите во САД, земјите од ЕУ и Р.Македонија“
171.	Георгиевска Коце Елена	21.9.2012	„Субјектите на дискурсот и концептот на желбата во современиот македонски роман“
172.	Петревски Горјанче Бојан	29.10.2012	„Негацијата во каузалните реченици во македонскиот јазик“
173.	Митоска Коце Ана	3.12.2012	„Литерарноста на Макбет и нејзиното пренесување на македонски јазик“
174.	Стевковска Бранко Марија	5.12.2012	„Усвојување на глаголки форми во англискиот меѓујазик кај родени говорители на македонскиот јазик на рана возраст“
175.	Симоновска Мирчевик Благоје Радмила	5.12.2012	„Одразување на мотивацијата кај младите адолесценти за учење на англискиот јазик во основните училишта во Република Македонија“
176.	Којчева Злате Маја	7.12.2012	„Постмодернизмот и македонското женско писмо“
177.	Прескакулева Ацо Христина	11.12.2012	„Толкувачот во трибуналите за воени злосторства и за злосторства против човештвото - врз примери на процесите во Нирнберг и во Хаг“
178.	Димитриевски Никола Ана	12.12.2012	„Хиерархијата на атрибутивните придавки во именската синтагма во англискиот, германскиот и македонскиот јазик“
179.	Петровска Христо Клаудија	13.12.2012	„Толкувачот во очите на клиентот во XXI век“
180.	Јунг Кјоунг Сеон Петра	25.12.2012	„Претставите за жената во корејската митологија и во традиционалните религискофилозофски доктрини врз примери од усната и писмената книжевност“
181.	Карапејовски Небојша Бобан	26.12.2012	„Дистрибуцијата на заменските клитики во македонскиот јазик“
182.	Ангелов Методи Кирил	27.12.2012	„Називи на вршители на дејства (номина агентис) во македонскиот современ јазик според националните класификации на знамињата“
183.	Чакo Хамди Туљај	27.12.2012	„Тематските особености на лирската поезија на Неџати Зекерија“

184.	Марина Раде Наташа	9.2.2013	„Претставување на недоследностите при употребата на интернационализмите во македонскиот јазик во областа на правната и на деловната терминологија“
185.	Донев Огнан Драган	13.2.2013	„Анализа на реториката на убедување во политички дискурс на македонски и на англиски јазик“
186.	Вељаноск Стојан Ана	13.2.2013	„Гледните точки на женските ликови во романите на Маргарет Атвуд, Плат и Ирена Јорданова“
187.	Терзијоска Христо Екатерина	14.2.2013	„Фраземите со компоненти бело, црно и црвено во рускиот и во македонскиот јазик“
188.	Фрчкоска Љубомир Лени	14.2.2013	„Психоаналитички елементи на бајката и нејзиното присуство во современата култура“
189.	Ќоремети Атан Арбана	15.2.2013	„Употребата на адмиративот во новинарскиот стил во албанскиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“
190.	Реџалари-Дарлишта Брахон Хане	18.2.2013	„Терминологијата од областа на флората и фауната во албанската усна книжевност“
191.	Радева Петар Билјана	18.2.2013	„Толкување на култури: интеркултуролошки вештини при толкување од македонски на англиски јазици и обратно“
192.	Николовска Драган Билјана	19.2.2013	„Клетвите и благословите во албанскиот јазик изразени преку оптативот и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“
193.	Крстиновска Димче Весна	20.2.2013	„Триумфот на игра во прозата за деца на Оливера Николова“
194.	Ајрадини Азем Јетмире	21.2.2013	„Зборообразувачките елементи во творештвото на Реџеп Златку“
195.	Петровска Светолик Дијана	22.2.2013	„Улогата на учебникот во контекст на другите современи средства за стекнување знаења“
196.	Шаини Нусрет Фљорије	22.2.2013	„Ремзи Несими и албанската лингвистика“
197.	Џишева Ристо Даниела	22.3.2013	„Појавата, трансформацијата и исчезнувањето на русалиите во македонската народна традиција“

198.	Величовска Коце Гордица	27.3.2013	„Митскиот, усниот и сакралниот интертекст во поезијата на Славко Јаневски“
199.	Јолдески Златан Ненад	27.3.2013	„Интертекстуалната иронија како постапка на очудување во модернистичкиот и постмодернистичкиот расказ“
200.	Реџеми Елми Мајљинда	28.3.2013	„Сегашните времиња во македонскиот јазик и нивните кореспонденти во албанскиот“
201.	Абдул Кочан Абдураман Асуде	28.3.2013	„Заедничките заемки од арапско, персиско и турско потекло и македонскиот јазик“
202.	Костовски Ташко Драшко	29.3.2013	„Трансформации на машкиот родов идентитет во постмодерните наративни текстови на Мишел Улбек, Ерланд Лу, Пол Остер и Ирена Јорданова“
203.	Јанакиева Димче Емилија	29.3.2013	„Влијанието на македонскиот јазик врз медиумите на албански јазик во Скопје“
204.	Гулевска Јусуф Маја	3.4.2013	„Конструк. и деконст. на литерат машкост - анализа и интерпретација на машките ликови во драмите на Артур Шниулер“
205.	Јефремова Тилчо Дафинка	10.4.2013	„Пространите житија на Св. Кирил и Методиј“
206.	Котовчевска Митко Благоица	14.5.2013	„Метафора при преведувањето и толкувањето“
207.	Нешовска Тошко Миа	21.5.2013	„Толкувач за социјална средина: состојби и перспективи во Република Македонија“
208.	Љесковица Метуш Арсим	3.7.2013	„Фразеолошките изрази во речниците на албанскиот и македонскиот стандарден јазик - споредбена анализа“
209.	Апостолова Драге Марија	3.7.2013	„Креативноста во образувањето на сложени именки во англискиот и во македонскиот јазик со осврт на метафоричките и метонимските сложени именки“
210.	Здравеска Ордан Драгица	4.7.2013	„Улогата на меѓујазичното влијание во усвојување на англиските сегашни времиња (present simple and present continuous) од македонските говорители“

211.	Смичковска Лазо Фанија	4.7.2013	„Јазични стратегии за изразување „извинувања“ во македонскиот и во англискиот јазик“
212.	Кандиќјан Александар Вера	5.7.2013	„Дипломатско толкување: искуства и добри практики во билатерален и мултилатерален контекст“
213.	Димитријовска Јанкуловска Димче Анита	5.7.2013	„Социолошки и комуникациско-теориски аспекти во драмскиот текст (компаративни паралели меѓу творештвото на Јордан Плевнеш и Харола Пинтер“
214.	Вељанов Коце Здравко	8.7.2013	„Методи и пристапи кон обуката и образованието на конференцискиот толкувач“
215.	Милошевска Наел Лина	15.9.2013	„Збооробразувачките модели кај поновите сложенки во македонскиот јазик под влијание на англискиот јазик“
216.	Пецова-Илиеска Димитар Лилјана	17.9.2013	„Структурално-семиотички пристап кон македонската реалистична народна приказна“
217.	Силјаноска Јаким Јосифа	19.9.2013	„Односот на јунакот кон женските ликови во „Човек без својства“ од Роберт Музил“
218.	Савеска Живко Ана	19.9.2013	„Комплименти и возвраќања на комплименти во германскиот и во македонскиот јазик“
219.	Петковска Стојан Кристина	30.9.2013	„Усвојување на конвенционалните изрази од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик“
220.	Здравев Димитрија Емица	11.11.2013	„Усвојување на вокабуларот на англискиот како странски преку методот – настава базирана на задача“
221.	Дулевска Василие Марија	11.11.2013	„Интеграција на когнитивниот и комуникативниот пристап во развивање на вештината читање во наставата по англиски јазик“
222.	Талевска Милица Викторија	13.11.2013	„Лексички јазли при симултаното толкување од англиски на македонски јазик и обратно“
223.	Кузмановска Стојан Анита	18.11.2013	„Еуфемизмите во францускиот и во македонскиот јазик“
224.	Секулова Михаил Јасминка	19.11.2013	„Драмата како техника во изучување на англискиот како странски јазик“

225.	Рилкова Панде Ивана	19.11.2013	„Херменевтика на романот ‚Азбука на непослушните‘ и расказите ‚Фрески и гротески‘ од Венко Андоновски“
226.	Казими-Положани Хајруш Љуљета	22.11.2013	„Службениот стил на албанскиот јазик меѓу двете светски војни“
227.	Кортова Душко Трајанка	22.11.2013	„Постколонијалниот дискурс и прашањето на идентитетот: Селман Ружди, Мајкл Ондатје, Џин Рис, Габриел Г. Маркес и Алехо Карпентиер“
228.	Динковска Божиновска Христо Ана	25.12.2013	„Аспекти на теоријата на филмската адаптација на книжевното дело врз примери на романите Новаченто и Свила од Алесандро Барико“
229.	КрстескаЖивко Анета	25.12.2013	„Конференциско толкувачката компетентност: подобност, усвојување и усовршување“
230.	Стојчевска Благоја Катерина	25.12.2013	„Аспекти на драмскиот конфликт во делата: ‚Диво месо‘ од Горан Стефановски; ‚Долго патување во ноќта‘ од Јуџин О’Нил и ‚Три високи жени‘ од Едвард Олби“
231.	Милошевиќ-Симоновска Драгиша Валентина	26.12.2013	„Јазичната политика на фашизмот во Италија“
232.	Пеповска Витослав Кристина	26.12.2013	„Меѓујазично влијание во усвојувањето на англиските минати времиња од македонски говорители“
233.	Јакимовска Гиле Елвира	16.1.2014	„Наставни форми по предметот македонски јазик и литература во современата наспроти традиционалната настава“
234.	Рушид Исмаил Феџан	30.1.2014	„Дидактичката функција на турските народни поговорки во Република Македонија“
235.	Николовска Слободан Биљана	5.2.2014	„Ликот на Синобрадиот како актуализација на архетипот на Мудрецот (во уметничката проза и во филмот)“
236.	Поповски Мирјана Илчо	10.2.2014	„Историја на називите во земјоделските алатки и производи во говорот на Малешевијата (општина Берово и Пехчево)“
237.	Гркова Велик Марија	10.2.2014	„Усвојување на граматичките категории кај именките во македонскиот јазик како странски“

238.	Ацоска Душко Анета	11.2.2014	„Женската колективна и индивидуална меморија во прозата на Оливера Николова и Оливера Корвезирска“
239.	Пеливанова Петре Татјана	12.2.2014	„Литературата на фактот во романите на Петре Наковски“
240.	Ќаќиќ Франо Ирена	12.2.2014	„Модулацијата како преведувачка постапка во македонскиот превод на романот Името на розата од Умберто Еко“
241.	Блажевска Ангел Митра	13.2.2014	„За амалгамноста преку најновото искуство на Влада Урошевиќ“
242.	Павловски Томислав Стево	14.2.2014	„Дискурсот на шокот во македонската постмодерна драма“
243.	Гецовска Владо Александра	14.2.2014	„Етимолошките проучувања во македонскиот јазик“
244.	Македонка Благоја Додевска	28.3.2014	„Овчеполскиот и словенечкогоришкиот (горичански) дијалект - две паралели во јужнословенскиот јазичен свет“
245.	Димитриевска Панче Кате	1.4.2014	„Толкувачите низ образовниот процес во Република Македонија и во Соединетите Американски Држави“
246.	Наташа Радосвет Атанасовска	1.4.2014	„Проблеми при симултано толкување на фразеолошки изрази од македонски на англиски јазик“
247.	Магдалена Ангелина Симионска	3.4.2014	„Прилошки определби за начин во англискиот и во македонскиот јазик - контрастивна анализа“
248.	Вања Васиљ Радмиловиќ	3.4.2014	„Економската терминологија - предизвик за толкувачот (врз примери од англискиот и македонскиот јазик)“
249.	Селими Абдулгафур Аријета	2.1.2014	„Германскиот како втор странски јазик во Република Македонија кај учениците со албански наставен јазик“
250.	Петрушевска Величко Милица	5.5.2014	„Јазичната политика и јазичното планирање во Република Македонија произлезени од Уставот во 1991 и од амандманите на Уставот од 2001 година“
251.	Асим Нешат Селмани	5.5.2014	„Сентиментализам и хронотоп во романескното дело на Рамиз Келменди“

252.	Табанова Драги Зорица	6.5.2014	„Валентноста на глаголите во германскиот и во македонскиот јазик“
253.	Зорица Дејан Петкоска	6.5.2014	„Лексичките отстапки во Пеколен портокал на Ентони Берџис со посебна нагласка на жаргонот Надсат и неговото преведување на македонски јазик“
254.	Лилјана Димче Лазова	7.5.2014	„Зборообразување: суфиксите кај именките во италијанскиот и во македонскиот јазик“
255.	Јасна Раде Андреевска	9.5.2014	„Морфолошки, семантички, прагматички аспекти и стилистички вредности на деминутивите во македонскиот, италијанскиот и шпанскиот јазик“
256.	Зоран Ќирко Радически	9.5.2014	„Лексичко-семантичка анализа на германизмите во македонскиот јазик (со осврт на дијахронскиот прилив)“
257.	Елизабета Драгослав Краљевски	12.5.2014	„Дискурсот на моќта и субверзијата врз нормата: компаративни паралели меѓу традиционалните и современите текстуални наративни модуси“
258.	Неделкоска Бране Габриела	3.7.2014	„Интерфереција и трансфер во изучувањето на англискиот јазик кај билингвалните говорители во Република Македонија“
259.	Дарко Живко Стојановски	25.6.2014	„Интернационалната банкарска терминологија во македонскиот и албанскиот јазик“
260.	Александра Гане Дунгевски	25.6.2014	„Прошиштискиот говор“
261.	Клеменчич Антони Маријана	30.6.2014	„Процесот на трансформација на жената во делата на Анита Дајмонд, Алис Вокер и Кица Колбе: од маргинализирана до успешна“
262.	Бајкова Тодор Матилда	1.7.2014	„Кооперативното учење како метод во наставата по литература во инклузивна училишница“
263.	Виолета Видосав Дамјанац	17.2014	„Приказ на женскиот идентитет во британската драма од деведесеттите години на 20-тиот век“
264.	Деспотовска Миле Билјана	30.6.2014	„Јазичниот синтетизам во писмениот јазик на Јордан Хаџи Константинов Џинот“

265.	Ана Новит Котева	30.6.2014	„Алтернативните форми на оценувањето во наставата по англиски јазик како странски во основното образование во Република Македонија“
266.	Слаѓана Борко Симоска	2.7.2014	„Кичевско-поречките говори со осврт на говорот во селата Горни и Долни Манастирец, Томино Село, Тополица и Сушица“
267.	Стефановска Злате Билјана	23.9.2014	„Траумата и отпорот низ призмата на автобиографијата, аптофикцијата во делата на Кица Колбе, Дороти Алисон и Шарлот Чилман“
268.	Елена Злате Петрова	23.9.2014	„Интеринституционален приемен испит за толкувачи при европските институции: анализа на корпус на испитните говори“
269.	Ристова Камче Милена	24.9.2014	„Автографи на македонски книжевници од XV и XVI век“
270.	Маја Ацо Митева	24.9.2014	„Јазичните особености на романите на Горјан Петрески“
271.	Искра Марјан Димитријевска	25.9.2014	„Консекутивно толкување од македонски на англиски јазик: стратегии за надминување на интеркултурни предизвици“
272.	Маја Данчо Смилевска	25.9.2014	„Интеринституционален приемен испит за толкувачи при европските институции: анализа на корпус на испитните говори“
273.	Дијана Горан Муждека	2.10.2014	„Улогата на самостојната евалуација во подобрувањето на квалитетот во толкувањето“
274.	Трајкова Лакс Елена	4.11.2014	„Романескното дело на Амаду Курума - приказ на традицијата и сегашноста на Западна Африка“
275.	Анета Павле Муровска- Боневска	11.11.2014	„Усвојување на посвојните заменки од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик со посебен осврт на меѓујазичното влијание“
276.	Билјана Трајче Јанкуловска	11.11.2014	„Св. Петка во македонската писмена традиција“
277.	Марина Никола Новакоска	12.11.2014	„Корпусното истражување на употребата на англискиот перфект од страна на македонските изучувачи“
278.	Ивана Зоран Лекиќ	13.11.2014	„Толкувањето како професија во Република Македонија: третман, состојба и перспективи“

279.	Емурлан-Вејсели Саит Фатмире	14.11.2014	„Драматургијата на интерсубјективноста во критичките народни песни на Марилуизе Флајсер“
280.	Митоска-Ѓорѓиевска Коце Лидија	14.11.2014	„Деконструкцијата и преводот на драмските текстови (врз примери од драмите на Семјуел Бекет)“
281.	Сибел Џафер Мусли	22.12.2014	„Категорија на именките во италијанскиот, македонскиот и албанскиот јазик“
282.	Дафина Борис Андоноска	22.12.2014	„Соматските фраземи во италијанскиот и во македонскиот јазик“
283.	Пачовска Гоце Мирјана	24.12.2014	„Фразеологизмитесо вода како главна компонента во германскиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот“
284.	Ива Ѓоко Димовска	13.2.2015	„Книжевниот канон и религиозниот идентитет: аспекти на демитологизација во романот Јосиф и неговите браќа од Томас Ман“
285.	Даим Низаме Мифтари	13.2.2015	„Поетската индивидуалност на Џевахири Спахиу“
286.	Ергин Илкер Баки	16.2.2015	„Тематска анализа на поезијата на Фахри Али“
287.	Мартина Димитар Ристеска	11.3.2015	„Усвојувањето на родот и бројот на именките во италијанскиот јазик од страна на македонски говорители“
288.	Милкица Панде Масева	11.3.2015	„Контрастивна анализа на кулинарската терминологија во италијанскиот и во македонскиот јазик“
289.	Ѓуровска Томе Александра	12.3.2015	„Естетското доживување на литературното дело во рамките на современата настава по македонски јазик и литература во средното образование (врз примери од Абаџиев, Жопов, Чашуле)“
290.	Теона Славко Мицевска	16.3.2015	„Женска трансгресивна еротика: книжевни трансформации на митскиот образец Деметра - Персефона“
291.	Сара Стефан Чепишевска	17.3.2015	„Моторна алалија (од глас до реченица)“

292.	Стела Панде Босилковска	18.3.2015	„Гласовите во англискиот, во македонскиот и во српскиот јазик и можна интерференција која води до грешки при толкувањето политички говори“
293.	Ема Томислав Треневска	19.3.2015	„Идиомите со компонента боја во македонскиот и во англискиот јазик од аспект на толкувањето“
294.	Тренчовска Ѓорѓи Софија	25.3.2015	„Митопоетиката во раните драми на Јордан Плевнеш“
295.	Сулејман Бајрам Гина	8.4.2015	„Лирската слика во прозата на Шукри Рамо“
296.	Филиз Булент Мехметоглу	15.4.2015	„Хомоформите помеѓу македонскиот и турскиот јазик“
297.	Ванкица Благоја Кочоска	17.4.2015	„Патописите посветени на Италија во делата на Д.Х.Лоренс, Клаудио Магрис и Милош Црњански“
298.	Ивана Драги Дуцкиноска	17.4.2015	„Усвојувањето на слабите и јаките форми на англиските граматички зборови од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик“
299.	Виктор Киро Јованоски	20.4.2015	„За неможноста на класична Прометеја“
300.	Елена Вангел Михајлова	20.4.2015	„Влијанието на когнитивниот товар при симултаното толкување и механизми за справување“
301.	Марио Раде Јорданов	22.4.2015	„Начини на изразување засведочена минатост во македонскиот јазик во споредба со англискиот“
302.	Емилија Мирослав Величкова	19.5.2015	„Карактеристични белези на јазичниот израз кај средношколската младина во електронската комуникација“
303.	Емилија Ѓорѓи Симоновска Стојановски	19.5.2015	„Развојот на вештината читање преку фонично поучување во наставата по англиски јазик како странски кај ученици на рана возраст“
304.	Елена Богле Шапрданова	20.5.2015	„Конференциското толкување и информациско-комуникациските технологии: истражување на нивната примена за професионални и образовни цели“
305.	Сандра Александар Ангеловска Богатиноска	20.5.2015	„Речничката статија во електронските толковни речници на современиот италијански јазик“

306.	Душан Георги Стојчев	22.5.2015	„Кризата на значењето во фантастиката на Филип К.Дик“
307.	Мухамед Ердоган Сулејман	27.5.2015	„Рецепцијата на книжевното творештво на Илхами Емин во македонскиот културолошки контекст“
308.	Ваљон Авзи Мустафа	11.6.2015	„Јазичните грешки во преведените учебници на албански јазик од областа на природните науки во 9-годишното образование во Р.Македонија“
309.	Горан Миомир Ристовски	11.6.2015	„Лажните парови како причина за интерференција при конференциското толкување од италијански на македонски јазик и обратно“
310.	Давор Зоран Стојановски	15.6.2015	„Историографската метафикција од С до З (анализа на двете верзии: „Сестрата на Сигмунд Фројд и Сестрата на Зигмунд Фројд од романот на Гоце Смилевски)“
311.	Кети Петар Христовска	15.6.2015	„Усвојување на комуникативната вештина слушање во наставата по германски јазик во основното образование“
312.	Арсова Моне Славица	16.6.2015	„Предлозите ПО, ПРЕКУ и НИЗ за изразување димензија во македонскиот, англискиот и германскиот јазик“
313.	Сејфула Ејуп Сезен	16.6.2015	„Англизми во информатичката и медиумската лексика на турскиот јазик“
314.	Севдија Али Демирова-Абдулова	16.6.2015	„Анализа на газелите на диванскиот поет Недим од 18 век“
315.	Стефанија Анатолиј Кузманова	17.6.2015	„Називите на лековити билки во македонскиот и рускиот јазик“
316.	Наџије Хзр Хасан	17.6.2015	„Културните и образовните активности на робинките (царии) во османлискиот сарај“
317.	Сабиha Шерафедин Пиргози	17.6.2015	„Тематско-мотивска анализа на поезијата на Илхами Емин“
318.	Елена Владо Волкановска	8.7.2015	„Стратегии за справување со стресот како некогнитивна пречка во симултаното и консекутивното конференциско толкување“
319.	Хасан Камбер Еге	23.9.2015	„Културниот и образовниот развој на евреите за време на османскиот период“

320.	Тања Ацо Павлова	23.9.2015	„Дискурсот на класата низ призмата на книжевноста“
321.	Мелек Умер Нуредини	14.10.2015	„Карактеристики на лирската поезија на жените поети во османлискиот период“
322.	Садат Асан Рамчески	14.10.2015	„Образовните институции на малцинствата во османлискиот период“
323.	Олга Милан Атанасоска	14.10.2015	„Значењето на пишувањето во усвојувањето на комуникациските вештини во наставата по германски како странски јазик во средните училишта во Македонија“
324.	Алмир Хамдија Меловиќ	15.10.2015	„Прозата на Питер Акројд и Драги Михајловски како биофикција: Дикенс, Последниот тестамент на Оскар Вајлд, Англиска музика, Мојот Скендер-беј и раскази од шести кат“
325.	Маријана Ѓорги Котевска Георгиева	15.10.2015	„Деструктивната моќ на социјалниот архетип: Нефикционални наративни структури“
326.	Елена Љупчо Мицевска	20.10.2015	„Женското лудило како нов готски израз на потрагата по сопствениот идентитет во прозата на Дорис Лесинг и Џин Рис“
327.	Крстиќ Андреевска Вељко Весна	21.12.2015	„Архетипот на змејот во македонската и во кинеската народна традиција“
328.	Андријана Драги Павлова	21.10.2015	„Усвојување на минатото определено и минатото неопределено време во македонскиот јазик како странски“
329.	Андријана Илко Петкоска	21.10.2015	„Деконструкција на викторијанскиот идеал за жената во модерната проза на Вирџинија Вулф и Кетрин Менсфилд“
330.	Билјана Лазо Павловска	22.10.2015	„Смртта е дијалог... во семантичко-митолошката мрежа на делата од Емили Дикинсон, Едгар Алан По, Силвија Плат и Тед Хјуз“
331.	Сејхан Ибраим Муртезан-Ибрахими	29.10.2015	„Потрага по идентитет во романите: Институт за регулирање на Времето од Ахмед Хамди Танпинар, „Опсада“ од Исмаил Кадаре, „Дервишот и смрта“ од Меша Селимовиќ и „Тврдина од пепел“ од Луан Старова“

332.	Ана Васил Југрева	11.11.2015	„Анализа на женските ликови во драмите на Д.Х. Лоренс преку постулатите на културниот материјализам и феминистичката критичка теорија“
333.	Маја Слободан Филиповиќ	18.11.2015	„Мисиите на „Св. Кирил и Методиј““
334.	Наде Томи Поп-Гаврилова	22.12.2015	„Анализа на реторичките фигури во италијанските реклами и нивните можни преводни еквиваленти во македонскиот јазик“
335.	Весна Благоје Зафировска	22.12.2015	„Антропонимите во германскиот и во македонскиот јазик од аспект на зборообразувањето со посебен осврт на личните имиња“
336.	Марија Максим Каранфиловска	22.12.2015	„Усвојување на италијанските колокации од страна на македонските изучувачи на италијанскиот јазик“
337.	Рахмани Бафтири Бегзат Гзиме	24.12.2015	„Начин на изразување негација во албанскиот јазик“
338.	Катерина Пеце Ристовска	24.12.2015	„Протопоп Јоан Кратовски-книжевник и илуминатор од 16-ти век“
339.	Мариетка Љубиша Томоска	24.12.2015	„Фразеолошките изрази со компонента зооним во македонскиот јазик“
340.	Ќамуран Бектеш Исмаили	28.12.2015	„Нивото на примена на албанскиот стандарден јазик во јавна администрација во Скопје“
341.	Нита Зејнула Селими	22.2.2016	„Структурни и културолошки аспекти на одговорите на комплиментите во македонскиот и во албанскиот јазик во споредба со англискиот“
342.	Александар Павле Павлов	22.2.2016	„Просторна полисемија на предлогот на во македонскиот јазик и неговите англиски корелати“
343.	Ивана Никола Шутиноска	17.3.2016	„Интеркултурен трансфер при симултано толкување на говори од италијански на македонски јазик“
344.	Мери Станоја Јанкулова	26.2.2016	„Феноменот на егзилот во македонската книжевност на почетокот на 21 век“
345.	Соња Борис Попоска	2.3.2016	„Јазичните грешки во усвојувањето на македонскиот јазик кај учениците од турска националност во средното образование (врз материјал од скопските средни училишта“

346.	Николина Љупчо Штерјова	16.3.2016	„Невербалната комуникација во наставата по италијански јазик на македонски говорители“
347.	Милена Митре Настеска	17.3.2016	„Толкувањето од текст и поделеното внимание при симултаното толкување“
348.	Николовска Бранислав Бранка	18.3.2016	„Контрастивно проучување на категоријата ВИД во италијанскиот и македонскиот глаголски систем“
349.	Маја Зоран Бибановска	22.3.2016	„Изложеноста на симултаниот толкувач на стрес: состојбите во Република Македонија“
350.	Тренчовски Ѓорѓи Горан	7.4.2016	„Кинестетичките раскази Солев и Чинго (низ филмските адаптации на Русомир Богдановски)“
351.	Ридван Амзи Исмаили	18.4.2016	„Говорот во село Гошинце, Кумановско“
352.	Пренцова Слободан Елена	22.4.2016	„Сонетот во англиската, италијанската и македонската книжевност“
353.	Филип Благоја Благадуша	22.4.2016	„Поетика/политика во поезијата на Ален Гинзберг и поетите од бит-генерацијата“
354.	Јасмина Димитар Георгиевска	27.4.2016	„Метафорите за љубов во македонскиот и во англискиот јазик“
355.	Наумовска Наум Гордана	4.5.2016	„Јазикот на правото на правните акти и постапки“
356.	Киро Душко Јорданов	5.5.2016	„Постмодерниот дискурс во романите на Иан Мекјуан и Венко Андоновски со посебен осврт кон дезинтеграцијата на праволиниското раскажување: Искупување, Дете во Времето, Сабота, Папокот на светот и Вештица“
357.	Симона Ристо Петровска	9.6.2016	„Симболичките и архетипските значења во Света песна на Анте Поповски“
358.	Садие Идрис Алити	13.6.2016	„Водата како архетипски симбол на современата албанска лирика (Фатос Арапи, Басри Чаприки, Адем Гајтани, Наташа Лако)“
359.	Елена Гоце Белеска	13.6.2016	„Методички аспекти на наставата по англиски јазик во комбинираниите паралелки во основните училишта во Република Македонија“

360.	Моника Благоја Павловска	14.6.2016	„Лавиринтот како творечки принцип во делата на Мишел Битор од циклусот на Новиот роман“
361.	Едита Самет Камбери-Спахиу	14.6.2016	„Локативните значења на предлозите op, in и at во англискиот јазик и нивните еквиваленти во албанскиот јазик“
362.	Идаете Зеадин Синани	15.6.2016	„Лексички особености на селата Крушопек, Грчец и Нерези – Скопско“
363.	Кондратјук Михаилович Пантелеј	20.9.2012	„Смртта - скриен дискурзивен настан во европската книжевност во романите на Вирџинија Вулф и Фјодор Достоевски и во поезијата на Силвија Плат и Марина Цветаева“
364.	Стојаноска Станоеска Трајко Габриела	20.6.2016	„Кустиот расказ и сонот компаративни паралели низ призмата на неколку критички методи“
365.	Марија Ѓоко Гуческа	20.6.2016	„Поетизација на автобиографскиот жанр: Еволуција и трансформација на автобиографскиот дискурс во делата на Жан Жак Русо (од Исповедите, преку Дијалозите и Писмата, сè до Мечтаењата на осамениот талкач)“
366.	Игор Горан Стефановски	28.6.2016	„Мост помеѓу култури: толкувачот како посредувач во интеркултуралната комуникација (со фокус на односот Македонија - Западот)“
367.	Хајдин Насуф Укај	1.7.2016	„Микротопонимија на селата Станчиќ и Дунав“
368.	Димковска Воислав Кети	8.7.2016	„Тематско-процесно планирање во наставата по француски јазик во основното и во средното образование“
369.	Димоска Раде Маја	12.7.2016	„Јазичната анализа на преводот на романот „Ранетиот орел“ од Милица Јаковлевиќ МИР-ЈАМ од српски на македонски јазик“,
370.	Карадаковска Горјан Марија	13.7.2016	„Заемки (германски, француски, англиски) во дискурсот на македонскиот толкувач“,
371.	Гривчевска Атанас Бранка	22.9.2016	„Преведувачките техники во македонскиот превод на романот Паломар од Итало Калвино“
372.	Божинов Ѓорге Стево	23.9.2016	„Митологизација на ликови во поезијата на Тед Хјуз и Иван Василевски“

373.	Христовска Томе Марина	26.9.2016	„Синтетизам наспрема аналитизам при толкувањето: германски сложени именки и нивната преводливост во македонскиот јазик“
374.	Николиќ Драго Даниела	26.9.2016	„Односот на единката и колективот во македонските романи од 20 век (методички аспект)“
375.	Недевска Веле Милена	27.9.2016	„Францускиот глагол prendre и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“
376.	Талевска Живко Јулијана	27.9.2016	„Лексичко-стилистичка анализа на македонската црковна периодика“
377.	Ајдари Аљуш Муарем	28.9.2016	„Предлошките синтагми со an, auf и in во германскиот јазик како реченичен сегмент и нивните еквиваленти во албанскиот јазик“
378.	Нешковска Војче Розета	29.9.2016	„Анимистичкиот концепт за “надворешната душа” во македонските народни сказни“
379.	Николовски Љупчо Дарко	26.10.2016	„Старозаветниот циклус за Сара и Аврам во македонската писмена традиција“
380.	Димовска Благоја Тамара	1.11.2016	„Анализа на политичкиот дискурс во предизборните кампањи на политичарите во Р. Македонија и САД“
381.	Аљиљи Јакуп Мирљинда	2.11.2016	„Писмото на телото во поезијата на Силвија Плат и Керол Ен Дафи“
382.	Донева Стојче Искра	24.11.2016	„Конфликтот на интерпретациите и разбирањето на наративните текстови“
383.	Петровска Љупчо Јасмина	25.11.2016	„Предлошката синтагма како реченичен сегмент во македонскиот јазик и нејзините еквиваленти во германскиот јазик“
384.	Крстановски Павле Александар	27.12.2016	„Охридската лествица - лингвистичка анализа“
385.	Митовска Грозде Биљана	27.12.2016	„Интеркултурните компетенции на толкувачот за македонски, англиски и француски јазик при УНЕСКО“
386.	Ташева Стоилко Лидија	29.12.2016	„Вреднување на знаењата по предметот македонски јазик кај учениците во основното образование“
387.	Поповски Димитар Игор	29.12.2016	„Интертекстуални дијалози помеѓу англо-американската и современата македонска поезија“

388.	Курт Мустафа Ертан	27.1.2017	„Унапредување на мултијазичното и мултикултурното сфаќање преку наставата по турски јазик“
389.	Азеска Бранко Ана	22.2.2017	„Анализа на еквивалентите на македонскиот удвоен индиректен и директен предмет кај изучувачите со хрватски како прв јазик“
390.	Јурчева Славчо Ирена	27.2.2017	„Културолошко преведување на Силмарион од Џ.Р.Р. Толкин како предизвик за преведувачот“
391.	Костова Вангел Кристина	24.3.2017	„Форми на субверзија на женските ликови против патријархалните норми во англиската ренесансна драма“
392.	Јурукоска Спиро Александра	31.3.2017	„Екфразата како реторичко средство во поезијата на В.К. Вилијамс и Валас Стивенс“
393.	Аневска Томе Оливера	28.3.2017	„Толкување во деловната средина: состојба, предизвици и можности“
394.	Крајчев Тодор Игор	24.4.2017	„Третманот на топосот и утопосот во расказите на Живко Чинго и Зоран Ковачевски“
395.	Стоилов Благој Марјанчо	26.4.2017	„Сложени придавки во германскиот и во македонскиот јазик“
396.	Христовска Зоран Елена	27.4.2017	„Основни принципи на германскиот и на македонскиот правопис“
397.	Стојановска Најдо Биљана	28.4.2017	„Условните реченици во македонскиот јазик“
398.	Љочи Наџи Сабиха	2.5.2017	„Тематско-мотивска анализа на расказите на Реџеп Мурат Бугарич“
399.	Ќерала Џавит Ерсин	3.5.2017	„Тематска анализа на поезијата на Нусрет Дишо Улку“
400.	Ристова Никола Марија	25.5.2017	„Житија на македонските пустиножители“
401.	Реџеми Ињас Хатиџе	29.5.2017	„Пародијата како постапка во делата на Џабир Ахмети“
402.	Демаре Партик Шарл Гијом	30.5.2017	„Толкувачот наспроти недоследностите во оригиналниот говор“
403.	Илиева Блажо Ѓурѓица	1.6.2017	„Двонасочното толкување како дискурсен процес“
404.	Илиевска Зоран Емилија	28.6.2017	„Комплементарните зависносложени реченици во италијанскиот и во македонскиот јазик“
405.	Јашари Џевид Лиридона	28.6.2017	„Пословиците за семејство во албанскиот и во англискиот јазик“

406.	Гафури Феми Бушрах	27.9.2017	„Личните имиња на Албанците во Скопје и околината“
407.	Амедова Исмаил Шенај	27.9.2017	„Типолошки мотиви во творештвото на Есад Бајрам“
408.	Силјановска Дрнсов Велко Бети	30.10.2017	„Усвојување на формите за искажување идност од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик со посебен осврт на меѓујазичното влијание“
409.	Аслимоска Петре Христина	30.10.2017	„Култот на новата жена како културна и книжевна икона на крајот од деветнаесеттиот век“
410.	Здравески Ацо Ѓоко	21.11.2017	„Феноменот логор во книжевноста (југословенско искуство)“
411.	Станковска Среќко Милена	22.11.2017	„Вербалниот хумор во толкувањето од италијански и англиски на македонски јазик“
412.	Лаова Киро Кристина	27.11.2017	„Англискиот предлог at и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“
413.	Абди Сабит Масар	28.11.2017	„Педагошката функција на илустрацијата и текстот во списанијата за деца Севинч и Томурџук“
414.	Липтова Марјан Марија	30.1.2018	„Методолошки пристап за развивање автоматизирани процеси кај конференцискиот толкувач врз примери на акроними и идиоматски изрази од македонски, англиски и француски јазик“
415.	Попова Манасиевска Георги Ана	2.3.2018	„Потребата од соодветна терминологија при процесот на толкување (со посебен осврт на терминологијата од областа на климатските промени)“
416.	Ѓореска Глигур Драгана	5.4.2018	„Усвојување на вокабуларот на англискиот јазик како странски јазик во средното образование со примена на ИКТ“
417.	Анастасија Апостоловска	26.4.2018	„Преводните еквиваленти на македонскиот можен начин во англискиот јазик“
418.	Игор Станојоски	28.5.2018	„Прекажувањето изразено со минати времиња во македонскиот наспроти бугарскиот јазик“
419.	Елизабета Кркачева	29.5.2018	„Когнитивните процеси на преработка на податоците при симултаното и консекутивното толкување“

420.	Евдокија Илијевска	30.5.2018	„Системот за определување на родот во македонскиот јазик“
421.	Емилија Дуковска	27.6.2018	„Терминологија во германскиот и во македонскиот јазик при конференциското толкување врз примерот на економијата“
422.	Елена Марковска	28.6.2018	„Влијанието на македонските дативни конструкции во усвојувањето на нивните англиски корелати“
423.	Фиторе Демоли	29.6.2018	„Јазичните грешки во медиумите на албански јазик во Скопје“
424.	Давор Јанкулоски	4.7.2018	„Конструкциите со има+н/т партицип во западните македонски говори“
425.	Билјана Арсовска	2.10.2018	„Македонски и албански фразеолошки изрази во новинарскиот стил“
426.	Ѓорѓи Ристески	2.10.2018	„Еквивалентите на англиските условни реченици во македонскиот јазик“
427.	Филип Јовановски	25.10.2018	„Преписувачко-редакторската и оригиналната дејност на Владислав Граматик“
428.	Ихсан Јалиндак	26.10.2018	„Сличностите и разликите во делата на Јахја Кемал Бејатли и Мехмет Акиф Ерсој“
429.	Ајлин Карахасан	27.12.2018	„Претставувањето на турската култура и идентитетот во македонскиот роман: педагогија и историја“
430.	Надица Метулева	25.1.2019	„Автономијата на ученикот во процесот на изучување на англискиот јазик како странски во средното образование“
431.	Ања Шапкарева	26.2.2019	„Терминологијата на правните системи на Македонија, Велика Британија и Германија при преведувањето и толкувањето“
432.	Сабит Ибрахим	27.3.2019	„Фонетски карактеристики на турскиот говор во Тетовско“
433.	Емине Јакупи	29.3.2019	„Дијалектната лексика на говорот на Албанците од Горна Река – Гостиварско“
434.	Тодорка Балова	1.4.2019	„Анализа на сценскиот говор во праизведбата на драмата „Диво месо“ (1979) од Горан Стефановски во режија на Слободан Унковски“

435.	Катерина Богдановска	2.4.2019	„Поетика на творештвото на Стојан Тарапуза“
436.	Емилија Трајкоска	3.4.2019	„Експресивната лексика во медиумите на македонски јазик“
437.	Маида Рахте	3.4.2019	„Критички осврт на истражувањата на Турската Класична (Диванска) книжевност на Косово“
438.	Серафимовска Надица	24.4.2019	„Кривичноправната терминологија во толкувањето од германски на македонски јазик“
439.	Александра Стојковска	2.5.2019	„Помеѓу сексуалноста и текстуалноста на женскиот лик (историјата на подредените во романите Враќањето на зборовите, Заклученото тело на Лу и Милева Ајнштајн, теорија на тагата)“
440.	Фљакрон Шабани	27.5.2019	„Визијата за иднината во дистописката фикција на Џорџ Орвел и Олдос Хаксли“,
441.	Валдета Зибири	27.5.2019	„Ликот на жената во творештвото на Јероним де Рада“
442.	Павлина Коталеска	28.6.2019	„Корпусно истражување на усвојувањето на колокации од страна на македонските изучувачи на англискиот јазик“
443.	Орнела Милевиќ	8.7.2019	„Субверзија на хетеронормативните релации во делата на Ингборг Бахман и Елфриде Јелинек“
444.	Ангела Славкова	10.7.2019	„Влијанието на англискиот како наставен јазик врз аспекти на идентитетот на средношколци Македонци од училиштето НОВА: Студија на случај“
445.	Агим Бечо	27.9.2019	„Шумската терминологија на албанските говори во Република Македонија“
446.	Мејреме Синан	30.9.2019	„Сатирата во албанската книжевност помеѓу двете светски војни“
447.	Билјана Оровчанец-Нинеска	1.10.2019	„Формативното оценување како фактор во развивање на говорната компетенција при изучување на англискиот јазик како странски во високото образование“
448.	Сунка Дончева	8.10.2019	„Улогата на поезијата за деца во емоционално-социјалниот развој на детето“

449.	Маја Трајаноска-Ивановска	8.11.2019	„Професионалниот статус на толкувачите во Република Македонија: актуелни состојби и визии за иднината на толкувачката професија“
450.	Татјана Костовска-Стојанова	29.11.2019	„Симболичката слоевитост во драмското творештво на Богомил Гузел“
451.	Наталија Стевановиќ	6.12.2019	„Шекспир како драма и филм: интермедиијалност, машки поглед и андроцентризам“
452.	Тина Геговска	18.12.2019	„Метафоричките значења на глаголите за визуелна перцепција во македонскиот и во англискиот јазик“
453.	Мирјана Липковска	25.12.2019	„Толкувањето во областа на полициското работење со фокус на Република Македонија“
454.	Васко Талевски	27.12.2019	„Дистопија, опресија и отпор: компаративна анализа на делата на Олдос Хаксли, Џорџ Орвел и Маргарет Атвуд“
455.	Маја Стојановска	4.2.2020	„Развивање на вештината говорење при изучување на англискиот јазик како странски во средното образование во Република Македонија“
456.	Симона Локвенец	5.2.2020	„Алузии кон митот за Икар во англо-американската поезија“
457.	Марија Манасиева	4.3.2020	„Потребата за основање Државна толкувачка служба во Македонија за потребите на државниот и јавниот сектор“
458.	Кристина Атанасова	24.6.2020	„Култура на неизлечивоста (низ призмата на најновата македонска проза)“
459.	Славица Костадиновска	9.7.2020	„Деонтичките модални глаголи во македонскиот јазик и нивните преводни еквиваленти во англискиот јазик“
460.	Ирина Тумбовска	28.9.2020	„Модалитетите на женската во македонскиот роман“
461.	Теа Дуза	28.9.2020	„Поет/пророк: Демистификација на традиционалната визија на себството во поезијата на Волт Витман и Ален Гинзберг“
462.	Моника Илкова	29.9.2020	„Книжевната мапа на Скопје“

463.	Магдалена Анџелика Шитов	30.9.2020	„Терминологијата во толкувањето од германски на македонски јазик со посебен осврт на автомобилската област“
464.	Маја Радојевска-Стојанова	1.10.2020	„Феминативите во германскиот и во македонскиот јазик од зборообразувачки аспект“
465.	Дивна Радојевска-Мурџовска	2.10.2020	„Придавки изведени од суфикси во германскиот и во македонскиот јазик“
466.	Вера Јовческа	30.10.2020	„Фразеологизмите во дневниот печат: германско-македонски паралели“
467.	Дамјана Патчева	19.11.2020	„Теоретските концепции на Жил Делез и Феликс Гатари во контекст на нарацијата: книжевност и филм“
468.	Аслијан Снопче	26.11.2020	„Влијанието на турскиот јазик врз гостиварскиот албански говор“
469.	Роланда Превала-Кадриу	3.12.2020	„Жаргонот на комуникација на младите на албански јазик на социјалните мрежи“
470.	Санберк Јусуф	7.12.2020	„Модернистичките елементи во поезијата на Езра Паунд и Орхан Вели Каник“
471.	Иван Антоновски	17.12.2020	„Идентитетските прашања и дилеми во есеите на Горан Стефановски“
472.	Ана Гроздановска	30.9.2020	„Сензационалистичкиот роман: предизвик за викторијанските општествени конвенции“
473.	Ивана Велиновска-Боцевска	5.1.2021	„Тематски доминанти во поезијата на Гане Тодоровски“
474.	Фљорентина Фетахи	11.1.2021	„Референцијалноста на прозното дело на Таки Дервиши“
475.	Жанета Савиќ	29.1.2021	„Германските еквиваленти на антропонимите и на топонимите во одбрани македонски книжевни дела“
476.	Милкица Масева	9.2.2021	„Глаголи за известување (носители на доказ) употребувани во интернет форуми на македонски и италијански јазик од областа на кулинарството“

ДОКТОРИ ПО ФИЛОЛОШКИ НАУКИ 2006–2021

1.	Стрезовска Милчо Јаготка	20.1.2006	„Стручниот јазик во туризмот со контрастивна анализа на германскиот и македонскиот јазик“
2.	Груевска-Маџоска Зоге Симона	6.3.2006	„Лексичка синонимија во македонскиот стандарден јазик“
3.	Ивановска Никола Билјана	22.3.2006	„Лексиката со семантичкиот признак емоционалност во германскиот и во македонскиот јазик“
4.	Бабамова Александар Ирина	23.5.2006	„Парасинтетската деривација во францускиот и во македонскиот јазик“
5.	Трајкова Антон Катица	31.5.2006	„Nomina instrumenti во македонските црковнословенски текстови“
6.	Караниколова Глигор Луси	17.6.2006	„Описот на прозата“
7.	Антоновска Мимоза	15.6.2006	„Рефлексите на европскиот мултикултурализам и мултилингвизам во Република Македонија“
8.	Николовска Виолета	16.6.2006	„Лексиката во делата на Ѓорѓи Пулевски“
9.	Додевска-Михајловска Олгица	6.10.2006	„Развојните тенденции во лексиката на македонскиот јазик во периодот 1945-1970 година“
10.	Николовска Славчо Анжела	24.10.2006	„Усвојување на вокабуларот на англискиот како странски јазик во Р.Македонија со посебен осврт кон стратегиите на учење“
11.	Никодиновска Стојмир Радица	30.10.2006	„Дидактика и евалуација на преведувањето од италијански јазик на македонски и обратно“
12.	Давкова-Ѓорѓиева Живко Светлана	20.11.2006	„Дијалектните именувања на посатките во македонскиот јазик од јужнословенски и балканистички аспект“
13.	Мартиновска Виолета	11.5.2007	„Апокрифите во македонската писмена традиција врз примери од Тиквешкиот и поп Драголевиот зборник“
14.	Беџат Џеват Асани	25.6.2007	„Народната лирика кај Албанците во Македонија во контекст на социјалните промени“

15.	Мери Гоче Цубалевска	29.6.2007	„Ваташкиот минеј (со посебен акцент врз лексиката)“
16.	Гоце Аритон Цветановски	2.7.2007	„Говорот на Македонците во Мала Преспа“
17.	Александра Бранко Бањевиќ	9.10.2007	„Непосредни и посредни начини на заемање зборови од романско потекло во мајчиниот (црногорски) јазик“
18.	Ибрахим Назим	26.11.2007	„Турскиот говор во Валандовско“
19.	Наталија Андриоска	27.11.2007	„Зборообразувањето во Крнинскиот дамаскин“
20.	Соња Костадин Витанова-Стрезова	28.1.2008	„Дискурсот на Другиот: Иан Мекјуан, Драги Михајловски“
21.	Дејан Геговски	11.3.2008	„Декларативните/комплементарните дел-реченици во дијалектите на македонскиот јазик“
22.	Еленка Стоевска-Денчова	15.4.2008	„Именување на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект“
23.	Денкова Добре Јованка	2.7.2008	„Фантастиката и научната фантастика во македонската проза за деца и младина“
24.	Петрушевска Елизабета	4.7.2008	„Иронија: структура и функција во македонскиот постмодернистички расказ“
25.	Марија Ташко Ѓорѓиева-Димова	9.10.2008	„Историографската метафичција во романот (толкувачки модели)“
26.	Вујадиновиќ Милорад Ненад	16.10.2008	„Српскиот јазик како наставен предмет во основните училишта во Република Македонија“
27.	Бужар Хоџа	1.12.2008	„Теоретско-методолошки погледи на Умберто Еко: поетика на отворено дело“
28.	Тоска Ремзи Вальбона	27.2.2009	„Начини на изразување на семантичката категорија посесивност во именската синтагма во албанскиот и во македонскиот јазик“
29.	Мустафа Наиф Букурие	2.3.2009	„Јазикот на романот “Мртвата река” од Јаков Sosa“
30.	Саржоска –Георгиевска Теодосије Емилија	27.4.2009	„Контрастирање на дискурси: кохерентност во писмени состави на англиски и македонски јазик“
31.	Панова-Игњатовиќ Бранко Татјана	29.4.2009	„Македонија во делата на Мајлс Франклин“

32.	Нухиу Иса Мајлинда	11.6.2009	„Меѓујазичните синоними и хомоними во англискиот и албанскиот јазик -контрастивна анализа“
33.	Гуидо Шремпф Алберико Лучана	17.6.2009	„Рекламите на италијански и нивна примена во наставата по италијански како странски јазик“
34.	Леонтиќ Владимир Марија	19.6.2009	„Турските суфикси во македонскиот јазик, со паралели од македонската патронимија и топонимија“
35.	Грандаковска Јован Софија	10.7.2009	„Богородичниот акатист во контекст на византиската химнографија“
36.	Кочи Рамадан Аида	8.10.2009	„Доброvolците на американскиот Мировен корпус во американската литература и култура и нивните искуства во Р. Македонија“
37.	Јованова Грујовска Илија Елена	16.10.2009	„Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик (деминутиви, хипокористици, аугментативи, пејоративи)“
38.	Хоџа Нуризија Фадил	15.4.2009	„Анализа на Диванот (Газелијат) на турско-чагатајскиот државник и поет Багур Шах“
39.	Јосифоска Слободан Катерина	17.12.2009	„Откровението како интертекст во книжевноста“
40.	Мемеди Мемед Шазим	21.12.2009	„Култот на градбата во прозата на Исмаил Кадаре“
41.	Ванева Виктор Марјана	22.12.2009	„Нултата деривација во англискиот и во македонскиот јазик“
42.	Пероски Ацо	24.12.2009	„Модусите на конституирање на смислата на книжевното дело“
43.	Јанушева Христо Виолета	24.12.2009	„Мултипликативната видска конфигурација во македонскиот јазик“
44.	Челик Изет Махмут	29.12.2009	„Критички осврт кон расказите за деца од турската литература на првата повоена генерација во Македонија“
45.	Јакимовска Светолик Светлана	30.12.2009	„Односите меѓу терминологијата и преведувањето (врз примери од правни текстови во францускиот и во македонскиот јазик)“
46.	Ќупева Босилка Тамара	16.2.2010	„Воспитно-образовниот процес во наставата по литература - методи за развој на критичкото и креативното мислење“

47.	Аго Ариф Аитан	18.2.2010	„Турските јазични елементи во драмските творби од 19 век“
48.	Мухареми Хавзи Илир	19.2.2010	„Експресионизам, апсурд, егзистенцијализам и лудизам: четири албански драми/претстави“
49.	Танушевска Илија Лидија	4.5.2010	„Анализа на преводните текстови од полски на македонски јазик (од аспект на теоријата на преводот)“
50.	Нуредини Неази Зарије	5.5.2010	„Архаизмите во албанските говори во Р.Македонија“
51.	Миовска Боге Весна	19.5.2010	„Топонимијата во Кривопаланечко“
52.	Суљејмани Веби Бертон	10.6.2010	„Конгруенција на главните реченични членови во албанскиот и во македонскиот јазик - споредбена анализа“
53.	Алили –Рецепи Неџат Зејнепе	14.6.2010	„Карактерот на женскиот лик во делото на Миџени и Флобер“
54.	Ибрахими Јусуф Зеќирија	9.7.2010	„Конјункцијата како кохезивно средство во албанскиот стандарден јазик“
55.	Зеколи Сулејман Шефчет	12.07.2010	„Прозата во албанската литература за деца во периодот од 1945-2000 година“
56.	Старова-Златку Луан Блерица	24.9.2010	„Италијанскиот егзил на Арбрешите и книжевното дело на Кармине Абате“
57.	Хода Первис Хасан	24.9.2010	„Јазикот на лектирите за основно образование од македонски на албански јазик“
58.	Дурмиши Пајазит Измит	7.10.2010	„Еуфемизмите во албанските говори во Р. Македонија“
59.	Ниами Салем Емил	4.10.2010	„Антонимите во рускиот во споредба со македонскиот јазик“
60.	Гушевска Климент Лилјана	20.11.2008	„Јазикот на македонските лекарственици од 19 век со посебен осврт на лексиката“
61.	Авдиќ Незир Емина	2.11.2010	„Интеркултуралниот пристап во наставата по германски како странски јазик и неговата примена во Република Македонија“
62.	Кечан Душан Ана	18.11.2010	„Актуелизација на архетиповите на Сенката и Анимусот/Анимата во европскиот роман на 19 и 20 век“
63.	Скука Феим Хулија	22.11.2010	„Јазични особености на турската проза во списанието „Севинч“ во периодот од 1950 до 2005 година“

64.	Мариноска Никола Ана	29.11.2010	„Конески и фолклорот“
65.	Алими Шабан Дервиш	1.12.2010	„Системот на личните заменки во албанскиот, англискиот и францускиот јазик и нивната употреба во правната, политичката и медиумската комуникација“
66.	Мустафи Исак Мухамед	2.12.2010	„Педагошко-филолозофските мисли на Бејтеџиите“
67.	Младеновски Јован Ранко	29.12.2010	„Ликот на Александар Македонски како интерактивен лик на културите во македонската книжевност“
68.	Шабани Етем Емине	30.12.2010	„Наративните стратегии во романот Една ноќ и две зори - Një natë dhe dy agjite на Петро Марко“
69.	Хаки Аљуш Џаили	31.12.2010	„Книжевноста и играта (врз примери на книжевната естетика на албанските детски игри)“
70.	Салихи Ефраим Салајдин	12.1.2011	„Поетика на прозата на Мурат Исаку“
71.	Алиу Неби Лулзим	14.1.2011	„Глаголот во преведените романи на Исмаил Кадаре од албански на македонски јазик“
72.	Кусевска Јован Марија	18.1.2011	„Анализа на изразувањето несогласување во македонскиот и англискиот јазик и импликациите за учењето англиски јазик кај македонските говорители“
73.	Даскалова Кирил Нина	22.2.2011	„Усвојување на вокабуларот на англискиот како странски јазик во Р.Македонија преку екстензивно читање“
74.	Милаку Хазир Шкелџим	17.3.2011	„Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик“
75.	Гучлутурк Џемил Танер	27.4.2011	„Турското книжевно творештво во Косово во периодот од 1951 до 2001 година“
76.	Бужаровска Димитрије Румена	25.5.2011	„Универзалното, локалното и индивидуалното во хуморот во американскиот и македонскиот расказ во втората половина на 20-от и почетокот на 21-от век“
77.	Бандиловска Ралповска Методија Елизабета	27.5.2011	„Парадигматските односи кај описните придавки во македонскиот јазик“

78.	Колемишевска Борис Слободанка	30.9.2011	„Народните називи на растенијата во францускиот и во македонскиот јазик (лексичко-семантичка анализа)“
79.	Дибра Ибрахими Емруш Вјолца	6.10.2011	„Општествена и уметничка контекстуалност на двајца ликови (компаративна студија на романите Ноќта со месечина од Исмаил Кадаре и Изгубената чест на Катерина Блум од Хајнрих Бел“
80.	Шала Хазир Фламур	12.10.2011	„Сегашното време и имперфектот во албанските дијалекти“
81.	Ќамили Шемси Ајтен	24.11.2011	„Албанските говори во струмичкиот регион (во балкански контекст)“
82.	Максимовски Стојан Ивица	29.11.2011	„Местото на Миодраг Друговац во современата македонска критика“
83.	Адеми Муртезан Лулзим	22.12.2011	„Стандардниот албански јазик во медиумите во Република Македонија, Република Албанија и Косово“
84.	Алили Нуи Сејдула	25.1.2012	„Симболичкиот систем во делото Мисневија од Џелалетин Руми“
85.	Винца-Кафеџоли Нухи Теута	26.1.2012	„Хронотопот во прозното дело на Митруш Кутели“
86.	Николовски Бошко Зоран	20.4.2012	„Англиските лексички заемки во францускиот јазик од 1945-2005 година (лингвистички и социокултурен аспект)“
87.	Спахиу Вели Иса	11.6.2012	„Економско-правните термини во албанскиот и англискиот јазик“
88.	Мирчевска-Башева Петар Биљана	13.6.2012	„Фразеосемантичкото поле чувства и емоции во рускиот и во македонскиот јазик“
89.	Мустафаи Фета Јусуф	22.6.2012	„Влијанието на мајчиниот јазик во усвојувањето на вокабуларот на албанскиот како странски јазик кај учениците Албанци во Р.Македонија“
90.	Мемеди Наџи Шпреса	25.6.2012	„Поетиката на егзистенцијализмот во контекст на балканските книжевности“
91.	Јани Зои Грета	17.9.2012	„Јазикот и стилот во романите на Петро Марко“
92.	Грило Мукли Хелена	18.9.2012	„Современи текови на односите дијалектен јазик - албански стандарден јазик“
93.	Малеска-Гегај Денко Калина	5.10.2012	„Дискусии на моќ во современата англо-американска и македонска литература, теорија и критика“

94.	Гурра Вехби Хуреме	7.12.2012	„Придонесот на албанската дијаспора во материјалните и духовните културни вредности во англо-саксонското општество“
95.	Делова-Силјанова Димитар Јасминка	13.12.2012	„Соматските фразеолошки изрази во преводите од чешки на македонски јазик и обратно“
96.	Хаџи-Лега Христоска Матеја Јоана	28.12.2012	„Семиологија на жената и на мажот во францускиот и македонскиот јазик“
97.	Циуковска Александар Елена	16.1.2013	„Пазарно ориентирана настава по германски јазик во високото образование во Р.М - Состојби, потреби и предлози“
98.	Керван Неџат Енис	11.2.2013	„Фолклорна анализа на анонимниот ракописен зборник „Книга на молитвени локации-Китаб-и Меумаи’ ил Езкар“
99.	Ончевска Агер Владимир Елена	4.3.2013	„Динамиката на односите во студентските групи во наставата по англиски како странски јазик на академско ниво“
100.	Трајкова Петре Зорица	5.3.2013	„Прагматичката улога на метадискурсниот маркер при градењето и постигнувањето убедување во пишаниот и во говорениот текст во англискиот и во македонскиот јазик“
101.	Костовска Глигор Весна	12.3.2013	„Сложенките во македонските црковнословенски текстови“
102.	Трајковска Зорко Весна	29.3.2013	„Англизмите во македонската терминологија од областа на безбедноста и внатрешните работи“
103.	Здравковска Адамова Славко Благојќа	3.4.2013	„Супституцијата и елипсата како кохезивни средства во современиот македонски јазик“
104.	Туџаровска Ќупева Нанчо Билјана	13.5.2013	„Македонската книжевност во контекст на современите културни индустрии (издавачката дејност 1991-2011)“
105.	Џемаили Бајрам Мирван	16.5.2013	„Улогата на мајчиниот (албанскиот) јазик, во наставата и учењето на англискиот јазик за специфични потреби“
106.	Стефановска Ристеска Јован Фани	22.5.2013	„Значењата и именската функција на глаголската придавка во македонскиот јазик“

107.	Момировска Ѓорѓи Мери	27.5.2013	„Топонимијата на Крушевско“
108.	Смилевски Веле Гоце	28.5.2013	„Егзилот и уметноста на преместувањето во творечките опуси на Дубравка Угрешиќ и Горан Стефановски“
109.	Китановска Кимовска Кире Соња	12.7.2013	„Преведување стил: врз примери од англиската книжевност на македонски јазик“
110.	Наумоска-Сараќинска Нове Билјана	7.10.2013	„Деноминални атрибути во англискиот и во македонскиот јазик - контрастивна анализа“
111.	Кардалеска Русе Љубица	13.11.2013	„Сегашен перфект (прост и траен) во англискиот и неговите еквиваленти во македонскиот јазик“
112.	Сарачи Авни Афердита	18.11.2013	„Грешките на морфолошко ниво во албанско-англискиот меѓујазик во средното образование во Р. Македонија-методи и техники за превенција и корекција“
113.	Ангелевска Јонче Анита	27.12.2013	„Засведочените слова на Св. Климент Охридски“
114.	Емин Салајдин Осман	30.1.2014	„Дидактички инструкции за планирање и програмирање за содржините по наставен предмет по турски, по македонски и по албански јазик и книжевност во основните и средните училишта во Р. Македонија“
115.	Кузмановска Васил Драгана	5.2.2014	„Пословици и поговорки со анимална компонента во германскиот и во македонскиот јазик“
116.	Стојановска Илиевска Љупчо Наташа	28.3.2014	„Анализа на перифрастичните предикати во англискиот и македонскиот јазик“
117.	Костадинова Спасова Благој Силвана	31.3.2014	„Публицистичката и раскажувачката проза на Коста Шахов“
118.	Адили-Челику Шазиман Лулјета	6.5.2014	„Зборообразувањето во поезијата на Наим Фрашери, на Асдрени и на Ласгуш Порадеуи“
119.	Спахо Демиралли Ерол	8.5.2014	„Контактна лингвистика: англизмите во албанскиот јазик во Република Македонија“
120.	Енцекова Сопотска Митко Соња	8.5.2014	„Слепченскиот книжевен центар во XVI век“
121.	Велај Бесник Алиса	8.5.2014	„Катарзата и дискурсот во прозното дело на Митруш Кутели, Ернест Колиќи и Касем Требешина“

122.	Саздовска Пигуловска Тодорче Милена	4.7.2014	„Лексиката во преводите од англиски на македонски јазик на научна и стручна литература од економско-финансиска област“
123.	Ѓорѓова Кирил Гордиана	8.10.2014	„Вреднувањето на наставните материјали во наставата по англиски како странски јазик во Република Македонија“
124.	Цветкоски Бранко Владимир	10.10.2014	„Преведувачката поетика на Езра Паунд и теоријата и практиката на преведувањето на стандарден македонски јазик“
125.	Сејдиу Јенуз Ваџид	7.11.2014	„Книжевното дело на Дин Мехмети“
126.	Доко Полум Фатбарда	12.11.2014	„Фактографијата наспроти фикцијата во делата на Ернест Хемингвеј и Исмаил Кадаре“
127.	Таковски Ефтим Александар	13.11.2014	„Создавањето на хуморот во фантастичниот роман: јазик, литература, култура“
128.	Нешковска Тоде Силвана	17.11.2014	„Изразување вербална иронија во формален и неформален говор во македонскиот и англискиот јазик“
129.	Камбери Ремзи Исмаил	25.12.2014	„Романизмите во албанскиот јазик“
130.	Селими Селим Шериф	5.2.2015	„Наратолошките инстанции и фокализацијата на албанскиот израз во Македонија“
131.	Рушиди-Реџеџи Џелили Јехона	6.2.2015	„Интертекстуалноста во книжевното творештво на Герѓ Фишта, Фаик Коница“
132.	Ивковиќ Милан Горан	16.2.2015	„Преминот од историското кон метатекстуалното во современата македонска и хрватска драматургија (Чашуле-Стефановски-Дуковски наспроти Крлежа-Шнајдер-Гавран)“
133.	Елсев Брина	16.2.2015	„Женскиот лик во современата турска литература во Косово“
134.	Азизи Ракип Хидајете	24.2.2015	„Антропонимскиот и патронимскиот систем на Албанците во Македонија“
135.	Ѓурчевска-Атанасовска Ѓорѓи Катарина	13.3.2015	„Преведување експресивна лексика: проблеми и предизвици врз примери од книжевните преводи од англиски на македонски јазик“
136.	Данаиловска Ристо Марина	19.3.2015	„Модалитетите на женскоста во македонскиот и во албанскиот наратив“

137.	Павлеска-Георгиевска Столе Бисера	20.3.2015	„Лексиката на требниците од македонско потекло од XV до XVIII век“
138.	Дамјаноски Илија Милан	30.3.2015	„Гласот и идентитетот во книжевните дела на Роберт Браунинг, Блаже Конески, Џејмс Џојс и Славко Јаневски“
139.	Киркова Наскова Љубомир Анастасија	31.3.2015	„Усвојување фонологија на странски јазик: влијанието на перцептивната обука врз англискиот изговор на македонските изучувачи на англискиот јазик“
140.	Тасевска Хаџи-Бошкова Илија Искра	31.3.2015	„Прозните дискурси на македонската книжевност во деветнаесеттиот век“
141.	Стамески Атанас Трајче	1.4.2015	„Транспортирање на фолклорните модели во современата македонска книжевност“
142.	Кожинкова Ѓорги Весна	18.5.2015	„Егејската тема во современата македонска проза низ модалитетите во домовноста“
143.	Михајло Марковиќ	13.5.2015	„Преемственост на лексиката меѓу „Слепченскиот патерик“ и „Огледало“ од Кирил Пејчиновиќ и „Различна поучителна наставленија“ од Јоаким Крчовски“
144.	Арсов Анче Борче	28.5.2015	„Постапки на стилизација на морфолошко зборообразувачко и на лексичко рамниште во Кониовското, Кулакиското и во Бобошчанското евангелие (споредби)“
145.	Гиревска Ацо Марија	2.6.2015	„Наследството на готскиот роман на англо-американскиот фантастичен расказ“
146.	Спасовска Светозар Марина	9.6.2015	„Изразување минатост со глаголските форми во македонскиот и албанскиот јазик“
147.	Топлиска-Евртоска Методи Катица	10.6.2015	„Лексиката од областа храна и подготвување храна во македонскиот јазик“
148.	Черкези Мехди Едлира	16.6.2015	„Феноменот на метармофозата во албанската народна книжевност“
149.	Лазаревска Бранко Мери	29.6.2015	„Лексичко-семантичките односи синонимија, хипонимија кај правните термини во англискиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“

150.	Ефтимоска Татјана	8.7.2015	„Палимпсестите по текот на „Папокот на светот“ од Венко Андоновски“
151.	Матилда Саздова	24.9.2015	„Негацијата со морфолошки показатели во македонскиот стандарден јазик“
152.	Ангелина Панчевска	14.10.2015	„Централните заменски системи во македонскиот јазик со осврт кон состојбите во албанскиот јазик“
153.	Мерсиха Исмајлоска	14.12.2015	„Фантастичното и визуелното (осврт кон Алиса во земјата на чудата „Алиса во светот на огледалото“ од Луис Карол и Феноменот Алиса во визуелните уметности)“
154.	Никодиновска Дијана	21.12.2015	„ДОБРОТО и ЛОШОТО како вредносни категории во пословиците во италијанскиот, во јапонскиот и во македонскиот јазик“
155.	Дибра Зекири Фаркета	23.12.2015	„Наставата по граматика на албанскиот јазик во средните училишта со албански наставен јазик во Р. Македонија“
156.	Сулјевиќ Алмира	23.12.2015	„Компаративна анализа на мотивите во бошњачката и во турската епика од османскиот период“
157.	Кичева Атина	25.12.2015	„Херменевтика на поезијата на Анте Поповски“
158.	Станислав Станковиќ	28.12.2015	„Статусот на македонскиот јазик во Република Србија и неговата интерференција со српскиот јазик на морфосинтаксичко рамниште“
159.	Петрова-Џамбазова Снежана	22.1.2016	„Рекламата како текст (со посебен осврт на јазичните особености на телевизиската реклама)“
160.	Хамити Муртез	27.4.2016	„Оптивот и адмиративот во албанскиот јазик и нивните преводни еквиваленти во македонскиот јазик“
161.	Бекири Назми	28.4.2016	„Моделирање на ликови врз примери од народната албанска книжевност“
162.	Рисима Рисимкин	7.5.2016	„Компаративна поетика на модерните танцови стилови на XX век во Европа“
163.	Ташова Васка	9.6.2016	„Авторските лингвостилистички маркирани единици во современата македонска проза“
164.	Реџеми Ведат	10.6.2016	„Реторичко-стилска култивираност и културолошки проникнувања во дипломатскиот дискурс“

165.	Ивановска Јасмина	4.7.2016	„Книжевно-филозофски дискурс во творештвото на Ајрис Мардок и Кица Барџиоска- Колбе“
166.	Милевска Кулевска Маја	6.7.2016	„Примена на заедничката европска референтна рамка за јазиците во наставата по француски и италијански јазик во средното образование во Р. Македонија“
167.	Ремзије Нухиу	6.7.2016	„Морфосинтаксичка и семантичка анализа на придавките во делата на Ф.Скот Фицџералд и нивниот превод на албански јазик“
168.	Линдита Адеми	7.7.2016	„Терминологијата од областа на информатичко-компјутерската технологија во англискиот и во албанскиот јазик - споредбена анализа“
169.	Станкова Бисера	21.9.2016	„Глаголските времиња претеритум и перфект во германскиот јазик и нивните македонски еквиваленти“
170.	Талевска Ирина	28.9.2016	„Меморија, наратија, субјект: Примо Леви и литературата на холокаустот“
171.	Срцева Павловска Татјана	29.9.2016	„Субверзивноста на женското лудило во англо-американската проза наспроти конформизмот на женската патријархална матрица на македонскиот роман“
172.	Шпенд Адеми	27.10.2016	„Прилошките определби во албанскиот и во англискиот јазик“
173.	Китановска Ристоска Димче Елена	3.11.2016	„Дискурсот на мајчинството и односите мајка-ќерка и обратно во дела на Тони Морисон, Џејн Хамилтон, Дороти Алисон, Ана Кливленд, Лилјана Пандева и Кица Колбе“
174.	Танеска Павле Александра	4.11.2016	„Глаголската Л-форма во македонскиот јазик со осврт на еквивалентите во албанскиот јазик“
175.	Патлиџанковски Никола Марјан	24.11.2016	„Средновековни македонски скрипториуми“
176.	Димитриева Ѓорѓиевска Цане Марина	2.12.2016	„Семантиката на македонскиот роман на преминот од XX во XXI век“
177.	Ќела Екрем Еди	6.12.2016	„Влијанието на билингвизмот и трилингвизмот врз семиотиката на комуникацијата во Република Македонија“

178.	Касапоска-Чадловска Ристо Милена	6.12.2016	„Атрибутивните конструкции во францускиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“
179.	Зибер Лата	28.12.2016	„Преводите на „Куранот“ на албански јазик (лингвистичка анализа)“
180.	Видова Максим Катерина	28.12.2016	„Изразување на функциите на сегашен партицип во англискиот јазик и во македонскиот јазик“
181.	Витанова Вингачева Живко Ана	23.2.2017	„Шаманизмот како „културен остаток“ во македонската народна традиција“
182.	Чупоски Томо Атанас	24.2.2017	„Иницијација и покајание доминантни топови во наративниот дискурс на рускиот филм на 21 век“
183.	Демири Ремзифаик Бљерта	27.2.2017	„Категоријата време во албанскиот и англискиот глаголски систем“
184.	Шехаби-Весели Мустафа Мерал	22.3.2017	„Аспекти на интертекстуалноста во албанската поезија на преродбата“
185.	Ашикферки Митхат Ферхат	26.4.2017	„Топонимите на балканските земји во османската историографија и патописна литература“
186.	Ајдин Муртези Неби Шејназе	26.4.2017	„Падежниот систем во албанскиот и во латинскиот јазик (компаративно контрастивна анализа)“
187.	Свидерска Томе Славица	5.5.2017	„Репрезентација на политичкото насилство во наративните текстови (врз примери од латино американската и македонската проза и филм“
188.	Алексова Живко Гордана	22.6.2017	„Наставата по македонски јазик во основното и средното образование низ моделите на современите наставни системи“
189.	Милена Ристова Михајловска	29.6.2017	„Полемиките во македонската писмена традиција“
190.	Бирко-Јорго Енвер Едлира	3.7.2017	„Книжевноста, фолклорот и медиумите во албанскиот печат за текот на втората светска војна“
191.	Коцева Ване Весна	27.9.2017	„Имплицитно проучување на граматиката на италијанскиот јазик како странски преку имплементацијата на активности за обработка на инпут“
192.	Спасовски Милан Зоран	3.10.2017	„Топонимијата во Радовишко“
193.	Димитрова Добрин Александра	25.10.2017	„Аспекти на комичното во драмите на Венко Андоновски“

194.	Лици Хоу	22.12.2017	„Филозофијата на животот во најзначајните романи на Томас Харди и Џозеф Конрад“
195.	Ивановска Петар Габриела	27.12.2017	„Не-номинирани идентитети: културните модели и функцијата на книжевноста“
196.	Михајловска Иванов Драги Јана	29.12.2017	„Јазикот на зборникот на Миладиновци“
197.	Мијаковска Љупче Марина	28.12.2017	„Ecriture femine и романот: прилог кон феминистичката теорија на жанрот“
198.	Ѓулијано Шазивар Исеини	13.3.2018	„Јазичи во контакт: мешање и префрлање кодови (codemixing/ codeswitching) меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија“
199.	Јанашлиева – Бачварска Атанас Славица	23.3.2018	„Интермедијалните транспозиции на книжевните дела во женското ликовно писмо кон крајот на 20 и 21 век“
200.	Марија Соколова	27.4.2018	„Паронимите и асоцијативите во македонскиот современ јазик“
201.	Лилјана Пандева	15.5.2018	„Адвербијализацијата во македонскиот јазик“
202.	Арбурин Исеини	29.5.2018	„Сличностите и разликите меѓу нормите на канонот на Лека Дукаѓини и ареалот на западните кодови“
203.	Искра Стаменоска	31.5.2018	„Следење и формативно оценување на јазичната компетенција во англискиот како странски јазик преку традиционалните методи на оценување наспроти употребата на портфолио“
204.	Весна Тасевска	27.6.2018	„Англискиот јазик во струка во терциерното образование во Македонија со посебен осврт на стиловите и стратегиите за учење за негово успешно усвојување“
205.	Николче Вељановски	28.6.2018	„Функцијата на неопределените детерминатори во англискиот и во македонскиот јазик - контрастивна анализа“
206.	Феиме Лапаштица-Липскомб	28.6.2018	„Јазикот на „Канонот на Лек Дукаѓини“ од Штјефен Ѓечови“
207.	Маријана Ѓорѓиева	20.7.2018	„Критика на верата и на религијата кај Хајнрих Бел“
208.	Анета Наумоска	26.9.2018	„Категоријата број во англискиот и во македонскиот јазик“

209.	Љиљана Узуновиќ	28.9.2018	„Движењето на отпорот во италијанскиот и во македонскиот роман низ делата на: Фенољо, Калвино, Виторини, Јаневски, Малески и Солев“
210.	Николче Шулевски	4.10.2018	„Усвојување на германскиот како странски јазик со помош на платформата „moodle“ и други софтвери“
211.	Неда Радосавлевиќ	4.3.2019	„Имплементирање на методот 'Интегрирано учење' во изучувањето на англискиот јазик како странски јазик во високото образование“
212.	Дијана Петровска	10.7.2019	„Тетовскиот говор – современа состојба“
213.	Арафат Усеини	11.7.2019	„Развивање на вештината читање при изучување на англискиот јазик како странски преку задачи за автономно учење“
214.	Надица Маркоска	28.11.2019	„Семантиката на простите предлози во италијанскиот јазик и нивните можни еквиваленти во македонскиот јазик“
215.	Миме Тасеска-Китановска	25.12.2019	„Правописот на македонскиот јазик во наставната практика“
216.	Назли Туфекчи	3.3.2020	„Улогата на метакогнитивните стратегии во развивање на вештината читање при изучување на англискиот јазик како странски во високото образование во Косово“
217.	Сејхан Муртезан-Ибрахими	2.4.2020	„Трансформација на идентитетот и егзилот во делата на Луан Старова“
218.	Хана Дарлишта	12.6.2020	„Овоштарската лексика на албанските говори во Македонија“
219.	Сезен Сејфула	26.11.2020	„Гледните точки на Истокот и на Западот: фикцијата и историјата во делата на Искендер Пала и Умберто Еко“
220.	Виолета Дамчевска	18.12.2020	„Зборовните состави во годишните деловни извештаи на македонски и на англиски јазик“
221.	Александар Крстаноски	24.12.2020	„Писменото културно наследство на манастирот Света Пречиста Кичевска“
222.	Марија Стевковска	3.2.2021	„Проектното учење во наставата по англиски јазик како странски во високото образование во Република Северна Македонија“

223.	Ана Петреска	25.2.2021	„Расказот и раскажувањето како услов за правилен говор и креативно изразување“
224.	Осман Османи	12.3.2021	„Важноста на вклучувањето англиски јазик во функција на структурата (АЈФС) во наставните програми за средното стручно образование во Р. Косово“

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

Филолошки факултет
Блаже Конески

ЧЕТВРТИ ДЕЛ

НАГРАДИ И
ПРИЗНАНИЈА
ДОБИЕНИ НА
ФИЛОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ
КОНЕСКИ“

В. КИРИЛ
ОПЈЕ

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ СКОПЈЕ

АЗЪ
БОУКЪ
ВЪДЪ

Конески

ИТЕТ „Б

